

CASTELLANI CATALOGUS CODICUM GRAECORUM IN
BIBLIOTHECA D. MARCI VENETIARUM

CATALOGVS
CODICVM GRAECORVM

QVI

IN BIBLIOTHECAM D. MARCI VENETIARVM

INDE AB ANNO MDCCXL AD HAEC VSQVE TEMPORA

INLATI SVNT

SVB AVSPICIIS SVPREMI STVDIORVM MINISTERII
RECENSVIT ET DIGESSIT
C. CASTELLANI
EIVSDEM BIBLIOTHECAE PRAEFECTVS

VENETIIS MDCCCLXXXXV
SVMPTIBVS
FERD. ONGANIA ET F. M. VISENTINI FRATRVM

CATALOGVS
CODICVM GRAECORVM

QVI

IN BIBLIOTHECAM D. MARCI VENETIARVM

INDE AB ANNO MDCCXL AD HAEC VSQVE TEMPORA

INLATI SVNT

SVB AVSPICIIS SVPREMI STVDIORVM MINISTERII
RECENSVIT ET DIGESSIT

C. CASTELLANI
EIVSDEM BIBLIOTHECAE PRAEFECTVS

VENETIIS MDCCCLXXXXV
SVMPTIBVS
FERD. ONGANIA ET F. M. VISENTINI FRATRVM

Editio trecentis exemplis constans

Exemplum

(SPECIMINA SCRIPTVRARVM ET PICTVRARVM EX PRETIOSIORIBVS CODICIBVS TABVLIS PHOTOLITHOGRAPHICIS EXHIBENTVR)

VIRO EXCELLENTISSIMO

GVIDONI BACCELLI

DISCIPLINAE PVBLICAE MODERATORI

HVNC CATALOGVM

DEVOTO GRATOQVE ANIMO

DEDICAT

A V C T O R

Venetiis 1895. — Typis Fratrum Visentini.

PRAEFATIO

Anno 1740 in lucem prodiit Venetiis Catalogus codicum Graecorum huius bibliothecae Divi Marci studio et cura Antonii M. Zanetti, bibliothecae custodis, et Antonii Bongiovanni (1), in quo sexcenti viginti quinque codices — quorum quingenti triginta tres ex donatione cardinalis Bessarionis (a. 1468) (2), nonnulli a Iacobo Gallicio Reipublicae oblati (1624); ceteri omnes ex legatis Iacobi Contareni (1713) et Iohannis Baptistae Recanati (1734) — descripti sunt. Auctores profecto, sive quod nimis festinanter rem gessissent (incohatus catalogus mense Iulio 1736, absolutus est mense Septembri 1738), sive quod reapse labori impares fuissent (3), defectus et vitii notam non effugerunt. Et revera haud raro missa illi fecerunt

1) *Graeca D. Marci bibliotheca codicum manu scriptorum per titulos digesta, Praeside et Moderatore Laurentio Theupolo, Equite ac D. Marci Procuratore. Iussu Senatus.* M.DCC.XL. In fol.° pp. XX-323. Praecedunt specimina aliquot characterum Graecorum a saec. X ad XV. Nomina auctorum in praefatione apparent.

2) Index Bessarionaeorum codicum plus quam semel editus est ex exemplis quae in compluribus exstant bibliothecis. Cf. Valentinelli, *Bibliotheca manuscripta ad s. Marci Venetiarum.* Venetiis 1868 t. I. *Commentarium* p. 32. Nuperrime Indicem authenticum ex codice Marc. Lat. 14 classis XIV in lucem protulit cl. Omont libello qui inscribitur: *Inventaire des mss. grecs et latins donnés à s. Marc de Venise par le card. Bessarion.* Paris 1894 in 8.°

3) Ex duobus auctoribus alter, Zanetti, ingenuarum artium potius quam litterarum studiis addictus, Graecae linguae pene erat ignarus; alter, Bongiovanni, Graecam linguam callebat, ut ex pluribus eius editionibus Graecorum scriptorum intelligitur; proinde munus excutiendi et recensendi codices praecipue ei attributum esse creditur. Nihilo tamen minus catalogus sub Zanetti nomine, ut bibliothecae praepositi, etiam nunc circumfertur.

scripta quae in miscellaneis codicibus insunt, et e converso operum partes pro integris dederunt; de pluribus mutilis reticuerunt; complures codices, eorumque nonnullos non levis momenti, paucis attigerunt, veluti: *Origenis Philocalia* (codd. 47, 48, pag. 30), *Plotini Enneades sex* (codd. 240, 241, pag. 121) *Tabulae quaedam astronomicae* (cod. 331, pag. 151), et alios huiusmodi; codices praeterea aliquot, non tantum Gallicii et Contareni, sed ipsius Bessarionis in catalogo minime inseruerunt, qui ideo serius in Appendice manu scripta inserti sunt (1). Quibus rebus adductus Iacobus Morelli, in Zanetti locum suffectus (a. 1778), vir omni litterarum genere eruditissimus Graecorumque codicum acerrimus investigator, opus retexere constituit, data sibi lege, ut quae in Zanetti et Bongiovanni indice recte se haberent, praetermitteret, codices vero qui in indice illo aut perperam aut leviter recensiti essent, ita describeret, ut si nihil de iis esset dictum. Itaque anno 1802 volumen primum catalogi sui in lucem protulit (2), in quo codices Graecos numero bis centum septuaginta egregie recensuit. Huic primo volumini alia prosecutura esse spem ingesserat; in praefatione enim id plane nunciaverat: « Illud unum adiiciam, » ait, « ea animi alacritate qua operi huic hactenus incubui, eadem in eius continuatione me esse omnino usurum. » Attamen vir summus, multis gravissimisque negotiis, ac praesertim frequenti epistularum cum doctis viris italis et exteris de re litteraria commercio distentus, a suscepta opera profecto non destitit, ut in-

1) Nimirum: Bessarionis, cod. 5 cl. II; 1, III; 31, IV; 3, VI; 1, 13, VII; 8, 4, 7, IX; 6, XI. Gallicii, cod. 4 cl. I; 1, II; 1, VI; 2, VII; 19, VIII. Contareni, cod. 6, 15 cl. II; 28, IV; 2, 4, VI; 3, 15, VII; 30, XI. Idem Zanetti omissionem advertit et exemplari suo Appendicem addidit in qua viginti tres codices manu adnotavit (cod. Lat. 110 A cl. XIV). Appendicem hanc dedit Villoisonius in suis *Anecdotis Graecis*, t. II p. 247-249.

2) *Iacobi Morellii, bibliothecae regiae d. Marci Venetiarum custodis, bibliotheca manuscripta Graeca et Latina.* Tomus primus. Bassani ex typographia Remondiniana 1802 in 4.°

numerae fere schedae, in quibus investigationes et studia sua ad inlustrandos reliquos codices conscripta sunt, quaeque adhuc in bibliotheca religiose adservantur, plane demonstrant; sed nihil aliud typis mandavit.

Etsi Zanetti et Bongiovanni catalogus mendis scateat, ut supra dictum est, non mediocri tamen litterarum studiis etiam nunc vertit emolumento, quippe qui notitiam codicum qui eo tempore in bibliotheca adservabantur, quodammodo praebeat. Sed exinde ad praesens tempus ingens Graecorum codicum numerus bibliothecae accessit. Anno 1789 — ut aliquod accessionum exemplum adferam — ex bibliotheca monasterii ss. Iohannis et Pauli nonaginta codices Graeci, iique maximam partem praestantissimi, quos Dominicus Maria Berardelli descripserat (1), in Marcianam invecti sunt; et par fere numerus, annis 1797, 1811, ex bibliothecis monasteriorum abrogatorum, in quibus vero pauca quidem quaeque vix commendanda sint, obtulit monasterium s. Michaelis de Muriano; ex ea enim bibliotheca, quam Iohannes Benedictus Mittarelli inlustraverat (2), potissimam partem monachi Maurus Cappellari (postea papa Gregorius XVI) et Placidus Zurla (postea cardinalis) subtraxerant et Romam deduxerant, ad ornandam bibliothecam s. Gregorii in Monte Coelio eiusdem monasticae familiae. Complures praeterea codices Graeci anno 1784 e scriniis Concilii Decemvirum, et annis 1809, 1812, 1813 e Thesauro s. Marci et ex Tabulario generali Venetiarum in Marcianam traducti sunt.

Qui vero inaestimabile sane codicum Graecorum huic biblio-

---

1) In *Nuova raccolta di opuscoli scientifici e filologici*, t. XX (1770), sub titulo: *Codicum omnium Graecorum, qui manuscripti in bibliotheca ss. Iohannis et Pauli Venetiarum, Ordinis Praedicatorum, asservantur, Catalogus.*

2) *Bibliotheca codicum manuscriptorum monasterii s. Michaelis Venetiarum prope Murianum. Opus posthumum Ioannis Benedicti Mittarelli, Veneti abbatis, ex Generalis Benedectino — Camaldulensis.* Venetiis 1779 in fol. max.

thecae attulit incrementum, is profecto fuit Iacobus Nani, qui cum navibus pro Republica praeesset, antiquitatis et liberalium artium studio ferventissimo incensus, navigationibus suis per insulas Ionici, Aegaei et Cretici maris, una cum quamplurimis priscorum temporum reliquiis, innumerabiles fere codices Orientales et Graecos sibi comparaverat, ac moriens anno 1796 omnes huiusmodi thesauros bibliothecae nostrae legavit. Quo factum est, ut etiam trecenti novem codices Graeci, quorum plerique antiquissimi et celebratissimi, iam a Iohanne Aloysio Mingarelli egregie recensiti (1), in Marcianam inveherentur. Nec tamen silentio praetereundus Hieronymus Contarenus, qui cum anno 1843 pretiosissimam suam bibliothecam bibliothecae nostrae legasset, praeter ingentem copiam codicum italorum, ad musicen praesertim spectantium, etiam octo Graecis codicibus Marcianam ditavit.

Idem toties laudatus Morelli, postquam annos ultra quadraginta bibliothecae moderandae munere functus erat, moriens die quinto Maii 1819, extremo voluntatis documento librorum omnium suorum bibliothecam ipsam instituit heredem. Quae proinde, praeter ingentem numerum codicum Latinorum et Italorum, nec non librorum impressorum, viginti duos codices Graecos conquisivit, in quibus celeberrimum illum, saeculi circiter XII, olim Casparis Contareni cardinalis, qui Philonis aliorumque scripta continet (cod. 31 cl. XI). Tandem haud paucos codices Graecos bibliotheca aere suo identidem sibi comparavit.

Codices huius temporis decursu in bibliothecam inlati in volumine quod Appendix ad Catalogum codicum Graecorum nuncu-

1) *Graeci codices manu scripti apud Nanios patricios Venetos asservati.* Bononiae 1784 in 4°. Auctor, ut erat vir singularis modestiae, nomen suum non adscripsit; illud tantum apparet ad finem voluminis in ecclesiasticae potestatis permissione imprimendi, vulgo « Imprimatur, » ita: « Cum librum cui titulus: Graeci Codices mss. bibliothecae Nanianae, auctore Rev.^{mo} Patre D. Ioanne Aloysio Mingarellio, aliquot nostrae Congregationis theologi recognoverint et in lucem edi posse probaverint, concedimus ut typis mandetur, etc. »

patur, manu inscripti sunt (1). Quo factum erat, ut tota ista supellex iis tantum innotesceret, quibus bibliothecae adeundae facultas vel occasio fuisset. De qua re viri docti, praesertim exteri, plerumque conquesti sunt, votumque iterum atque iterum expresserunt, ut hoc litterarum monumentum publicae luci committeretur. Quod cum excellentissimo viro, qui disciplinae publicae in praesens moderatur, significassem, qua animi alacritate litterarum incrementum impense fovet, voluit ut doctorum hominum vota explerentur, ac data facultate catalogum conficiendi, permisit ut editio sub sui Ministerii auspiciis fieret. Itaque, etsi tanto oneri me imparem sentirem, tamen ut pro viribus mandato quodammodo satisfacerem, codices Graecos in hanc bibliothecam inde ab anno 1740 ad nostra usque tempora inlatos recensere aggressus sum.

Reliquum est, ut paucis significem qua ratione ac via, quibusque subsidiis susceptam operam prosecutus sim.

Catalogum ita concinnare studui, ut nihil ultra ad codicum notitiam desiderari posse videatur, omnia videlicet enuntiando quae in eruditorum usum cedere valeant. Ut operis ratio postulabat, aetatem cuiusque codicis indicavi; notas quae vel scriptionis tempus, vel locum ubi liber exaratus est, vel ad quem pertinuerat, exprimerent, diligenter retuli; operum omnium quae in codicibus insunt, initia et fines adieci. Quinam praeterea usus codicum in editionibus factus sit, quique homines docti eos contulerint, dicere non praetermisi.

Quoad vero temporis notas quae in codicibus exstant, hoc sane advertendum : In reducendis annis aerae Constantinopolitanae

1) Quod ad codices Latinos attinet, praeter Catalogum ab ipso Zanetti confectum (*Latina et Italica d. Marci bibliotheca codicum manu scriptorum*. Venetiis 1741 in fol.°), praestat sane laudatum opus: *Bibliotheca manuscripta ad s. Marci Venetiarum. Digessit et Commentarium addidit Ioseph Valentinelli Praefectus. Codices mss. Latini*. Venetiis 1868-1873 voll. VI in 8°. Dolendum tantum est, egregium virum, immatura morte praereptum, Catalogum suum perficere non potuisse.

ad aeram vulgarem eam normam secutus sum, quam Iacobus Morelli, habita ratione quod indictiones et anni mundi apud Byzantinos a calendis septembribus exordiantur, primus omnium, ut opinor, in catalogo suo induxit. Igitur, quoties in codice temporis nota inter menses Ianuarium et Augustum intercedit, annos ex ea detraxi 5508, quoties vero inter Septembrem et Decembrem, annos 5509. (Cf. Gardthausen, *Gr. Palaeographie*, p. 387).

Ubi folia compactoris incuria adeo turbata erant, ut quid revera liber haberet, haud facile dignosci posset, ea in suum locum reducendi consilium cepi. Ex quo etiam quandoque mihi contigit, ut aliquam operis partem quae iam deesse crederetur, detegere possem (1).

Etsi scripta quae in codicibus inedita exstant, edere non consuevi, excepi tamen Cosmae Indicopleustae Prologos in Evangelia et nonnulla poematia, ne forte detritis temporis iniuria foliis in quibus ea conscripta sunt, prorsus intereant.

Cum codices omnes in classes distribuere statuissem, eandem classium seriem quam Appendix manu scripta habet, servare decrevi, metuens ne, immutato funditus ordine quo codices in Appendice sunt inscripti, perturbatio quaedam vel forte omissio aliqua oriretur. Itaque Catalogus iste a classe quae inscribitur *Biblia sacra et Interpretes* initium capit; sed codices qui ad hanc classem reapse pertineant, quique tamen alibi in Appendice inscripti sint, huc transferre non dubitavi. Proinde factum est, ut haec catalogi nostri classis prima septuaginta octo codices complectatur, cum Appendix manuscripta sexaginta quinque tantum habeat.

Mutato igitur antiquo codicum ordine, eorum etiam numeros mutare necesse fuit. Itaque catalogum ita institui, ut primo loco cuique codici novus numerus positus sit, protinus vero litteris

---

1) Videsis, exempli gratia, quae relata sunt ad cod. 73, p. 141 not. 1.

minutioribus antiqua codicis signatura uncinis sit inclusa, cui succedat nomen veteris possessoris vel instituti aut loci unde codex processit.

Iam de subsidiis breviter dicendum.

Modicum quidem adiumentum ad codices rite recensendos ex Appendice manu scripta elici licuit, quippe quae admodum breves descriptiones adferat, omissis omnino foliorum numeris, librariorum subscriptionibus, aliisque huiusmodi; ita ut compendiosum Inventarium melius quam iustus Catalogus Appendix ista possit nominari. Idem fere dicendum de catalogo codicum ss. Iohannis et Pauli, quem laudatus Dominicus Maria Berardelli confecit. De catalogo codicum s. Michaelis de Muriano a Iohanne Benedicto Mittarelli composito, id sane animadvertendum est: quod ad codices Graecos attinet (sunt ii enim Latinis et Italicis permixti), qui eo uti velit, vehementer falli potest; nam auctor nimis frequenter demonstrat, se non intellexisse quid in codicibus, quos recensebat, revera inesset; proinde in errorem saepissime delapsus est (1).

Codices Nanianos docte quidem et accurate recensuit Iohannes Aloysius Mingarelli: multa profecto in eius catalogo desunt quae a recentioribus magnopere postulantur, multa e converso insunt quae ab operis huiusmodi indole abhorrent; sed haec aetati non auctori adscribenda sunt. Utcumque tamen se res habet, catalogum illum non mediocri adiumento in Nanianis codicibus describendis mihi fuisse, libenter fateor.

Ad recensendos vero codices qui quattuor evangelia, evangeliaria vel lectionaria continent, emolumento mihi fuit maximo monumentum illud sapientiae quod Casparus Renatus Gregory

1) Quod notus auctor Annalium Camaldulensium Graecae linguae admodum modice gnarus fuisset, arguitur etiam ex eo quod lector in eius catalogo ne in unum quidem verbum Graece impressum offendat: operum tituli, subscriptiones, aliaque quae in codice Graeco sermone scripta sunt, omnia Latine versa, nec semper accurate, referuntur.

exegit Prolegomenis suis in editionem Tischendorfianam, octavam criticam maiorem, Novi Testamenti (Lipsiae 1884-1894), in quibus vir doctissimus, praeter chiliadas codicum aliarum bibliothecarum, etiam omnes bibliothecae nostrae codices Novi Testamenti, compendiose quidem, sed accuratissime recensuit.

Cum exempla aliquot scripturarum ac picturarum ob lectoris oculos ponere constitutum esset, ea praecipue, quoad scripturas, e codicibus temporum notis instructis desumere consilium fuit; proinde tabulae istae palaeographicis etiam studiis quodammodo deservire poterunt. Haec autem exempla Orestes Bertani photographus, artis suae peritissimus, laminis negativis quas vocant, expressit; quas vero laminas lithographi, quibus nomen Kirchmayr et Scozzi, arte sua aeque praestantissimi, tabulis lapideis intulerunt.

Finem huic Praefationi imponere non possum, ante quam significo egregie de me meritum esse Constantinum Sathas, v. cl., qui singulari peritia plagulas emaculando effecit, ut ubicumque verba Graece impressa occurrerent, quantum fieri posset, ab erroribus vacarent.

Venetiis ex bibliotheca d. Marci, Kal. Nov. MDCCCXCV.

C. Castellani.

TITVLVS I.

BIBLIA SACRA ET INTERPRETES

1.

(olim III classis I.

Ex monasterio s. Iohannis in Viridario Paduae, VIII, anno 1682) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,202 × 0,150 m.) foliorum 300 lineis 21 in singulis paginis, constans 38 quaternionibus et uno binione; sed nonnulla folia perierunt, quod etiam colligitur ex hac nota quae exstat in fine voluminis: « chartae CCCVI; » ac verisimile est quattuor ex foliis deperditis imagines Evangelistarum pictas exhibuisse. Scriptus saeculo XII (al. XIII). (3)

1) V. Tomasini, *Bibliotheca Patavina publica et privata.* Utini 1639 p. 29.

2) Cf. *Novum Testamentum Graece. Recensuit Ioh. Mart. Frid. Scholz*, Lipsiae 1830 vol. I p. LXXIII. num. 217. *A plain Introduction to the Criticism of the New Testament by the late Fred. H. Ambrose Scrivener, Fourth edition, edited by the Rev. Ed. Miller*, London 1894 vol. 1 p. 221. num. 217. *Novum Testamentum Graece. Ad antiquissimos testes denuo recensuit, Apparatum criticum apposuit Constant. Tischendorf. Editio octava critica maior. Prolegomena scripsit Casp. Ren. Gregory*, Lipsiae 1884 - 1894, vol. III, p. 511 num. 217.

3) Muenterus anno 1786 codicem contulit in usum Andreae Birckii.

In folio membraneo volumini praefixo haec rubro leguntur: « Hunc librum donavit venetus presbiter et eximius grammatice doctor, latine graece et hebraice, Dominus petrus de montagnana congregationi Canonicorum regularium lateranensium sancti Augustini: ita ut sit tantum ad usum dictorum canonicorum in monasterio sancti Iohannis in viridario commorantium padue. MCCCCLXXVIII. »

Evangeliorum inscriptiones, capitum maiorum tituli vel ad summam vel ad imam paginam adscripti, sectionum numeri marginibus adpositi, aureis litteris exarata sunt; litterae maiores auro itidem pictae paragraphis praefiguntur.

1. fol. 1 - 9[r]: Synaxarium. Tit.: Ἐκλογάδιον τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων διὰ τῆσ ἀρχῆσ καὶ τοῦ τέλουσ τὴν περικοπὴν ἑκάστου εὐαγγελίου ἅμα δὲ καὶ τῶν κεφαλαίων παρασημειώσιν ἀκριβῶσ διαγορεῦον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἁγίου πάσχα καὶ τελειοῦται ἐν τῶ μηνολογίω. Inc.: Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη κυριακῇ τοῦ πάσχα . . .

2. fol. 9[r] - 17[r]: Menologium, quod vero inscribitur: Συναξάριον σὺν θεῶ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸσ σεπτεμβρίου μέχρη (sic) μηνὸσ αὐγούστου ὅλου. Μὴν σεπτέμβριοσ ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου συμεὼν τοῦ στιλίτου (sic).

3. fol. 17[r] - 23[v]: Epistula Eusebii ad Carpianum: Ὑπόθεσισ κανόνων τῆσ τῶν εὐαγγελιστῶν συμφωνίασ; inc.: Εὐσέβιοσ καρπιανῶ ἀδελφῶ ἐν κυρίω χαίρειν· Ἀμμωνιοσ μὲν ὁ ἀλεξανδρεὺσ . . des.: τὰ παραπλήσια λέγοντασ αὐτοὺσ εὑρήσεισ· ἔρρωσο ἐν κυρίω. Sequuntur eiusdem Eusebii canones loculamentis inclusi auro caeruleoque colore ornatis.

4. fol. 24 - 25[r]: Denotatio formae Mariae Virginis et Iehsu Christi ex Epiphanio Monacho. Tit.: Τὰ σύσσημα τῆσ ὑπεραγίασ θεοτόκου καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ποίημα ἐπιφανίου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου; inc.: Ἦν ἀφορισμένοσ τόποσ ἐν τῶ ναῶ . . des.: τὰ πάντα γὰρ αὐτὴν ἐκοινώνει καὶ ἐξομοιοῦτο (1).

5. fol. 25[r] - 25[v]: De Iacobo fratre Domini: Περὶ τοῦ ἀδελφοθέου; inc.: ὁ δὲ ἅγιοσ ἰάκωβοσ ὁ ἀδελφόθεοσ . . des.: καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆσ ἄννα· ἐτῶν οθ.

---

1) Ioh. Aloysius Mingarelli hoc operculum edidit in opere quod inscribitur: *Anecdota litteraria ex mss. codicibus eruta*, Romae 1773, vol. III, p. 39 sq. Edidit vero ex cod. Marciano XLII cl. II, in quo integrum inest.

6. fol. 25^{v} - 26^{r}: Genealogia Christi et Mariae matris eius ex Hippolyti Thebani Chronologia christiana; inc.: Ἰάκωβοσ γενόμενοσ ἐπίσκοποσ πρῶτοσ ἱεροσολύμων.. des.: υἱὸσ δὲ τοῦ ἰωσὴφ ὁ κύριοσ ὀνομίζετο (1).

7. fol. 26^{r} - 29^{r}: De concordia Evangelistarum quoad Christi resurrectionem: Ὅτι οὐ διαφωνοῦσιν οἱ δ̄ εὐαγγελισταὶ περὶ τὴν τοῦ χριστοῦ ἀνάστασιν; inc.: Κατὰ ἰωάννην μαρία μόνη.. des.: καὶ διαφέρουσ ὀπτασίασ καθ' ἕκαστον εὐαγγελιστῶν παρίστασθαι.

8. fol. 29^{v} - 30^{r}: De Christi apparitione post resurrectionem: Ὅτι δι' ἀμφοτέρων μετὰ τὴν ἀνάστασιν ὤφθη μαθηταῖσ ὁ χριστόσ; inc.: Κατὰ μάρκον μετὰ τὴν ἀνάστασιν.. des.: καὶ διέστη ἀπ' αὐτῶν.

9. fol. 30^{r} - 32^{r}: Prologus Cosmae Indicopleustae in evangelium Matthaei: Ὑπόθεσισ ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου κοσμᾶ ἰνδικοπλεύστου; inc.: Οὗτοσ πρῶτοσ τῶν εὐαγγελιστῶν συγγραψάμενοσ εὐαγγέλιον.. des.: ἔνθα ἐστὶ τῆσ αὐτῆσ δευτέρασ καταστάσεωσ ἡ πολιτεία· δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆσ ἑτοιμάσαντι καὶ προκαταγγείλαντι περὶ τούτων θεῷ, καὶ νῦν πληρώσαντι καὶ πληροῦντι· ἀμήν (2).

10. fol. 32^{r} - 34^{r}: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei, quam excipiunt hi « στίχοι εἰσ τὸν ἅγιον εὐαγγελιστὴν ματθαῖον, » auratis litteris scripti:

Τὸν ἐκ τελώνου θάυμασον θεηγόρον,
εὐαγγελιστὴν πρῶτον ἐκλελεγμένον,
ὀλέθριον λείποντα κέρδοσ χρημάτων
καὶ ζῶντα κερδάναντα τὸν θεῖον λογον,
ἔθνη μαθητεύσαντα πάντα καὶ κόσμον,
καλῶσ τελωνήσαντα καὶ σωτηρίωσ·
ματθαῖοσ οὗτοσ, ὃσ διδάσκων συγγράφει,
ὡσ ἐν σαγήνῃ τῇ θεοπλόκῳ βίβλῳ,
πλέκοντα θεῖα τοῦ κενωθέντοσ λόγου,
καὶ σάρκα προσλαβόντα ἐκ τῆσ παρθένου
τῷ ζῶντι καὶ τρέφοντι τὰσ ψυχὰσ λόγῳ

1) Exstat quoque in cod. XLVI bibliothecae imperialis Viennae. V. Lambecium *Comment. de bibliotheca Vindobonensi*, editio II, 1776, t. III p. 120.

2) Prologi Cosmae Indicopleustae in quattuor evangelia ex cod. 9 huius tituli I plene exscripti dabuntur.

ζωγρεῖ πρὸσ εὐσέβειαν ἀνθρώπων γένοσ.

. . . .

ἡ τετρὰσ ὧδε τῶν μαθητῶν τοῦ λόγου,
ἐκχεῖ τὸ ῥεῦμα τῶν ἀειρρύτων λόγων·
τοίνυν ὁ διψῶν μὴ κατόκνη τοῦ πίνειν,
ψυχὴν κατάρδων καὶ ποτίζων τὰσ φρένασ:

11. fol. 35 - 110ʳ: Evangelium Matthaei: Τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον; tum haec subscriptio auratis litteris: Τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ ὀκτὼ τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

12. fol. 110ʳ - 110ᵛ: Prologus Cosmae in evangelium Marci: Πρόγραμμα εἰσ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον μάρκου (omisso nomine auctoris prologi); inc.: Οὗτοσ ὁ δεύτεροσ πέτροσ ἐν ῥώμη ἐντειλάμενοσ αὐτῶ.. des.: ἔνθα ἐστὶ τῆσ δευτέρασ καταστάσεωσ ὁ τόποσ καὶ ἡ πολιτεία· δόξα τῶ ἐξ ἀρχῆσ ἑτοιμάσαντι καὶ προμηνύσαντι θεῶ καὶ πληρώσαντι· ἀμήν.

12. 111 - 111ᵛ: Tabula capitum evangelii Marci usque ad caput 45, nam sequens folium avulsum fuit.

14. fol. 112 - 157ᵛ: Evangelium Marci: Τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον.

15. fol. 158 - 159ʳ: Prologus Cosmae in evangelium Lucae: Πρόγραμμα εἰσ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον λουκᾶ (nomine auctoris prologi itidem omisso); inc.: Οὗτοσ ὁ λουκᾶσ ὁ τρίτοσ τῶν εὐαγγελιστῶν.. des.: ἔνθα ἐστὶ τὸ τῆσ δευτέρασ ἡμῶν καταστάσεωσ κατοικητήριον· δόξα τῶ ἐξ ἀρχῆσ ἑτοιμάσαντι καὶ προμηνύσαντι περὶ τούτων θεῶ, καὶ νῦν πληρώσαντι καὶ πληροῦντι· ἀμήν.

16. fol. 159ᵛ - 160ᵛ: Tabula capitum evangelii Lucae, non ultra vero caput 80, nam folium sequens avulsum fuit.

17. fol. 161 - 239ʳ: Evangelium Lucae: Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν.

18. fol. 239ᵛ - 240ʳ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis; tum hi « στίχοι εἰσ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἰωάννου: »

Ὁ παρθένοσ τι (?) τὸν τεκόντα τὸν κάτω
λιπὼν τεκόντα, τὸν θεὸν κτᾶται μόνον·
ὡσ παρθένοσ γὰρ πρὸσ τὸν ἐκ τῆσ παρθένου
λαλοῦντα χριστὸν οἷα συγγενὴσ τρέχει,

Μαρ.

μα· ἐπὶ τῆς τὰ δύο λεπτά:

Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως· ρλδ
Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· βλέ-
πετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόν-
των ἐν στολαῖς περιπατεῖν· καὶ ἀσπασ-
μοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθε-
δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς· καὶ πρωτο-
κλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθίον- ρλε
τες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει
μακρὰ προσευχόμενοι οὗτοι λήψονται
περισσότερον κρίμα· Καὶ καθίσας ρλϛ
ὁ ἰς̄ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου· ἐθε-
ώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα
πτωχὴ· ἔβαλε λεπτὰ δύο· ὅ ἐστι κοδράντης·
καὶ προσκαλεσάμενος ὁ ἰς̄ τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ· πλεῖον
πάντων βέβληκε τῶν βαλλόντων εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ·

Cod. 1 (ol. III cl. I) fol. 146r. Scr. saec. XII (al. XIII)

ἐντεῦθεν εἰσ τὸ στῆθοσ αὐτοῦ γνησίωσ
πεσὼν, ἐκεῖθεν τὴν ἄβυσσον λαμβάνει
τῆσ γνώσεωσ καὶ πάντα πλουτεῖ τὸν κόσμον
μυστηρίων, ἄγνωστα καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ.
θεηγόροισ τέταρτοσ οὖν ἰωάννησ
εὐαγγελισταῖσ, ἀλλ' ἐν ὕψει δογμάτων
πρῶτοσ μέγιστοσ, ἄκροσ ἀρχὴ καὶ τέλοσ:

Tum haec subscriptio auratis litteris: Τὸ κατὰ ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ λβ τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

19. fol. 240ʳ - 241ʳ: Prologus Cosmae in evangelium Iohannis: Πρόγραμμα εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἰωάννου (omisso ut supra nomine auctoris); inc.: Οὗτοσ ὁ θεολόγοσ ἰωάννησ ὁ ἔξαρχοσ τῶν εὐαγγελιστῶν.. des.: ὅτι ἐκ ταύτησ τῆσ καταστάσεωσ ἐπὶ τὴν μέλλουσαν διαφορὰν, πρὸσ ἣν ἀφορᾶ πᾶσα ἡ θεόπνευστοσ παλαιά τε καὶ καινὴ διαθήκη.

20. fol. 242 - 299ᵛ: Evangelium Iohannis: Εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην.
Explicit codex hisce versibus aureis litteris exaratis:

Τὸν ἐκ πόθου κτήσαντα, τὸν κεκτημένον,
τοῖσ ἀναγνώσκουσι συμπροθυμία (sic)
φύλαττε, τριὰσ, ἀβλαβεῖσ εἰσ αἰῶνασ.

2.

(olim VIII cl. I. Ex bibliotheca Naniana, I. anno 1797). (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata (0,220 × 0,160 m.) saeculi IX (3), foliorum 380 (antecedunt tria folia membranea vacua non numerata), binis columnis et 21 lineis in singulis columnis; nitidissime exaratus litteris uncialibus plerumque rotundis, spiritibus atque accentibus ornatis.

Evangeliorum inscriptiones, maiorum capitum tituli, sectionum numeri auro expressa sunt; litterae maiores, auro item expressae, paragraphis praefiguntur.

Folio chartaceo membranis praeposito haec possessoris nota rubro scripta legitur: ͵αχπε (= 1685) σεπτεμβρίου ή κἀγὼ ἠσαΐας ἱερομόναχος ἐπροσκύνησα τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον ἐν τῷ μαύρῳ μόλῳ (?) ὁ εὐτελὴς καὶ ἀνάξιος, καὶ ἄμποτες (sic) ἡ ὀξυτάτη αὐτῆς βοήθιαν, νά με βοηθίσῃ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν σφάλω τοῦ υἱοῦ τησ εἰσ ἀθανάσιμον σφάλμα καὶ συγχώρισιν τῶν προημαρτημένων μου σφαλμάτων· ἀμήν. ἔστω δὲ εἰσ μνήμην· ἡγουμενεύοντος δὲ κυροῦ μακαρίου τοῦ πελοπονισιώτου καὶ ἡμῶν δὲ γνωστοῦ· ἠσαΐασ ἱερομόναχος.

1. fol. 1v - 7v: Epistula Eusebii ad Carpianum aureis exarata litteris, ac clausa circulis miro artificio delineatis. Sequuntur eiusdem Eusebii Cano-

1) V. Mingarelli, *Graeci codices manu scripti apud Nanios patricios Venetos adservati.* Bononiae 1784 p. 1.

2) Cf. Scholz, l. l. p. XLII; Scrivener l. l. p. 149; Gregory, Prolegomena ad editionem octavam criticam maiorem Tischendorfianam Novi Testamenti, Pars Prior, pag. 393. (V. supra p. 1 notam 2). Teste Tischendorfio est codex « curate, eleganterque, passim etiam luxuriose » scriptus; significatur autem a recentioribus editoribus Novi Testamenti littera U. Contulit codicem Muenterus in usum Birckii; deinde Scholzius codicem perlustravit; Tischendorfius autumno anni 1843 totum codicem cum editione sua N. T. Gr. priore a. 1841 contulit; anno 1846 contulit Tregellesius, qui anno 1850 Lipsiae conlationes suam et Tischendorfianam inter se comparavit.

3) Scrivener censet amanuensem imitatum esse scripturam uncialem rotundam superiorum saeculorum, proinde potius saeculo X quam IX codicem tribuit.

Ex cod. 2 (ol. VIII cl. I) fol. 182v.

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡΠΟΛ
ΛΟΙΕΠΕΧΕΙΡΗ
ΣΑΝΑΝΑΤΑΞΑΣΘΑΙ
ΔΙΗΓΗΣΙΝΠΕ
ΡΙΤΩΝΠΕΠΛΗ
ΡΟΦΟΡΗΜΕ
ΝΩΝΕΝΗΜΙΝ
ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ
ΚΑΘΩΣΠΑΡΕ
ΔΟΣΑΝΗΜΙΝ
ΟΙΑΠΑΡΧΗΣΑΥ

ΤΟΠΤΑΙΚΑΙΥ
ΠΗΡΕΤΑΙΓΕΝΟ
ΜΕΝΟΙΤΟΥΛΟ
ΓΟΥΕΔΟΞΕΚΑ
ΜΟΙΠΑΡΗΚΟ
ΛΟΥΘΗΚΟΤΙΑ
ΝΩΘΕΝΠΑΣΙ
ΑΚΡΙΒΩΣΚΑΘΕ
ΞΗΣΣΟΙΓΡΑΨΑΙ
ΚΡΑΤΙΣΤΕΘΕ
ΟΦΙΛΕΙΝΑΕΠΙ
ΓΝΩΣΠΕΡΙΩΝ
ΚΑΤΗΧΗΘΗΣ
ΛΟΓΩΝΤΗΝΑ
ΣΦΑΛΙΑΝΕΓΕ
ΝΕΤΟΕΝΤΑΙΣ
ΗΜΕΡΑΙΣΗΡΩ
ΔΟΥΤΟΥΒΑΣΙ
ΛΕΩΣΤΗΣΙΟΥ
ΔΑΙΑΣΙΕΡΕΥΣ
ΤΙΣΟΝΟΜΑΤΙ

Cod. 2 (ol. VIII cl. I) fol. 183r. Scr. saec. IX (al. X)

nes inclusi loculamentis auro caeruleoque colore depictis, floribus avibusque ornatis.

2. fol. 8 - 11[r]: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei aureis litteris, cui succedit eadem tabula litteris rubris exarata.

3. fol. 12[v]: Imago s. Matthaei fundo aureo. Evangelista sedet in cathedra; dextra calamum, sinistra membranam tenet, in qua iam BIBΛO inscripsit. In parte superiore repraesentatur infans Iehsus in praesepio.

4. fol. 13 - 108[r]: Evangelium Matthaei.

5. fol. 109 - 110[r]: Tabula 48 capitum evangelii Marci aureis litteris exarata.

6. fol. 111[v]: Imago s. Marci fundo aureo. Evangelista pictus est sedens; dextra scribit, sinistram ad mentum applicat. In parte superiore s. Iohannes Baptista baptizat Dominum, qui nudus stat in aquis; ad latus duo Angeli Dominum velaturi adstant; supra Dominum est Spiritus Sanctus.

7. fol. 112 - 178[r]: Evangelium Marci.

8. fol. 179 - 181[r]: Tabula 83 capitum evangelii Lucae rubro scripta.

9. fol. 182[v]: Imago s. Lucae fundo aureo. Evangelista depictus est sedens et scribens. In parte superiore Mariae sedenti Angelus annunciat.

10. 183 - 295[v]: Evangelium Lucae.

11. fol. 296[r]: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis rubro scripta.

12. fol. 297[v]: Imago s. Iohannis fundo aureo. Evangelista pictus est stans, librum sub sinistro brachio tenet, destram elatam habet, supra eum sunt verba: ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ; a latere eius quidam sedet scribens (Prochorus profecto discipulus eius) (1), quum iam scripsisset EN

---

1) Cf. Lambecium, *Comment. bibliothecae Caesareae*, l. II c. VII p. 219, ubi ex evangeliorum codice ecclesiastico XVIII illius bibliothecae apographum aeri incisum exhibetur, in quo

ΑΡΧΗ. In parte superiore Dominus resurgens extrahit animas e sinu Abraham, supra scriptis verbis Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.

13. fol. 298 - 380v: Evangelium Iohannis.

3.

(olim X cl. I. Nan. III) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata (0,205 × 0,175 m.) mutilus initio et passim, constans modo foliorum 223 (folia quae iam bibliopegae culpa inversa, vel potius susque deque versus compacta erant, in proprium ordinem recens restituta sunt); col. 1, lineis 22 in singulis paginis; scriptus saeculo X (al. XI).

Fuit olim monasterii ss. Cosmae et Damiani urbis Prusae in Bithynia, ut ex hac adnotatione (fol. 6v) colligitur: τὸ παρὸν τετραβάγγελον (sic) ἀφιερώθη πρὸσ τῇ σεβασμία μονῇ τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀναργύρων καὶ ἐπικεκλημένησ τοῦ κοσμιδίου παρὰ τοῦ πανϊερωτάτου μητροπολίτου θεουπόλεωσ προύσησ, καὶ ὑπερτίμου κυροῦ νικολάου, καὶ τὰσ χάρασ τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀναργύρων κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ προσενέγκαντοσ ὑπὲρ ψυχικῆσ ἕνεκα σωτηρίασ αὐτοῦ. Manus autem recentior haec addidit: ἔχει δὲ ὁ μὲν εὐαγγελιστὴσ ματθαῖοσ φυλλα ξ', ὁ δὲ μάρκοσ φύλλα μ', ὁ δὲ λουκᾶσ φύλλα ό, ὁ δὲ κατὰ ἰωάννην μέχρι τῆσ διαθίκησ (sic) φύλλα λ̅δ̅· ἡ δὲ διαθίκη φύλλα ι̅θ̅.

---

repraesentantur eaedem duae figurae Iohannis dictantis et discipuli iunioris scribentis, adpositis nominibus: s. Iohannes, s. Prochorus; quare Prochorum esse figuram in hac nostra tabula scribentem, licet nomen adscriptum non sit, coniici probe potest.

1) V. Mingarelli l. l. p. 2.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCI num. 405; Scrivener l. l. p. 236 num. 405; Gregory l. l.p. 535 num. 405. Contulerunt selecta capita huius codicis et codicum sequentium 4 - 24, Ven. Viedmann et I. Braun in usum Scholzii.

Evangeliorum inscriptiones formis quadratis aureis sunt inclusae; maiorum capitum tituli, modo in inferiore modo in superiore margine exscripti, sectionum numeri ac lectionum signa cum initiis, vel minio vel caeruleo colore in marginibus notata sunt.

1. fol. 1 - 5[r]: Eusebii epistula ad Carpianum; desinit in verbis: ἔρρωσθε (sic) ἐν κυρίῳ. Succedunt eiusdem Eusebii Canones loculamentis inclusi variis coloribus ornatis.

2. fol. 5[v] - 6[v]: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei, cui succedit adnotatio quae supra relata est.

3. fol. 7 - 66[r]: Evangelium Matthaei. Mutilum initio, incipit enim in verbis: τῆσ μετοικησίασ βαβυλῶνοσ; deest igitur cap. 1, 1 - 17. In fine legitur: εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον κεφάλαια τνε.

4. fol. 66[r] - 67[r]: Tabula 48 capitum evangelii Marci.

5. fol. 67[v] - 106[v]: Evangelium Marci: Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον.

6. fol. 107 - 108[v]: Tabula 83 capitum evangelii Lucae.

7. fol. 109 - 180[r]: Evangelium Lucae: Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν. In fine: εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν κεφάλαια τμβ.

8. fol. 180[r]: Tabula capitum evangelii Iohannis (notantur capita 19 [ιθ]; additur enim titulus qui inscribitur περὶ μοιχαλίδοσ).

9. fol. 180[r] - 223[r]: Evangelium Iohannis, passim mutilum; etenim desunt: cap. 6, 55 - 9, 13; cap. 11, 30 - 45; cap. 18, 22 - 36. In fine: εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην κεφάλαια σλβ.

4.

(olim XI classis I. Nan. IV) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,160 × 0,130 m.), mutilus in medio et in fine, constans modo foliorum 307. Scriptus saeculo circiter XI.

Evangeliorum inscriptiones inclusae sunt quadratis formis variis coloribus ornatis; maiorum capitum tituli modo in summa modo in ima pagina rubro sunt notati; eorumdem capitum signa ac sectionum numeri marginibus adposita sunt; manus serior lectiones item marginibus adscripsit.

1. fol. 1 - 81r: Evangelium Matthaei. Tabula capitum desideratur.

2. fol. 82r - 82v: Tabula 48 capitum evangelii Marci rubro scripta.

3. fol. 83 - 135v: Evangelium Marci. Deest cap. 4, 41 - 5, 14.

4. fol. 135v - 136v: Commentariolus in evangelium Lucae; inc.: Ὡσ πάλαι ἐν τῷ λαῷ πολλοὶ προφητείαν ἐπηγγέλοντο.. des.: καὶ πάντεσ οἱ λέγοντεσ· σταυροῦ σταυροῦ αὐτόν.

5. fol. 137 - 139v: Tabula capitum evangelii Lucae. Numerantur capita 81 (πα), duorum enim capitum tituli non sunt notati, nempe: περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν ἰωάννην et περὶ τῆσ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπαράσησ φωνήν, qui generaliter exstant in aliis tabulis.

6. fol. 140 - 235v: Evangelium Lucae. Deest cap. 3, 10 - 4, 4.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 3.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCII num. 406; Scrivener l. l. p. 236 num. 406; Gregory l. l. p. 535 num. 406.

7. fol. 236 - 307ᵛ: Evangelium Iohannis. Tabula capitum desideratur; desinit in verbis: ἦραν τὸν κύριον ἐκ μνημείου καὶ..; deficit igitur inde a v. 3 cap. 20 usque ad finem.

5.

(olim XII cl. I. Nan. V) (¹)

EVANGELIA LVCAE ET IOHANNIS (²)

Codex membranaceus forma minima (0,150 × 0,120 m.), saeculi XII vel XIII (al. XI); mutilus initio, desunt enim 17 priores quaterniones, quum quaternio nunc primus signatus sit litteris ιη; nonnulla folia exciderunt etiam in fine; exstat vero antiqua numeratio quae a numero XVIII ad CV progreditur. Remanent igitur nunc tantum folia 87.

Maiorum capitum tituli, eorumdem capitum signa et sectionum numeri marginibus adposita sunt. Manus recentior paucas lectiones hic et illic item marginibus adscripsit.

1. fol. 1 - 62ʳ: Evangelium Lucae. Incipit in verbis: καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖσ.. cap. 5, 30. In fine legitur haec subscriptio: τῶν λόγων λουκᾶ τέλοσ τοῦ θεηγόρου· τὸ κατὰ λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ ιε τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι βω.

2. fol. 62ᵛ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis. In calce tabulae manus recentior haec minio scripsit: τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἐγράφη μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῇ ἑλληνίδι διαλέκτω μετὰ ἔτη ιε· καὶ ἐπεδόθη θεοφίλῳ τῷ φοιτητῇ αὐτοῦ καὶ τοῖσ πιστοῖσ ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἀντιοχείᾳ μαθηταῖσ ὑπ' αὐτοῦ ἁγίου ἀποστόλου παύλου· ἰατρὸσ δὲ τὴν τέχνην τῶν ψυχῶν μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ σώματοσ· ὁ αὐτὸσ δὲ γράφει καὶ τὰσ πρά-

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 3.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCII num. 407; Scrivener l. l. p. 286 num. 407; Gregory l. l. p. 535 num. 407.

ξεισ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· ἀναγινώσκεται δὲ τὸ ἅγιον αὐτοῦ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆσ κυριακῆσ γ' τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸσ μέχρι τῆσ ἀποκρέου.

3. fol. 63ᵛ: Imago s. Iohannis sedentis in cathedra rude depicta.

4. fol. 64 - 87ᵛ: Evangelium Iohannis. Desinit in verbis: λέγοντεσ, ῥαββί, τίσ ἥμαρτεν; οὗτοσ ἢ οἱ γονεῖσ; cap. 9, 2; ex quo deficit usque ad finem.

6.

(olim XIV cl. I. Nan. VII) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,230 × 0, 200 m.) saeculi XII, perquam nitide et accurate scriptus, foliorum 262 (folium 131 vacuum relictum est), constans quaternionibus triginta duobus et duobus binionibus signatis litteris ά - λδ (primum folium quaternionis β' videtur iampridem excisum esse, novum enim suppletum ac manu saeculi XV suffectum est); quibus praefixa sunt folia 24 chartacea scripta saeculo XVI. Continent vero haec folia Synaxarium et Menologium. Synaxarium inscribitur: Πίναξ σὺν θεῶ ἁγίω τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου, ἀρχόμενοσ ἐν τῆ ἁγία κυριακῆ τοῦ πάσχα, ἔχων τὴν περιεκτικὴν πᾶσαν ἄχρι τῶν ἁγίων πάντων· ἔχων δὲ καὶ τὴν περιεκτικὴν τὴν ἑτέραν τῶν εὐαγγελίων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. In fine vero Menologii amanuensis haec versibus politicis continuo scriptis adnotavit: ἔγραψα τὸ ἐξεύρημα καὶ τὸ εἶχα (cod. ἦχα) μαθεμένο, καὶ ἂν ἔσφαλα καὶ τί ποτε ἂσ ἒν συμπαθημένο, καὶ οἱ (cod. ἡ) ἀναγινώκοντεσ αὐτὴν, εὔχεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον, ὅτι (cod. ὧτϊ) οὐδεὶς γράφει καὶ οὐ παραγράφει.

Fuit olim monasterii s. Iohannis Chrysostomi prope Iordanem, ut ex hisce verbis intelligitur, quae semel atque iterum in codice leguntur: ἡ βίβλοσ ἥδε τῆσ μονῆσ χρυσοστόμου τῆσ κειμένησ ἔγγιστα τοῦ ἰορδάνου.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 4.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCII num. 408; Scrivener l. l. p. 236, num. 408; Gregory l. l. p. 535 num. 408.

γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ἡλίου δὲ
ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη· καὶ
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη· καὶ
ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ
βησαν αἱ ἄκανθαι· καὶ συνέπνι
ξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε· καὶ
ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν.
καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ
αὐξάνοντα· καὶ ἔφερεν ἓν τριάκον
τα· καὶ ἓν ἑξήκοντα. καὶ ἓν ἑκατόν·
Καὶ ἔλεγεν· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν. ἀκου
έτω· ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας. ἠ
ρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς
δώδεκα. τὴν παραβολήν· καὶ ἔ
λεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν δέδοται γνῶναι
λζ τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ θυ̅·
δ Ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω· ἐν παραβολαῖς
τὰ πάντα γίνεται· ἵνα βλέποντες

Cod. 6 (ol. XIV cl. I) fol. 89r. Scr. saec. XII.

Cuiusque evangelii inscriptio aureis litteris exarata est, atque inclusa quadratis formis auro variisqe coloribus eleganter ornatis; maiorum capitum tituli vel in summa vel in ima pagina rubro notati sunt; sectionum numeri marginibus item rubro sunt adpositi. Manus recentior nonnullas lectiones hic et illic marginibus adscripsit.

1. fol. 1 - 6^{r}: Epistula Eusebii ad Carpianum rubro scripta. Absolvitur verbis: ἔρρωσο ἐν κυρίω. Succedunt eiusdem Eusebii Canones rubris litteris exarati.

2. fol 6^{v} - 7: Tabula capitum evangelii Matthaei (notantur capita 67, omittitur enim titulus capitis 27 περὶ τῆσ παραβάσεωσ τῆσ ἐντολῆσ τοῦ θεοῦ), cui succedunt verba ἡ βίβλοσ ἦδε κ. τ. λ. quae supra relata sunt.

3. fol. 8^{v} - 78^{r}: Evangelium Matthaei; tum haec subscriptio: εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον στίχοι βχ· τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ χρόνουσ ὀκτὼ τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ·

4. fol. 78^{v} - 79^{v}: Tabula 48 capitum evangelii Marci. Tum hi « στίχοι εἰσ τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον, » minio picti:

ὅσσα περὶ χριστοῖο θεηγόροσ ἔθνεα πέτροσ
κηρύσσων ἐδίδαξεν ἀπὸ στομάτων ἐριτίμων,
ἐνθάδε μάρκοσ ἄγειρε, καὶ ἐν σελίδεσσιν ἔθηκε·
τοὔνεκα καὶ μερόπεσσιν εὐάγγελοσ ἄλλοσ ἐδείχθη. (1)

5. fol. 80 - 128^{r}: Evangelium Marci; tum haec subscriptio: τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ δέκα τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι αχ.

6. fol. 129 - 130^{v}: Tabula 83 capitum evangelii Lucae.

7. fol. 132 - 206^{r}: Evangelium Lucae, cui subiecta est haec subscriptio: εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν στίχοι βω· τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ δεκαπέντε τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

---

1) Exstant quoque hi versus in codice Laurentiano XIII pl. VI. Cf. Bandini, *Catal. codd. mss. bibliothecae Mediceo - Laurentianae*. t. I p. 122.

8. fol. 207r - 207v: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis.

9. fol. 208 - 262r: Evangelium Iohannis. Locus de muliere adultera (cap. 8, 3 - 11) asteriscis in margine notatur. In fine: εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην στίχοι βτ· τὸ κατὰ ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ τριάκοντα δύο τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· Tum ea nota ἡ βίβλοσ ἥδε κ. τ. λ. quam supra dedimus, cui succedunt verba: Δεῖ γινώσκειν ὅτι τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια ὁμοίωμα εἰσὶ τῶν χερουβίμ· τὸ κατὰ ματθαῖον ὅμοιον ἀνθρώπου· τὸ κατὰ μάρκον ὅμοιον λέοντοσ· τὸ κατὰ λουκᾶν ὅμοιον μόσκου· τὸ κατὰ ἰωάννην ὅμοιον ἀετοῦ· αὕτη ἡ διδαχὴ ὅμοιον τῶν χερουβίμ. ἀμήν. Haec omnia iterantur fol. 262v post verba σῶσόν με, χριστὲ σῶτερ, τῇ δυνάμει τοῦ σταυροῦ. Tum rursus notula: ἡ βίβλοσ ἥδε τῆσ μονῆσ κ. τ. λ. Tandem manus saeculi XVII haec fol. 261v inscripsit: ὁ ἅγιος μητροπολίτης δανιήλ· δανιὴλ ἱερομόναχος καὶ πρωτοσύγκελλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ὁ ναυπάκτου καὶ ἄρτινς γαβριὴλ ὁ μονεμβάσιος· ὁ χριστιανουπόλεως σωφρόνιος· ὁ ζακύνθου παχώμιος· ὁ ἀετοῦ μάρκος· ὁ πολυφέγγυς θεόληπτος· ὁ ὠλένης διονύσιος· ὁ χερνίτοης θεόδωροσ. ὁ ῥέοντος ἀκάκιος.

7.

(olim XV cl. I. Nan. VIII) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata (0,210 × 0,140 m.) foliorum 210 (antiquior numeratio comprehendebat tria folia chartacea volumini praefixa quae vacua sunt; recentiore vero numeratione ea sunt exclusa). Scriptus saeculo XIV. (3)

Uniuscuiusque evangelii inscriptio quadrata forma variis coloribus ornata inclusa est; capitum maiorum tituli in summa pagina minio, eorumdem capitum signa ac sectionum numeri marginibus atramento sunt ad-

1) V. Mingarelli l. l. p. 6.

2) Cf. Scholz l. l. XCII num. 409; Scrivener l. l. p. 236 num. 409; Gregory l. l. p. 536 num. 409.

3) Mingarellius codicem perperam tribuit saeculo XII.

scripta; lectiones, distinctae verbis ἀρχὴ et τέλοσ minio expressis et cum initiis item minio exaratis, continuo notantur.

1. fol. 1^r - 1^v: Epistula Eusebii ad Carpianum, quae absolvitur verbis τὰ παραπλήσια εὑρήσεισ.

2. fol. 2^r - 2^v: S. Iohannis Chrysostomi sermo, qui inscribitur: Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινοπόλεωσ λόγοσ εἰσ τὸν ἀσπασμὸν τῆ ἁγία καὶ μεγάλη κυριακῆ τοῦ πάσχα; inc.: Εἴ τισ εὐσεβὴσ καὶ φιλόθεοσ.. des.: ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμένων ἐγένετο· αὐτῶ ἡ δόξα καὶ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

3. fol. 3^r - 3^v: Argumentum in evangelium Matthaei; inc.: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑβραΐδι διαλέκτω γραφὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ.. des.: τὸ δὲ ὅμοιον ἀετῶ τὴν ἐπιφοίτησιν ἐμφανίζει.

4. fol. 3^v - 5^v: Canones Eusebii partim minio partim atramento exarati.

5. fol. 6 - 8^v: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei. Tabulam excipiunt hi versus iambi in laudem Evangelistae:

Ὁρᾶσ τελώνην, καὶ βλέπεισ οἷα γράφει
ἀβραὰμ υἱὸν, τὸν λόγον δείκνυσί σοι,
καὶ παῖδα δαβὶδ τὸν θεὸν δαυὶδ λέγει
ἐν τῆ πρὸσ ἡμᾶσ σαρκικῆ παρουσία.

Sequitur sermo de Evangelistarum concordia quoad Christi resurrectionem (continuatio huius sermonis repperitur folio 57^r, folia enim compactoris incuria inversa sunt), idem qui in codice **I** fol. 26 - 29^v.

6. fol. 9^v: Imago s. Matthaei rude picta ac paene evanida.

7. fol. 10 - 54^v: Evangelium Matthaei, quod excipit haec subscriptio: Εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον στίχοι βχ· τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ χρόνουσ ή τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

8. fol. 55: Tabula 48 capitum evangelii Marci.

9. fol. 55^v - 56^r: Prologus « κοσμᾶ ἰνδικοπλεούστου in evangelium Matthaei a manu recentiore (circiter saec. XV) hic insertus; inc: οὗτοσ ὁ πρῶτοσ τῶν εὐαγγε-

λιστῶν συγγραψάμενοσ εὐαγγέλιον; mutilus in fine, desinit enim in verbis: πᾶσιν ἔδειξε τοῦ θανάτου τὴν κατάλυσιν καὶ χαίρειν πᾶσι πα...

10. fol. 57ʳ: Continuatio sermonis, cuius pars prior exstat fol. 7ʳ et seq.; desinit vero in verbis ἕκαστον τῶν εὐαγγελιστῶν παρίσταθαι. Tum adnotatio quaedam de evangeliorum lectione, quae incipit: κατὰ μάρκον μετὰ τὴν ἀνάστασιν.. des.: καὶ διέστη ἀπάντων τὸν οὐρανόν. Sequitur altera adnotatio lectu difficilis, quia paene evanida.

11. fol. 57ᵛ: Imago s. Marci fundo rubro aeque ac superior paene evanida.

12. fol. 58 - 87ᵛ: Evangelium Marci, quod excipit haec subscriptio minio exarata: Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον στίχοι αχ· τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ δέκα τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

13. fol. 88 - 89ᵛ: Tabula 83 capitum evangelii Lucae.

14. fol. 89ᵛ: Prologus « κοσμᾶ ἰνδικοπλεύστου » in evangelium Marci a manu recentiore scriptus et hic insertus; inc.: οὗτοσ ὁ δεύτεροσ, πέτροσ ἐν ῥώμῃ ἐντειλάμενοσ.. des.: ἔνθα ἐστὶ τῆσ δευτέρασ καταστάσεωσ ὁ τόποσ καὶ πολιτεία· δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆσ ἑτοιμάσαντι καὶ προμηνύσαντι θεῷ, καὶ πληρώσαντι· ἀμήν.

15. fol. 90ʳ: Adnotatio quaedam in evangelium Marci quae incipit: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ πέτρου ἐν ῥώμῃ.. Succedunt hi versus iambi:

λουκᾶ, πάρελθε καὶ ξένην φάνον (sic) τρίβον
τοῖσ ἀσκόπωσ τρέχουσιν εἰσ τρίβον πλάνησ,
λαοῖσ δὲ δεῖξον ἐν σκότω καθημένοισ
οἷον βλέπειν ἔδειξε φῶσ θεοφάνοισ.

16. fol. 90ᵛ: Imago s. Lucae satis bene picta ac servata.

17. fol. 91 - 145ʳ: Evangelium Lucae, quod excipit haec subscriptio: Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν στίχοι βω· τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ ιε τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

18. fol. 145ʳ - 145ᵛ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis; tum hi quaterni versus (¹):

Ἡ τετρὰσ ὧδε τῶν μαθητῶν τοῦ λόγου
ἐκχεῖ τὸ ῥεῦμα τῶν ζωηρρήτων λόγων·
τοίνυν ὁ διψῶν μὴ κατόκνει τοῦ πίνειν
ψυχὴν κατάρδων καὶ ποτίζων τὰσ φρένασ.

Succedit prologus « κοσμᾶ ἰνδικοπλεύστου » in evangelium Lucae a manu recentiore exaratus; inc.: οὗτοσ ὁ τρίτοσ τῶν εὐαγγελιστῶν.. mutilus in fine, desinit enim in verbis κατὰ τὸν ἱεροφάντην μωυσέα.

19. fol. 146ʳ: Quum vacuum esset, recentior manus quaedam nullius momenti, quae ad evangelia non pertinent, hic inscripsit.

20. fol. 146ᵛ: Imago s. Iohannis satis affabre picta et bene servata.

21. fol. 147 - 187ʳ: Evangelium Iohannis. Nulla subscriptio subiecta est; inest vero in fine adnotatio de Evangelistarum emblematis, quae incipit: τί ἐστι τὸ ᾄδοντα, βοῶντα, καὶ κραγῶντα, καὶ λέγοντα τὰ τέσσαρα πρόσωπα.. des.: ἐπίβασιν αὐτοῦ ἐπιδεικνύμενοσ. Succedunt quaedam regulae de evangeliorum lectione: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι οὕτωσ ἀναγινώσκονται τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια κ. τ. λ.

22. fol. 187ʳ - 192ᵛ: Synaxarium, quod inscribitur Συναξάριν τῶν σαββατοκυριακῶν τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου.

23. fol. 192ᵛ - 204ᵛ: Menologium: Τὸ μηνολόγιν, quod incipit: Μὴν σεπτέμβριοσ ά ἡ ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου.. Evangelia vero legenda hebdomada maiore έ et parascheve plene scripta sunt (fol. 198ʳ - 204ᵛ). Primum inscribitur: ΤΗ͂ 'ΑΓΙ'Α ΚΑΙ' ΜΕΓΑ'ΛΗ Ε' ΕΙ'Σ ΤΗ'Ν ΛΕΙΤΟΥΡΓΙ'ΑΝ 'ΕΚ ΤΟΥ͂ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙ'ΟΝ; inc.: εἶπεν ὁ κύριοσ τοῖσ ἑαυτοῦ μαθηταῖσ· οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ τὸ πάσχα γίνεται.. des.: καὶ δήσαντεσ αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν αὐτὸν ποντίω πιλάτω τῶ ἡγεμόνι. Alterum inscribitur: ΤΗ͂ 'ΑΓΙ'Α ΚΑΙ' ΜΕΓΑ'ΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ͂ ΕΙ'Σ ΤΗ'Ν ΛΕΙΤΟΥΡΓΙ'ΑΝ 'ΕΚ ΤΟΥ͂ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙ'ΟΝ (nempe Horarum evangelia, hora prima); inc.: Τῶ καιρῶ ἐκείνω συμβούλιον ἔλαβον πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ.. des.: καὶ ἡ ἄλλη μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

24. fol. 205 - 210ᵛ: Aliud Menologium lectu difficile, scriptura enim paene evanuit et postrema folia madore damnum tulerunt.

1) Exstant quoque in codice 1 fol. 34ᵛ, (V. supra p. 3), sed hic et illic diversis verbis.

8.

(olim XVII cl. I. Nan. X) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex bombycinus forma quadrata (0,235 × 0,155 m.) foliorum 213, quorum sex priora, membranea et saeculo XII exarata (quintum vacuum relictum est), ex alio codice hic translata fuerunt. Scriptus saeculo XIV vergente vel XV ineunte a Ioasapho Monacho (3), ut ex hisce verbis colligitur quae in calce folii 204r leguntur: δόξα τῶ θεῶ πάντων ἕνεκα, δόξα σοι ἁγία τριάσ· μέμνησο κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ γραφέωσ ἰωασὰφ τάχα μοναχοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ.

Evangeliorum inscriptiones clausae sunt septis Araborum arte delineatis ac venuste coloratis; sectionum numeri et lectionum notae, verbis ἀρχὴ et τέλοσ distinctae, marginibus minio adscripta sunt; nonnullae initiales, maxime vero omnium prima, purpureo caeruleoque colore suffusae in annulos coniiciuntur.

1. fol. 1 - 2r: Epistula Eusebii ad Carpianum; des.: ἔρρωσο ἐν κυρίω. Sequitur argumentum in evangelium Matthaei, idem quod exstat in cod. 7 fol. 3r - 3v: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑβραΐδι διαλέκτω γραφὲν κ. τ. λ. desinit vero in verbis: τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐμφανίζει.

2. fol. 2v - 4r: Eusebii canones loculamentis inclusi variis coloribus eleganter ornatis.

3. fol. 6r: Argumentum aliud in evangelium Matthaei: Ὑπόθεσισ τοῦ κατὰ ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου; inc.: Κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται ἐ-

1) V. Mingarelli l. l. p. 7.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCII num. 410; Scrivener l. l. p. 236 num. 410; Gregory l. l. p. 536 num. 410.

3) Ioasaphus Monachus vixit sub finem saeculi XIV et initio saeculi sequentis, ut ex aliis codicibus eius manu exaratis et anni nota instructis intelligitur (Cf. Gardthausen, *Griech. Palaeographie* p. 324). Perperam igitur cl. Mingarellius hunc codicem saeculo XII tribuit.

⁘ κζ' περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων ⁘

Καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· ἔξελθε ἐξ αὐ-
τοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν· Καὶ κρά-
ξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθε·
καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός· ὥστε πολλοὺς λέ-
γειν ὅτι ἀπέθανεν· ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας
αὐτὸν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτὸν καὶ ἀνέστη·
Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν,
ὅτι διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐ-
τό· καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος, ἐν οὐ-
δενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ ϙβ
καὶ νηστείᾳ· καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρε- ϙγ
πορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν
ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων· καὶ ἀπο-
κτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται· οἱ δὲ ἠ-
γνόουν τὸ ῥῆμα καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπε-
ρωτῆσαι· καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ϙδ
ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς·
τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε·
οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέ-
χθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων· καὶ κα- ϙε
θίσας, ἐφώνησε τοὺς δώδεκα· καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάν-
των ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος·
Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέ-

Cod. 8 (ol. XVII cl. I) fol. 82ʳ. Scr. saec. XIV exeun. vel XV ineun.

πειδὴ αὐτὸσ ὁ ματθαῖοσ, ὁ μαθητὴσ τοῦ κυρίου, συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο.. des.: ἀπαγγειλάμενοσ εἶναι μετ' αὐτῶν πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν. Sequuntur hi versus heroici:

Ματθαίου τόδε ἔργον ἀριστοπόνοιο τελώνου,
ὃσ τόκον ἔφρασε θεῖον ἀπειρογάμοιο γυναικὸσ,
ἢ τέκεν ἄσπορον υἱὸν, ὃν οὐ χάδεν οὐρανὸσ εὐρὺσ,
χριστὸν ἀεὶ ζώοντα, θεὸν βροτὸν αὐτὸν ἐόντα.

4. fol. 7 - 8ᵛ: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei, quam excipit hoc « ἐπίγραμμα εἰσ τὸν ἅγιον ματθαῖον, » minio scriptum.

Ὁ πρὶν τελώνησ καὶ σχολάζων τοῖσ φόροισ (cod. ταῖσ φόρεσ),
εὐαγγελιστὴσ νῦν δέδεικται προσφόρωσ,
ματθαῖοσ ὁ κράτιστοσ ἐν θεηγόροισ·
τὴν τοῦ λόγου σαρκικὴν ἐνδημίαν
καθηστορεῖ (sic) τε καὶ σαφῶσ διαγράφει.

Tum « ἕτεροι στίχοι εἰσ τὸν αὐτὸν εὐαγγελιστήν, » nempe iidem qui supra adlati sunt, primus tantum versus aliquantum discrepans, ita: Τόδε τὸ ἔργον ἀριστοπόνοιο κλεινοῦ τελώνου. Sequitur argumentum in evangelium Matthaei, idem quod exstat fol. 6ʳ, cui succedit haec adnotatio aureis characteribus exarata: Τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον πρὸσ τοὺσ ἐξ ἰουδαίων ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ διὰ γραμμάτων ἑβραικῶν· διὰ τοῦτο γάρ, ἅτε ἑβραίοισ γράφων, οὐδὲ πλέον ἐζήτησε δεῖξαι, ἢ ὅτι ἀπὸ ἀβραὰμ καὶ δαυὶδ ἦν ὁ χριστόσ. Tum haec subscriptio: Τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ χρόνουσ η̄ τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι β̄χ̄.

5. fol. 9 - 62ʳ: Evangelium Matthaei.

6. fol. 62ʳ - 62ᵛ: Tabula 48 capitum evangelii Marci (numerantur profecto capita 49 [μ̄θ̄], sed per errorem, uni enim eidemque capiti duo numeri sunt adpositi).

7. fol. 63ʳ - 63ᵛ: Iidem versus in Evangelistam Marcum qui exstant in cod. 6 fol. 79ᵛ: ὅσσα περὶ χριστοῖο κ. τ. λ. tum hi « ἕτεροι στίχοι » in eumdem:

Πέτρου μυηθεὶσ τοῖσ ἀπορρήτοισ λόγοισ
τὴν τοῦ θεοῦ κένωσιν εἰσ βροτῶν φύσιν,

ἐν ᾗ τὸ διπλοῦν, ὢν θεάνθρωπος, φέρει·
ταύτην καθ' ἑξῆς συντίθησι πανσόφως
ὁ δευτερεύων μάρκος ἐν θεογράφοις.

Sequitur argumentum in evangelium Marci: Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου; inc.: Τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται ἐπειδὴ αὐτὸς μάρκος, ὁ μαθητὴς πέτρου καὶ συνέκδημος παύλου, συνεγράψατο εὐαγγέλιον τοῦτο.. des.: καὶ τοῦτο ταῖς γυναιξὶν ὁ καταβὰς ἄγγελος ἀπήγγειλεν, ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Tum haec subscriptio: Τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως τοῖς ἐν αἰγύπτω ἀδελφοῖς· στίχοι ͵αχ.

8. fol. 64 - 98ʳ: Evangelium Marci.

9. fol. 99ʳ: Argumentum in evangelium Lucae, Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίου; inc.: Τὸ κατὰ λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται ἐπειδὴ λουκᾶς, ὁ μαθητὴς πέτρου, ὁ καὶ χειροτονηθεὶς συνέκδημος παύλου ... des.: καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελείφθη (sic) τριήμερον βλεπέντων τῶν μαθητῶν. Tum haec subscriptio: Τὸ κατὰ λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιε τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως· στίχοι ͵βω.

10. fol. 99ᵛ - 100ᵛ: Tabula 83 capitum evangelii Lucae, quam excipit hoc epigramma « εἰς τὸν ἅγιον λουκᾶν » minio scriptum:

Τρίτος δὲ λουκᾶς ῥητορεύει μειζόνως
τοῦ μέχρις ἡμῶν μετριωθέντος λόγου
τὴν παιδικὴν αὔξησιν, εἶτα καὶ μέσην (cod. μέσιν)
καὶ τὴν τελείαν τῆς θεώσεως χάριν·
παύλου γὰρ ἔσχε παιδικὴν παιδοτρίβην.

11. fol. 101 - 160ʳ: Evangelium Lucae.

12. fol. 160ᵛ - 161ʳ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis. Sequuntur hi « στίχοι εἰς τὸν ἅγιον ἰωάννην τὸν θεολόγον: »

Βροντίεις (sic) θεόφωνος, ἰωάννης πανάριστος
πρωτοτόκον σοφίης, ὑπεράρχιον εὕρετο ἀρχήν,
πρωτοφανῆ γενετῆρα θεοῦ θεὸν αὐτογένεθλον,
ἔνθεν ὀλεθροτόκων αἱρεσέων ἤμβλυνε φρένα.

Tum « ἄλλοι: »

Βροντῆς τὸν υἱὸν τίς βροτῶν μὴ θαυμάσει·
ἀεὶ γὰρ οὗτος, ὡς ἐν ἀρχῇ, τὸν λόγον

τῷ πατρὶ δεικνὺσ, καὶ πρὶν οὐσιωμένον
πάλιν τὸν αὐτὸν γεγενῆ πεφηνότα
τρανοῖ θεουργὸν καὶ παθητὸν σαρκίω.

Sequitur Ὑπόθεσισ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου; inc.: Οὗτοσ ὁ θεολόγοσ καὶ εὐαγγελιστῆσ ἰωάννησ.. des.: ὅτι μετράρσιοσ (sic) γενόμενόσ ἐστι σὺν τῷ ἔνοχ καὶ ἠλία ἐν σαρκίνοισ παρέχει. Tum haec subscriptio: Τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ τριάκοντα δύο τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι βτ.

13. fol. 162 - 204r: Evangelium Iohannis. In fine: τέλοσ τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου. Tum subscriptio librarii: δόξα τῷ θεῷ κ. λ. τ. quam supra retulimus.

14. fol. 204v - 210r: Synaxarium, quod aureis characteribus inscribitur: Ἐκλογάδιον τῶν δ′ εὐαγγελίων σημαῖνον διά τε τῆσ ἀρχῆσ καὶ τοῦ τέλουσ τὴν περικοπὴν ἑκάστου εὐαγγελίου, ἅμα καὶ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν, ἀρχόμενον δὲ ἀπὸ τῆσ μεγάλησ κυριακῆσ τοῦ πάσχα, καὶ τελειοῦται ἐν τῷ μηνολογίῳ.

15. fol. 210r - 214v: Menologium quod, praemissa nulla inscriptione, incipit: Μὴν σεπτέμβριοσ κ. τ. λ. ut in aliis menologiis.

9.

(olim XVIII classis I. Nan. XI) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,160 × 0,120) foliorum 375 (folia 174, 175, 368 vacua relicta sunt).

Inscriptiones, auratis litteris exaratae, inclusae sunt quadratis formis auro caeruleoque colore ornatis; maiorum capitum tituli vel ad summam vel ad imam paginam aureis litteris adscripti sunt; sectionum numeri ac

1) V. Mingarelli l. l. p. 7.
2) Cf. Scholz l. l. p. XCII num. 411; Scrivener l. l. p. 236 num. 411; Gregory l. l. p. 536 num. 411.

lectionum signa aureis item litteris marginibus sunt adposita; litterae maiores auro caeruleoque colore suffusae paragraphis praefiguntur. Adiunctae sane erant suis locis Evangelistarum imagines, sed manus rapax eas avulsit. Codex nitidissime atque accurate scriptus est saeculo X (al. XI) (1).

1. fol. 1^r - 5^v: Epistula Eusebii ad Carpianum rubro scripta et clausa circulis auro caeruleoque colore ornatis; desinit in verbis ἔρρωσο ἐν κυρίῳ. Sequuntur eiusdem Eusebii Canones rubro scripti et inclusi loculamentis variis coloribus depictis, floribus avibusque intextis.

2. fol. 6 - 9^r: Prologus in evangelium Matthaei ΚΟΣΜΑ˜ ʼΙΝΔΙΚΟΠΛΕΥ'ΣΤΟΥ ad hunc modum (2):

Ἔλθωμεν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τοὺσ εὐαγγελιστὰσ καὶ ἀποστόλουσ, καὶ δείξωμεν καὶ αὐτοὺσ συμφώνωσ τοῖσ παλαιοῖσ λέγοντασ ταύτασ καὶ μόνασ τὰσ δύο καταστάσεισ παρὰ θεοῦ γεγενῆσθαι, ταύτην πρώτην, ἐν ᾗ διάγομεν νῦν, καὶ τὴν μέλλουσαν εἰσ ἣν πάντεσ οἱ χριστιανοὶ ἀφορῶμεν· διαγράψομεν οὖν καὶ τὸν πρῶτον τῶν εὐαγγελιστῶν ματθαῖον λέγοντα περὶ τῶν τοιούτων.

Οὗτοσ πρῶτοσ τῶν εὐαγγελιστῶν συγγραψάμενοσ εὐαγγέλιον· εὐαγγέλιον δὲ λέγεται ἀγαθῶν πραγμάτων ἀγγελία. οὗτοσ, διωγμοῦ γενομένου ἐν ἱεροσολύμοισ, ὅτε τὸν στέφανον ἐλιθοβόλησαν, μέλλων καὶ αὐτὸσ τὰ ἱεροσόλυμα καταλιπεῖν, αἰτησάντων αὐτὸν τινῶν τῶν πιστῶν ἔγγραφον αὐτοῖσ διδασκαλίαν καταλιπεῖν, δοκιμάσασ τὴν ἐν σαρκὶ μᾶλλον διατριβὴν τοῦ κυρίου αὐτοῖσ ἀνεγράψατο, εἰκόνα πολιτείασ ἐναρέτου, καὶ διαγωγῆσ οὐρανίου καὶ ἐνθέου ἀναστροφῆσ αὐτοὺσ διδάξαι προθέμενοσ. τοῦτον οὖν τὸν σκοπὸν ἀποσώζων ἄρχεται τῆσ ἑαυτοῦ συγγραφῆσ λέγων οὕτωσ· Βίβλοσ γενέσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ δαυίδ, υἱοῦ ἀβραάμ. τοῦτο λέγων πρὸσ ὑμᾶσ, ὦ πιστότατοι, τὸν λόγον ποιούμενοσ παραδόξου γενέσεωσ, καὶ ἀρίστησ πολιτείασ, καὶ διαγωγῆσ οὐρανίου, καὶ καινοπρεποῦσ καταστάσεωσ ὑμῖν ἐκτιθέναι βίβλον· ἐπειδήπερ πρὸσ τὸν δαυὶδ καὶ τὸν ἀβραὰμ ὁ θεὸσ ἐπαγγελίασ ἐποιήσατο, εὐλογεῖσθαι διὰ τοῦ σπέρματοσ αὐτῶν πάντα τὰ ἔθνη· καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰσ τὸν αἰῶνα βασιλεύειν· αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ἐξ αὐτῶν σπέρματοσ, δι' οὗ ὁ θεὸσ τὸν κόσμον εὐλογεῖ καὶ ἀνακτίζει, καὶ βασιλείαν αἰώνιον χαρίζεται. τὴν γέ-

---

1) Fortasse hic codex similis est codicis bibliothecae Nationalis Parisiensis 70, olim 3424. Cf. Omont. *Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque Nationale.* Paris 1886, I.ère Partie p. 10.

2) Ex hoc codice textum integrum prologorum Cosmae in quattuor Evangelistas referre placet, tum quia prologos ipsos ineditos esse credimus (excepto fortasse prologo in Matthaeum), tum quia eorum lectio magis probanda quam ea quae in aliis codicibus hactenus recensitis reperitur, nobis esse videtur.

γένεσιν διηγοῦμαι· ὥσπερ ἀρχηγὸς ἐστιν τῆς μελλούσης καταστάσεως· καινοπρεπῶς συλληφθεὶς καὶ τεχθεὶς καὶ ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ καὶ ἁγιότητι ἀναμαρτήτως πολιτευσάμενος.

Ὥσπερ γὰρ ὁ πρωτόπλαστος ἀδὰμ ἐκ γῆς μήπως παρείσης, μηδὲ γεωργηθείσης παρὰ ἀνθρώπου, δυνάμει θεῖα παρήχθη, οὕτως καὶ ὁ τῆς δευτέρας καταστάσεως ἀρχηγὸς ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἄν τις εἴποι ἐκ παρθένου γῆς ἀσπόρως ἄνευ ἀνδρὸς, δυνάμει τοῦ ἁγίου πνεύματος παρήχθη· καὶ ὥσπερ πάλιν τότε τὸ θῆλυ ἐκ τοῦ ἄρρενος παρῆκται, οὕτως καὶ ἐνταῦθα τὸ ἄρρεν ἐκ τοῦ θήλεως παρῆκται· καὶ ὥσπερ ἐκεῖνος ἡττηθεὶς ἐκ τοῦ διαβόλου τὸν θάνατον τῷ γένει παρεισήγαγεν, οὕτως καὶ οὗτος νικήσας τὸν θάνατον ἐκ τοῦ γένους κατήργησεν, καὶ τὴν ἀθανασίαν καὶ ζωὴν ἀτελεύτητον τῷ γένει προσεκτήσατο. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα σκοπὸν ἔχων εἰπεῖν ὁ μακαρίτης ματθαῖος, ἐξέθετο τὴν ἑαυτοῦ γραφήν· ὅπως ἐγένετο σύλληψις ἄσπορος ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ ὅτι προβὰς ἐν ἡλικίᾳ ἀναμαρτήτως ἐπολιτεύσατο τήν τε κατὰ νόμον πολιτείαν καὶ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ πᾶσαν δικαιοσύνην ἐπλήρωσεν· παραδοθεὶς δὲ καὶ τῷ πειράζοντι νικητὴς ἀνεφάνη ἀήττητος διαμείνας, καὶ ἔξω τοῦ σκάμματος ὑπερακοντίσας τὸν ἀντίπαλον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· εἶτα καὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων ἐπιβουλευθεὶς καὶ παραδοθεὶς ἀδίκως εἰς θάνατον, δέχεται καὶ τοῦτον ὑπὲρ τοῦ γένους ἑκὼν ἵνα εὐλόγως τὸ παλαιὸν χειρόγραφον σχίσας τῷ σταυρῷ προσηλώσῃ· καὶ τὸν ὑπὲρ ἁπάντων ὀφειλόμενον θάνατον ὡς θυσία λογικὴ ἀποστήσῃ ἑαυτὸν ἄμωμον προσενέγκας τῷ θεῷ· τότε λοιπὸν τριήμερος ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν πᾶσιν ἔδειξεν τοῦ θανάτου τὴν κατάλυσιν, καὶ χαίρειν πᾶσιν παρεγγυᾷ τοῦ θανάτου λοιπὸν τὸ κράτος καθελών. μέμνηται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ματθαῖος τῆς ἀνόδου τῆς εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ καὶ μὴ ἐν τῷ τέλει, ἀλλ' οὖν γε ἐν αὐτῇ τῇ συγγραφῇ, ἡνίκα λέγει περὶ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὕτως· ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας λέγων· μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἵνα εἴπῃ τὸ οἰκητήριον τὸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς λοιπὸν ἑτοιμόν ἐστιν τοῦ χριστοῦ παραγινομένου ἀναδεικνῦσθαι· ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς μακαρισμοῖς καὶ ἐν πάσῃ τῇ συγγραφῇ μέμνηται βασιλείας οὐρανῶν· ἐξαιρέτως δὲ ὅτε πρὸς τοὺς φαρισαίους καὶ σαδδουκαίους διελέγετο περὶ ἀναστάσεως ὁ κύριος ἔλεγεν οὕτως· ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ. οὗτος ὁ σκοπὸς τῆς συγγραφῆς τοῦ μακαρίου ματθαίου τοῦ εὐαγγελιστοῦ :

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ'

Καὶ οὗτος, οὐ τῆς παλαιᾶς, ἀλλὰ τῆς νέας διαθήκης κήρυξ, συνέγραψεν ἡμῖν πῶς τε καὶ πότε ἐτέχθη, καὶ ἔκ τινος, ὁ τῆς δευτέρας καταστάσεως ἀρχηγὸς, τουτέστιν ὁ δεσπότης χριστός· καὶ ὅπως ἐπολιτεύθη, καὶ ἀπεκτάνθη, καὶ ἀνέστη, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνελήλυθεν· ἔνθα ἐστὶ τῆς αὐτῆς πρώτης καταστάσεως ἡ πολιτεία. δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἑτοιμάσαντι καὶ προκαταγγείλαντι περὶ τούτων θεῷ, καὶ νῦν πληρώσαντι καὶ πληροῦντι· ἀμήν.

3. fol. 9ᵛ - 11ʳ: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei.

4. fol 11ᵛ: Epigramma in evangelium Matthaei, quod incipit: Ὁ πρὶν τελώνησ, idem videlicet quod legitur in codice 8 fol. 8ᵛ.

5. fol. 12 - 108ᵛ: Evangelium Matthaei.

6. fol. 109ʳ - 109ᵛ: Prologus in evangelium Marci ΚΟΣΜΑ῀ ΙΝΔΙΚΟΠΛΕΥ'ΣΤΟΥ:

Οὗτοσ, ὁ δεύτεροσ πέτρου ἐν ῥώμῃ ἐντειλαμένου αὐτῷ, μάρκοσ συγγραψάμενοσ εὐαγγέλιον, ὃσ ἀρχὴν τοῦ εὐαγγελίου, ἤτοι τῆσ εὐαγγελικῆσ πολιτείασ τὸ βάπτισμα συγγραψάμενοσ, ᾧ τύποσ ἦν τῆσ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεωσ, δι' ἧσ εἰσ ἀθάνατον καὶ ἄτρεπτον ζωὴν ἀναγεννώμεθα· εἶτα καὶ αὐτὸσ τοὺσ πειρασμοὺσ εἰρηκὼσ καὶ τὴν νίκην ὁμοίωσ, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ τὸν θάνατον, καὶ τὴν ἀνάστασιν ἐτέλεσεν τὴν ἑαυτοῦ γραφήν. μέμνηται δὲ καὶ αὐτὸσ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ κηρύττοντοσ ἠγγικέναι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἅπερ πάντα καὶ αὐτὸσ σύμφωνα τῷ μακαρίῳ ματθαίῳ ἐφθέγξατο· εἷσ γὰρ σκοπόσ ἐστιν πάσησ τῆσ θείασ γραφῆσ:

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ'

Καὶ οὗτοσ τῆσ νέασ διαθήκησ κήρυξ ὑπάρχων τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτοῦ ἡμῖν ἀνέγραψεν· ἐκ τῆσ κατὰ τὸ βάπτισμα ἱστορίασ ἀρξάμενοσ· ἥτισ καὶ τύποσ ἐστὶ τῆσ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεωσ· λέγω δὴ τῆσ καινῆσ καὶ οὐρανίου πολιτείασ· ὅπωσ τε ἐβαπτίσθη καὶ ἐπολιτεύθη καὶ ἀπεκτάνθη καὶ ἀνέστη καὶ εἰσ οὐρανοὺσ ἀνελήλυθεν· ἔνθα ἐστὶ τῆσ δευτέρασ καταστάσεωσ ὁ τόποσ καὶ πολιτεία. δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆσ ἑτοιμάσαντι καὶ προμηνύσαντι θεῷ καὶ πληροῦντι· ἀμήν.

7. fol 110 - 112ᵛ: Tabula 48 capitum evangelii Marci.

8. fol. 112ʳ: Epigramma in Marcum Evangelistam, quod incipit Πέτρου μυηθεὶσ, idem videlicet quod legitur in codice 8 fol. 63ᵛ.

9. 113 - 173ʳ: Evangelium Marci.

10. fol. 176 - 177ʳ: Prologus in evangelium Lucae ΚΟΣΜΑ῀ ΙΝΔΙΚΟΠΛΕΥ'ΣΤΟΥ:

Οὗτοσ ὁ λουκᾶσ, ὁ τρίτοσ τῶν εὐαγγελιστῶν, ὃσ θεωρήσασ πολλοὺσ ἐπικεχειρηκότασ ἀναγράψασθαι εὐαγγέλια, καὶ ἐκ καρδίασ πολλὰ πλαττομένουσ· αὐτὸσ τάχιστα πρὸσ τὸν ἴδιον μαθητὴν θεόφιλον συγγράφει λέγων ἀσφαλιζόμενοσ μὴ παρασυρῆναι

τοῖσ ἐκείνων παλαίσμασι, μηδὲ παρατραπεῖναι (sic), ὧν πρώην μεμάθηκεν· ἵνα γνῶ, φησὶν, ἀκριβῶσ περὶ ὧν κατηχήθησ λόγων τὴν ἀσφάλειαν· διηγεῖται τοίνυν αὐτῷ, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γενέσεωσ ἰωάννου, τοῦτο διδάσκων, ὅτι καὶ τοῦ προδρόμου ἡ γέννησισ παράδοξοσ ἦν· εἶτα τὴν αὐτὴν τοῦ δεσπότου χριστοῦ κατὰ σάρκα, καὶ αὐτὴν παραδόξωσ διηγησάμενοσ γεγενῆσθαι κατὰ τὸν τοῦ προλαβόντοσ ματθαίου σκοπὸν εἰρηκὼσ, κατὰ ἀναποδισμὸν τοὺσ αὐτοῦ προγόνουσ, ὡσ ἐκ τοῦ δαυὶδ καὶ τοῦ ἀβραάμ. εἶτε παρατείνασ ὡσ ἐκ τοῦ ἀδὰμ ὑπάρχει· μὴ εὑρηκὼσ ὕστερον ἐπὶ θεὸν ἀνέδραμεν λέγων τοῦ θεοῦ· τούτεστιν τοῦ ἀρξαμένου τῆσ κτίσεωσ κατὰ τὸν ἱεροφάντην μωυσέα, καὶ ποιήσαντοσ τὸν πρωτόπλαστον ἀδάμ· εἶτα καὶ πάλιν καὶ αὐτὸσ ὅμοια τοῖσ ἄλλοισ εἰρηκὼσ περὶ τοῦ βαπτίσματοσ καὶ τῶν πειρασμῶν, ἔτι τε καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ· μετὰ ταῦτα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ εὐαγγελίῳ καὶ ἐν ταῖσ πράξεσιν τὴν ἄνοδον αὐτοῦ ἐπαγγέλλει τὴν εἰσ τὸν οὐρανὸν, καὶ ὅτι οὗτοσ πάλιν ἐλεύσεται· καὶ τελειοῖ καὶ αὐτὸσ τὴν ἑαυτοῦ συγγραφὴν εἰσ ἕνα σκοπὸν ἀφορῶν, ὃν πάντεσ προσδοκοῦσιν· τοῦτο διδάσκων καὶ τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν τὸν θεοφιλεῖ θεόφιλον:

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ'

Καὶ οὗτοσ ὁ κήρυξ τῆσ νέασ διαθήκησ· μετὰ ταῦτα τοῖσ ἄλλοισ ἐξεῖπεν ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γενέσεωσ τοῦ προδρόμου, ἐλθὼν καὶ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ γένεσιν, εἰπὼν καὶ τὴν αὐτοῦ πολιτείαν, ὁμοίωσ δὲ καὶ τὴν εὐαγγελικήν· λέγω δὴ βάπτισμα, θάνατον, καὶ ἀνάστασιν· ἐσ ὕστερον καὶ αὐτὸσ τὴν ἄνοδον τὴν εἰσ τὸν οὐρανὸν κατήγγειλεν· ἔνθα ἐστὶ τὸ τῆσ δευτέρασ ἡμῶν καταστάσεωσ κατοικητήριον. δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆσ ἑτοιμάσαντι καὶ προμηνύσαντι περὶ τούτων θεῷ, καὶ νῦν πληρώσαντι καὶ πληροῦντι· ἀμήν.

11. fol. 177ᵛ - 179ʳ: Tabula 83 capitum evangelii Lucae.

12. fol. 179ᵛ: Epigramma in Lucam Evangelistam, quod incipit Τρίτοσ δὲ λουκᾶσ, idem videlicet quod legitur in codice 8 fol. 100ᵛ.

13. fol. 180 - 281ʳ: Evangelium Lucae.

14. fol. 282 - 283ᵛ: Prologus in evangelium Iohannis ΚΟΣΜΑ˜ ΙΝΔΙΚΟΠΛΕΥ'ΣΤΟΥ:

Οὗτοσ ὁ ἰωάννησ, ὁ ἔξαρχοσ τῶν εὐαγγελιστῶν, ὁ πλείω πάντων ἀγαπώμενοσ ὑπὸ τοῦ χριστοῦ, ὁ ἐπὶ τὸ στῆθοσ τοῦ κυρίου ἀνακεκλιμένοσ, ὁ ἐκεῖθεν ὡσ ἐξ ἀεννάου πηγῆσ τὰ μυστήρια ἀρυόμενοσ· ᾧ ἐν ἐφέσῳ διάγοντι ἐπεδόθησαν τῶν ἑτέρων τριῶν εὐαγγελιστῶν ὑπὸ τῶν πιστῶν αἱ συγγραφαί· καὶ δεξάμενοσ εὖ μὲν ἔχειν αὐτὰσ ἀπεφήνατο· τινὰ δὲ ἑαυτοῖσ παραλελεῖφθαι ἔφη· ἅτινα καὶ ἀναγκαῖον ἦν διηγήσασθαι,

καὶ παρακληθεὶσ ὑπὸ τῶν πιστῶν, ἐξέθετο καὶ αὐτὸσ τὴν ἑαυτοῦ συγγραφὴν τρόπον τινὰ τῶν παραλελειμμένων ἀναπλήρωσιν· οἷον περὶ τοῦ ἐν κανᾶ γάμου, περὶ νικοδήμου, περὶ τῆσ σαμαρείτιδοσ, περὶ τοῦ βασιλικοῦ, περὶ τοῦ ἐκ γεννητῆσ τυφλοῦ, περὶ ζαχαρίου, περὶ τοῦ λαζάρου, περὶ τοῦ τὸν ἰοῦδαν ἀγανακτεῖν διὰ τὴν ἀλείψασαν τὸν κύριον μύρω, περὶ τῶν προσελθόντων ἑλλήνων, περὶ τοῦ νιπτῆροσ· καὶ ἔτι ἕτερον διδασκαλεῖον ἐν μέσω εἰρημένον περὶ τοῦ παρακλήτου· ἐξαιρέτωσ δὲ καὶ περὶ τῆσ θεότητοσ τοῦ χριστοῦ φανερῶσ κηρύξασ, θεμέλιον τῆσ αὐτοῦ συγγραφῆσ αὐτὸ προτάξασ· ἅπερ ἅπαντα παραλελειμένα τοῖσ ἄλλοισ ἦν· ἀρξάμενοσ τοίνυν ἀπὸ τῆσ θεότητοσ μετελήλυθεν εὐθέωσ καὶ ἐπὶ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, εἰπὼν καὶ αὐτὸσ ὅσα καὶ τοῖσ ἄλλοισ προείρητο, βάπτισμα, ῥαπισμοὺσ, θάνατον, καὶ ἀνάστασιν, εἶτα πάλιν προστίθησιν ὅσα μετὰ τὴν ἀνάστασιν πεποίηκεν· ὡσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων εἰσῆλθεν, ὡσ ἔδειξε τὰσ χεῖρασ καὶ τοὺσ πόδασ καὶ τὴν πλευράν, ὡσ συνέφαγε καὶ συνέπιεν αὐτοῖσ, ὡσ συνωδοιπόρησεν, ὡσ ἐκράτει τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τοῦ ὁρᾶν αὐτόν, ὡσ ἐβούλετο ἀθρόον παρεγένετο, καὶ ἀθρόον πάλιν ἀπελιμπάνετο, ὡσ διδασκαλικῶσ τῆ μαρία ἔλεγεν, μή μου ἅπτου· διδάσκων διὰ τούτων ὡσ τῶν ἀθανάτων ἡ διαγωγὴ μετὰ θνητῶν οὐκ ἁρμόζει, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν οὐρανῶ ἐστὶν τῶν ἀθανάτων ἡ διαγωγή· διὰ τοῦτο καὶ λέγει αὐτῆ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν τοῖσ μαθηταῖσ, ὅτι ἀναβαίνω εἰσ τὸν οὐρανόν, ἔνθα καὶ ὑμεῖσ μέλλετε ἀνιέναι· τοῦτα πάντα συγγραψάμενοσ καὶ αὐτὸσ ἐτέλεσε τὴν ἑαυτοῦ γραφήν, ἕνα σκοπὸν ἔχων σὺν τοῖσ ἄλλοισ εὐαγγελισταῖσ διδάξαι, ὅτι ἐκ ταύτησ τῆσ καταστάσεωσ ἐπὶ τὴν μέλλουσαν διαφορὰν, πρὸσ ἣν ἀφορᾶ πᾶσα ἡ θεόπνευστοσ, παλαιά τε καὶ καινὴ διαθήκη.

15. fol. 284ᵛ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis.

16. fol. 285ʳ: Epigramma in Iohannem Evangelistam, incipit Βροντῆσ τὸν υἱὸν.. idem nempe quod inest in codice 8, fol. 161ᵛ.

17. fol. 286 - 360ʳ: Evangelium Iohannis.

18. fol. 361 - 368ʳ: Synaxarium, quod inscribitur: ΣΥΝΑΞΑΡΙΝ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου μέχρι τῆσ N̄. Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη κυριακῆ τοῦ πάσχα.

19. fol. 369 - 375: Menologium, quod vero inscribitur: ΣΥΝΑΞΑΡΙΝ σὺν θεῶ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸσ σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸσ αὐγούστου.

Βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ζύμῃ·
ἣν λαβοῦσα γυνή, ἐνέκρυψεν
εἰς ἀλεύρου σάτα τρία· ἕως
οὗ ἐζυμώθη ὅλον· ταῦτα ρλθ
πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰς̄. ἐν πα τ
ραβολαῖς τοῖς ὄχλοις· καὶ
χωρὶς παραβολῆς, οὐκ ἐλά-
λει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου
λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβο
λαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι
κεκρυμμένα ἀπὸ καταβο
λῆς κόσμου· τότε ἀφεὶς τοὺς ρμ
ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰ
Κίαν ὁ ἰς̄· τέ(λος) α· καὶ προσῆλθον
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγον
τες· φράσον ἡμῖν τὴν παρα
βολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀ
γροῦ· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν
αὐτοῖς· ὁ σπείρων τὸ καλὸν
σπέρμα ἐστὶν, ὁ υἱὸς τοῦ ἀν(θρώπ)ου·
ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ

τέ(λος) Ε: τῇ κ(υριακ)ῇ ιγ'· ἐλθὼν τῷ ἰῦ ...

Cod. 10 (ol. XIX cl. I) fol. 55r. Scr. a. 1301.

10.

(olim XIX cl. I. Nan. XII) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,176 × 0,125 m.), foliorum 329, col. 1, lineis 21 in singulis paginis, constans 39 quaternionibus, signatis inde a folio 15 litteris α - μ (unum folium quaternionis λ intercidit), priora enim 14 folia ex alio codice hic translata videntur; scriptus anno 1301 a Theodoro Hagiopetrita, qui folio 328v ita subscripsit: θεὸν ἱλεούμενοσ, γνήσιε φίλε, θεοδώρου μέμνησο τοῦ καλλιγράφου, ἐπίκλην δ' ἔχοντα ἁγιοπετρίτησ· ἔτει ϛωθ (6809 = 1301). (3)

Inscriptiones, aureis exaratae litteris, clausae sunt quadratis formis variis coloribus, floribus avibusque ornatis; lectionum signa cum initiis, maiorum capitum tituli, sectionum numeri marginibus rubro adscripta sunt.

1. fol. 1 - 9r: Synaxarium, praemisso tituli loco hoc iambo:

Πίναξ ἄριστοσ τοῦ τετραευαγγέλου,

2. fol. 9r - 11v: Epistula Eusebii ad Carpianum, praemissis verbis: Ὑπόθεσισ κανόνων τῆσ τῶν εὐαγγελιστῶν συμφωνίασ: mutila in fine, desinit enim in verbis: ἧσ ἐπέχεισ περικοπῆσ. Sequuntur ipsi Eusebii canones, inclusi loculamentis caeruleo colore ornatis.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 10.

2) Cf Scholz l. l. p. XCII num. 412; Scrivener l. l. p. 236 num. 412; Gregory l. l. p. 536 num. 412.

3) De Theodoro Hagiopetrita (pagi Ἁγίου Πέτρου in Arcadia) conferenda sunt quae scripsit v. cl. Franciscus Delitzsch (1813 + 1890) in *Handschriftliche Funde,* fasc. 2 Lipsiae 1862 p. 51 - 53, et in *Zeitschrift für die gesammte lutherische Theologie und Kirche,* Lipsiae 1863 p. 217 - 219. Exaravit hic Theodorus plures codices evangeliorum, qui descripti reperiuntur in laudatis evangeliorum editionibus Scholzii, Scriveneri, et in Prolegomenis Gregory. Cf etiam Gardthausen, *Griech. Palaeographie,* pag. 340.

3. fol. 12r: Argumentum in evangelium Matthaei, idem quod exstat in codice 8 fol. 6r.

4. fol. 12v - 13v: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei.

5. fol. 14r: Epigramma in Matthaeum, idem quod exstat in codice 8 fol. 6r, additis vero hisce duobus versibus:

ματθαῖοσ ἐξέφυνε σάρκωσιν θείαν,
οὗ καὶ ἡ βίβλοσ σωτηρία τῶ κόσμω.

6. fol. 15 - 109r: Evangelium Matthaei.

7. fol. 109r: Argumentum in evangelium Marci, idem quod in codice 8 fol. 63v.

8. fol. 109v - 110v: Tabula 48 capitum evangelii Marci, quam excipiunt iidem versus qui insunt in cod. 6 fol. 79v: ὅσσα περὶ χριστοῖο κ. τ. λ.; tum hi « ἕτεροι στίχοι: »

ἔργον ἀριπρεπὲσ ἐκ μεγάλου πέτρου μυηθεὶσ
μάρκοσ ἔτευξε τόδε πνεύματοσ ἐν σοφίῃ.

9. fol. 111 - 166r: Evangelium Marci, cui subiunguntur haec verba: τέρμα τῶν λόγων μάρκου τοῦ θεοφθόγγου; tum haec subscriptio: τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ δέκα τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχων ὢν ᾳχ: ⤻

10. fol. 166r: Argumentum in evangelium Lucae, idem quod in cod. 8 fol. 99r.

11. fol. 166v - 168v: Tabula 83 capitum evangelii Lucae.

12. fol. 169 - 260v: Evangelium Lucae; tum haec subscriptio: Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν στίχων βῳ ὄν· καὶ ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ ιε τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· λουκᾶσ τῆσ σεπτῆσ τέρμα θεογορίασ: ⤻

13. fol. 260v - 261r: Argumentum in evangelium Iohannis: Ὑπόθεσισ τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου; inc.: κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται

ἐπειδὴ ἰωάννησ, ὁ ἀδελφὸσ ἰακώβου τοῦ ζεβεδαίου, ὁ ἐπὶ τὸ στῆθοσ ἀναπεσὼν τοῦ κυρίου, αὐτὸσ συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο.. des.: τὸ δὲ ἕτερον ἐν ὧ καὶ πέπονθεν.

14. fol. 261ᵛ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis.

15. fol. 262 - 323ᵛ: Evangelium Iohannis (primum folium, iam pridem, ut videtur, excisum, nova membrana, a recentiore manu exarata, suffectum est); tum haec subscriptio: τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ λ̄β̄ τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχων β̄τ̄· τῶν θείων λόγων τέρμα τοῦ θεολόγου, θεῷ συνεργήσαντι δόξα καὶ χάρισ.

16. fol. 324 - 329: Menologium ut in superioribus codicibus, cui succedit librarii subscriptio, quae supra relata est.

11.

(olim XX cl. I. Nan. XIII) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata (0,220 × 0,160 m.), foliorum 266, constans 32 quaternionibus, signatis inde a folio 9 litteris ά - λ̄δ̄, praetermissis vero litteris ῑη̄, quia qui numeros adscripsit a numero ῑζ̄ ad numerum ῑθ̄ transiliit; ea vero quae Evangelistarum imaginem exhibent, serius inserta sunt. Folia 69, 197, 256 sunt vacua relicta. Praefixa posterius fuerunt 8 folia scripta saec. XV, eo profecto consilio ut liber ecclesiasticis officiis praesto esset.

Nitide atque accurate scriptus anno 1302 a Theodosio qui, sese dicens tachygraphum et rhacendytem, ita subscripsit (fol. 255ʳ): ἔτει ϛ̄ω̄ῑ (6810 = Chr. 1302), ἰνδ. ιε, μηνὶ φεβρουαρίω ζ'. ὁ γραφεὺσ θεοδόσιοσ ἁμαρτωλὸσ τάχα καὶ ῥακενδύτησ (3).

---

1) V Mingarelli l. l. p. 10.

2) Cf. Scholz l. l p. XCII num. 413; Scrivener l. l. p. 236, num. 413; Gregory l. l. p. 536 num. 413.

3) V. Gardthausen l. l. pag. 340, qui codicem hunc nostrum ab hoc Theodosio exaratum citat.

Fuit olim monasterii s. Catharinae in monte Sina, ut colligitur ex hac nota, quae exstat in margine inferiore folii 1^r: τῆσ ἁγίασ αἰκατερίνησ τῶν σιναιτῶν.

Inscriptiones inclusae sunt ornamentis Araborum more delineatis variisque coloribus affabre depictis; maiorum capitum tituli ad summam vel ad imam paginam minio sunt adscripti; lectionum signa ac sectionum numeri marginibus item minio adposita sunt; litterae maiores, maxime vero omnium prima, miro artificio delineatae ac coloratae linearum seriei praefiguntur. Cuilibet evangelio praecurrit Evangelistae imago, praeter imaginem Matthaei quae desideratur.

1. fol. 1 - 5^r: Synaxarium, praemissis tituli loco his verbis: Πίναξ ἄριστοσ τοῦ τετραευαγγέλου; tum: Συναξάριον σὺν θεῷ τῶν εὐαγγελίων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, περιέχον τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἑβδομάδων πασῶν, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου.

2. fol. 5^r - 7^v: Epistula Eusebii ad Carpianum. Postrema verba sunt: τὰ παραπλήσια λέγοντασ, αὐτοὺσ εὑρήσεισ· ἔρρωσο. Succedunt eiusdem Eusebii Canones, inclusi loculamentis variis coloribus ornatis.

3. fol. 8 - 8^v: Argumentum in evangelium Matthaei, idem quod exstat in superioribus codicibus ad hunc locum. Sequitur tabula 68 capitum eiusdem evangelii minio expressa, quam excipiunt iidem versus heroici: ματθαίου τόδε ἔργον κ. τ. λ. qui insunt in cod. 8 fol. 6^r. V. supra pag. 19.

4. fol. 9 - 68^v: Evangelium Matthaei, quod excipit hic versus:

ἐνταῦθ' ἔμαρψε τέκμωρ ἡ τοῦ ματθαίου βίβλοσ;

tum haec subscriptio: τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ· ἐν ἱεροσολύμοισ μετὰ χρόνουσ ὀκτὼ τῆσ τοῦ χριστοῦ ἐναλήψεωσ. στίχοι $\overline{\beta}$χ, cui subiectae sunt hae siglae: β· θ'· κ· ει̃· ↩

5. fol. 68^v - 69^v: Argumentum in evangelium Marci, idem quod exstat in superioribus codicibus ad hunc locum; tum tabula capitum in hoc evangelium, cui succedunt versus ὅσσα περὶ χριστοῖο κ. τ. λ. iidem qui insunt in cod. 6 fol. 79^v. V. supra pag. 13.

6. fol. 70^v: Imago s. Marci vivis coloribus expressa.

Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον

Βίβλος γενέσεως ἰυ̅ χυ̅· υἱοῦ
δα̅δ υἱοῦ ἀβραάμ· ἀβρα
ὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ· ἰσα
ὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ·
ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· ἰούδας
δὲ ἐγέννησε τὸν φαρὲς καὶ τὸν
ζαρὰ ἐκ τῆς θάμαρ· φαρὲς
δὲ ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ·

Cod. 11 (ol. XX cl. I) fol. 9r. Scr. a. 1302.

ξε' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου : λε

εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰς· καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς ρο
τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυ-
πετῶν αὐτὸν καὶ λέγων· κε ἐλέησόν μου τὸν
υἱόν· ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· λε
πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ· καὶ πολλά-
κις εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς
μαθηταῖς σου· καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐ-
τὸν θεραπεῦσαι· ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰς εἶ-
πεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη·
ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν· ἕως πότε ἀνέ-
ξομαι ὑμῶν· φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε· καὶ ἐ-
πετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰς· καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ
τῆς ὥρας ἐκείνης· τότε προσελθόντες ροε
οἱ μαθηταὶ τῷ ἰῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· διατί ἡ-
μεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό· ὁ δὲ
ἰς, εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν·
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς
κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ·
μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται
καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν· τοῦτο δὲ τὸ
γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ
καὶ νηστείᾳ :- ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ροϛ
ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰς· μέλλει ὁ υἱ-

Cod. 11 (ol. XX cl. I) fol. 40r. Scr. a. 1302.

7. fol. 71 - 114ᵛ: Evangelium Marci, cui subiecta est haec subscriptio: τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ ί τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι ᾳχ.

8. fol. 115 - 116ᵛ: Argumentum in evangelium Lucae, idem quod inest in superioribus codicibus, cui succedit tabula 83 capitum eiusdem evangelii.

9. fol. 117ᵛ: Imago s. Lucae sedentis ac scribentis, aeque ac superior Marci vivide picta.

10. fol. 118 - 194ʳ: Evangelium Lucae, cui subiecta sunt haec verba: τέλοσ τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου; tum haec subscriptio: τὸ κατὰ λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ ιε τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι βω· ἐξεδόθη δὲ πρὸσ θεόφιλον ἀρχιεπίσκοπον ἀντιοχείασ, πρὸσ ὃν καὶ αἱ πράξεισ· tandem hi versus rubro exarati:

λουκᾶσ, ὁ χριστοῦ φέρτατοσ μυστογράφοσ,
τὸ θεῖον εὐαγγέλιον εὖ ἐσκεμμένωσ
γράψασ, βροτοῖσ ὤπασεν ὡσ μέγα κλέοσ.

11. fol. 194ᵛ - 196ʳ: Commentariolus in s. Iohannem: Ὑπόμνημα εἰσ τὸν ἅγιον ἀπόστολον ἰωάννην τὸν θεολόγον; inc.: Οὗτοσ ὁ εὐαγγελιστὴσ πατρίδοσ μὲν ἦν τῆσ κώμησ εὐτελβῶν ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆσ γαλιλαίασ.. des.: τὸ δὲ εὐαγγέλιον διεδόθη εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ εἰσ ὠφέλειαν ἡμῶν καὶ εἰσ δόξαν χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

12. fol. 196ʳ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis rubro scripta.

13. fol. 198ᵛ: Imago s. Iohannis aeque ac superiores egregie picta.

14. fol. 199 - 255: Evangelium Iohannis. Post verba ἔγραφεν καὶ πάλιν κατακύψασ εἰσ τῆσ γῆν (cap. 8, 8) haec in codice leguntur: ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ. In fine: τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ λβ τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ ἐν πάτμω τῇ νήσω· στίχοι βτ. In calce hae siglae: θσ· τ· β· κ· ρ· ο· ἀ· κ· βᾶ· deinde: μηνὶ φεβρουαρίω ἰνδ ιε. δόξα σοι, κύριε, δόξα σοι, καὶ πάλιν ἐρῶ δόξα σοι; tum subscriptio quae supra relata est.

15. fol. 257ᵛ - 266ʳ: Menologium, quod inscribitur: Ἐκλογάδιον σὺν θεῷ τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν διά τε τῆσ ἀρχῆσ καὶ τοῦ τέλουσ τὴν περικοπὴν ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ, ἅμα δὲ καὶ τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν ἀκριβῶσ διαγορεῦον.

12.

(olim XXI classis I. Nan. XIV) [1]

QVATTVOR EVANGELIA [2]

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,230 × 0,160 m.) foliorum 226 (nonnulla folia sub finem madore damnum tulerunt), exaratus saeculo XIV a Philippo Monacho, qui folio 201ᵛ ita subscripsit [3]: δόξα τῶ θεῶ πάντων ἕνεκα, δόξα σοι ἁγία τριάσ· μέμνησθε κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ γραφέωσ Φιλίππου μοναχοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ.

Maiorum capitum tituli vel summa vel ima pagina inscripti sunt, sectionum numeri ac lectionum signa una cum verbis ἀρχὴ et τέλοσ marginibus sunt adposita.

1. fol. 1 - 58ʳ: Evangelium Matthaei, praemissis verbis: Ἀρχὴ σὺν θεῶ· τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ⌐ κυριακὴ τῶν ἁγίων πατέρων. In fine: τέλοσ τοῦ κατὰ ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου. Dividitur autem totum evangelium in 355 (τνε) sectiones.

2. fol 58ʳ - 87ʳ: Evangelium Marci: Τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον. Ἀρχὴ, κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων. In fine: τέλοσ τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου. Dividitur autem totum evangelium in 234 (σλδ) sectiones.

3. fol. 87ʳ - 151: Evangelium Lucae: Τὸ κατὰ λουκᾶν εὐαγγέλιον εἰσ τὸ γενέσιον τοῦ προδρόμου. Inc.: Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν.. In fine: τέλοσ τοῦ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον (sic). Dividitur autem totum evangelium in 342 (τμϐ) sectiones.

4. fol 152 - 201ᵛ: Evangelium Iohannis: τὸ κατὰ ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον· τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα. Inc.: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ. In fine:

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 11.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCIII num. 414; Scrivener l. l. p. 236 num. 407; Gregory l. l. p. 536 num. 414.

3) Cf. Gardthausen l. l. p. 336, qui hunc codicem memorat.

ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑ-
κατόν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ὁ λύχνος λθ
ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑ-
πὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τε-
θῇ; οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν ὃ ἐὰν μὴ φανε-
ρωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα
εἰς φανερὸν ἔλθῃ. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπε-
τε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρη-
θήσεται ὑμῖν. καὶ προστεθήσεται
ὑμῖν, τοῖς ἀκούουσιν. ὃς γὰρ ἐὰν ἔχῃ,
δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει,
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν· οὕτως
ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος
βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καθεύ-
δῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ
ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς
οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ
καρποφορεῖ· πρῶτον, χόρτον· εἶτα,
στάχυν· εἶτα, πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. ὅ-
ταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀ-
ποστέλλει τὸ δρέπανον ὅτι παρέστηκεν
ὁ θερισμός. Καὶ ἔλεγε· τίνι ὁμοιώσω-
μεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ
παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν; ὡς
κόκκον σινάπεως.

Cod. 12 (ol. XXI cl. I) fol. 65ʳ. Scr. a Philippo Monacho saec. XIV.

Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν· καὶ ἐν
τῷ σπείρειν αὐτόν· ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν
ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτά· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη· ὅ
που οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως
ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ἡ
λίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη· καὶ
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη· ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν
αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά· ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐ
δίδου καρπόν· ὃ μὲν ἑκατόν· ὃ δὲ
ἑξήκοντα· ὃ δὲ τριάκοντα· ὁ ἔχων ὦ
τα ἀκούειν ἀκουέτω· καὶ προσ
ελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ· διατί ἐν
παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς· ὁ δὲ ἀπο
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδο
ται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν· ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται·
ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ πε
ρισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ
ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ· διὰ τοῦτο
ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ· ὅτι βλέ
ποντες οὐ βλέπουσι· καὶ ἀκούοντες
οὐκ ἀκούουσιν· οὐδὲ συνιοῦσι· καὶ
ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου
ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συν

Cod. 13 (ol. XXII cl. I) fol. 55r. Scr. a. 1356.

τέλοσ τοῦ κατὰ ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον (sic). Dividitur autem hoc evangelium in 232 (σλβ) sectiones.

5. fol. 202 - 218ʳ: Synaxarium, quod inscribitur 'Αρχοτελῖα (sic) τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. Inc.: ἑβδομὰσ ά τῇ ἁγία κυριακῇ τοῦ πάσχα...

6. fol. 218ʳ - 226ʳ: Menologium quod, absque ulla inscriptione, incipit: Μὴν σεπτέμβριοσ ά, ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου κ. τ. λ.

13.

(olim XXII classis I. Nan. XV) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,183 × 0,132 m.) foliorum 226 (antiquior numeratio prorsus errata erat, propterea recens renovata est, inscriptis numeris marginibus inferioribus ad dextram); scriptus anno 1356, ut apparet ex hac subscriptione, quae exstat post evangelium Iohannis (fol. 217ʳ): 'Ετελειώθη ἐν μηνὶ ἰανουαρίω λ' ἐν ἔτει ςωξδ (6864 = 1356). Scriptor autem videtur esse quidam Manuel, nam in summa pagina folii 1ʳ eadem manus quae codicem exaravit, haec inscripsit: μανουὴλ ἁμαρτωλὸν ῥῦσαι, χριστέ, ἐν γεέννῃ. (3)

Evangeliorum titulis, aureis litteris exaratis, supereminet ornamentum auro variisque coloribus eleganter effusum; lectiones, insertis textui verbis ἀρχὴ et τέλοσ, in summa vel ima pagina sunt notatae; sectionum numeri marginibus adscripti sunt; tituli vero capitum maiorum ubique desiderantur.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 11.

2) Cf. Scholz l. l. XCIII num. 415; Scrivener l. l. p. 236 num. 415; Gregory l. l. p. 536 num. 415.

3) Non memoratur tamen hic Manuel in amplissimo Indice scriptorum codicum Graecorum, qui inest in opere: *Griech. Palaeographie von V. Gardthausen.* Leipzig 1879 p. 311 - 341.

1. fol. 1 - 20^r: Synaxarium, binis columnis exaratum, quod inscribitur: Πίναξ ἀκριβὶσ (sic) τῶν δ' εὐαγγελιστῶν, ἀρχόμενοσ ἀπὸ τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ κυριακῆσ τοῦ πάσχα· τελειοῦται δὲ ἐν τῷ μηνολογίῳ. Inc.: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα κατὰ ἰωάννην κ. τ. λ. ut in aliis Synaxariis. Folium 20^v vacuum relictum est.

2. fol. 21 - 22^r: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei.

3. fol. 22^v: Imago s. Matthaei satis affabre picta ac bene servata.

4. fol. 23 - 77^r: Evangelium Matthaei, quod excipiunt haec verba rubro scripta: τέλοσ τοῦ μεγάλου σαββάτου ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ ἑωθινοῦ ά ἁγίου εὐαγγελίου· τέλοσ τοῦ κατὰ ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου· τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ ή τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ:

5. fol. 77^v - 78^r: Tabula 48 capitum evangelii Marci, cui succedunt haec verba: ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορέυθη ὑπὸ πέτρου ἐν ῥώμῃ· ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ λόγου, τοῦ ἐξ ὕψουσ ἐπιόντοσ τῷ ἠσαΐα τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δηλοῦντοσ.

6. fol. 78^v: Imago s. Marci aeque ac superior Matthaei satis bene picta et servata.

7. fol. 79 - 114^r: Evangelium Marci, cui subiecta sunt haec verba: τέλοσ τοῦ κατὰ μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου· τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ δέκα τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

8. fol. 114^v - 116^r: Tabula 83 capitum evangelii Lucae, cui succedunt haec verba: ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ παύλου ἐν ῥώμῃ· ἅτε δὲ ἱερατικοῦ χαρακτῆροσ ὑπάρχων ἀπὸ ζαχαρίου τοῦ ἱερέωσ θυμιῶντοσ ἤρξατο.

9. fol. 116^v: Imago s. Lucae aeque ac praecedentes imagines vivide depicta.

10. fol 117 - 176^r: Evangelium Lucae, cui subiecta est haec subscriptio: Τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ ιε̄ τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ.

11. fol. 176^v: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis, tum: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖσ χρόνοισ Τραιανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ ἰωάννου ἐν

πάτμω τῇ νήσω· διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸσ ἡγεμονικὴν καὶ πατρικὴν ἔνδοξον τοῦ χριστοῦ γενεάν.

12. fol. 177ʳ: Imago s. Iohannis, non minus affabre picta ac praecedentes Evangelistarum imagines.

13. fol. 177ᵛ - 217ᵛ: Evangelium Iohannis. In fine: τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνουσ λβ τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ ἐν πάτμω τῇ νήσω. στίχοι βτ· χριστόσ ἐστιν ἀρχὴ καὶ τέλοσ, δόξα ὁ θεόσ. Sequitur subscriptio quam supra retulimus; tum haec nota: Πλήρωμα χριστὸσ εἶ καὶ προφητῶν καὶ νόμου καὶ παντὸσ ἔργου· δόξα σοι παντεργάτα· ὡσ οὖν δέδωκασ τῇδε τῇ βίβλω τέλοσ, οὕτω κἀμοὶ δώρησαι λύσιν σφαλμάτων, καὶ σύνταξόν με, λόγε, ἐκ δεξιῶν σου καὶ φωνῆσ ἀκούσω τῆσ εὐλογημένησ οἰκτρὸν ταπεινὸν σὸν δοῦλον ἀχρεῖον.

14. fol. 218ᵛ - 222ʳ: Alterum Synaxarium, praemissis quibusdam regulis de legendo evangelio: Δήλωσισ διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελιστῶν ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν, πόθεν ἄρχονται καὶ ποῦ καταλήγουσιν. Inc.: Ἰστέον, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ ὕφοσ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κατὰ ἰωάννην.. des.: τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀναγινώσκεται τῇ μεγάλῃ μ ἐν ταῖσ σαβατοκυριακαῖσ, ἐν αἷσ ἐτάχθη ἀναγινώσκεσθαι.

15. fol. 222ʳ - 226ʳ: Menologium: Μὴν σεπτέμβριοσ ά ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου κ. τ. λ. ut in aliis Menologiis.

14.

(*olim XXIV cl. I. Nan. XVII*) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,195 × 0,145 m.), mutilus initio in medio et in fine, constans modo foliorum 153 recens numeratorum; antiquior vero numeratio a folio 70 initium sumebat, unde apparet 69 priora folia periisse; folium 60 vacuum relictum est; scriptus saeculo circiter XIV.

Maiorum capitum tituli ac sectionum numeri marginibus sunt adscripta; lectionum signa, insertis textui verbis ἀρχή et τέλοσ, a manu seriore adiecta sunt.

1. fol. 1r - 1v: Fragmentum evangelii Matthaei; prima verba sunt: —] σατε με ξένοσ ἤμην (cap. 25, 42); postrema autem: τῇ δὲ πρώτῃ τῶν.. (cap. 26, 17).

2. fol. 2r - 2v: Fragmentum alterum evangelii Matthaei, prima verba sunt: οὖν αὐτῶν· εἶπεν αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ.. (cap. 27, 17); postrema autem: διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.. (cap. 27, 35).

3. fol. 3 - 42r: Evangelium Marci. Mutilum initio, incipit enim in verbis: σὺν αὐτῷ οὖσι (cap. 2, 26). Nulla subscriptio subiecta est.

4. fol. 42v: Tabula capitum evangelii Lucae. Mutila in fine, desinit enim in capite 66.

5. fol. 43 - 114v: Evangelium Lucae, cui nulla subiecta est subscriptio.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 11.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCIII num. 416; Scrivener l. l. p. 236 num. 416; Gregory l. l. p. 536 num. 416.

6. fol. 114 - 153ʳ: Evangelium Iohannis. Historia vero mulieris adulterae (cap. 8, 3 - 11) desideratur, ita ut verbis ἐκ τῆσ γαλιλαίασ οὐκ ἐγήγερται (cap. 7, 52) succedunt verba πάλιν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ ἐλάλησε λέγων (cap. 8, 12); postrema autem in codice sunt: οἱ δὲ εἶπον ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον ἀ — (cap. 18, 7), ex quibus evangelium deficit usque ad finem.

15.

(olim XXV cl. I. Nan. XVIII) (1)

EVANGELIA MATTHAEI MARCI ET LVCAE (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,232 × 0,150 m.), mutilus initio et in fine, foliorum 112 (pars superior primi folii abscisa est), constans 14 quaternionibus, signatis litteris β' - ιε, unde apparet primum quaternionem periisse; exstat quoque alia antiquior numeratio lateri sinistro folii aversi inscripta, quae a littera ι ad litteram ρ, qua numeratio cessat, progreditur; folium 60 scriptura caret; scriptus saeculo circiter XIV.

Capitum maiorum tituli in summa pagina, sectionum numeri ad margines sunt adscripta; lectiones et Eusebiani canones a manu seriore item marginibus passim notata sunt.

1. fol. 2 - 58ʳ: Evangelium Matthaei. Mutilum initio, cum prima verba sint: καλῶσ ποιεῖτε τοῖσ μισοῦσιν (cap. 5, 44). In fine: τέλοσ τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου, quibus verbis recentior manus hanc subscriptionem adiecit: ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ ὀκτὼ τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ. Τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον πρὸσ τοὺσ ἐξ ἰουδαίων ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ διὰ γραμμάτων ἑβραικῶν· διὰ τοῦτο γὰρ, ἅτε ἑβραίοισ γράφων, οὐδὲν πλέον ἐζήτησε δεῖξαι, ἢ ὅτι ἀπὸ ἀβραὰμ καὶ δαυὶδ ἦν ὁ χριστόσ.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 12

2) Cf. Scholz l. l p. XCII num. 417; Scrivener l. l. p. 237 num. 417; Gregory l. l. p. 537 num. 417.

2. fol. 59r - 59v: Tabula 68 capitum evangelii Marci.

3. fol. 61 - 97r: Evangelium Marci, cui subiecta est haec subscriptio eiusdem recentioris manus quae superiorem subscriptionem adiecerat: τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ δέκα τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ. Ἰστεὸν, ὅτι τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ πέτρου ἐν ῥώμη· ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ λόγου, τοῦ ἐξ ὕψουσ ἐπιόντοσ τῷ ἠσαΐα τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δηλοῦντοσ.

4. fol. 97v - 98v: Tabula capitum evangelii Lucae (numerantur capita 82, cum tamen titulus capitis ultimi [πβ] sit περὶ κλεόπα); tum eadem recentior manus quae superiores subscriptiones exaraverat, haec subscripsit: τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδώθη (sic) ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ ιε τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλύψεωσ (sic). Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ λουκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ παύλου ἐν ῥώμη· ἅτε δὲ ἱερατικοῦ χαρακτῆροσ ὑπάρχων ἀπὸ ζαχαρίου τοῦ ἱερέωσ θυμιῶντοσ ἦρξατο.

5. fol. 99 - 112v: Evangelium Lucae Mutilum in fine, postrema enim verba sunt: εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ πρὸσ αὐτοὺσ, ἐπερωτήσω ὑμᾶσ (cap. 6, 9), ex quibus evangelium deficit usque ad finem.

16.

(olim XXVIII cl. I. Nan. XXI) (1)

EVANGELIA MATTHAEI ET MARCI (2)

Codex chartaceus forma quadrata (0,215 × 0,158 m.) foliorum 120, binis columnis, 17 lineis in singulis paginis; mutilus in fine; scriptus saeculo XV.

Sectionum numeri, lectionum signa cum initiis, marginibus sunt notata; maiorum capitum tituli a recentiore manu ad summam paginam adscripti sunt.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 13.

2) Cf. Scholz l. l. p. XCIII num. 418; Scrivener l. l. p. 237 num. 418; Gregory l. l. p. 537 num. 418.

1. fol. 1 - 4ᵛ: Orationes quaedam, mutilae initio et in fine; prima verba fere evanuerunt, postrema sunt: καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ, κακῶσ ἕ — .

2. fol. 5 - 87ʳ: Evangelium Matthaei: Τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. (N. B. In oratione dominica [cap. 6, 13] verbis καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ δόξα haec adduntur [fol. 17ʳ] τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ. Cf. *N. T. Graece ex recens. C. Tischendorfii, editio octava critica maior,* ad hunc locum); in 355 (τνε) sectiones distributum.

3. fol. 87ʳ - 88ʳ: Tabula capitum evangelii Marci. Unicuique titulo harmonia, sive adnotatio concordiae cum aliis Evangelistis, adiungitur.

4. fol. 89 - 120ᵛ: Evangelium Marci. Postrema verba sunt: οὐδὲ οἱ ἄγγελοι, οἱ ἐν οὐρανῷ (cap. 13, 32); ex quibus evangelium deficit usque ad finem.

17.

(olim LVI cl. I. Ex Monasterio s. Michaelis de Muriano, num. 49, anno 1797) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex chartaceus forma oblonga maiore (0,291 × 0,200 m.), mutilus initio, constans modo foliorum 155 recens numeratorum, cum antiquior numeratio a numero 5 incepisset, unde apparet 4 priora folia periisse; col. 1 lineis 26 in singulis paginis. Saeculo XV exeunte vel XVI ineunte in Occidente nitidissime exaratus.

Sectionum numeri marginibus adpositi sunt; lectionum vero signa et maiorum capitum tituli priore tantum parte evangelii Matthaei sunt adnotata. Canones desiderantur.

---

1) V. Mittarelli, *Bibliotheca codicum manuscriptorum monasterii s. Michaelis Venetiarum prope Murianum*, Venetiis 1779 col. 1099; qui vero codicem tanquam Synaxarium recenset.
2) Cf. Scrivener l. l. p. 244 num. 468; Gregory l. l. p. 560 num. 595.

1. fol. 1 - 41^{r}: Evangelium Matthaei. Incipit in verbis —] εὔχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶσ καὶ διωκόντων ὑμᾶσ.. cap. 5. 44. In 359 (τνθ) sectiones distributum.

2. fol. 41^{r} - 70^{r}: Evangelium Marci: Τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. In 239 (σλθ) sectiones distributum.

3. fol. 70^{r} - 118^{v}: Evangelium Lucae: Εὐαγγέλιον κατὰ ἅγιον λουκᾶν. In 342 (τμβ) sectiones distributum.

4. fol. 118^{v} - 153^{v}: Evangelium Iohannis: Εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην. In 232 (σλβ) sectiones distributum.

5. fol. 154: Tabula capitum evangelii Iohannis. Adnotantur capita 19 (ιθ); additur enim titulus capitis quod inscribitur περὶ μοιχαλίδοσ, scilicet de muliere in adulterio deprehensa.

6. fol. 155^{r} - 155^{v}: Synaxarium in epitome: Συναξάριον σὺν θεῷ ἐν ἐπιτόμω κατὰ ἀκολουθίαν τῆσ ἐπιγραφῆσ τοῦ εὐαγγελίου· ἤγουν ἐκλογάδιον πρὸσ τὸ συντόμωσ εὑρίσκειν ἑκάστησ ἡμέρασ τὸ εὐαγγέλιον.

18.

(olim LVIII cl. I. Ex Tabulario generali Veneto, a. 1812)

EVANGELIA MARCI LVCAE ET IOHANNIS (1)

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,245 × 0,175 m.), saeculi XIII (catal. ms. X), mutilus initio in medio et in fine; constans modo binione et 19 quaternionibus, signatis inde a litteris ια, unde apparet 10 priores quaterniones (qui procul dubio evangelium Matthaei et priorem partem evangelii Marci comprehendebant) intercidisse; intercidit quoque primum folium quaternionis κζ; supersunt tandem 155 folia.

1) Cf. Scrivener l. l. p. 243 num. 462; Gregory l. l. p. 560 num. 593. Perperam in Catalogo manuscripto codex tanquam Evangelistarium recensetur.

Lectiones, distinctae verbis ἀρχὴ et τέλοσ; capitum maiorum tituli, ad summam vel ad imam paginam adscripti; sectionum numeri, marginibus minio sunt notata; litterae maiores extra linearum seriem item minio expressae sunt.

1. fol. 1 - 42[r]: Evangelium Marci. Mutilum initio, prima enim verba sunt: καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου (cap. 1, 44). In fine haec leguntur: τέλοσ τοῦ γ̄ ἑωθινοῦ εὐαγγελίου.

2. fol. 42[v] - 44[r]: Tabula 83 capitum evangelii Lucae, quam excipiunt hi « στίχοι ἡρωικοὶ, » minio picti:

Λουκᾶσ ἠπιόθυμοσ, ἀκεστορίησ ἐπιίστωρ,
ἀθανάτου χριστοῖο γένοσ καὶ θέσκελα ἔργα
ἀτρεκέωσ κατάλεξε (sic), καὶ ὥσ θάνεν, ἄμμε σαώσασ,
καὶ πάλιν ἐκ τύμβοιο θορῶν μερόπεσσιν ἐμίχθη,
ἔνθεν δ' οὐρανίην ὑπὲρ ἄντυγα πατρὶ φαάνθη.

3. fol. 45 - 123[v]: Evangelium Lucae: Τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον.

4. fol. 124[r]: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis.

5. fol. 125 - 155[v]: Evangelium Iohannis. Mutilum initio, priora enim verba sunt: —] τυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέγραγε λέγων (cap. 1, 15); desinit autem in verbis: εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦσ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ, (cap. 11, 13), ex quibus evangelium deficit usque ad finem.

19.

(olim LIX cl. I. Ex Tabulario generali Veneto, a. 1812)

QVATTVOR EVANGELIA (1)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,168 × 0,125 m.), saeculi XII (al. XIII), foliorum 277, quorum postrema decem et septem (fol. 261 - 277), chartacea et a recentiore manu exarata, volumini procul dubio adiuncta fuerunt ut ecclesiasticis sacris liber inserviret; nonnulla folia hic et illic perierunt, ac veri simile est quattuor ex iis Evangelistarum imagines exhibuisse; folium primum scriptura caret. Lectionum signa ac sectionum numeri a recentiore manu marginibus rubro sunt adscripta; maiorum capitum tituli vel in superiore vel in inferiore margine item rubro notati sunt. Accurate scriptus habet lectiones bonae notae (2).

1. fol. 2 - 8v: Canon in nativitatem s. Iohannis Baptistae, cuius titulus rubro scriptus fere evanuit; incipit vero: σταλάζετε τὰ ὄρη γλυκασμὸν καὶ οἱ βουνοὶ ὡσ ἀρνία σκιρτήσατε.. des.: κἀγὼ τὴν φωνὴν τὴν κηρύξασαν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

2. fol. 8v - 10r: Visitatio s. Elisabeth ex evangelio Lucae, cuius titulus prorsus evanuit; incipit vero: Τῶ καιρῶ ἐκείνω ἀναστᾶσα μαριὰμ ἐπορεύθη εἰσ τὴν ὀρηνὴν (sic) μετὰ σπουδῆσ εἰσ πόλιν ἰοῦδα.. des.: ἔμεινε δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῆ ὡσεὶ μῆνασ τρεῖσ καὶ ὑπέστρεψεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ. Luc. cap. 1, 39 - 56.

3. fol. 10 - 11r: Procopii martyris oratio; inc.: Κύριε ἰησοῦ χριστὲ, ὁ ἀόρατοσ ὑπάρχων.. des.: καὶ τῶ πᾶν ἁγίω καὶ ἀγαθῶ καὶ ζωοποιῶ σου πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

4. fol. 12v - 13v: Tabula capitum evangelii Matthaei rubro exarata, non ultra vero caput 59; folium enim quod tabulae continuationem habebat, avulsum fuit.

---

1) Cf. Scrivener l. l. p. 243 num. 464; Gregory l. l. p. 560 num. 597.

2) Delatus Parisios anno 1797, anno 1816 bibliothecae codex redditus est. Contulerunt capita sedecim uniuscuiusque evangelii Ioh. Guil. Burgonius et Guil. Fr. Rosius.

5. fol. 14 - 97r: Evangelium Matthaei, cui a recentiore manu adiecta est haec subscriptio: τέλοσ τοῦ κατὰ ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου· ἐξεδόθη τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνουσ ὀκτὼ τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι βχ.

6. fol. 97 - 97v: Tabula capitum evangelii Marci rubro exarata, non ultra vero caput 29; folium enim quod tabulae continuationem habebat, avulsum fuit.

7. fol. 98 - 147v: Evangelium Marci, cui a recentiore manu adiecta est haec subscriptio: τέλοσ τοῦ κατὰ μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου· ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνουσ ι τῆσ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι αχ.

8. fol. 148: Tabula capitum evangelii Lucae rubro scripta, non ultra vero caput 56; folium enim quod tabulae continuationem habebat, ablatum fuit.

9. fol. 149 - 212r: Evangelium Lucae, cui a recentiore manu adiecta est haec subscriptio: τέλοσ τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου· ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνουσ ιε τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι βω.

10. fol. 212v: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis rubro exarata.

11. fol. 213 - 259v: Evangelium Iohannis, cui a recentiore manu adiecta est haec subscriptio: τέλοσ τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου· ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνουσ λβ τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ· στίχοι βτ.

12. fol. 261 - 273r: Synaxarium a recentiore manu exaratum, praemissis verbis: Πίναξ σὺν θεῷ τοῦ παρόντοσ βιβλίου; tum: Δήλωσισ ἀκριβὴσ τῶν καθ' ἑκάστων ἡμερῶν κεφαλαίων τοῦ εὐαγγελίου, ἀρχόμενοσ ἀπὸ τῆσ μεγάλησ κυριακῆσ τοῦ πάσχα.

13. fol. 273v - 277v: Menologium, aeque ac Synaxarium a recentiore manu exaratum; inscribitur vero: Συναξάριν σὺν θεῷ τῶν ιβ μηνῶν, δηλοῦν τὰ κεφάλαια τῶν εὐαγγελίων· ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου, ἤτοι τοῦ ἔτουσ καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸσ ἡμῶν συμεὼν τοῦ στυλήτου (sic).

20.

(*olim LV cl. I. Ex Monasterio s. Michaelis de Muriano, num. 24*) (1)

QVATTVOR EVANGELIA (2)

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,192 × 0,156 m.), saeculi XI (Greg. XII), foliorum 262, constans 32 quaternionibus et ternione, signatis litteris ά - λγ, quaternio vero λ' (Ioh. 8, 44 - 11, 13) et duo postrema folia (Ioh. 21, 7 - 25) iam pridem excisa, chartaceis foliis a seriore manu exaratis suffecta sunt; folia 80, 208 sunt vacua relicta.

Evangeliorum tituli clausi sunt formis quadratis auro variisque coloribus ornatis; litterae initiales eleganter depictae lineas praecurrunt; maiorum capitum tituli ad imam vel ad summam paginam rubro adscripti sunt; eorundem capitum signa ac sectionum numeri item rubro marginibus sunt adposita; lectiones, verbis ἀρχὴ et τέλοσ distinctae, una cum initiis continuo sunt notatae. Pars prior evangelii Matthaei et totum evangelium Iohannis habent notas musicas rubro expressas (3).

1. fol. 1 - 2v: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei rubro scripta.

2. fol. 4 - 78r: Evangelium Matthaei. Titulus, litteris aureis: Εὐαγγέλιον ἅγιον κατὰ ματθαῖον κυριακῇ τοῦ χριστοῦ γεννέσεωσ τῶν ἁγίων πατέρων.

3. fol. 78v 79v: Tabula 48 capitum evangelii Marci; cui succedit haec nota: Δέον γινώσκειν, ὅτι ἐὰν γίνονται β̄ κυριακαὶ μεταξὺ τῆσ χριστοῦ γενέσεωσ καὶ τῶν φώτων, ἀναγινώσκεται τοῦτο ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου τῇ β' κυριακῇ· ἐὰν δὲ μὴ γίνεται, ἀναγινώσκεται πάλιν τοῦτο :

---

1) V. Mittarelli l. l. col. 360, qui tamen toto caelo errat asserens eundem esse hunc codicem, quem Montfauconius in *Bibliotheca bibliothecarum manuscriptorum nova*, t. I, p. 47⁵ ad bibliothecam Grimanianam recenset sub titulo: « Novum Testamentum Graece X saeculi; » bibliotheca enim quam Dominicus card. Grimani in conventu s. Antonii collocaverat, incendio anni 1687 tota consumpta est. Cf. Cicogna, *Inscriz. veneziane*, t. I, p. 595.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 237 num. 419; Gregory l. l. p. 537 num. 419.

3) Pariter ac superior hic codex Parisios anno 1797 traductus, anno 1816 bibliothecae redditus est.

4. fol. 81 - 126r: Evangelium Marci. Titulus, litteris aureis: Εὐαγγέλιον ἅγιον κατὰ μάρκον κυριακῇ πρὸ τῶν φώτων.

5. fol. 126r - 128r; Tabula 83 capitum evangelii Lucae, rubro et atramento lineis alternis exarata.

6. fol. 129 - 207r: Evangelium Lucae. Titulus, litteris aureis: Εὐαγγέλιον ἅγιον κατὰ λουκᾶν εἰσ τὴν γέννεσιν τοῦ προδρόμου.

7. fol. 207v: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis.

8. fol. 209 - 263v: Evangelium Iohannis. Titulus, litteris aureis: Εὐαγγέλιον ἅγιον κατὰ ἰωάννην τῇ ἁγία καὶ μεγάλη κυριακῇ τοῦ πάσχα.

21.

(olim LVII cl. I. Ex Tabulario generali Veneto, a. 1812)

EVANGELIA MATTHAEI ET MARCI

CVM COMMENTARIO THEOPHYLACTI [1]

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,295 × 0,200 m.), saeculi **XI**; foliorum 228, constans binione et 28 quaternionibus (antiquitus duo evangelia separatim numerata fuerunt, adpositis numeris margini inferiori ad sinistram); mutilus in fine.

Evangelii textus virgulis marginibus adpositis distinguitur; maiorum capitum tituli summae paginae, eorundem capitum signa item marginibus sunt adscripta.

1. fol. 1 - 2r: Tabula 68 capitum evangelii Matthaei. In calce manus recentior haec inscripsit: τοῖσ ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ τὸ ἀγαθόν.

---

1) Cf. Scrivener l. l. p. 243 num. 463; Gregory l. l. p. 560 num. 596. Commentarius vel Enarrationes Theophylacti in quattuor evangelia exstant plus semel impressae.

2. fol. 2ᵛ - 170ᵛ: Commentarius Theophylacti in evangelium Matthaei. Incipit absque ullo titulo: Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκεῖνοι θεῖοι ἄνδρεσ.. des.: συντελέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξήγησιν· αὐτῷ γὰρ πρέπει πᾶσα εὐχαριστία καὶ δόξα καὶ τιμὴ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων (= edit. Ven. 1754, t. I pag. 1 - 168).

3. fol. 171ʳ - 171ᵛ: Tabula 48 capitum evangelii Marci.

4. fol 171ᵛ - 228ᵛ: Commentarius in evangelium Marci. Tit.: Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον. Praecedit argumentum, quod incipit: Τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆσ τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεωσ συνεγράφη ἐν ῥώμῃ.. ac desinit: ἄρχεται οὖν ὁ μάρκοσ ἀπὸ τῆσ τοῦ προδρόμου διαγωγῆσ καὶ ἐνδείξεωσ· ἄκουε οὖν τί φησιν. Evangelium incipit: Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ... desinit: καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτὸν — ὑμεῖσ οὖν πολὺ πλανᾶσθε, cap. 12, 27, ex quibus evangelium deficit usque ad finem. Commentarius vero desinit in verbis: οὕτω μὲν οὖν ἀγνοεῖτε τῆσ γραφῆσ τὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν (= edit. Ven. 1754, t. I pag. 173 - 237 D).

22.

(olim VII cl. II. Derivatio ignota)

QVATTVOR EVANGELIA

CVM COMMENTARIO EVTHYMII ZIGABENI (1)

Codex chartaceus forma quadrata maiore (0,330 × 0,250 m.), saeculi XIV; initio mutilus, folium enim prius intercidit, constans modo foliorum 430 recens numeratorum; antiquitus autem quodque evangelium suam numerationem habebat, hoc quidem ordine: Matthaeus, ά - σγ, Marcus ά - λς, Lucas ά - πβ, Iohannes ά - ρζ; summa vero pagina reiterabantur numeri foliorum uniuscuiusque evangelii, nempe: ματθαῖοσ φύλλα σγ, μάρκοσ φύλλα λς, λουκᾶσ φύλλα πβ, ἰωάννησ φύλλα ρζ.

1) Cf. Scrivener l. l. p. 243 num. 463; Gregory l. l. p. 561 num. 600. Commentarius vero Euthymii Zigabeni exstat impressus studio et cura Chr. Frid. Matthaei, Lipsiae 1792 t. 3 in 8°.

Codex fuit olim monasterii Sisiorum in Cephallenia insula, ut patet ex hisce verbis quae in capite folii 1ʳ leguntur: ἐκ τῶν ἱερῶν βίβλων τῆσ σεβασμίασ μονῆσ τῶν σισίων.

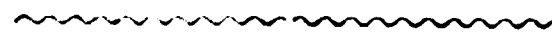
Maiorum capitum tituli in summa pagina rubro sunt notati, eorundem capitum signa marginibus item rubro sunt adscripta.

1. fol. 1 - 203ʳ: Evangelium Matthaei. Euthymii Commentarii prima verba in codice sunt: γὰρ καὶ τὸ πᾶν βιβλίον συνέθηκε (= edit. Matthaei t. I, pag. 13^{18}); des.: τῷ συνανάρχῳ καὶ συναιδίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ κ. τ. λ. (= edit. Matth. t. I, pag. 1189).

2. fol. 203ᵛ - 240ᵛ: Evangelium Marci. Commentarius, praemisso titulo: Ὁμοίωσ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου, incipit: Μάρκοσ ὁ εὐαγγελιστὴσ υἱὸσ μὲν γέγονε μαρίασ..; des.: χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ἀμήν: (= ed. Matth. t II, pag. 9 - 192).

3. fol. 241 - 322ʳ: Evangelium Lucae. Commentarius, praemisso titulo: Ὁμοίωσ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίου, incipit: Ὁ μακάριοσ λουκᾶσ ἀντιοχεὺσ μὲν τὸ γένοσ.. des.: καὶ οὕτωσ εὑρεῖν τέλοσ τῆσ παρούσησ ζωῆσ ἡδὺ καὶ μακάριον ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ἀμήν. (= ed. Matth. t. II, pag. 201 - 679).

4. fol. 322 - 430ᵛ: Tabula 18 capitum evangelii Iohannis rubro scripta, cui succedit Commentarius in idem evangelium, praemisso titulo: Ὁμοίωσ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου, qui incipit: Τίσ μὲν ἦν ἰωάννησ ὁ εὐαγγελιστὴσ ἐμάθομεν ἀπὸ τῶν προλαβόντων εὐαγγελιστῶν.. deficit vero in verbis: οὐδὲ τόπῳ, ἀλλὰ τρόπῳ (= ed. Matth. t. II, pag. 607^{2}); nam pars inferior ultimi folii abscisa est.

23.

(olim LXI cl. I. Ex Monasterio s. Michaelis de Muriano, num. 120) (1)

PARS EVANGELII MATTHAEI CVM CATENA (2)

Codex membranaceus forma quadrata (0,255 × 0,195 m.) saeculi XI (Greg. XII), foliorum 484, constans 59 quaternionibus et binis ternionibus; priora vero folia, quorum quaedam picturarum vestigia servant, madore laesa vix legi possunt. (3)

Commentatorum nomina vel intra lineas vel ad marginem minio adscripta sunt.

fol. 1 - 482: Evangelium Matthaei ab initio usque ad verba: ἰδόντεσ δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖσ ἀνθρώποισ, cap. 9, 8. Commentariorum vero auctores ex quibus catena contexitur, sunt: Iohannes Chrysostomus, Origenes, Theodoretus, Eusebius, Cyrillus, Apollinaris, Iraeneus, Theodorus Mopsuestenus, Theodorus Heracleensis, Basilius Magnus, Euthalius Diaconus, Asterius, Gregorius Nyssenus, Macarius, Gregorius Theologus, Maximus Confessor, Isidorus Pelusiota, Athanasius, Epiphanius Cypri, Isaac Monachus, Chrysologus, Chrysonemorus, Dorotheus, Iohannes Climax, Clemens ex apostolicis constitutionibus, Gregorius Thaumaturgus, Nilus vere Nilus, Marcus Monachus, Hesaias Asceta, Dionysius, Anepigraphus.

Duobus postremis foliis inscriptae sunt italice notae quaedam de horis diei et noctis per anni circulum in quibus sacrae lectiones sint recitandae, notatis annis 1484, 1486, 1487.

---

1) V. Mittarelli l. l. col. 244.
2) Cf. Gregory l. l. p. 592 num. 893.
3) Parisios et hic codex anno 1797 traductus, bibliothecae anno 1816 redditus est.

24.

(olim CXLIV classis II. Nan. CCIII) [1]

EVANGELII MARCI FRAGMENTVM ET ALIA LITVRGICA [2]

Codex membranaceus et chartaceus forma quadrata (0,248 × 0,210 m.) foliorum 31, quorum quattuor priora membranea, iam tegumenti loco ex alio codice hic translata, saeculo XI, reliqua chartacea saeculo XVI exarata sunt.

Tituli capitum maiorum ad summam paginam, Eusebii canones et sectionum numeri marginibus rubro adscripta sunt.

1. 1 - 4ᵛ: Evangelium Marci; inc.: —] νον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ (cap. 14, 62); desinit: καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελα —, cap. 15, 46. Folio tertio et quarto recto insunt scholia marginalia, in quibus citatur opus Eusebii ad Marinum, quod incipit: εὐσέβιοσ ὁ καισαρεὺσ ὁ παμφίλου προσαγορευόμενοσ ἐν ταῖσ πρὸσ μαρῖνον ἐπιτάξεσιν.. sequitur commentarius quidam in evangelium Iohannis, cuius initium: ὁ μὲν μακαριώτατοσ ἰωάννησ τὸν σπόγγον τοῦ ὄξουσ ὑσσώπω περιθέντασ προσκομῆσαι..

2. fol. 5 - 31ᵛ: Liturgia in festo s. Iohannis Chrysostomi. Tit.: Μηνὶ νοεμβρίω ιγ. Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ τοῦ χρυσοστόμου ἐν τῶ μικρῶ ἑσπερινῶ; inc.: σκεῦοσ καθαρώτατον τοῦ θείου πνεύματοσ γέγονασ. Inseritur vero (fol. 22ᵛ - 24ᵛ) brevis Chrysostomi vita, quae incipit: Οὗτοσ ὁ μέγασ φωστὴρ.. et explicit: καὶ ἀποτεθῆναι ἔνθα νῦν ἐστί, τοῦ κλόνου καὶ τῆσ κινήσεωσ ἔστη.

1) V. Mingarelli l. l. p. 402.
2) Cf. Gregory l. l. p. 592 num. 894.

25.

(olim IV cl. I. Ex dono Iac. Gallicii, a. 1624) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex chartaceus forma quadrata (0,220 × 0,140 m.) foliorum 213 (folium ultimum scriptura caret), quorum tria priora, cum valde attrita sint, vix legi possunt. Mendosissime scriptus anno 1381 vel 1391 a Iohanne Presbytero, qui longam subscriptionem (fol. 212v) confecit, cuius postrema verba (accentus et spiritus passim desiderantur) haec sunt: εἰ καὶ σφάλματα εὔρηται ἐν τη βίβλω ταύτην τοῦ αγιου καὶ πανσέπτου εὐαγγελίου εὔχεστὲ δηὰ τὸν χν, καὶ μη καράσθε, ὥτϊ ουδῆς δΐναται γραφῆ ἄνευ βορβώρου καὶ συωλεικεισμοῦ, ὥτι καὶ ὁ γράφων παραγράφει· ἐγράφη δὲ τὸ παρὸν καὶ ἅγιον εὐαγγελιῶν διὰ χιρὸσ ἰωάννου ἱερέωσ ἐν μηνῆ δϊκαιμβρίου, ἰνδ. ια ἐπί, ἔτουσ ϛω𐅶. (3)

Inscriptiones et lectionum notae, vel intra lineas vel marginibus adscriptae, rubro sunt exarata; litterae maiores speciosum in modum delineatae ac coloratae cuique evangelio extra linearum seriem praefiguntur.

1. fol. 1 - 48r: Evangelia inde a paschate ad pentecosten inclusive, in singulis hebdomadis diebus. Tit.: Εὐαγγελίων (sic) ἀρχόμενον ἀπὸ τῆσ μεγάλησ κυριακῆσ τοῦ πάσχα; inc.: Εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην· Ἐν ἀρχῆ ἦν ὁ λόγοσ — ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο. cap. 1, 1 - 17. Desinunt in evangelio Τῆ β′ τῆσ Ν. ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ὁρᾶτε μὴ καταφρωνεισειται (sic) — ἐκὺ (sic) εἰμὴ ἐν μέσω αὐτῶν. cap. 18, 10 - 20. In evangelio vero pentecostes (secundum Iohannem, cap. 7, 37 - 8, 12) locus de muliere adultera (cap. 8, 3 - 11) praetermissus est.

---

1) Iacobus Gallicius anno 1624 viginti duos codices graecos Rei publicae Venetae ea conditione donavit, ut sibi potestas daretur carceri damnatum absolvendi, quod concessum decreto Consilii Decemvirum die decima mensis decembris illius anni. Praetermissus, qua de causa equidem nescio, hic codex in catalogo edito anno 1740, in catalogum manuscriptum insequenti tempore confectum inscriptus est.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 339, num. 170; Gregory l. l. p. 723, num. 264.

3) Error profecto inest in hac temporis nota; censet vero Gregory argui posse Iohannem vel scribere voluisse ϛωϥ, et tunc esset annus 6890 = 1381, vel ϛ𐅶 et tunc esset annus 6900 = 1391, « quod magis placet, » addit doctissimus vir.

Σα(ββάτ)ῳ ῑ κ(υριακ)ῇ μ(ε)τ(ὰ) βαΐον

Εἶπεν ὁ κ(ύριο)ς· ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ· κατ'
ἐμοῦ ἐστιν· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
ἐμοῦ σκορπίζει· διὰ τοῦτο λέγω ὑ-
μῖν· πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφη-
μία· ἀφεθήσεται τοῖς ἀν(θρώπ)οις· ἡ δὲ
τοῦ πν(εύματ)ος βλασφημία· οὐκ ἀφεθήσε-
ται τοῖς ἀν(θρώπ)οις· καὶ ὃς ἂν εἴποι λόγον·
κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν(θρώπ)ου· ἀφεθήσεται αὐ-
τῷ· ὃς δ' ἂν εἴποι· κατὰ τοῦ πν(εύματο)ς τοῦ
ἁγίου· οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ· οὔτε ἐν
τούτῳ τῷ αἰῶνι· οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.
ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν· καὶ
τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε
τὸ δένδρον σαπρόν· καὶ τὸν καρπὸν αὐ-
τοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον
γινώσκεται· γεννήματα ἐχιδνῶν·
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν· πονηροὶ
ὄντες· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος
τῆς καρδίας· τὸ στόμα λαλεῖ.
ὁ ἀγαθὸς ἄν(θρωπ)ος· ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησ-
αυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά· καὶ ὁ πονη-

Cod. 25 (ol. IV cl. I) fol. 58r. Scr. a. 1381 vel 1391.

2. fol. 48ᵛ - 72ʳ: Evangelia inde a pentecoste ad novum annum, in sabbatis et dominicis: Τῷ σαββάτω τῆσ N, εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ αἰτοῦντι σε δίδου — ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν οὐρανοῖσ τέλειόσ ἐστιν. cap. 5, 42 - 48. Postremum est Κυριακῇ ιϛ', ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπόσ τισ ἀποδημῶν — ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. cap. 25, 14 - 30.

3. fol. 72 - 137ʳ: Evangelia inde a novo anno ad hebdomadam magnam, in sabbatis et dominicis: Εὐαγγέλια ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ νέου ἔτουσ· τῷ σαββάτω ά τὸ κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνω ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ καπερναοὺμ — καὶ ἐξέρχονται. cap. 4, 31 - 36.

4. fol. 137ʳ - 159ᵛ: Evangelia duodecim τοῦ ἁγίου πάθουσ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κύριοσ τοῖσ ἑαυτοῦ μαθηταῖσ, νῦν ἐδοξάσθη — καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. cap. 13, 31 - 18, 1. Postremum est Εὐαγγέλιον ιβ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῇ ἐπαύριον — μετὰ τῆσ κουστωδίασ. cap. 27, 62 - 66.

5. fol. 159ᵛ - 160ᵛ: Evangelium in sabbato magno: Τῷ ἁγίω καὶ μεγάλω σαββάτω εἰσ τὴν λειτουργίαν, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — μέχρι τῆσ σημέρων (sic). cap. 28, 1 - 15

6. fol. 160ᵛ - 167ᵛ: Evangelia anastasima undecim ad matutinum: Ἑωθινὰ ἀναστάσιμα ια· Ἑωθινὸν ά, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνω οἱ ἕνδεκα μαθηταὶ — ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν. cap. 28, 16 - 20. — Ἑωθινὸν ια, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ καιρῷ ἐκείνω ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦσ — τὰ γραφόμενα βιβλία· ἀμήν. cap. 21, 1 - 25.

7. fol. 167ᵛ - 211ᵛ: Menologium. Inc.: Ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου συμεὼν τοῦ στιλίτου (sic), ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνω ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὴν ναζαρὲτ — ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. cap. 4, 16 - 22; desinit ad diem 29 mensis augusti: Ἡ ἀποτομὴ τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ προδρόμου, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῷ καιρῷ ἐκείνω ἤκουσεν ἡρώδησ ὁ βασιλεὺσ — καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. cap. 6, 14 - 30. Sequuntur alia evangelia in festis diversis; tum index lectionum; tandem subscriptio, cuius postrema verba supra relata sunt, omnia rubro exarata.

8. fol. 212ʳ - 212ᵛ: Pars evangelii Iohannis: Εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τοὺσ ἐληλυθότασ πρὸσ αὐτὸν ἰουδαίουσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων — ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ. cap. 5, 24 - 30.

26.

(olim IX cl. I. Nan. II) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,300 × 0,230 m.), saeculi XI, foliorum 270, binis columnis, decenis senis lineis in singulis columnis, constans 34 quaternionibus,s ignatis litteris ά - λδ; unum vero folium ex quaternione κς et folium ultimum excisa sunt.

Inscriptiones, aureis exaratae litteris, inclusae sunt quadratis formis auro variisque coloribus eleganter ornatis; litterae maiores, affabre pictae, cuique evangelio praefiguntur; notae musicae, cinnabari expressae, per totum codicem vocabulis sunt adpositae.

Fuit olim monasterii s. Catharinae Sinaitarum, quod est in insula Zacyntho, ut patet ex verbis τῆσ ἁγίασ αἰκατερίνησ σιναιτῶν, quae semel atque iterum in codice occurrunt. Videtur autem ante pertinuisse monasterio cuidam s. Nicolai (fortasse in urbe Epidauro [Monembasia]); folio enim 220r col. 2 inscripta est tabula cuiusdam donationis quae anno 1511 illi monasterio facta est. (3)

1. fol. 1 - 65r: Evangelia inde a paschate ad pentecosten, in singulis hebdomadis diebus, ut in codice superiore 25.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 2.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 336 num. 141; Gregory l l. p. 711 num. 141.

3) Operae pretium esse duco tabulam istam hoc loco edere: Εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ἀμήν. αφια ἀπριλίου εἰκοστῇ ἡμέρα λαμπρᾶ κυριακῆ, ἔνδον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου νικολάου τοῦ κατέλου κῦρ ἀνδρέασ ὁ τάντασ θείω ζήλω κινηθεῖσ ὑπὲρ ψυχικῆσ σωτηρίασ αὐτοῦ, ἐλευθέρα γνώμη δίδει ἀπὸ τὴν σήμερον ἀπὸ τὸ ὀσπίτιον, ὅπερ ἔχει κεκτημένον σύνεγγυσ τοῦ κελίου τῆσ αὐτῆσ ἐκκλησίασ κατὰ τὴν ἰσότητα τοῦ ἁγίου βήματοσ ὄστρια τρεμουντάνα, ἤγουν τὴν δημοσιακὴν στράταν τὴν πρὸσ μεσημβρίαν· τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ αὐτοῦ ὀσπιτίου τὰ προσκείμενα τοῦ ῥηθέντοσ κῦρ ἀνδρέου νὰ κτισθῆ καὶ αὐτὸ ἴσα κατὰ τὸ στεκόμενον ὀσπίτιον, ὅπωσ ἀναμέσον, νέον γεγόνει τόσον πλατὺ ὅσον εἶναι ἀπὸ τὸ ἅγιον βῆμα, ἤγουν τοῦ αὐτοῦ ὀσπιτίου καὶ τὸ αὐτὸ ὀσπίτιον δίδη ὡσ εὑρίσκεται νῦν κτισμένον πρὸσ τὸν ῥηθέντα ναόν, ὡσ ἄνωθεν, ὅθεν εἰσ πίστιν ἐποιήση ἐγγράφωσ εἰσ ἀσφάλειαν παρόντων μαρτύρων τῶν ἐκλεκτῶν ἀρχόντων κυροῦ νικολάκη τοῦ κατέλου καὶ κυροῦ ἰωάννου τοῦ τελοῦντα· ἰωάννησ ἱερεὺσ ὁ ἀποστολικὸσ νοτάριοσ ὢν καὶ μέγασ οἰκονόμοσ ὁμολόγω, καὶ εἰσ ῥᾶ (signum crucis) τὴν θεοφιλὴν συντέλειαν.

2. fol. 65ʳ - 94ʳ: Evangelia inde a primo sabbato post pentecosten ad novum annum, in sabbatis et dominicis: Σάββατον πρῶτον μετὰ τὴν N̅, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ αἰτοῦντι σε δίδου — ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ τέλειόσ ἐστιν. cap. 5, 42 - 48; usque ad dominicam decimamquintam, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. cap. 15. 21 - 28.

3. fol. 94ʳ - 132ʳ: Evangelia inde a novo anno ad ieiunium, in sabbatis et dominicis: Εὐαγγέλιον ά τοῦ νέου ἔτουσ· Σαββάτῳ ά, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ καπερναοὺμ — καὶ ἐξέρχονται. cap. 4, 31 - 36. Desinunt Τῇ κυριακῇ τῆσ τυροφάγου, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, Ἐὰν ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα — ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. cap. 6, 14 - 21.

4. fol. 133 - 191ʳ: Evangelia inde a ieiunii initio ad hebdomadam magnam, in sabbatis et dominicis: Σαββάτῳ ά τῶν νηστειῶν, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν — καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. cap. 2, 23 - 3, 5. Desinunt Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ έ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κ. τ. έ. μ. οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ τὸ πάσχα γίνεται — παρέδωκαν αὐτὸν τῷ ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. cap. 26, 2 - 28, 2.

5. fol. 191ʳ - 220ʳ: Evangelia passionis: Εὐαγγέλια τῶν ἁγίων παθῶν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· εὐαγγέλιον ά, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ. κ. τ. έ. μ. νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου — καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. cap. 2, 23 - 3, 5. Postremum est Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῇ ἐπαύριον — μετὰ τῆσ κουστωδίασ. cap. 27, 62 - 66.

6. fol. 221 - 268ʳ: Menologium. Inc.: Μηνὶ σεπτεμβρίῳ ά, ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸσ ἡμῶν συμεὼν τοῦ στυλίτου, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ ναζαρέθ (sic) — ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. cap. 4, 16 - 22.

7. fol. 268ʳ - 270ʳ: Evangelia matutina anastasima undecim: Εὐαγγέλια ἀναστάσιμα ἑωθινὰ ια̅· Ἑωθινὸν ά, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἕνδεκα μαθηταὶ — ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ. cap. 28, 16 - 20. Postremum est: Ἑωθινὸν ια̅, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἐ. ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦσ — τὰ γραφόμενα βιβλία. cap. 21, 1 - 25.

27.

(olim XXIII cl. I. Nan. XVI) (1)

LECTIONARIVM (2)

Codex membranaceus forma minima (0,168 × 0,122 m.) foliorum 45 (folia quae iam bibliopegi incuria inversa erant, suis locis recens reposita sunt); passim mutilus; saeculi XIV exeuntis vel XV ineuntis.

Continet codex lectiones selectas dominicarum et festorum maiorum, hoc quidem ordine:

1. fol. 1r - 1v: Τῇ δ' τῆσ μεσοπεντικοστῆσ (sic), ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου. Τῶ καιρῶ ἐκείνω ἑορτῆσ μεσούσησ — ἀδικία ἐν αὐτῶ οὐκ ἔστιν. cap. 7, 14 - 18.

2. fol. 2 - 4r: Evangelium Samaritanae, mutilum initio; prima verba sunt: ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι εἶπεν — ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ χριστόσ. Ioh. cap. 4, 27 - 42.

3. fol. 4v - 10v: Τῇ κυριακῇ τοῦ τυφλοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῶ καιρῶ ἐκείνω παράγων ὁ ἰησοῦσ εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ — καὶ προσεκύνησεν αὐτῶ. cap. 9, 1 - 38.

4. fol. 11 - 12v: Τῇ έ τῆσ ἀναληψίμου (sic), ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῶ καιρῶ ἐκείνω ἀναστὰσ ὁ ἰησοῦσ ἐκ νεκρῶν — καὶ εὐλογοῦντεσ τὸν θεόν· ἀμήν. cap. 24, 36 - 53.

5. fol. 14 - 16r: Τῇ κυριακῇ τῶν ἁγίων πατέρων, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῶ καιρῶ ἐκείνω ἐπάρασ ὁ ἰησοῦσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ — ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖσ. cap. 17, 1 - 13.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 12.
2) Cf. Scrivener l. l. p. 336 num. 142; Gregory l. l. p. 711 num. 142.

6. fol. 16^r - 18^v: Τῇ κυριακῇ τῆσ Ν̄, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆσ ἑορτῆσ — ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. cap. 7, 37 - 8, 12; omisso vero loco de muliere adultera (cap. 8, 3 - 11).

7. fol. 19 - 21^v: Τῇ κυριακῇ τῆσ ἀπόκρεω, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ ἰησοῦσ, ὅταν ἦλθε ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου — οἱ δὲ δίκαιοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον. cap. 25, 31 - 46.

8. fol. 22 - 23^v: Τῇ κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. πᾶσ ὅστισ ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ — καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. cap. 10, 32 - 33 - 37; cap. 19, 27 - 30.

9. 24 - 28^v: Κυριακῇ πρὸ τῆσ χριστοῦ γενέσεωσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Βίβλοσ γενέσεωσ — καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν· cap. 1 - 25.

10. fol. 28^v - 32^r: Εἰσ τὴν χριστοῦ γέννεσιν, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐξῆλθε δόγμα παρὰ καίσαροσ αὐγούστου — καὶ εἶδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ αὐτούσ. cap. 2, 1 - 20.

11. fol. 32^r - 32^v: Εἰσ τὴν λειτουργίαν τῆσ χριστοῦ γεννέσεωσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τοῦ ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν βιθλεὲμ (sic) τῆσ ἰουδαίασ — καὶ γραμματεῖσ τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο. cap. 2, 1 - 4.

12. 33 - 35^v: Εἰσ τὴν περιτομὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένεσ — καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι. cap. 2, 15 - 52.

13. fol. 35^v - 39^r: Τῇ κυριακῇ τοῦ ἀσώτου, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Εἶπεν ὁ κύριοσ τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπόσ τισ εἶχε δύο υἱοὺσ — καὶ ἀπολωλὼσ ἦν, καὶ εὑρέθη. cap. 15, 11 - 32.

14. fol. 39^r - 39^v: Τῇ κυριακῇ τῆσ τυροφάγου, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ἐὰν ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα αὐτῶν — ἐν τῷ φανερῷ. cap. 6, 14 - 18.

15. fol. 40^r - 40^v: Fragmentum evangelii Iohannis; inc.: αὐτοῖσ ἀντλήσατε νῦν: des.: οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. cap. 2, 8 - 11.

16. fol. 40^v - 41^r: Τῇ κυριακῇ τῶν μυροφόρων, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον; inc.: ἐλθὼν... continuatio deest, nonnulla enim folia exinde interciderunt.

17. fol. 41ᵛ - 43ᵛ: Fragmentum evangelii Marci; inc.: ἰωσὴφ ἀπὸ ἀριμαθείασ.. des.: οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ. cap. 15, 43 - 16, 8.

18. fol. 43ᵛ - 45ᵛ: Τῇ κυριακῇ τοῦ παραλύτου, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ὁ ἰησοῦσ εἰσ ἱεροσόλυμα — ὅτι ἰησοῦσ ἐστιν ὁ ποιήσασ αὐτὸν ὑγιῆ. cap. 5, 1 - 15.

28.

(olim XLV cl. I. Nan. CLXIV) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex membranaceus forma maxima (0,342 × 0,265 m.), saeculi circiter X (3), foliorum 78, binis columnis et vicenis lineis in unaquaque columna, exaratus litteris uncialibus grandioribus et compressis, spiritibus et accentibus ornatis; versiculi a versiculis cruce rubra secernuntur; utrimque mutilus.

Summo margine litteris aureis notatur lectio quae in pagina continetur; cuique evangelio litterae maiores, affabre delineatae et coloratae, praefiguntur; per totum codicem notae musicae, cinnabari expressae, vocabulis adpositae sunt.

1. fol 1 - 7ᵛ col. 2: Evangelia τῶν ἁγίων παθῶν. Incipiunt ab evangelio quinto (ε̄); prima verba sunt [ἐκδύ] σαντεσ αὐτὸν περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα

1) V. Mingarelli l. l. p. 363 sqq. qui hunc codicem inter liturgicos recenset.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 339 num. 171; Gregory l. l. p. 723 num. 265.

3) Cl. Veludo folio chartaceo volumini praefixo haec inscripsit: « [Codex] exaratus sub finem saeculi X, ut liquet ex notis pro cantu ecclesiastico; commemorantur praeterea inter sanctos Theodorus ὁ γραπτὸσ et Abbas Ioannicius (11 Oct. et 4 Nov.), qui vivebant saeculo IX. » Quibus verbis adiiciendum id quod animadvertit cl. Mingarellius: « In hoc codice (fol. 46 pag. 2 col. 1) ad diem 23 Octobris nominatur Ignatius episcopus Constantinopolitanus, qui obiit saeculo IX. »

ΚΑΙ ΤΩΝ ϹΥΝΑΓΩ

ΕΙϹ ΜΗΝΗ ΜΗΝΦΙΒΟ

ΕΚ ΚΑ ΛΟ ΚΑΝ

ΚΑΙΡΩ ΕΚΕΙΝΩ

ΕΝΕΒΗ Ο ΙϹ ΕΙϹ ΠΛ

ΟΝ· ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗ

ΤΑΙ ΑΥΤΟΥ· ΚΑ

ΠΕΝ ΠΡΟϹ ΑΥΤΟ

ΔΙΕΛΘΩΜΕΝ ΕΙϹ

ΠΕΡΑΝ ΤΗϹ ΛΙΜ

ΚΑΙ ΑΝΗΧΘΗϹ

ΠΛΕΟΝΤΩΝ ΔΕ

ΤΩΝ ΑΦΥΠΝ

ϹΕ· ΚΑΙ ΚΑΤΕΒ

κοκκίνην... postrema autem: ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Mt. cap. 27 - 60. Sequitur evangelium sextum (ϛ'), ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῷ κ. ἐ. οἱ στρατιῶται — καὶ πιστεύσωμεν αὐτῷ. cap. 15, 16 - 32. Postremum est evangelium duodecimum (ιβ), ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῇ ἐπαύριον — μετὰ τῆσ κουστωδίασ. cap. 27, 62 - 66.

2. fol. 7ʳ - 16ʳ: Evangelia τῶν ὡρῶν τῶν ἁγίων παθῶν, quorum primum ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἰδὼν ἰούδασ — τῶν υἱῶν ζιβεδαίου (sic). cap. 27, 3 - 56.

3. fol. 16ʳ - 23ʳ: Evangelium Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἔλαβον — ἀπέναντι τοῦ τάφου. cap. 27, 1 - 61. Deinde evangelium sabbati magni, εἰσ τὴν λειτουργίαν, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — εἰσ τὴν συντελείαν τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν. cap. 28, 1 - 20.

4. fol. 24ʳ - 28ʳ: Evangelia ἀναστάσιμα ια ἑωθινά, ut in codice 25, fol. 160ʳ - 167ʳ.

5. fol. 29 - 78ʳ: Menologium inde a prima die mensis septembris ad diem 25 maii εἰσ τὸν ἅγιον θεράποντα; reliqua desiderantur.

29.

(olim XLVI cl. I. Nan. CLXV) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,260 × 0,202 m.) foliorum 47 (notata iam erant folia 50, tria enim folia priora chartacea et vacua numeratione comprehensa fuerant), binis columnis et vicenis binis lineis in singulis columnis; passim mutilus. Scriptus saeculo X vel XI (al. XII) (3).

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 365.
2) Cf. Scrivener l. l. p. 339, num. 172; Gregory l. l p. 724 num. 266.
3) Cel. Morelli nota sua manu inscripta folio chartaceo volumini praefixo codicem saeculo X tribuit.

Inscriptiones litteris maiusculis rubro exaratae sunt; cuilibet evangelio littera maior artificiose delineata et colorata praefigitur; notae musicae, colore argenteo et rubro expressae, singulis vocibus adiectae sunt.

1. fol. 1 - 16ʳ: Evangelia inde a paschate ad pentecosten inclusive per unumquemque hebdomadis diem. Initio mutila, prima enim verba haec sunt: ἀπ'] αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδα — καὶ νομὴν εὑρήσει. Ioh. cap. 10, 5 - 9. Sequitur evangelium Τῇ παρασκευῇ τῆσ ε̄ ἑβδομάδοσ, κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. διὰ τοῦτο πατήρ με ἀγαπᾷ — ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖσ. cap. 10, 17 - 28. Desinunt in evangelio Τῇ κυριακῇ τῆσ N̄, εἰσ τὴν λειτουργίαν ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην κε. π̄α̅· Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρα — ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. cap. 7, 37 - 52, 8, 12; omissis versiculis: 53 cap. 7, et 1 - 11 cap. 8; praetermisso igitur loco de muliere adultera (8, 3 - 11).

2. fol. 16ᵛ - 38ᵛ: Evangelia inde a pentecoste ad novum annum, in sabbatis et dominicis. Incipiunt: Τῇ ἐπαύριον τῆσ N̄ κατὰ ματθαῖον, κε. ρ̄π̄α̅· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε — ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. cap. 18, 10 - 20. Desinunt κυριακῇ ι̅ζ̅ τῆσ χαναναίασ ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ κ. ἑ. εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. cap. 15, 21 - 28.

3. fol. 39 - 47ʳ: Evangelia inde a novo anno, in sabbatis et dominicis; incipiunt: Σαββάτῳ ά κατὰ λουκᾶν· Τῷ κ. ἑ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ καπερναοὺμ — καὶ ἐξέρχονται· cap. 4, 31 - 36. Desinunt Τῇ κυριακῇ ί κατὰ λουκᾶν· Τῷ κ. ἑ. ἦν διδάσκων ὁ ἰησοῦσ ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ..... postrema verba sunt: ἰδὼν δὲ αὐτὴν .. cap. 13, 10 - 12.

ἀγαπᾶτε ἀλλήλους,
καθὼς ἠγάπησα
ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους·
ἐν τούτῳ γνώσονται
πάντες ὅτι ἐμοὶ μα-
θηταί ἐστε, ἐὰν ἀγά-
πην ἔχητε ἐν ἀλλή-
λοις· λέγει αὐτῷ Σί-
μων Πέτρος· Κύριε ποῦ
ὑπάγεις; ἀπεκρίθη
θη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅπου ἐ-
γὼ ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολου-
θῆσαι, ὕστερον δὲ,
ἀκολουθήσεις μοι·
λέγει αὐτῷ Πέτρος·

30.

(olim XLVII cl. I. Nan. CLXVI) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,336 × 0,264 m.) foliorum 300 recens numeratorum (antiquiore numeratione tria folia chartacea et vacua, volumini praefixa, comprehensa fuerant), constans 37 quaternionibus et binione, binis columnis et lineis 24 in singulis columnis. Scriptus anno 1046, ut ex hac subscriptione intelligitur quae, maioribus atque auratis litteris exarata, exstat ad finem codicis: μηνὶ μαΐω ἰνδ. ιδ, ἔτουσ ϛφνδ (6554 = Chr. 1046) προσηνέχθη παρὰ βασιλείου μοναχοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου [τῆσ σεβασμίασ μονῆσ τῆσ κοιμήσεωσ τῆσ θεοτόκου εἰσ τὴν αὐτὴν (haec hodie ut erasa legi nequeunt, sed Burgonius simul cum cl. Veludo explicare iam potuerunt. V. Scrivener l. l. p. 339 adn. 1)] μονὴν βιβλία τέσσαρα· τὸ αὐτὸ εὐαγγέλιον, ἀπόστολοσ, προφητεία, καὶ ἀναγνωστικὸν, ὁ βίοσ τοῦ ἁγίου· καὶ ἐστύχηται (sic) δίδοσθαι ὑπὲρ τῆσ αὐτῆσ προσενέξαιωσ ἐνὶ ἑκάστω χρόνω ἀπὸ τοῦ δοχείου τῆσ αὐτῆσ μονῆσ ὑπὲρ μνήμησ αὐτοῦ νόμισμα ἓν ἥμισυ, μέχ[ρι γὰρ τοῦ] του τὰ τῶν χριστιανῶν [συ] νίσταται· περιφυλάττεται δὲ καὶ ἡ ἁγία μονὴ αὕτη· ἐν γὰρ τῶ τυπικῶ τῆσ μονῆσ περί τε τοῦ κατίδουσ (sis) τῶν αὐτῆσ βιβλίων, καὶ περὶ τῆσ διανομῆσ τοῦ ἑνὸσ ἡμίσου νομίσματοσ σαφέστερον διερμηνεύει.

Inscriptiones, lectionum notae, litterae initiales cuiusquam evangelii aüreis litteris sunt exarata; notae musicae, cinnabari expressae, vocabulis adpositae sunt.

Codex, scriptus in usum Constantinopolitanum (τῆσ μεγάλησ ἐκκλησίασ), continet evangelia per totum annum in singulis diebus legenda, hoc quidem ordine:

1. fol. 1 - 40: Evangelia inde a paschate ad pentecosten. Inc.: Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη κυριακῆ τοῦ πάσχα, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Ἐν ἀρχῆ ἦν ὁ λόγοσ —

1) V. Mingarelli l. l. p. 366 - 376.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 339 num. 173; Gregory l. l. p. 724 num. 267, qui codicem pulcherrimum appellat.

διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο; des.: Τῇ ἁγία κυριακῇ τῆσ N̄, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῇ ἐσχάτη ἡμέρα -- ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ.

2. fol. 40ᵛ - 99ᵛ: Evangelia inde a pentecoste ad novum annum. Inc.: Τῇ β' τῆσ ά ἑβδομάδοσ, τῇ ἐπαύριον τῆσ N̄, ἤγουν τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε — ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσω αὐτῶν; desinunt in dominica decimaseptima: κυριακῇ ιζ̄, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῶ καιρῶ ἐκείνω εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. Sequitur (fol. 99ʳ) haec nota: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο τῆσ χαναναίασ διὰ τὸ πολλάκισ συμβαίνειν γίνεσθαι τὸ πάσχα ἔξω, ὧδε μὲν οὐ χωρεῖ ἀναγινώσκεσθαι εἰσ τὸ σαββατοκυρίακον τοῦ ματθαίου, ὅτι οὐδέποτε ἀνεγνώσθησαν ιζ̄ κυριακαί· ἀναγινώσκεται δὲ εἰσ τὸ κατὰ λουκᾶν τῇ κυριακῇ πρὸ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου· εἴπερ ἄρα λείψει ὁ λουκᾶσ ὡσ ἔφην διὰ τὸ μηκύνεσθαι τὸ πάσχα.

3. fol. 100 - 176ᵛ: Evangelia inde a novo anno ad ieiunium: Τῇ Β' τῆσ ά ἑβδομάδοσ, ἤτοι τοῦ νέου ἔτουσ, ἀρχὴ τῶν καθημερινῶν εὐαγγελίων τοῦ λουκᾶ. Tum haec nota. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ λουκᾶσ ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῆσ κυριακῆσ μετὰ τὴν ὕψωσιν, τότε γὰρ ἡ ἰσημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτοσ. Evangelia incipiunt: 'Ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῶ καιρῶ ἐκείνω ἡρώδησ ὁ τετράρχησ — ἐν σοὶ ηὐδόκησα. Desinunt in evangelio Τῇ παρασκευῇ ἑσπέρασ εἰσ τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυροσ θεοδώρου, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κύριοσ τοῖσ ἑαυτοῦ μαθηταῖσ, ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ — ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

4. fol. 177 - 208ʳ: Evangelia inde a ieiunii initio ad diem quintum hebdomadis magnae: Σάββατον πρῶτον τῶν νηστειῶν καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυροσ θεοδώρου, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῶ καιρῶ ἐκείνω ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦσ — ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. Postremum est: Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη ἑ, εἰσ τὴν λειτουργίαν, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ τοῖσ ἑαυτοῦ μαθηταῖσ, οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ τὸ πάσχα γίνεται — παρέδωκαν αὐτὸν ποντίω πιλάτω τῶ ἡγεμόνι.

5. fol. 208ᵛ - 225ᵛ: Evangelia τῶν ἁγίων παθῶν, quorum primum, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου — καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Ultimum autem: ιβ̄, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον (ζήτει ἔμπροσθεν τῶ σαββάτω πρωὶ εἰσ τὸν ὄρθρον)· Τῇ ἐπαύριον — μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

6. fol. 225ᵛ - 236ʳ col. 1: Evangelia horarum: Εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ παρασκευῆσ, ὥρα πρώτη, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῶ καιρῶ ἐκείνω

ἰδὼν ἰούδας — καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου. Ultimum est: Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας, εἰς τὴν λειτουργίαν, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος· ἀμήν.

7. fol. 236ᵛ col. 2 - 244ʳ: Evangelia anastasima ad matutinum: Εὐαγγέλια ἑωθινὰ ἀναστάσιμα ια, προκείμενα ἀνάστασιν, ἦχος ά. Νῦν ἀναστήσομεν, λέγει κύριος, στίχοι· τὰ λόγια κυρίου, λόγος ἀναγνώσματα, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύθησαν — μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος· ἀμήν.

8. fol. 245 - 297ᵛ col. 1: Menologium: Μηνὶ σεπτεμβρίῳ ά ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου συμεὼν τοῦ στυλίτου καὶ τοῦ μεγάλου ἐμπρησμοῦ· γίνεται δὲ καὶ σύναξις τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἐν τοῖς χαλκοπράτοις (sic) ὑπὲρ μιασινῶν, καὶ ἐν μὲν τῷ ὄρθρῳ καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀναγινώσκεται εὐαγγέλιον, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν ναζαρὲτ. — ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Ad diem octavam (ή) mensis octobris in celebratione festi τῆς ὁσίας πελαγίας (sanctae Pelagiae), evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄγουσι τῷ ἰησοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην — πορεύου καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε (cap. 8, 3 - 11); illud nempe in quo narratur historia mulieris adulterae. Desinit in die 31 mensis augusti: Τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ζωνῆς, τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἐν τοῖς χαλκοπράτοις καὶ ἐγκαίνια· ζήτει κυρ. κατὰ ιε λουκᾶν.

9. fol. 297ᵛ col. 2 - 300ʳ col. 1: Evangelia in festis diversis: Εὐαγγέλια ἀναγινωσκόμενα εἰς διαφόρους μνήμας καὶ λιτὰς καὶ λειτουργίας καὶ παννυχίδας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

31.

(olim XLVIII cl. I. Nan. CLXIX) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex membranaceus forma quadrata (0,262 × 0,205 m.) foliorum 281, constans quaternionibus 34 et quinione (unum folium ex quaternione 15 excisum est); binis columnis, vicenis lineis in unaquaque columna; scriptus saeculo XII (al. XI).

Inscriptiones, litteris maiusculis aureis exaratae, inclusae sunt quadratis formis auro variisque coloribus ornatis; unicuique evangelio litterae maiores affabre delineatae et coloratae praefiguntur; notae musicae, cinnabari expressae, vocibus adpositae sunt.

Folio 56r cum vacuum esset, manus saeculi XV nonnulla fabulosa ex actis apocryphis de Iosepho Mariae coniuge inscripsit, prima autem littera verborum cuiusque lineae excisa est, nam bibliopega marginem ad sinistram circumcidit. Haec tamen initio leguntur: —] αμβοισ ἦν οἱ ἱερεῖσ γενόμενοι ἐπὶ τοῖσ λεγομένοισ παρὰ τῆσ μαρίασ καὶ τῶν μαρτυρισόντων περὶ οὗ.. εἶπον αὐτῇ· εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ, ἵνα ἐκ τοῦ στόματόσ σου ἀκούσωμεν τίνοσ υἱόσ ἐστιν ὁ ἰησοῦσ.. desinit in verbis: τὸ παρὰ ἰουδαίοισ ἀποκεκρυμένον μυστήριον.

1. fol. 1 - 56r col. 2: Evangelia inde a paschate ad pentecosten, in singulis diebus, ut in superioribus Evangeliariis.

2. fol. 57 - 83v col. 2: Evangelia a primo sabbato post pentecosten ad novum annum, nonnisi in sabbatis et dominicis diebus.

3. fol. 84 - 117r col. 2: Evangelia inde a novo anno ad ieiunium, in sabbatis et dominicis: Σάββατον πρῶτον τοῦ νέου ἔτουσ, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ καπερναοὺμ — καὶ ἐξέρχονται; ultimum est: Τῇ ἑ ἑσπέρασ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν — δώσει

1) V. Mingarelli l. l. p. 379.
2) Cf. Scrivener l. l. p. 339 num. 174; Gregory l. l. p. 724 num. 268.

ἀγαθὰ τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν. cap. 7, 7 - 11. Intercidit folium sequens, proinde deest evangelium τῇ παρασκευῇ ἑσπέρασ ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην. Cf. ed. Venetam 1776, pag. 142.

4. fol. 118 - 161ᵛ col. 2: Evangelia inde a ieiunii initio ad hebdomadam magnam. Tit.: Σαββάτω ά τῶν νηστειῶν καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυροσ θεοδωσίου (sic) ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν — ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. Des.: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ έ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ — ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

5. fol. 162 - 202ᵛ: Evangelia passionis: Εὐαγγέλια τοῦ ἁγίου πάθουσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην. Εὐαγγέλιον ά· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. νῦν ἐδοξάσθη — καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Postremum est Εὐαγγέλιον ιβ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῇ ἐπαύριον — μετὰ τῆσ κουστωδίασ. Evangeliis adsociantur lectiones quaedam ex Vetere Testamento et ex Epistulis, hoc quidem ordine: Ἀκολουθία τῆσ μεγάλησ παρασκευῆσ ὥρα ά, προκείμενον, ἀναστάντεσ μοι μάρτυρεσ ἄδικοι οὐκ ἐγίνωσκον ἠρώτουν με; sequitur Προφητεία ἠσαΐου· Οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν.. deinde Ὁ ἀπόστολοσ πρὸσ Τιμόθεον· Παραγγέλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ — ᾧ ἡ τιμὴ καὶ κράτοσ αἰώνιον· ἀμήν. Succedit Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῷ κ. ἑ. εὐθέωσ — ἵνα σταυρωθῇ. Postremum est: Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρασ ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν.

6. fol. 203 - 273ᵛ col. 1: Menologium. Inc.: Μηνὶ σεπτεμβρίῳ πρώτη, ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸσ ἥμων συμεὼν τοῦ στυλήτου (sic), καὶ τῶν ἁγίων μ′ γυναικῶν καὶ τοῦ μεγάλου ἐμπρησμοῦ. Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν. Desinunt in die 31 augusti τῶν ἁγίων πατριαρχῶν et Τὰ καταθέσια τῆσ τιμίασ ζώνησ τῆσ παναγίασ θεοτόκου.

7. fol. 273ᵛ col. 1 - 278ᵛ: Evangelia anastasima undecim, ut in superioribus Evangeliariis.

8. fol. 276 - 281ᵛ: Evangelia in festis diversis, quorum nonnulla plene dantur, nimirum: Ἀναγνώσματα διάφορα εἰσ ἐγκαίνια ἐκκλησίασ: Α′ ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἑ. ἐγένετο τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοισ· Β′ ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον. Τῷ κ. ἑ. ἐλθὼν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη καισαρίασ (sic)· Εὐαγγέλια ἐπὶ σχήματοσ μοναχοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον. Εὐαγγέλιον εἰσ ἀσθενοῦντασ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον. Ultimum est ἐπὶ ἐλαίου ἀρρώστου, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον; cui succedunt verba: τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ εἰσ μνήμην τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ μάρκου.

32.

(olim L classis I. Nan. 184) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex chartaceus forma quadrata (0,290 × 0,202 m.) foliorum 403 (folia priora cum valde attrita essent, chartaceis scidulis reconcinnata sunt) binis columnis, vicenis binis lineis in singulis paginis; scriptus saeculo XIV vel XV.

Inscriptiones litteris maiusculis sunt rubro exaratae; lectionum notae, colore item rubro sed admodum pallido, summae paginae adpositae sunt.

Continet codex evangelia pro singulis anni diebus, ut in codice superiore 30, hoc autem ordine:

1. fol. 1 - 50ʳ: Evangelia inde a paschate ad pentecosten; postremum est: Τῆσ ἁγίασ πεντηκοστῆσ εἰσ λειτουργίαν, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ — ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. Cui succedunt verba: Τέλοσ τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου.

2. fol. 50ᵛ - 135ʳ: Evangelia inde a pentecoste ad novum annum: Τῇ Β' τῆσ ά ἑβδ. μετὰ τῆσ N̄, ἤτοι τοῦ ἁγίου πνεύματοσ; ultimum est evangelium Τῆσ χαναναίασ, cui succedit ea nota quae legitur in cod. 30, fol. 99ᵛ adiectis verbis: Τὸ δὲ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἀναγινώσκεται ἀπ' ἀρχῆσ τῆσ μετὰ τὴν ὕψωσιν β' ἐν ὅλαισ ἑβδομάσι ιβ̄· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ τῆσ ιγ̄ ἑβδομάδοσ ἀναγινώσκεται τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐν ταῖσ πέντε ἡμέραισ· τοῖσ δὲ σάββασι καὶ ταῖσ κυριακαῖσ, πάλιν ὁ λουκᾶσ. cf. edit. Ven. 1776, p. 80.

3. fol. 135ᵛ - 214ᵛ: Evangelia inde a novo anno ad dominicam decimamsextam: Κυριακῇ ις̄, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. In fine haec nota rubro scripta: Ἀναγινώσκεται δὲ ἡ τοιαύτη τῆσ χαναναίασ κυριακή, ἐὰν μηκύνηται ἡ ἀποκρέωσ διὰ τὸ ἐξώπασχα, καὶ λείψῃ εἰσ τὸ κατὰ λουκᾶν κυριακή· εἰ γοῦν μέλλει

1) V. Mingarelli l. l. p. 392.
2) Cf. Scrivener l. l. p. 339 num. 176; Gregory l. l. p. 724 num. 270.

ἀναγνωσθῆναι ἡ τοιαύτη κυριακή, ἀναγνωσθῶσι καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν αἱ πένται ἡμέραι μετὰ τοῦ σαββάτου.

4. fol. 215 - 243 col. 1: Evangelia a dominica decimasexta (ις) post novum annum ad ieiunium: Κυριακὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Εἶπεν ὁ κύριοσ τὴν παραβολὴν ταύτην, ἄνθρωποι δύο — ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσηται. Ultimum igitur evangelium est Τῇ κυριακῇ τῆσ τυροφάγου, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ἐὰν ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ — ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

5. fol. 243 col. 2 - 272ᵛ col. 2: Evangelia inde a ieiunii tempore ad hebdomadam magnam: Σάββατον πρῶτον τῶν νηστειῶν, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασι — ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη.

6. fol. 273 - 296 col. 1: Evangelia passionis duodecim: Εὐαγγέλια ιβ τῶν ἁγίων παθῶν· Εὐαγγέλιον ά, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κύριοσ τοῖσ ἑαυτοῦ μαθηταῖσ, νῦν ἐδοξάσθη — καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Duodecimum et ultimum evangelium est: ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῇ ἐπαύριον -- μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

7. fol. 296ᵛ col. 2 - 316ᵛ: Evangelia in parasceve et sabbato magno: Εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ παρασκευῆσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου τὸ ἀνάγνωσμα. Τῷ κ. ἑ. συμβούλιον ἔλαβον — τῶν υἱῶν ζεβεδαίου. Ultimum est ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν.

8. fol. 317 - 388ᵛ col. 2: Menologium: Μηνολόγιον σὺν θεῷ ἁγίῳ· Μηνὶ σεπτεμβρίῳ εἰσ τὴν πρώτην· Ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου κ. τ. λ. Desinit trigesima prima die mensis augusti εἰσ τὴν λα τὰ καταθέσια τῆσ τιμίασ ζώνησ.

9. fol. 389 - 390ʳ col 2: Evangelia in festis diversis: Εὐαγγέλια εἰσ διαφόρουσ μνήμασ. Plene adfertur tantum evangelium ἐπὶ ἐξομολογουμένων καὶ γυναικῶν, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἑ. ἄγουσιν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην — καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε; illud videlicet in quo narratur historia de muliere adultera.

10. fol. 390ʳ col. 2 - 400ᵛ col. 2: Evangelia anastasima undecim: Εὐαγγέλια ἑωθινὰ ἀναστάσιμα ια.

11. fol. 400ᵛ col. 2 - 402ʳ: Evangelia alia in solemnitatibus diversis: Ἕτερα εὐαγγέλια εἰσ ἐγκαίνια, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἑ. ἐγένετο ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοισ

— κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖσ. Sequuntur evangelia εἰσ ἀσθενοῦντασ, εἰσ ἔλαιον ἀρώστου (sic), εὐαγγέλιον ἐπὶ ἀνομβρίασ καὶ ἐπινίκια βασιλέωσ, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Εἶπεν ὁ κ. ἔχετε πίστιν θεοῦ — καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγέτεται.

33.

(olim LXIV cl. I. Recens additio)

EVANGELIARIVM

Codex membranaceus forma minima (0,098 × 0,090), saeculi XII; foliorum 376 (nonnulla iam pridem hic et illic excisa, suffecta fuerunt foliis chartaceis exaratis manu saeculi XV; folia 107, 108, 289, 290 scriptura carent). Nitidissime et accurate scriptus minutis characteribus; dativis iota constanter adpingitur.

Inscriptiones, lectionum notae, litterae initiales minio sunt exarata; notae musicae vocabulis item minio adpositae sunt; versiculi a versiculis cruce rubra secernuntur.

1. fol. 1 - 104ᵛ: Evangelia inde a paschate ad pentecosten, in singulis hebdomadis diebus. Incipiunt absque ullo titulo (primum folium a recentiore manu exaratum est): Ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Ἐν ἀρχῇι ἦν ὁ λόγοσ . . . Desinunt κυριακῇι τῆσ N̄, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῆι ἐσχάτηι ἡμέραι — τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ.

2. fol. 105 - 163ᵛ: Evangelia inde a pentecoste ad novum annum, in sabbatis et dominicis. Inc.: Τῇ ά τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε . . . Desinunt τῇ κυριακῇι ιζ̄, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον. Τῶι καιρῶι ἐκείνωι εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.

3. fol. 164 - 223ʳ: Evangelia inde a novo anno ad ieiunium, in sabbatis et dominicis: Τῶι καιρῶι ἐκείνωι ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ καπερναοὺμ — καὶ ἐξέρχονται. Postremum est Τῆι κυριακῆι τῆσ τυροφάγου· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ἐὰν ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ — ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

4. fol. 223ᵛ - 279ʳ: Evangelia inde a ieiunio ad sabbatum magnum. Inc.: Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυροσ θεοδώρου, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῶι καιρῶι ἐκείνωι ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασι — ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. Desinunt Τῶι ἁγίωι καὶ μεγάλωι σαββάτωι ἑσπέρασ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν.

5. fol. 279ᵛ - 288ᵛ: Evangelia anastasima ad matutinum: Εὐαγγέλια ἑωθινὰ ια̅; mutila in fine, cum postrema verba sint: οὐδεὶσ δὲ ἐτόλμα τῶν —], desunt igitur postrema verba evangelii decimi et totum undecimum.

6. fol. 291 - 349ʳ: Menologium. Incipit: ἐπεδόθη αὐτῶι βιβλίον ..; desunt igitur prima verba evangelii secundum Lucam ad diem primam septembris.

7. fol. 349ᵛ - 357ᵛ: Evangelia in festis et solemnitatibus diversis: Εὐαγγέλια διάφορα, quorum primum: εἰσ ἀσωμάτουσ, εἰσ ἀποστόλουσ καὶ εἰσ ἀναργύρουσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῶι καιρῶι ἐκείνωι προσκαλεσάμενοσ ὁ ἰησοῦσ τοὺσ μαθητὰσ ...

8. fol. 358 - 376ʳ: Manus saeculi XVI foliis chartaceis inscripsit lectiones paucas ex evangeliis et epistulis, quibusdam diebus recitandas.

34

(olim LI cl. I. Nan. CCXXII) (1)

EVANGELIARII FRAGMENTVM (2)

Codex chartaceus forma quadrata (0,180 × 0,135 m.) foliorum 11; scriptus saeculo XVII.

Continet nonnullas lectiones diebus dominicis legendas inde a paschate ad dominicam quartam post pentecosten. Tit.: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ

1) V. Mingarelli l. l. p. 413.
2) Cf. Scrivener l. l. p. 339 num. 177; Gregory l. l. p. 724 num. 271.

τοῦ πάσχα, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ κ. τ. λ. Desinunt (folio 11 recto) κυριακῇ δ', ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· κεφ· ή. Τῶ καιρῶ ἐκείνω ἐλθόντι τῶ ἰησοῦ εἰσ καπερναοὺμ προσῆλθεν αὐτῶ ἑκατοντάρχος — καὶ ἰάθη ὁ παῖσ αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρα ἐκείνῃ.

35.

(olim LII cl. I. Nan. CCXXIII) (1)

EVANGELIARIVM (2)

Codex chartaceus forma quadrata (0,260 × 0,190 m.) foliorum 276, constans 34 quaternionibus et binione. Scriptus saeculo XVI.

Inscriptiones, inclusae ornamentis Araborum more delineatis; initiales, litterarum seriei praefixae; lectionum notae, summa pagina inscriptae, rubro colore speciosum in modum expressa sunt. Fuit papae Zancarol, ut patet ex hac nota quae exstat in parte aversa operimenti anterioris: « Dato dal papa Zancarol in Corfù. »

1. fol. 1 - 36v: Evangelia inde a paschate ad pentecosten, pro singulis hebdomadis diebus. Tit.: Τῇ ἁγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα. Incipiunt: ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ — διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο. Desinunt: Τῇ κυριακῇ τῆσ ἁγίασ N̄, εἰσ λειτουργίαν· Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρα — ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ.

2. fol. 37 - 92v: Evangelia inde a pentecoste ad novum annum, pro singulis hebdomadis diebus. Inc.: Τῇ ἐπαύριον τῆσ N̄, ἤγουν τοῦ πνεύματοσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κ. ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε — ἐκεῖ εἰμὶ (sic) ἐν μέσω αὐτῶν; des.: Κυριακῇ ιζ', ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῶ κ. ἐ. εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. Cui succedit ea nota: Χρὴ γινώσκειν,

1) V. Mingarelli l. l. p. 413.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 339 num. 178; Gregory l. l. p. 725 num. 272; qui vero ductus profecto oculorum errore vocabula notis musicis instructa esse falso testatur.

ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο τῆσ χαναναίασ κ. τ. λ. quae inest in codice superiore 32 fol. 135ʳ:

3. fol. 93 - 145ᵛ: Evangelia inde a novo anno ad dominicam decimam sextam, pro singulis hebdomadis diebus. Praecedunt verba: Ἀρχὴ τῶν καθημερινῶν ἐβαγγελίων (sic) τοῦ λουκᾶν· Δέον γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ λουκᾶσ ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῆσ κυριακῆσ μετὰ τὴν ὕψωσιν· τότε γὰρ καὶ ἡ ἰσημερία γίνεται, ὃ καὶ καλεῖται νέον ἔτοσ· Τῇ β′ τῆσ ά ἑβδομάδοσ, ἤτοι τοῦ νέου ἔτουσ, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ κ. ἐ. ἡρώδησ ὁ τετράρχησ — ἐν σοὶ εὐδόκησα (sic). Desinunt in evangelio ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ κ. ἐ. εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. Cui succedit ea nota Ἰστέον, ὅτι ἀναγινώσκεται ἡ τοιαύτη τῆσ χαναναίασ κυριακὴ κ. τ. λ. quae inest in praecedente codice 32, fol. 214ᵛ.

4. fol. 146 - 163ᵛ: Evangelia a dominica decimasexta post novum annum ad ieiunium: Κυριακὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Εἶπεν ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην, ἄνθρωποι δύο — ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Postremum est: Τῇ κυριακῇ τῆσ τυροφάγου, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κ. ἐὰν ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα αὐτῶν — ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

5. fol. 164 - 222ᵛ: Evangelia inde a ieiunio ad sabbatum magnum, pro singulis hebdomadis diebus. Inc.: Σάββατον ά τῶν ἁγίων νηστειῶν τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυροσ θεοδώρου τοῦ τύρωνοσ, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῷ κ. ἐ. ἐπορεύετο — ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. Postremum est: Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρασ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν·

6. fol. 223 - 230ʳ: Evangelia anastasima undecim ad matutinum: Τὰ ἑωθινὰ ἀναστάσιμα ἕνδεκα εὐαγγέλια· Ἑωθινὸν ά, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ κ. ἐ. οἱ ἕνδεκα μαθηταὶ — ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν. Postremum est: Ἑωθινὸν ια, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἐ. ἐφανέρωσεν — τὰ γραφόμενα βιβλία.

7. fol. 230ᵛ - 274ᵛ: Menologium: Μηνὶ σεπτεμβρίῳ ά, ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου κ. τ. λ. ut in aliis Menologiis.

8. fol. 274ᵛ - 276ʳ: Evangelia in festis diversis: Εὐαγγέλια εἰσ διαφόρουσ μνήμασ. Primum est: εἰσ ἐγκαίνια ναοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Ἐν κ. ἐ. ἐγένετο τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοισ — κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖσ. Postremum vero: ἐπὶ ἐξομολογουμένων, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἐ. ἄγουσιν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν γυναῖκα ἐπὶ μοιχεία κατειλημμένην — καὶ ἀπὸ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.

In calce librarius haec inscripsit: Ὁ τὰ πάντα πληρῶν θεὸσ ἡμῶν, δόξα σοι.

36.

(olim LIII cl. I. E thesauro ecclesiae s. Marci, a. 1801)

EVANGELIARIVM (1)

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,300 × 0,225 m.) foliorum 302, binis columnis, 23 lineis in singulis paginis; mutilus in fine; madore passim corruptus; scriptus saeculo XII (catal. ms. XI.)

Includitur codex tegumento pretiosissimo, instructo tabulis argenteis et deauratis, quae historiam Christi passionis vel caelatam vel encausto depictam repraesentant; insigne opus Constantinopoli saeculo X, ut videtur, confectum. (2)

Codex, per magnam partem aureis characteribus exaratus, inscriptiones habet inclusas quadratis formis, auro variisque coloribus eleganter ornatis; litterae initiales venuste delineatae ac vivide coloratae linearum seriei praefiguntur; vocabula notis musicis, rubro expressis, instructa sunt. Exstant suis locis Evangelistarum imagines, Iohanne excepto.

1. fol. 1 - 37v: Evangelia inde a paschate ad pentecosten, in singulis hebdomadis diebus. Postremum est Τῇ ἁγία πεντηκοστῇ, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρα — ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ.

2. fol. 38v: Imago s. Matthaei fundo aureo vivis coloribus expressa.

3. fol. 39 - 101v: Evangelia inde a pentecoste ad novum annum, in sabbatis et dominicis: Τῇ β' μετὰ τὴν Ν̄, ἤγουν τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κ. ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε — ἐκεῖ εἰμ. ἐν μέσω αὐτῶν. Desinunt Τῇ

1) Cf. Scrivener l. l. p 339 num. 181; Gregory l. l. p. 725 num. 275.

2) Amplissimam descriptionem huius tegumenti protulit vir cl. Iosephus Valentinelli in « Atti del r. Istituto veneto di scienze e lettere, » vol. XII ser. 3a (1867), sub titulo: *Di alcune legature di codici manoscritti liturgici della Marciana di Venezia.* Teste Iac. Morelli dono obtulit hunc codicem Reip. Venetae imperator Constantinopoleos eo tempore quo legatos ad Concilium Florentinum misit.

κυριακῇ ιε̅ τῆσ χανανaίασ· Τῷ κ. ἐ. εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου — ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. Sequitur ea nota, Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο τῆσ χαναναίασ κ. τ. λ. quae ex quodam alio superiore Evangeliario relata est.

4. fol. 102ᵛ: Imago s. Lucae aeque ac superior s. Matthaei elegans et ornata.

5. fol. 103 - 184ʳ: Evangelia inde a novo anno ad ieiunium. Praecedit haec nota: Δέον γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ λουκᾶσ ἀναγινώσκεσθαι ἀπ' ἀρχῆσ τῆσ μετὰ τὴν ὕψωσιν β' ἐν ὅλαισ ἑβδομάσι ιβ̅, ἀπ' ἀρχῆσ δὲ τῆσ ιγ̅ ἑβδομάδοσ τὸ κατὰ μάρκον ταῖσ πέντε ἡμέραισ· τοῖσ δὲ σάββασι καὶ ταῖσ κυριακαῖσ πάλιν ὁ λουκᾶσ. Incipiunt ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ κ. ἐ. ἡρώδησ ὁ τετράρχησ — ἐν σοὶ ηὐδόκησα. Desinunt Τῇ παρασκευῇ ἑσπέρασ, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. ἐγώ εἰμι ὁ ἄμπελοσ — καὶ γενήσεται ὑμῖν.

6. fol. 185ᵛ: Imago s. Marci, superioribus duabus elegantia et ornatu nihil inferior.

7. fol. 186 - 218ʳ: Evangelia a ieiunio ad hebdomadam magnam, in sabbatis et dominicis. Inc.: Σαββάτω ά τῶν νηστειῶν καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυροσ θεοδώρου, ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον· Τῷ κ. ἐ. ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασι — ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. Desinunt Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ έ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ τὸ πάσχα γίνεται — καὶ παρέδωκαν αὐτὸν τῷ ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

8. fol. 218ᵛ - 236ᵛ: Evangelia τῶν ἁγίων παθῶν· εὐαγ. ά, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. νῦν ἐδοξάσθη — καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Postremum est evangelium ια, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἐ ἐρώτησε τὸν πίλατον ὁ ἰωσὴφ — ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν.

9. fol. 237 - 246ᵛ: Evangelia in parasceve et sabbato magno: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ κ. ἐ. ἰδὼν ἰούδασ, ὁ παραδίδουσ αὐτὸν — υἱὸν ζεβεδαίου; deinde evangelium Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ· Ὀψὲ σαββάτων — καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσασ τὰσ ἡμέρασ, ἕωσ τῆσ συντελείασ κ. τ. λ.

10. fol. 247 - 302ᵛ: Menologium: Μηνὶ σεπτεμβρίῳ ά, μνήμη τοῦ συμεὼν τοῦ στυλίτου καὶ τοῦ μεγάλου ἐμπρησμοῦ· γίνεται δὲ καὶ σύναξισ τῆσ ὑπεραγίασ θεοτόκου ἐν τοῖσ χαλκοπρατείοισ ὑπὸ μιασινῶν (sic), καὶ ἐν μὲν τῷ φόρῳ, καὶ εἰσ τὴν λειτουργίαν ἀναγινώσκεται δὲ εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ

τὴν ναζαρὲτ.. Die vero octava mensis octobris in festo sanctae Pelagiae (τῆσ ὁσίασ πελαγίασ) evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ κ. ἐ. ἄγουσιν τῷ ἰησοῦ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην — καὶ ἀπὸ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε (cap. 8, 3 11); illud videlicet in quo narratur historia mulieris adulterae.

37.

(olim LIV cl. I. E thesauro ecclesiae s. Marci [?])

EVANGELIARIVM (1)

Codex chartaceus forma quadrata maiore (0,275 × 0,210); sed, imbribus iamdiu subiectus, in talem miserrimam condicionem adductus est, ut vix excuti liceat (2). Illud tantum dignosci potest, Evangeliarium fuisse scriptum saeculo circiter XII (cat. ms. XI), binis columnis, vicenis quaternis lineis in singulis paginis. Coopertus charteis plagulis pro tegumento; in parte vero aversa plagulae anterioris prostat adglutinata schedula cum hac inscriptione: « MDCCXXII. Hieronymi Venerii Equitis ac D. Marci Procuratoris Praesidis cura. » (3)

1) Cf. Scrivener l. l. p. 340 num. 182; Gregory l. l. p. 725 num. 276.

2) Plerique libri qui ecclesiae s. Marci pertinebant, clausi diu fuerunt in cubiculo quod exstat in summo ecclesiae fronte prope aeneos equos; ibique, imbribus subiecti, deperditi in magnam partem iverunt prius quam in ecclesiae thesaurum traducerentur.

3) Inde ab anno 1722 consuetudo invaluit apponendi codicibus manuscriptis, ut et libris impressis, schedulam in qua repraesentatur leo, aere insculptus, librorum cumulo insistens et ensem districtum tenens cum lemmate « custos vel ultor. » Cum eo anno Hieronymus Venerius (Venier) bibliothecae praeses esset, eius nomen schedulis adscriptus est. Sed cum hic codex schedulam cum Venerii nomine habeat, conici posse videtur, codicem ipsum eo tempore iam in bibliotheca exstitisse; catalogus tamen manuscriptus codicem e thesauro ecclesiae s. Marci, proinde anno 1801, in bibliothecam translatum esse declarat.

38.

(olim LV cl. I. E thesauro ecclesiae s. Marci, a. 1801)

EVANGELIARIVM (1)

Codex chartaceus forma quadrata maiore (0,335 × 0,260 m.) foliorum 392, binis columnis et denis novenis lineis in unaquaque columna; sed in peiorem etiam condicionem quam duo codices proxime superiores adductus, ne inspici quidem potest. Illud tantum apparet, Evangeliarium esse ad usum ecclesiae Graecae. Constat praeterea eum exarasse Ferrariae anno 1438 Sophronius quidam; folio enim ultimo recto haec perspicue leguntur: θεοῦ τὸ δῶρον καὶ σωφρονίου πόνοσ· ἔτουσ ϛϡμζ (6947 = Chr. 1438), ἰνδ. β', μηνὶ Νοεμβρίω· ἐγράφη ἐν τῆ φεραρία πόλει τῆσ ἰταλίασ (2). Attamen et hic codex includitur tegumento pretiosissimo, instructo nempe tabulis obductis laminis argenteis et deauratis, in quibus res et personae ad Christi vitam attinentes mira arte byzantina saeculi circiter X insculpta sunt (3).

1) Cf. Scrivener l. l. p. 340 num. 183; Gregory l. l. p. 725 num. 277.

2) Nescio quidem num hic Sophronius idem sit qui codicem Typici s. Sabae exaravit (συντεθὲν καὶ συγγραφὲν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸσ καὶ ἱερομοναχοῦ κυροῦ σωφρονίου), quem Montefauconius recenset inter libros bibliothecae Coislinianae, cod. CCCLXI. Habita temporis ratione id esse potest, nam et ille codex exaratus est priore dimidio saeculi XV.

3) Hoc quoque tegumentum accurate et singillatim descripsit Ios. Valentinelli in laud. operculo: *Di alcune legature* etc. V. supra p. 70.

39.

(olim CLXXXVIII cl. II. Gesuati, num. 165, a. 1822)

EVANGELIARIVM [1]

Codex chartaceus forma quadrata minore (0,220 × 0,150 m.), foliorum 65, constans ternione, septem quaternionibus et binione; unusquisque vero fasciculùs instructus est custodibus, inscriptis ima pagina folii ultimi aversi; sed folium unum ex quaternione sexto intercidit; folium 25 vacuum relictum est; scriptus saeculo XVII.

Fuit primitus Ambrosii Racoli, ut patet ex hac nota inscripta parte aversa folii volumini praefixi: « Ad usum fratris Ambrosii Racoli Ord. Praedicatorum, Filii conventus SS. Martini et Rosae de Coneglano; » fuit deinceps domus fratrum Praedicatorum qui Gesuati appellabantur. [2]

Continet codex nonnullas lectiones ex evangeliis diebus dominicis recitandas, graece et latine alternis lineis; graecae autem litteris latinis sunt exaratae; illae quidem atramento, hae vero colore rubro.

1. fol. 1 - 24ᵛ: Lectiones inde a paschate ad pentecosten. Tit.: *Dominica resurrectionis*, Tìn Kiriachìn tis Anastaseos. *Sequentia. Victimae paschali laudes immolent Christiani*, Epénon axies prosforès as dosi o baptismenos. Incipiunt: *S. S. Evangelii secundum Marcum, In illo tempore*, is echinon ton cheron, *Maria Magdalena et Maria Iacobi et Salome*, i Maria Magdalini chè i Maria tu Iacobu che tu Salomi, *emerunt aromata*, egoresan myrodicà... Desinunt in sabbato ante pentecosten: Sávaton paramonì tis pentecostis. *S. S. E. secundum Iohannem,* E. A. E. catà Iohannin, *In illo tempore dixit Iehsus discipulis suis,* is echinon ton cheron ipen o

---

1) Cf. Gregory l. l. p. 776 num. 925.

2) Bibliotheca huius domus (alle Zattere) conspicua praesertim fuit propter libros quos Apostolus Zeno moriens anno 1750 ei testamento reliquerat. Magna profecto pars illius bibliothecae anno 1822 in Marcianam traducta est; attamen codex iste non Apostolo Zeno, sed Ambrosio Racoli, ut supra relatum est, pertinuit.

Iisûs ton mathitadon (sic) tu, *si diligitis me mandata mea servate*, eàn mi agapâten, tus orismùs mu filageten.

2. fol. 26 - 52ᵛ: Lectiones inde a pentecoste ad novum annum: Kyriachì tis Penticostis, *S. S. E. secundum Iohannem,* E. A. E. catà Ioannin, *In illo tempore,* is echinon ton cheron, *dixit Iehsus discipulis suis,* epen o Iisûs ton mathidaton tu, *Si quis diligit me, sermonem meum servabit,* ópios m'agapâ, ton lógon mu theli fylagi... Ultima lectio est: Kyriachì decáti ebdomi: *S. S. E. secundum Matthaeum*, A. A. E. catà Matthaeon, *In illo tempore*, is echinon ton cheron, *accesserunt ad Iehsum pharisaei*, econdepsan pros ton Iisûn i pharisaei — *Neque ausus fuit quisquam ex illo die eum amplius interrogare*, midè epocotisen tinàs ap' echinin tìn himeran plià nà ton erotisi.

3. fol. 53 - 65ʳ: Lectiones inde a novo anno. Tit.: Tetrádi quatuor temporum tu septembriu. Inc.: *S. S. E. secundum Marcum*, A. A. E. catà Marcon. *In illo tempore*, is echinon ton cheron, *respondens unus de turba dixit ad Iehsum*, apilogondas enas apò ton laòn ipen tu Iisu.. Ultima lectio est: Kyriachì icostì tetárti. *S. S. E. secundum Matthaeum*, A. A. E. catà Matthaeon, *In illo tempore dixit Iehsus discipulis suis;* is echinon ton cheròn ipen o Iisus ton mathidaton tu, *Cum videbitis abominationem desolationis*, Eàn idhite ton sychamontin catarimaxis — *coelum et terra transibunt*, *verba autem mea non praeteribunt*, o uranòs che i gì theli perásun, ami ta logia mu den theli cherun. In fine haec nota: ℂ An lachi che i Kyriacades ine plióteres parà icosi tesseris apossónunden ta evangelia apo tes Kyriacades opu ine istera apo tin Epifanian, catapos ermineui i Rubrica· che eci gyrepsé ta echi.

40.

(olim CXLIII classis II. Nan. CCII) (1)

APOSTOLOEVANGELIVM (2)

Codex chartaceus forma quadrata minore (0,210 × 0,150 m.) foliorum 501, constans quaternionibus 62 et ternione, sed folium unum ex quaternione 36 intercidit (folium 206 vacuum relictum est); scriptus anno 1580 ab Emmanuele Casimati, qui in fine codicis ita subscripsit: θεοῦ τὸ δῶρον. ἐμμανουὴλ κασϊμάτι πόνοσ τάχα καὶ θύτου αφπ, ἰουνίου ή· τέλοσ. (3)

Inscriptiones grandioribus litteris rubro sunt exaratae; cuique evangelio littera maior, Araborum more delineata et rubricata, praefigitur.

1. fol. 1 - 66r: Tit.: Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ· ἀποστολοευάγγελον (sic) τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ κυριακοδρόμιον. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα· εἰσ λειτουργίαν· ψάλλομεν ἀντίφωνον· ἀντίφωνον ά· ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ. Tum: Πράξεων τῶν ἀποστόλων τὸ ἀνάγνωσμα. Τὸ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ θεόφιλε... cui succedit evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ κ. τ. λ. Tum alternis vicibus lectiones ex Actibus, Epistulis et Evangeliis, in singulis hebdomadis diebus usque ad pentecosten inclusive, nimirum τῇ β′ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ· ὁ ἀπόστολοσ πρὸσ ἐφεσίουσ· Ἀδελφοί, ὡσ τέκνα φωτὸσ περιπατεῖτε.. cui succedit evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε...

2. fol. 67 103v: Lectiones inde a sabbato primo post pentecosten ad novum annum, in sabbatis et dominicis: Τῷ σαββάτῳ τῆσ ά ἑβδομάδοσ· πρὸσ ῥωμαίουσ ἐπ. Ἀδελφοί, χάρισ ὑμῖν... tum evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον·

---

1) Mingarelli l. l. p. 401.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 357 num. 479, qui vero codicem non describit; Gregory l. l. p. 725 num. 274

3) Videtur hic Emmanuel filius vel nepos fuisse Iohannis Casimati Cretensis, qui Ferrariae etiam floruit dimidio saeculo XVI. Cf. Legrand, *Bibliographie hellénique*, t. II, p. XXI, seq.

τὸ πνα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πρς
ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρ-
τυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς
δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
μετ' ἐμοῦ ἐστε· ταῦτα λελά-
ληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε·
ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς·
ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
κτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προ-
σφέρειν τῷ θεῷ. ἑτέρων τοῦ με-
γάλου [illegible]
Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐμβάντι τῷ
ἰυ εἰς πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ σεισμὸς
μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ,
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ
τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκά-
θευδεν· καὶ προσελθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες·
κε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

Cod. 40 (ol. CXLIII cl. II) fol. 320r. Scr. a. 1438.

Εἶπεν ὁ κύριοσ, τῷ αἰτοῦντι σε δίδου... desinunt τῇ κυριακῇ ιε τῆσ χαναναίασ, qua legitur epistula πρὸσ κορινθίουσ· Ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐστε ναὸσ θεοῦ ζῶντοσ.. et evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη τύρου... cui succedit ea nota Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο τῆσ χαναναίασ διὰ τὸ πολλάκισ γίνεται κ. τ. λ. quae in quibusdam superioribus Evangeliariis hoc loco occurrit.

3. fol. 104 - 155ʳ: Lectiones inde a novo anno ad ieiunium, in sabbatis et dominicis: Σαββάτῳ ιη ὁ ἀπόστολοσ πρὸσ κορινθίουσ ά· Ἀδελφοί, οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ... tum evangelium κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ καπερναοὺμ.. desinunt vero τῇ κυριακῇ τῆσ τυροφάγου, qua legitur epistula Πρὸσ ῥωμαίουσ· Ἀδελφοί, νῦν ἐγγύτερον ἡμῖν ἡ σωτηρία... et evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· εἶπεν ὁ κύριοσ, ἐὰν ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ...

4. fol. 155 - 205: Lectiones inde a ieiunii initio ad hebdomadam magnam, in sabbatis et dominicis: Σαββάτῳ ά τῶν νηστειῶν, καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυροσ θεοδώρου τοῦ τύρωνοσ· προκείμενον· ἦχοσ βαρύσ· Εὐφρανθήσεται δίκαιοσ ἐν τῷ κυρίῳ· Πρὸσ ἑβραίουσ ἐπιστολῆσ· Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ πάλαι ὁ θεὸσ λαλήσασ πατράσιν.. tum Evangelium ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασι; desinunt in evangelio εἰσ τὸν νίπτῆρα, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Πρὸ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα — οὐχὶ πάντεσ καθαροί ἐστε, tum evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτε ἔνιψεν ὁ ἰησοῦσ τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν — ἐὰν ποιεῖτε αὐτά.

5. fol. 207 - 227ᵛ: Evangelia passionis: Εὐαγγέλια ια τῶν ἁγίων παθῶν· εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Εἶπεν ὁ κύριοσ τοῖσ ἑαυτοῦ μαθηταῖσ, νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου — καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ; postremum est evang. ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠρώτησε τὸν πίλατον ὁ ἰωσὴφ — σφραγίσαντεσ τὸν λίθον μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

6. fol. 228 - 254ᵛ: Evangelia in parasceve et sabbato magno: Ἀρχὴ τῶν ὡρῶν τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ παρασκευῆσ. Πρὸσ γαλάτασ ἐπιστολῆσ· Ἀδελφοί, ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι; tum evangelium ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πρωίασ γενομένησ; desinunt in epistula Πρὸσ ῥωμαίουσ· Ἀδελφοί, ὅσοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἐβαπτίσθημεν, et in evangelio ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Ὀψὲ σαββάτων — ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ· ἀμήν.

7. fol. 254ᵛ - 266ʳ: Evangelia anastasima: Ἐβαγγέλια (sic) ἑωθινὰ ἀναστάσιμα ια, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν γαλιλαίαν κ. τ. λ.

8. fol. 266ʳ - 468ʳ: Menologium. Titulus ut in aliis Menologiis, tum Ὁ ἀπόστολοσ πρὸσ τιμόθεον· Τέκνον τιμόθεε, παρακαλῶ πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ... sequitur evangelium ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ ναζαρὲτ κ. τ. λ.

9. fol 468ʳ - 501ʳ: Evangelia in festis diversis: Ἐβαγγέλια εἰσ διαφόρουσ μνήμασ ἁγίων· εἰσ ἀσωμάτουσ εἰσ τόν ὄρθρον· προκείμενον· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ· στίχοι· εὐλόγει ἡ ψυχή μου· ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ, ὁρᾶτε μὴ καταφρόνησητε. In fine evangelium ἐπὶ ἐξομολογουμένων γυναικῶν, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην· Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄγουσιν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαίοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν γυναῖκα — πορεύου καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μικετι (sic) ἁμάρτανε (cap. 8, 3 - 11); illud vicelicet in quo inest historia de muliere adultera; cui protinus succedit subscriptio quae supra relata est.

41.

(olim CXXX cl. II. Nan. CLXXXVII) (1)

APOSTOLOEVANGELIVM (2)

Codex chartaceus forma quadrata minore (0,205 × 0,150) foliorum 74; passim mutilus, nonnulla enim folia hic et illic interciderunt: scriptus saeculo XV vel XVI.

Inscriptiones rubris characteribus exaratae sunt; cuique evangelio litterae grandiores, speciosa arte delineatae ac rubro coloratae, praefiguntur.

Continet codex lectiones ex Evangeliis, Actibus et Epistulis Apostolorum, per totum annum diebus dominicis recitandas. Praemittitur titulus: ἀπόστολοσ καὶ εὐαγγέλιον τῶν κυριακῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ κυριακῆσ τοῦ πάσχα· Προκείμενον· ἦχοσ ά· αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν

1) V. Mingarelli l. l. p. 393.

2) Cf. Scrivener l. l. p. 366 num. 931, qui vero codicem non describit; Gregory l. l. p. 777 num. 931.

ἐποίησεν ὁ κύριοσ ἀγαλλιασόμεθα ἐξομολογῆσθαι τῷ κυρίῳ ὅτι . . . πράξεων τῶν ἀποστόλων τὸ ἀνάγνωσμα· Τὸν μὲν πρῶτον λόγον κ. τ. λ. Lectiones desinunt Τῇ τρίτῃ τῆσ ιβ ἑβδομάδοσ, ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν· Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων — κτήσασθε τὰσ ψυχᾶσ ὑμῶν. Tum: Πρὸσ τιμόθεον ἐπιστολή· Τέκνον τιμόθεε, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ . . . Postrema verba in codice sunt: ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τισ οὐ στε —

42.

(olim XL cl. I. Nan. XXXIII) (1)

APOCALYPSIS CVM COMMENTARIO ANDREAE (2)

Codex chartaceus forma quadrata (0,170 × 0,149 m.) foliorum 150 (folium 1 vacuum relictum est). Duobus manibus exaratus, nimirum inde ab initio ad cap. 3, 10 Apocalypsis manu saeculi XV, exinde usque ad finem manu saeculi XVI.

Textus et interpretatio distinguitur verbis κείμενον et ἑρμηνεία; litterae initiales extra linearum seriem rubro expressae sunt.

1. fol. 2r - 2v: Tabula 41 capitum Commentarii, manu seriore exarata. Incipit vero a capite 2 (β'): Ὀπτασία ἐν ᾗ τὸν κύριον ἐθεάσατο ἐν μέσῳ ἑπτὰ λυχνιῶν καὶ ἐνδεδυμένον ποδήριν (sic). Postremum est cap. 41 (μα): καὶ τοῦ ἀγγέλου κηρύττοντοσ τὴν τῆσ βαβυλῶνοσ πτῶσιν.

2. fol. 3 - 5r: Prologus Andreae, cui titulus: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου κεσσαρείασ (sic) καππαδοκίασ ἐπιστολή, κυρίῳ μου ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ· ᾗ τισ εἰσ τὸ ἀργεόν (sic); inc.: Πολλάκισ αἰτϊθεὶσ (sic) παρὰ πολλῶν ἐξ ἀγάπησ μείζονα τῆσ ἐμῆσ δυνάμεωσ ὡσ ἐσχηκότων ὑπόληψιν . . . des.: τοῖσ δὲ δικαίοισ, τοῖσ τε ἁμαρτωλοῖσ ἀμειβῶν καὶ ἀντιδόσεων· ἀμήν

---

1) V Mingarelli l. l. p. 43.

(2 Cf. Gregory l. l. p. 685 num. 162. De hoc Commentario et de eius auctore Andrea Caesareae in Cappadocia episcopo, videnda quae disserit Fabricius, *bibl. gr.* vol. 8 pag. 696 sq. qui hunc codicem nostrum memorat.

3. fol. 5ʳ - 150ᵛ: Commentarius in Apocalypsim. Inc.: Κε. ά. Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ. Κείμενον· Ἀποκάλυψισ ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸσ δεῖξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Ἑρμηνία (sic)· Ἀποκάλυψισ μέν ἐστιν ἡ τῶν κρυπτῶν μυστηρίων δήλωσισ... Desinit: Κείμενον· Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· τὸ ναὶ ἔρχομαι ταχὺ· ἔρχου, κύριε ἰησοῦ χριστὲ· ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν. Ἑρμηνία· ὁ σαρκὶ παθὼν δι' ἡμᾶσ χριστὸσ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησισ, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

43

(olim LIV cl. II. Nan. LXXV) (1)

APOCALYPSIS CVM COMMENTARIO ANDREAE

ET ALIA THEOLOGICA (2)

Codex chartaceus forma maxima (0,360 × 246 m.) foliorum 237, col. 1 quadragenis singulis lineis in unaquaque pagina. Nitide et accurate scriptus minutis characteribus vergente saeculo XV.

Inscriptiones et litterae initiales, Araborum more delineatae, rubro expressa sunt. Textui et interpretationi praecurrunt, ut in codice superiore 42, verba κείμενον et ἑρμηνεία, rubris litteris exarata.

Dono dedit hunc codicem anno 1532 monasterio Virginis dictae ἀγκάραθο Clemens Monachus, ut discitur ex hac nota quae legitur in calce voluminis: ᾳφλβ νοεμβρίῳ ιη· ⌐ αὕτη ἡ βίβλος ἀφιερώθι (sic) εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον τὴν ὑπονομαζομένην ἀγκάραθο ἐξ ἐμοῦ κλήμεντος μοναχοῦ καὶ ἀμετανοήτου·

1) V. Mingarelli l. l. p. 152.
2) Cf. Gregory l. l. p. 685 num. 163.

καὶ ὁ βουληθεὶς ἐξῶσαι καὶ ἀποξενῶσαι τῆς τοιαύτης ἁγίας μονῆς, ἐχέτω τὰς ἀρὰς τῶν ἱεροσύλων ὁμοίως τῶν ἁγίων πατέρων. (1)

1. fol. 1r - 1v: Index capitum Commentarii Andreae: Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῆσ ἑρμηνείασ τῆσ ἀποκαλύψεωσ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ἰωάννου τοῦ θεολόγου· περιέχει δὲ λόγουσ κδ· ἡ δὲ παροῦσα πραγματεία κεφάλαια οβ. Tum prologus sive epistula Andreae hoc titulo: ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου καισαρείασ καππαδοκίασ· τῆσ πρὸσ τὸ ἀργέον ἐπιστολῆσ· κυρίω μου ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ· inc.: Πολλάκισ αἰτηθεὶσ.. des.: τοῖσ τε ἁμαρτωλοῖσ ἀμοιβῶν καὶ ἀντιδόσεων.

2. fol. 2 - 30v: Commentarius in Apocalypsim. Incipit: Κείμενον· Ἀποκάλυψισ ἰησοῦ χριστοῦ — γενέσθαι ἐν τάχει; Tum Ἑρμηνία· Ἀποκάλυψισ μέν ἐστιν ἡ τῶν κρυπτῶν μυστηρίων δήλωσισ... des. (textus): Ἔρχου, κύριε ἰησοῦ χριστέ, ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν. (interpretatio): ὁ σαρκὶ παθὼν δι' ἡμᾶσ χριστὸσ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησισ, σὺν τῶ ἀνάρχω αὐτοῦ πατρί, καὶ τῶ παναγίω καὶ ζωοποιῶ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ κ. τ. λ.

3. fol. 31 - 32v: Index eorum quae sequuntur in codice, alternis lineis atramento et rubro exaratus, sed ruber color fere evanidus evasit.

4. fol. 33 - 176r: S. Iohannis Chrysostomi homiliae 67, quarum prima hoc titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινοπόλεωσ τοῦ χρυσοστόμου· εἰσ τὴν χαναναίαν καὶ εἰσ τὸν φαραώ· καὶ ὅτι οὐ τοῦ θέλοντοσ, οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοοῦντοσ (sic) θεοῦ. Δέσποτα εὐλόγησον. Inc.: Εἰ καὶ ἐθόλωσεν ἡμᾶσ.. Postrema vero, cuius titulus est: Ἐγκώμιον εἰσ τοὺσ ἁγίουσ πάντασ, incipit: Φρικτὸσ ὁ τῶν μαρτύρων ἀγὼν, ἀλλὰ ἀθάνατοσ ἡ μνήμη τῶν εὐσεβῶν.. des.: θεῶ οὖν δόξαν ἀναπέμψωμεν, τῶ τοὺσ μάρτυρασ στεφανοῦντι, ὅτι αὐτῶ πρέπει δόξα, νῦν καὶ ἀεὶ κ. τ. λ. Quibus verbis librarius haec subiunxit: τέλοσ δ' εἴληψεν (sic) ἐπῶν χρυσέων.

---

1) Ex hac nota cl. Mingarelli ac post illum plerique alii eruditi viri inferri posse existimarunt Clementem codicis librarium fuisse, neque ipse Gardthausen eum inter scriptores codicum Graecorum adnumerare dubitavit (*Gr. Palaeographie* p. 317). Reapse tamen praeter donationem suam nihil prorsus Clemens addit cur existimemus eum scriptorem quoque libri fuisse; praeterquam quod manus eius et atramentum quoque ab eo adhibitum differunt a scriptura codicis et ab atramento ibi adhibito.

5. fol. 176ʳ - 181ʳ: Georgii archiepiscopi Nicomediae sermo τῇ ἁγία καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ; inc.: Πρὸσ ὑψηλοτάτην ἡμῖν ἀναδραμὼν ὁ λόγοσ... des.: καὶ τὸ βυζάντιον μετονομασθὲν εἰς κωνσταντινούπολιν V. Fabr. *Bibl. gr.* vol. 10 p. 282.

6. fol. 181ʳ - 190ᵛ: Sermo de martyrio s. Artemii: Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυροσ ἀρτεμίου; inc.: Μετὰ τὴν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ ἡμῶν εἰσ οὐρανοὺσ ἀνάληψιν.. des.: ἡμῖν δὲ τοῖσ λατρευταῖς τοῦ λόγου τοῦτο τέλοσ ἔστω τοῦ διηγήματος, ὅτι τῷ θεῷ ἡμῶν πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ κ. τ. λ.

7. fol. 191 - 192ᵛ: S. Iohannis Chrysostomi sermo περὶ τοῦ μὴ πενθεῖν πικρῶσ τοὺσ τελευτῶντασ.. inc.: μὴ πενθῶμεν πικρῶσ, ἀγαπητοί, τοὺσ τελευτῶντασ.. des. χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ μονογενοῦσ υἱοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, δόξα καὶ κράτοσ, τιμή, νῦν καὶ ἀεὶ κ. τ. λ.

8. fol. 192ᵛ - 197ʳ: Anastasii Monachi in Monte Sina homilia in psalmum sextum: ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ σινᾶ ὄρουσ ὁμιλία ῥηθεῖσα εἰσ τὸν ἕκτον ψαλμὸν, καὶ περὶ μετανοίασ; inc.: Πρέπουσα διδασκαλία μετανοίασ εἰλικρινοῦσ.. des.: καὶ τῆσ ἐπηγγελμένης βασιλείασ καταξιοῦντα με τὰ πάντα τῶν ἁγίων, ὅτι τῷ αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα, ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰσ τοὺς ἀτελευτήτουσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

9. fol. 197ᵛ - 201ʳ: S. Iohannis Damasceni sermo de mortuis in fide; tit.: Τοῦ μακαρίου ἰωάννου πρεσβυτέρου τοῦ δαμασκηνοῦ περὶ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων, ὅπωσ αἱ ὑπὲρ αὐτῶν γινόμεναι λειτουργίαι καὶ εὐποιίαι τούτουσ ὀνίνησιν· πάτερ εὐλόγησον; inc.: Τὰ τῶν βρωμάτων ἡδέα καὶ τίμια προτιθέμενα... des.: καὶ πάντων ὁμοῦ, λόγε, τῶν σῶν ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνοσ σοι εὐαρεστησάντων· ἀμήν.

10. fol. 202 - 205ᵛ: Sermo de martyrio s. Catharinae; inc.: Βασιλεύοντοσ τοῦ ἀσεβεστάτου μαξεντίου... des.: ᾗ πρέπει τιμή, κράτοσ, μεγαλοσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ ἀεὶ κ. τ. λ.

11. fol. 206 - 216ᵛ: S. Athanasii archiepiscopi Alexandriae Quaestiones in Sacram Scripturam ad Antiochum: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ κεφάλαια ἀναγκαῖα πρὸσ ἀντίοχον ἄρχοντα περὶ πλείστων καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖσ θείαισ γραφαῖσ ἀπορουμένων, καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖσ γινωσκομένων· Ἐρώτησισ α'. inc.: Πιστεύσαντεσ καὶ βαπτισθέντεσ εἰσ τριάδα ὁμοούσιον.. des.: ὡσ κατάκριτοσ ἐν ξύλῳ κρεμασθήσεται καὶ ἀνίατα πάθη θεραπεύσῃ (sic).

12. fol. 217 - 220r: Fragmenta ex operibus s. Gregorii, s. Isaaci, s. Athanasii, ex Constitutionibus apostolicis, ex incerto auctore, ex operibus Hippolyti et incerti auctoris, ex libro tertio Regum, ex Hippolyti commento in Canticum Canticorum, ex scriptis Eusebii Pamphili.

13. fol. 220v - 223r: Gregorii Nysseni de eo, quid sit ad imaginem Dei: *Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν γρεγορίου νύσσησ ἐκ τῶν ἀπόρων· περὶ τοῦ τί ἐστι τὸ κατὰ εἰκόνα θεοῦ, καὶ καθ' ὁμοίωσιν*; inc.: *Οἱ τὴν ἑαυτῶν ἀπλανῶσ τοῦ προσώπου θεόκτιστον ὡραιότητα*.. des.: *καὶ ὁ πρὶν μεταληπτικὸσ τῆσ εἰκόνοσ θεοῦ γέγονε μεταδοτικὸς τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνος, αὐτῷ ἡ δόξα, τιμή, κ. τ. λ.*

14. fol. 223r - 224v: S. Ioh. Chrysostomi homilia *περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων*.. inc.: *Ὀδυνηρὸς ὁ λόγος, καθότι καὶ ἔσχατοσ αἴσχατος* (sic), *ὥσ μοι δεδήλωται*.. des.: *ἀπορρίψατε πᾶσαν βιωτικήν.*

15. fol. 225 - 227v: Eiusdem Chrysostomi homilia quae incipit: *Φέρε σήμερον μάλιστα τῶν προτέρων ἡμερῶν σπουδαιότερον ἐπὶ τὸν λόγον*.. des.: *τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

16. fol. 228 - 237r: Gregorii Palamae liber quo demonstratur ex solo patre procedere Spiritum Sanctum: *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου θεσσαλονίκης λόγος ἀποδεικτικὸς πρῶτος, ὅτι οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον*; inc.: *Πάλιν ὁ δεινὸς καὶ ἀρχέκακος ὄφις τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν καθ' ἡμῶν διαίρων*.. des.: *ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ αὐτὸ ἐκπορευόμενον πρὸ αἰώνων καὶ εἰς αἰῶνας καὶ ἔτι συνδοξαζόμενον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.* V. Fabr. *Bibl. gr.* vol. 11, p. 505, qui de hoc codice olim Naniano mentionem facit. Sequitur nota donatoris libri quae supra relata est.

44.

(olim. VII cl. II. Derivatio ignota.)

EVTHYMII ZIGABENI COMMENTARIVS IN QVATTVOR EVANGELIA (1)

Codex chartaceus forma quadrata maiore (0,326 × 0,250 m.), foliorum 430; mutilus initio; occurrunt praeterea hic et illic nonnulla folia blattis exesa. Unumquodque evangelium suam numerationem summa pagina minio expressam habet, hac quidem ratione: Mattheus φύλλα σγ, Marcus φύλλα λϛ, Lucas φύλλα πβ, Iohannes φύλλα ρη. Scriptus saeculo circiter XIII.

In anterioris operculi latere interiore adglutinata exstat bibliothecae tessera cum anni nota MDCCXXII et nomine Hieronymi Venerii (V. supra p. 72 notam 3), ex quo inferri licet librum hunc ante illud tempus in bibliothecam inlatum esse.

Inscriptiones sunt minio exaratae; obeli in margine textum designant.

1. fol. 1 - 203r: Commentarius in Matthaeum. Mutilus initio, cum prima verba nunc sint: γάρ καὶ τὸ πᾶν βιβλίον συνέθηκε (ed. Lips. p. 13); des.: εἴη δὲ ἡμῖν ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου καὶ δογματίζουσι καὶ πολιτευομένοισ καὶ τελειουμένοισ τυχεῖν καὶ τῆσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐπηγγελμένησ βασιλείασ τοῖσ τελείοισ· χάριτι τοῦ παντελείου βασιλέωσ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα καὶ προσκύνησισ, ἅμα τῷ ἀνάρχῳ κ. τ. λ.

2. fol. 203v - 240r: Commentarius in evangelium Marci. Praecedunt verba: ὁμοίωσ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου. Inc.: Μάρκοσ ὁ εὐαγγελιστῆσ, υἱὸσ μὲν γέγονε μαρίασ.. des.: τὸν λόγον τοῦ κηρύγματοσ· εἴη δὲ καὶ τὸν λόγον τῆσ ἡμετέρασ διδασκαλίασ βεβαιοῦσθαι διὰ τῶν ἐπακολουθεῖν ὀφειλόντων ση-

1) Cf. Gregory l. l. p. 561 num. 600. De Euthymio Zigabeno vel Zigadeno eiusque scriptis videnda sunt quae habet Fabricius, *Bibl. gr.* v. 10 p. 328 sqq. In lucem Commentarium protulit Chr. Frid. Matthaei: *Euthymii Zigabeni Commentarius in quatuor Evangelia, Graece et Latine,... edidit Christianus Fridericus Matthaei.* Lipsiae 1792 t. III in 8°.

μείων τῆσ ἀρετῆσ, ἵνα τέλειοι εὑρεθῶμεν ἐν τῶ τέλει τῆσ ἡμετέρασ ζωῆσ· χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ἀμήν.

3. fol. 241ᵛ - 322ʳ: Commentarius in evangelium Lucae. Tit.: Ὁμοίωσ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίου. Inc.: Ὁ μακάριοσ λουκᾶσ ἀντιοχεὺσ μὲν ἦν τὸ γένοσ.. des.: γένοιτο δὲ καὶ ἡμᾶσ διὰ παντὸσ αἰνεῖν καὶ εὐλογεῖν τὸν θεὸν, καὶ οὕτωσ εὑρεῖν τέλοσ τῆσ παρούσησ ζωῆσ ἡδὺ καὶ μακάριον ἐν χριστῶ ἰησοῦ τῶ κυρίω ἡμῶν· ἀμήν.

4. fol. 322ᵛ: Index 18 capitum evangelii Iohannis rubro exaratus: Τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.

5. fol. 323 - 430ᵛ: Commentarius in evangelium Iohannis: Ὁμοίωσ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου. Inc.: Τὶσ μὲν ἦν ἰωάννησ ὁ εὐαγγελιστὴσ ἐμάθομεν ἀπὸ τῶν προλαβόντων εὐαγγελιστῶν· ὅτι ἀδελφὸσ ἰακώβου καὶ υἱὸσ ζεβεδαίου.. Postrema verba (dimidium enim folii ultimi excisum est) sunt: οὐδὲ τόπω, ἀλλὰ τρόπω. ed. Lips. t. III p. 667.

45.

(olim XXXIV cl. I. Nan. XXVII) (1)

CATENA PATRVM IN QVATTVOR EVANGELIA ET ALIA THEOLOGICA

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,320 × 0,240 m.), foliorum 314, binis columnis, 46 lineis in singulis paginis; scriptus saeculo XII.

Videtur fuisse primitus Constantini Opi, Magni Ducis (2), nam in calce voluminis haec leguntur: φύλαττε, χριστὲ, τῶ πόθω κεκτημμένω (sic), δουκὶ μεγάλω κωνσταντίνω τῶ ὤπω; postea monasterii cuiusdam Strophadum insu-

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 33 - 36.
2) Apud Byzantios Imperatores Μέγας Δοὺξ appellabatur classis praefectus, olim Ναύαρχος.

larum, in folio enim 6 recto in ima pagina haec verba inscripta sunt: 1700. ἀπριλίου 20· μακάριος ἱερομόναχος ἡγούμενος στροφάδων.

Inscriptiones, inclusae loculis Araborum more delineatis, rubris characteribus sunt exaratae; litterae maiores extra linearum seriem item rubro paragraphis praefiguntur.

1. fol. 1ʳ - 3ʳ col. 2: Index capitum Commentarii s. Iohannis Chrysostomi in evangelium Matthaei: Τάδε ἔνεστι ἐν τῇδε τῇ βίβλω τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου ἑρμηνία (sic) τοῦ χρυσοστόμου.

2. fol. 4 - 111ʳ col. 1: Commentarius s. Ioh. Chrysostomi in evangelium Matthaei. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου ἑρμηνία εἰσ τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον. Inc.: Εὐαγγέλιον ἡ παροῦσα βίβλοσ λέγεται, ὅτι κολάσεωσ ἀναίρεσιν καὶ ἁμαρτημάτων λύσιν.. des: διὰ τοῦτο οὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰωνίων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν· χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖσ καὶ φιλανθρωπία τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ. Sequuntur verba: ἐπληρώθη τοῦ χρυσοστόμου ἡ εἰσ τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑρμηνία.

3. fol. 111ʳ col. 1 - 112ʳ col. 2: Eusebii Pamphili sermo de evangelio sabbati magni: Εὐσεβίου τοῦ παμφίλου. In margine: Τῷ μεγάλω σαββάτω. Inc.: Πῶσ παρὰ μὲν τῷ σαβάτω· ὀψὲ σαβάτων.. des.: διὸ καὶ παρὰ τοῖσ πᾶσιν ἐμνημονεύθη.

4. fol. 112ʳ col. 2 - 113ʳ col. 2: Isidori Pelusiotae sermo de resurrectione Domini: Τοῦ ἐν ἁγίοισ ἰσιδώρου τοῦ πηλουσιώτου περὶ τῆσ τοῦ σωτηρίου (sic) ἡμῶν ἀναστάσεωσ· θεογνώστω πρεσβυτέρω. Inc.: Λίαν θαυμάζω καὶ ἐκπλήττομαι τὴν ἄνοιαν τῶν ζητούντων.. des.: τί μάτην κόπτουσιν ἑαυτοὺσ οἱ τὴν ἀλήθειαν μὴ ἠληθευκέναι διισχυριζόμενοι.

5. fol. 113ʳ col. 2 - 114ʳ col. 2: Eiusdem Isidori sermo de sepultura Domini: Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν τριῶν ἡμερονυκτίων τῆσ ταφῆσ τοῦ κυρίου· τιμοθέου (sic) ἀναγνώστη. Inc.: Τῶν τριῶν τῆσ ταφῆσ τοῦ κυρίου ἡμερονυκτίων.. des.: παρὰ πάντων εἰκότωσ προσκυνηθήσεται.

6. fol. 114ʳ col. 2 - 115ʳ col. 2: Eusebii Pamphili sermo de evangelio XXVIII Matthaei: Εὐσεβίου τοῦ παμφίλου· Inc.: Πῶσ παρὰ μὲν τῷ ματθαίω ἡ μαγδαλίνη (sic) μαρία.. des.: οἱ εἴσω τοῦ μνήματοσ.

7. fol. 116 - 194ʳ col. 2: S. Iohannis Chrysostomi Commentarius in

evangelium Iohannis. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ τοῦ χρυσοστόμου ἑρμηνία εἰσ τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον. Inc.: Τίνοσ ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν.. des.: ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα κ. τ. λ.

Sequuntur hi versus iambi:

Ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ἐρχόμενοσ πάλιν
πνοὴν τοῦ κρίναι γενείαν δρομήν,
βοανεργὲσ, με φεῖσαι ταῖσ ἱκεσίαισ
τῷ σῷ οἰκέτῃ κυρανέοντοσ ὅλων
ἄμοιρον μοίρασ ἀλιτροῖσι δεικνύων.

8. fol. 195 - 228' col. 2: S. Iohannis Chrysostomi Commentarius in evangelium Lucae. Tit.: τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου ἑρμηνία εἰσ τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. Inc.: Ἰστέον, ὅτι τοὺσ μὲν ἄλλουσ εὐαγγελιστὰσ ἐξ αὐτῶν ἀρχομένουσ ἐστὶν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων.. des.: καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα κ. τ. λ.

Sequuntur hi versus nonnullis mendis inquinati:

ἀθανάτοιο πρὸ αἰώνων θεοῖο
μητέροσ κεδνῆσ υἷα γεγονότα,
λουκᾶ, αἰτῶ σοι μαθητὴσ ὡσ ὑπάρχων,
βιότοιο πήματα ἀλευόμενον,
ὑπὲρ τέγον ἐκτελέων ἐμὸν νόον
θεοτερπέα ἀεὶ δρᾶν δὸσ ἔργα
τῇ πρὸσ ἐκεῖνον κρατερᾷ σου δεήσει,
φαέθων ὅτ' ἂν ἀπὸ βηλοῦ ἐν δόξῃ
ἥξων τε κρίναι γενείαν δρομὴν
ἵλαον ποιοῦ, ἵνα γέρα μοι ὀπάζει.

9. fol. 229 - 314' col. 2: Commentarius in evangelium Marci ex Clemente Alexandrino, Papia episcopo Hierosolymitano, et Irenaeo: Ἑρμηνεία εἰσ τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. Inc.: Πολλῶν εἰσ τὸ κατὰ ματθαῖον καὶ εἰσ τὸ κατὰ ἰωάννην, τὸν υἱὸν τῆσ βροντῆσ, συνταξάντων ὑπομνήματα.. Ad finem scriptura evanuit, ut vix legi possit; perspicua profecto sunt postrema evangelii Marci verba: διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων· ἀμήν, quibus librarius haec subiunxit: Εὐσέβιοσ ὁ καισαρείασ φησὶν ὡσ μαρία μὲν ἡ μαγδαλίνη καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου καὶ σαλώμη —

46.

(olim XXXIX cl. II. Nan. XXXII) (1)

THEOPHYLACTI COMMENTARIVS IN EVANGELIVM MATTHAEI S. IOHANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE VNDECIM IN GENESIM

Codex chartaceus forma oblonga maiore (0,302 × 0,204 m.), foliorum 101, consutus duobus codicibus exaratis saeculo circiter XV, quorum prior constat foliis 47, binis columnis, 31 lineis in singulis paginis; posterior foliis 54, singulis columnis, 34 lineis in unaquaque pagina; sed uterque mutilus est, prior in fine, posterior in initio.

Fuit olim monasterii s. Georgii Maioris in insula Zacyntho, ut patet ex hac nota quae legitur ad calcem voluminis: Τὸ παρὸν βηβλήον (sic) ὑπάρχει τῆσ σεβασμίασ μονῆσ τοῦ μεγαλομάρτυροσ γεωργίου τῶν κρημνῶν βουνῶν ζακύνθου· κώποσ (sic) καὶ ἐπιμέλεια τοῦ λαχίστου (sic) ἱεροθέου ἱερομονάχου τὸ ἐπίκλει μου σοῦζασ. Ex quibus verbis inferri etiam debere videtur hunc Hierotheum Souzam codicis scriptorem fuisse.

1. fol. 1 - 47v: Theophylacti Commentarius in Matthaeum. Tit.: Τοῦ μακαριοτάτου (sic) καὶ ἁγιοτάτου θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου βουλγαρίασ ἐξήγησισ εἰσ τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον. Inc.: Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκεῖνοι θεῖοι ἄνδρεσ.. mutilus in fine; postrema enim verba in codice sunt: ἀποδεκατοῦν ὑπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τουτέστιν ἀπὸ τῶν —

2. fol. 48-101r: S. Iohannis Chrysostomi homiliae quaedam in Genesim. Homiliae primae deest initium, prima enim verba in codice sunt: μέλλοντασ ὑποδέχεσθαι τὴν ἐκ τῆσ νηστείασ ὠφέλειαν.. absolvitur verbis: εὐχαῖσ καὶ πρεσβείαισ τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ χριστῷ τῷ φιλανθρώπῳ θεῷ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρί, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα κ. τ. λ. Sequuntur homiliae reliquae hoc quidem ordine. Fol. 50v: Ὁμ. β'. Εἰσ τὴν ἀρχὴν τῆσ κτίσεωσ.. Inc.: Πολλῆσ σήμερον πληροῦμαι... des.: ἧσ γένοιτο πάντασ ἡμᾶσ ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλαν-

1) V. Mingarelli l. l. p. 43.

θρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ κ. τ. λ. Fol. 54ᵛ: Ὁμ. γ'. Εἰς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν . . . Inc.: Θησαυρῷ τινι προσέοικεν τῶν θείων γραφῶν ἀνάγνωσις . . des.: καὶ ἡμεῖς τῆς ἀθυμίας ἀπαλλάγωμεν (sic) καὶ ὑπὲρ ἁπάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν κ. τ. λ. Fol. 59ᵛ: Ὁμ. δ'. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς γενηθήτω στερέωμα . . Inc.: Ὁρῶν ὑμῶν ἀγαπητοί . . des.: χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ κ. τ. λ. Fol. 65ᵛ: Ὁμ. ε'. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς συναχθήτω τὸ ὕδωρ . . Inc.: Φέρε καὶ σήμερον . . des.: κἀκεῖ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσῃς ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι κ. τ. λ. Fol. 70ᵛ: Ὁμ. ς'. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς γενηθήτωσαν φωστῆρες . . . Inc.: Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι διδασκαλίας . . des.: καὶ τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας ἀπολαύσωμεν, χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ κ. τ. λ. Fol. 75ᵛ: Ὁμ. ζ'. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ . . Inc.: Ἱκανῶς χθὲς καθηψάμεθα . . des.: καὶ ἐν τῷ μέλλοντι δαψιλῶς ἀπολαύσωμεν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας, χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς κ. τ. λ. Fol. 81ᵛ: Ὁμ. η'. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν . . Inc.: Φέρε δὴ καὶ σήμερον, ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἠκούσατε χθὲς τῶν παρ' ἡμῶν λεγομένων . . des.: ποθεινῇ δὲ τοῖς τὴν ἀρετὴν ἐνδεδυμένοις, καὶ καταξιωθῶμεν τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν χάριτι κ. τ. λ. Fol. 85ᵛ: Ὁμ. θ'. Εἰς τὰ ἀκόλουθα τοῦ ποιήσωμεν ἄνθρωπον . . Inc.: Οἱ φιλόπονοι τῶν γηπόνων . . mutila vero in fine, deficit enim in verbis διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεὸς βουλόμενος καὶ διὰ τοῦ — Sequitur (fol. 88ʳ) fragmentum homiliae XXX quod incipit: καὶ πάλιν ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα . . desinit vero: καὶ ἐν τῷ μέλλοντι φιλανθρωπίας τινὸς ἀξιωθῶμεν χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ κυρίου. ἡμῶν κ. τ. λ. Fol. 92ʳ: Ὁμ. λα. Καὶ ἔλαβε θάρρα τὸν ἀβραὰμ . . Inc.: Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας . . des.: οὔτε ὁ τῆς τιμωρίας φόβος, οὔτε ὁ τῆς μακροθυμίας χρόνος ἀπέστησεν αὐτοὺς τῶν πονηρῶν πράξεων.

47.

(olim CXXVIII cl. II. Nan. CLXXXV) (1)

LECTIONARIVM (2)

Codex chartaceus forma quadrata minore (0,212 × 0,152 m.) foliorum 357 (antiquiore numeratione 4 folia, volumini praefixa nec ad codicem spectantia, comprehensa fuerant): mutilus initio, prius enim folium intercidit; occurrunt etiam in medio nonnulla folia lacera. Videtur pertinuisse cuidam Georgio Drazino presbytero, in fine enim legitur Γεώργιοσ ἱερεὺσ ὁ δραζίνοσ (3). Inscriptiones et lectionum notae, summae paginae adscriptae, iam rubro exarata, fere evanuerunt.

1. fol. 1 - 62r: Lectiones ex Actibus Apostolorum inde a paschate ad pentecosten inclusive, in singulis hebdomadis diebus. Mutilae initio, cum prima verba sint: οἰ]κτειρήσεισ τὴν σιών. στίχοσ· ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριοσ; tum: Πράξεων τῶν ἀποστόλων. Inc.: Ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ὑπέστρεψαν οἱ ἀπόστολοι εἰσ ἱερουσαλὴμ... Postrema lectio est: Τῇ κυριακῇ τῆσ ἁγίασ πεντηκοστῆσ· Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ — ἀκούομεν λαλούντων ταῖσ ἡμετέραισ γλώσσαισ τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ.

2. fol. 62v - 268r: Lectiones inde a pentecoste ad ieiunium, in singulis hebdomadis diebus, ex Epistulis Pauli et Catholicis. Incipiunt τῇ β' τῆσ α' ἑβδομάδοσ. Πρὸσ ἐφεσίουσ ἐπιστολή· Ἀδελφοί, ὡσ τέκνα φωτὸσ — ᾄδοντεσ καὶ ψάλλοντεσ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ. Desinunt τῇ κυριακῇ λϛ' τῆσ τυροφάγου. Πρὸσ ῥωμαίουσ· Ἀδελφοί, νῦν ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία — δυνατὸσ γάρ ἐστιν ὁ θεὸσ στῆσαι αὐτόν·

3. fol. 268v - 284r: Lectiones inde a ieiunii initio ad novum annum, in sabbatis et dominicis diebus ex Epistulis Pauli: Σάββατον πρῶτον τῶν ἁγίων

1) V. Mingarelli l. l. p. 392.
2) Cf. Gregory l. l. p. 787 num. 125.
3) Fortasse idem est ac Georgius Drazinus presbyter, de quo mentionem facit Legrand, *Bibliogr. hellénique*, vol. 2 p. 203.

νηστειῶν· προκείμενον· ἦχοσ βαρὺσ· εὐφρανθήσεται δίκαιοσ τῶ κυρίω· στίχοσ· εἰσάκουσον ὁ θεὸσ φωνῆσ μου· πρὸσ ἑβραίουσ ἐπιστολή. Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ — καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. ἀλλ. δίκαιοσ ὡσ φοίνιξ ἀνθήσει· πεφυτευμένοσ ἐν τῶ οἴκω. Desinunt τῶ ἁγίω καὶ μεγάλω σαββάτω· Ἀδελφοί, ὅσοι εἰσ χριστὸν ἐβαπτίσθητε — θῶντασ δὲ τῶ θεῶ, ἐν χριστῶ ἰησοῦ τῶ κυρίω ἡμῶν.

4. fol. 286ᵛ - 360ʳ: Menologium, sive Lectiones a prima die septembris ad diem 31 augusti ex Epistulis Pauli et Catholicis. In fine: τέλοσ σὺν θεῶ τοῦ μηνολογίου.

5. fol. 360ᵛ - 367ᵛ: Lectiones in festis et solemnitatibus diversis ex Epistulis Pauli, quarum nonnullae plene dantur, aliae ad praecedentes lectiones referuntur; posthabito indice lectionum omnium quae in iisdem festis sunt recitandae.

48.

(olim CXV cl. II. Nan. CLXX) [1]

PRAXAPOSTOLVS [2]

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,322 × 0,230 m.) foliorum 280, binis columnis, 21 et 22 lineis in singulis paginis; mutilus initio, cum enim iam constaret 35 quaternionibus et ternione, signatis litteris ά - λσ̄, primus quaternio et primum folium quaternionis alterius perierunt. Scriptus saeculo XI vel XII.

Lectionum notae summa pagina rubro sunt inscriptae; litterae initiales extra linearum seriem item rubro expressae sunt; vocabula per totum codicem habent notas musicas rubris itidem coloribus depictas [3].

1) V. Mingarelli l. l. p. 379 - 381.
2) Cf. Gregory l. l. p. 787 num. 124.
3) Haud multi profecto sunt codices Apostolorum cum notis musicis, cum generatim in Evangeliariis eas apponere mos esset.

Codex videtur fuisse monasterii s. Georgii Maioris in insula Zacyntho, nam in fine voluminis exstat instrumentum a publico illius insulae tabellione anno 1553 confectum, quo constitutum est arbitrale iudicium ad dirimendam litem inter illius monasterii antistitem cognomento Barlaam, et Ioachim patrem Pachomii Rusani, qui vita obierat monachus illius monasterii, circa libros et alia quae ipsi Pachomio pertinuerant (1).

Praecedunt 23 folia chartacea in quibus manu saeculi XV scripta est vita B. Iohannis Eleemonis, sive Eleemosynarii ex quodam Menologio excerpta, in margine enim legitur: Νοεμβρίου ιβ. Tit.: Βίοσ καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος. Inc.: Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀναγράπτους τίθεσθαι πράξεις. V. Fabr. *bibl. gr.* vol. 10 p. 262.

1. fol. 1 - 43v: Lectiones ex epistulis Pauli inde a paschate ad pentecosten, in singulis hebdomadis diebus. Prima verba in codice sunt: —| ναισ ὑπέστρεψαν οἱ ἀπόστολοι εἰσ ἱερουσαλὴμ ὑπὸ ὄρουσ τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνοσ..

---

1) Libri Pachomii Rusani, vel propter sententiam huius arbitralis iudicii, vel quacumque alia de causa monasterio s. Georgii devoluti esse videntur; nam, cum notum sit Iacobum Nanium multos illius monasterii libros sibi comparasse, inter Graecos codices Nanianos, nunc in bibliotheca Marciana adservatos, pleraque ipsius Pachomii manuscripta autographa occurrunt (Cf. Mingarelli, p. 258, 277, 279, 511). Quum igitur instrumentum istud quendam nexum cum Naniana, ac proinde cum Marciana bibliotheca habeat; simulque ad rem litterariam Graeciae recentioris aevi quodammodo referatur, Pachomius ille enim scriptor fuit sui temporis haud omnino aspernendus (V. Moustoxidis, Ἑλληνομνήμων, n. 10 (1847); Sathas, Νεοελληνικὴ φιλολογία, p. 150 - 152), operae pretium esse existimo hoc documentum plene hic exscribere:

† αφνγ' ἡμέρα ς' τοῦ ὀκτοβρίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ιβ, τὴν σήμερον ἦλθεν παρὼν σωματικῶς ἐκ τοῦ ἐν μέρος ὁ ὁσιότατος (sic) ἐν ἱερομονάχοις κῦρ ἰωακεὶμ, τὸ κατὰ κόσμον ῥουσιάνος, ἐκ δὲ τὸ ἕτερον ὁ κῦρ βαρλαὰμ ὁ ὁσιότατος μοναχὸς, ἐπίτροπος τοῦ μεγάλου γεωργίου τὸν κρεμνὸν, καὶ ἐσυμφώνησαν ἀμφοτέροθεν καὶ ποιοῦν τὸ παρὸν κουμπρομέσον (sic). **Καὶ** θέτην διακριτὴν ὁ κῦρ ἰωακεὶμ τὸν εὐλαβέστατον κύρις παπᾶ πέτρον ἀβοῦρ θέτη καὶ ὁ κῦρ βαρλαὰμ τὸν εὐλαβέστατον κύρις παπᾶ θεόδορον λογοθέτην· καὶ δίδουν αὐτοῖς παντίαν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ἵνα κρίνουν, καὶ ἀποφασίσουν αὐτοὺς εἰς φόβον θεοῦ καὶ ἀλιθείας (sic) οὐχὶ νὰ συβηβάσουν αὐτοὺς, ἀλλὰ τὴν δικαιοσύνην κρίνουν εἰς τὰ βιβλία καὶ ροῦχα καὶ εἴ τι ἄλλο ἔλαβε ὁ κῦρ βαρλαὰμ μὲ τὸν παπᾶν κῦρ βαρλαὰμ μήρνον καὶ ἀνεψιὸν αὐτοῦ εἰς τὸ Ναύπακτον ἀπὸ τὸν ποτὲ μακαρίτην κῦρ παχώμιον μοναχὸν, υἱὸν τοῦ ἄνωθεν κῦρ ἰωακεὶμ, καὶ εἶτι ἀποφασίσουν αὐτοὺς ὡς ἄνωθεν γράφομεν νὰ διαμένει ἀμετάτρεπτο καὶ ἀκατάκριτο· καὶ ὅπιος ἀπὸ τὰ δίο μέρι θελῖ ἔχι τὸ δίκαιο νὰ πέρνι ὅλο τὸ ἔχη τοῦ ποτὲ κῦρ παχομίου, ἢ ὁ κῦρ ἰωακὶμ (sic) καὶ πατὴρ αὐτοῦ, ἢ ὁ μέγας γεώργιος· καὶ ἂ δὲν ὁμοφονοῦν ἢ δίο κριταὶ νὰ πέρνουν καὶ τρίτον κριτὴν ἐν τὸ μέσον τοῦς· καὶ τοῦτο νὰ ἔνε εἰς διαορία ἡμέραις ή, ἤτι ὀκτὼ ἐρχομένεις. ὑπὸ μαρτύρων κῦρ ματθέου σγουροπούλου καὶ κῦρ δημητρίου παπαδάτου.

Ἀντίγραμα σόο καὶ ὅμιο (sic).

† θεοφίλακτος ἱερεὺς παρίσης δημόσιος νοτάριος βασιλικῆς ἐξουσίας. †

tum (fol. 1v) in margine: τῇ γ' τῆσ διακαινησίμου· ἀνάγνωσμα γ'. Desinunt in Epistula Pauli πρὸσ ἑβραίουσ· Ἀδελφοί, οὐχ ὡσ τὸ παράπτωμα ἡμῶν ἐστὶν — ἐν ζωῇ βασιλεύουσι διὰ τοῦ ἑνὸσ ἰησοῦ χριστοῦ.

2. fol. 44 - 179v: Lectiones ex epistulis Pauli inde a pentecoste ad sabbatum magnum, in singulis hebdomadis diebus. Tit.: Ἀρχὴ σὺν θεῷ τῶν καθημερινῶν ἀναγνωσμάτων. Ἀπόστολοσ πρὸσ ῥωμαίουσ. Inc.: Παῦλοσ δοῦλοσ ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ — χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου χριστοῦ. Desinunt Τῇ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρασ. Πρὸσ ῥωμαίουσ· Ἀδελφοί, ὅσοι εἰσ χριστὸν ἐβαπτίσθημεν — ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

3. fol. 180 - 246r col. 1: Menologium, hoc est Lectiones recitandae in festis sanctorum in singulis cuiusque mensis diebus ex Epistulis Pauli et Catholicis. Tit.: Μηνὶ σεπτεμβρίῳ ά· ἀρχὴ τῆσ ἰνδίκτου· Τοῦ ἁγίου συμεὼν τοῦ τῆσ μάνδρασ, καὶ ἄθλησισ τῶν ἁγίων ἀριθάλλα καὶ ἀμῶν, καὶ τῶν ἁγίων μ' γυναικῶν καὶ ἀσκητριῶν.. Desinunt in die 31 augusti: Ἡ κατάθεσισ τῆσ τιμίασ ζώνησ καὶ τῆσ ἁγίασ μάρτυροσ θεοδούλησ εἰσ πόλιν ἀναζάρβου. Ἐπιστ. πρὸσ ἑβραίουσ. Ἀδελφοί, οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβάνει τὴν τιμὴν — κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.

4. fol. 256r col. 1 - 266r col. 1: Aliae lectiones ex Epistulis Pauli in solemnitatibus diversis: Ἕτερα ἀναγνώσματα τοῦ ἀποστόλου εἰσ διαφόρουσ ὑποθέσεισ· εἰσ ἐγκαίνια ναοῦ· τροπ. ἦχοσ δ'.

5. fol. 266v col. 1 - 280v col. 2: Synaxarium: Συναξάριν (sic) τῶν προκειμένων καὶ τῶν ἀλληλουιῶν τῶν κυριακῶν ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆσ μεγάλησ κυριακῆσ τοῦ πάσχα; quibus verbis sequitur haec nota: Δέον γινώσκειν, ὅτι τὰ ἀναστάσιμα προκείμενα καὶ ἀλληλούϊα γένονται ἀπὸ τὸ πάσχα μέχρι τῆσ κυριακῆσ τῆσ ἀναλήψεωσ. In fine librarius haec inscripsit: ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα, οὕτωσ καὶ οἱ γράφοντεσ βιβλίου τέλοσ.

49.

(olim LXIII cl. I. Gesuati num. 241)

CATENA VETERVM PATRVM IN EPISTVLAS CATHOLICAS ET ALIA THEOLOGICA

Codex chartaceus forma quadrata maiore (0,320 × 0,208 m.) foliorum 194 (folia 137 - 139, 180 sunt vacua relicta); scriptus saeculo XVI et XVII (1).

1. fol. 1 - 26r: Epistula Iacobi: Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ταῖσ δώδεκα φυλαῖς, ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν· Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Ἰάκωβος ταῦτα γράφει τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρεῖσι καὶ πιστεύσασιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν, γράφει καὶ διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολήν.. des.: οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ, φησὶ, οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

2. fol. 26v - 49r: Epistula Petri prima: Πέτρος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς πόντου, γαλατίας, καππαδοκίας, ἀσίας, καὶ βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς.. des.: ἐπισημαίνεται αὐτὰ τῇ εὐχῇ, καθάπερ σήμαντρα τῶν ἀποτεθέντων τιθεὶς τὴν εἰρήνην.

3. fol. 49r - 58r: Epistula Petri secunda: Σίμων πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ: ⤷ Ἐπειδὴ καὶ ταύτην πάλιν ὁ αὐτὸς πέτρος ἐπιστέλλει:

---

1) Prima pars codicis, ea videlicet quae epistulas catholicas cum catena continet, nihil aliud esse videtur quam apographum sive exscriptum quoddam; nam, cum subscriptio haec in fine legatur: Ἐγράφη τοῦτο τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς λέοντος ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀναξίου τοῦ ῥασὺλ μηνὶ ἰουνίῳ τετάρτῃ, ἰνδικτιῶνος δευτέρας, ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑξακοσιοστοῦ, τεσσαρακοστοῦ ἑβδόμου· ὁ δὲ τοῦτο ἀναγνοὺς, εὔχου ὑπὲρ αὐτοῦ τῷ θεῷ, ὅπως συγχωρήσεως τῶν αὐτοῦ ἁμαρτιῶν ἐπιτύχῃ, ἀμὴν γένοιτο; subiungitur: « Ex codice LXXIX. Codex manuscriptus theologicus chartaceus, pervetustus et optimae notae, in folio, sed in fine mutilus et tinea corrosus, constatque nunc foliis centum octodecim. Continetur eo Theophylacti, Achridae in Bulgaria archiepiscopi, Ἑρμηνεία, sive Expositio in evangelium s. Marci, in evangelium s. Iohannis, in evangelium s. Matthaei, in epistolam catholicam s. Iacobi, in epistolas duas catholicas s. Petri, in epistolas tres catholicas s. Iohannis, et in epistolam catholicam s Iudae, ex qua tantum media pagina superest. »

τοῖς ἤδη πιστεύσασιν.. des.: πονηρότεροι δὲ οἱ δεύτεροι τῶν προτέρων, ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὺς ζῶντας ἁμαρτάνουσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς σωζομένους.

4. fol. 58ʳ - 74ᵛ: Epistula Iohannis prima: Ἦν ἀπ' ἀρχῆς ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.. Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἰωάννης, ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράψας, αὐτὸς καὶ ταύτην ἐπιστέλλει, ὑπομιμνήσκων τοὺς ἤδη πιστεύσαντας.. des.: εἰκὸς δὲ ἦν ἐν τοιαύτῃ συνόδῳ ἄρτι ἀφισταμένους τῆς εἰδωλολατρείας εἶναι· ἐκείνων οὖν ἕνεκα τὴν λέξιν ἐχάραξεν.

5. fol. 74ᵛ - 75ᵛ: Epistula Iohannis secunda: Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς.. Ταύτην ὡς πρεσβύτερος γράφει.. des.: ὡσ κοινωνοῦσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἀδοκίμου φρονήματος.

6. fol. 75ᵛ - 79ᵛ: Epistula Iohannis tertia: Ὁ πρεσβύτεροσ γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ.. Ἔστιν ἡ ἐπιστολὴ περὶ φιλοξενίας.. des.: καὶ τῶν περιπλησίως γεγραμμένων, ὡς οἶμαι δὲ οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς ἀργυροῦς ναοὺς ποιῶν τῆς ἀρτέμιδος, ὁ στασιάσας ποτὲ κατὰ παύλου τοῦ ἀποστόλου. Sequitur initium epistulae Iudae: ἰούδας ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις κ. τ. λ.

7. fol. 79 - 136ᵛ: Versio latina praecedentis Catenae graecae in epistulam Iacobi et duo priora capita epistulae Petri.

8. fol. 140 - 154ʳ: Theophylacti oratio in Praesentatione B. M. V. (in margine legitur « ex codice Oxoniensi »): Θεοφυλάκτου τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου πάσης βουλγαρίας λόγοσ εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀεὶ παρθένου μαρίας, ὅτε ἐνήχθη τῷ ναῷ ὑπὸ τὸν γεννητόρων αὐτῆς· εὐλόγησον πάτερ. Inc.: Καὶ μνήμη μὲν δικαίου μετ' ἐγκωμίων γινομένη.. des.: καὶ τότε τοῦ κάλλους καταξιώσουσαν τῆσ μακαρίας καὶ πάντων ἁγίων ἐσωτέρας τριάδος τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸσ θεοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. τ. λ.

9. fol. 155 - 179ᵛ: Theophylacti homiliae undecim in totidem evangelia officii matutini resurrectionis Domini (binis columnis exaratae): Ἑρμηνία κυροῦ θεοφυλάκτου βουλγαρίας ἀρχιεπισκόπου εἰς τὰ ἑωθινὰ εὐαγγέλια κατὰ ματθαῖον· Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν γαλιλαίαν.. Κατὰ τὸν ἰωάννην πρῶτον ὤφθη τοῖς μαθηταῖς ὁ ἰησοῦς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως.. des.: συντελέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξήγησιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. τ. λ. Sequitur haec nota: Ἐγράφη πρὸς νουθεσίαν τῶν νοῦν ἐχόντων ἐν ἔτει ἑπτακισχιλιοστῷ δεκάτῳ πέμπτῳ, μηνὶ ἰουνίῳ κη. Τέλος.

10. fol. 181 - 194ᵛ: Oratio in funere Theophylacti ex codice bibliothecae Mediceo-Laurentianae 12, pl. LVIIII: Θρηνώδη ἐπὶ τῷ μακαρίτῃ κύρῳ Θεοφυλάκτῳ τῷ Βελισσαρίτῃ. Inc.: Θρήνους μὲν πλέκειν.. des.: καὶ ταῖς ἄνω μάνδραις τῶν ἀπλανῶν ἐναγκάζεσθαι εἰς δόξαν σοῦ, τοῦ θεοῦ καὶ ποιμένος καὶ ἀμνοῦ δι' ἡμᾶς· ἀμήν.

50.

(olim CXIV cl. II. Nan. CLXVIII) (1)

ACTA APOSTOLORVM. EPISTVLAE CATHOLICAE ET PAVLINAE. APOCALYPSIS (2)

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,306 × 0,243 m.), foliorum 288, constans 34 quaternionibus et binione, praeter 16 folia chartacea manu seriore exarata et volumini praefixa; sed folium primum quaternionis prioris et folium ultimum quaternionis decimi octavi (κη̄) excisa sunt. Scriptus anno 1069 manu Sabae monachi, ut patet ex hac subscriptione quae exstat in calce codicis, minio exarata: τέλοσ εἴληφε μηνὶ νοεμβρίω εἰσ τὰσ ιγ̄, ἡμέρα ἕκτη, ὥρα γ', ἰνδ. η', ἐν ἔτει τοῦ ἀπὸ κτίσεωσ κόσμου ϛφοη (3): ⸦ εὔχεσθε τῷ γράψαντι ταύτην· ωθηθ (sic) μοναχῷ.

Inscriptiones ac lectionum notae, summa pagina inscriptae, minio sunt exarata; litterae initiales, speciosum in modum delineatae, extra litterarum seriem item minio expressae sunt.

1. fol. 1 - 11ʳ: I. Προκείμενα καὶ ἀλληλούϊα τῶν ὀκτὼ ἤχων· προκείμενον ἦχοσ ά. Inc.: γένοιτο, κύριε, τὸ ἔλεόσ σου· στίχοσ· ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ· ἀλ-

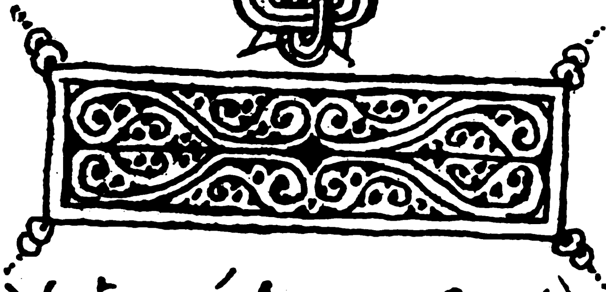
---

1) V. Mingarelli l. l. p. 377 sqq.

2) Cf. Gregory l. l. p. 648 num. 332.

3) Perperam cl. Mingarellius anno 1070 codicem scriptum esse asserit; nam cum subscriptio data sit mense novembri, subtrahendi sunt a mundi aetate, nempe ab enunciatis annis 6578, anni 5509, non 5508.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς
ῥωμαίους ἐπιστολῆς:-
Ταύτην ἐπιστέλλει
ἀπὸ κορίνθου· μή
πω μὲν ἑωρακὼς ῥω
μαίους· ἀκούων δὲ
περὶ αὐτῶν καὶ ἐπι
ποθῶν αὐτοὺς ἰδεῖν·
καὶ πρῶτον μὲν ἀπο
δέχεται τὴν πίστιν
αὐτῶν· καταγγελλο

ληλούϊα· ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοί. II. Πίναξ καὶ ἡρμηνία (sic) τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων· πῶσ δεῖ εὑρίσκειν ἕνα ἕκαστον ἀπόστολον τῆσ ἡμέρασ εἰσ τὴν κυριακὴν τῆσ πεντηκοστῆσ, τῇ ἁγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα εἰσ τὴν λειτουργίαν.

2. 11ʳ - 14ᵛ: Menologium, id est Tabula lectionum ex Epistulis in festis Sanctorum: Ἀρχὴ σὺν θεῷ τοῦ μηνολογίου τῶν ιβ̄ μηνῶν· σεπτέμβριοσ εἰσ τὴν ά τῆσ ἰνδίκτου καὶ μνήμη κ. τ. λ.

3. fol. 15 - 16ᵛ: Tabula lectionum ex Epistulis in sabbatis et dominicis quadragesimae: Τὰ τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ τεσσαρακοστῆσ τῶν νηστειῶν σαββατοκυρίακα.

4. fol. 17 - 20ʳ col. 1: Praefatio in Acta Apostolorum. Mutila initio; incipit enim in verbis: μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀντὶ τοῦ προδότου.. des.: τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοκρατόρων αὐγούστων· θ′ ἰνδικτιόνοσ (sic) τῆσ πεντεκαιδέκα ἐτηρικῆσ (sic) περιόδου, μηνὶ ἰουλίῳ, εἰκοστῇ ἐνάτῃ ἡμέρα:

5. fol. 20ʳ col. 1 - 86ʳ col. 1: Acta Apostolorum. Tit.: Περὶ τῆσ ἐξαναστάσεωσ διδασκαλίασ χριστοῦ καὶ ὀπτασίασ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ, καὶ περὶ ἐπαγγελίασ τῆσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, δωρεᾶσ τε καὶ τρόπου τῆσ ἀναλήψεωσ τοῦ χριστοῦ, καὶ περὶ τῆσ ἐνδόξου καὶ δευτέρασ αὐτοῦ παρουσίασ: λουκᾶ εὐαγγελιστοῦ πράξεισ ἀποστόλων. Inc.: Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων.. des.: μετὰ πάσησ παρρησίασ ἀκωλύτωσ. Quibus verbis librarius haec addidit: τέλοσ τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων· κεφάλαια μ′.

6. fol. 86ʳ col. 2 - 92ʳ: Epistula Iacobi. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ ἰακώβου ἐπιστολῆσ. Ἐπειδὴ αὐτὸσ ἰάκωβοσ ταύτην γράφει — εἶναι γὰρ τούτου μισθὸν παρὰ τοῦ κυρίου ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Tum: περὶ ὑπομονῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου καὶ ταπεινοφροσύνησ πρὸσ τοὺσ πλουσίουσ· Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰακώβου καθολική. Inc.: Ἰάκωβοσ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλοσ.. des.: καὶ καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν. Succedunt verba: τοῦ ἁγίου ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου ἐπιστολή· στίχων σμβ̄· κεφάλαια ς′.

7. fol. 93 - 99ʳ: Epistula Petri prima. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πέτρου ά ἐπιστολῆσ· Ἐπειδὴ ὁ πέτροσ — ὡσ λόγον ἀποδιδόντεσ τῷ κριτῇ· καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Tum: πέτρου ἐπιστολὴ ά· Περὶ τῆσ ἐν χριστῷ ἀναγεννήσεωσ καὶ περὶ ὑπομονῆσ... ὑπὸ τῶν προφητῶν. Inc.: Πέτροσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ παρεπιδήμοισ διασπορᾶσ πόντου.. des.: εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ἀμήν. Succedunt verba: Πέτρου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ ά ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ· στίχων σλς̄; quibus recentior manus adiecit: ἐν κεφαλαίοισ ὀκτώ.

8. fol. 100 - 105^r col. 1: Epistula Petri secunda. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πέτρου β′ ἐπιστολῆσ· Ἐπειδὴ καὶ ταύτην πάλιν αὐτὸσ ὁ πέτροσ ἐπιστέλλει — παραινεῖ μὴ ἐκπίπτειν τοῦ σκοποῦ τῆσ πίστεωσ, καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Tum: Πέτρου ἐπιστολὴ β′ περὶ κλήσεωσ τῆσ ἐν πίστει βεβαιουμένησ ἔργοισ τοῖσ τῆσ ἀρετῆσ καὶ ἐλπίδοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Inc.: Συμεὼν πέτροσ δοῦλοσ καὶ ἀπόστολοσ.. des.: αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ. Sequuntur verba: Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου β′ ἐπιστολή, κεφάλαια δ′.

9. fol. 105^r col. 1 - 112^v col. 2: Epistula Iohannis prima. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ ἰωάννου πρώτησ ἐπιστολῆσ· Ἐπειδὴ αὐτὸσ ὁ ἰωάννησ, ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράψασ — καὶ φυλάττωμεν ἑαυτοὺσ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. Tum: Ἰωάννου ἐπιστολὴ ά, εὐαγγελικὴ θεολογία χριστοῦ. Inc.: Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆσ.. des.: φυλάξατε ἑαυτὰ (sic) ἀπὸ τῶν εἰδώλων· ἀμήν. Succedunt verba: Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ πρώτη ἐγράφη ἀπὸ ἐφέσου· στίχων σοϛ̄.

10. fol. 113 - 114^r col. 2: Epistula Iohannis secunda. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ ἰωάννου β′ ἐπιστολῆσ: ταύτην ὡσ πρεσβύτεροσ γράφει κυρίᾳ καὶ τοῖσ τέκνοισ αὐτῆσ· Ὁρῶν τὰ τέκνα αὐτῆσ καλῶσ ἀναστρεφόμενα ἐν τῇ πίστει — μηδὲ λέγειν τοῖσ τοιούτοισ χαίρειν· καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Tum: κεφάλαια ἰωάννου ἐπιστολῆσ δευτέρασ. Inc.: Ὁ πρεσβύτεροσ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ.. des.: ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ ἐκλεκτῆσ· ἀμήν. Succedunt verba: Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰωάννου ἐπιστολὴ δευτέρη (sic)· στίχων λ′.

11. fol. 114^v - 115^v col. 2: Epistula Iohannis tertia. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ ἰωάννου ἐπιστολῆσ γ′· Ἔστιν ἐπιστολὴ περὶ φιλοξενίασ — δημήτριον δὲ συνίστησι μαρτυρῶν αὐτῷ τὰ κάλλιστα. Sequitur tabula capitum epistulae; tum: Ἐπιστολὴ ἰωάννου καθολικὴ τρίτη. Inc.: Ὁ πρεσβύτεροσ γαΐω τῷ ἀγαπητῷ.. des.: ἀσπάζου τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα. Succedunt verba: Τοῦ ἁγίου ἰωάννου ἐπιστολὴ γ′.

12. fol. 116 - 118^r col. 2: Epistula Iudae. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ ἰούδα ἐπιστολῆσ· ταύτην τὴν ἐπιστολὴν γράφει τοῖσ ἤδη πιστεύσασιν· ἡ δὲ πρόφασισ αὕτη· Παρεισελθόντων τινῶν — ἁμαρτημάτων τε καὶ πονηριῶν; tum: ἰούδα ἐπιστολὴ καθολική. Inc.: Ἰούδασ χριστοῦ ἰησοῦ δοῦλοσ, ἀδελφὸσ δὲ ἰακώβου.. des.: μόνῳ σοφῷ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλοσύνη, κράτοσ καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν, κ. τ. λ. Succedunt verba: Ἐπιστολὴ ἰούδα· στίχων ξη̄.

13. fol. 118^v - 144^v col. 2: Epistula Pauli ad Romanos. Praecedit Ὑπό-

θεσισ τῆσ πρὸσ ῥωμαίουσ ἐπιστολῆσ· Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ κορίνθου — παραινετικοὺσ λόγουσ εἰσ τὰ ἤδη διδάξασ· τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν; tum: πρὸσ ῥωμαίουσ. Inc.: Παῦλοσ δοῦλοσ ἰησοῦ χριστοῦ κλητὸσ ἀπόστολοσ.. des.: Ἀσπάζεται ὑμᾶσ γάϊοσ ὁ ξένοσ μου καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ· ἀσπάζεται ὑμᾶσ ἔρατοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πολέωσ, καὶ κουάρτοσ ὁ ἀδελφόσ· ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν. Succedunt verba: πρὸσ ῥωμαίουσ ἐγράφη ἀπὸ κορίνθου διὰ φοίβησ τῆσ διακόνου· στίχων π͞κ.

14. fol. 145-168ʳ col. 2: Epistula Pauli ad Corinthios prima. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ κορινθίουσ πρώτησ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ἐφέσου τῆσ ἀσίασ, ἑωρακὼσ αὐτοὺσ ἤδη καὶ διδάξασ, ὑπομιμνήσκων δὲ ὅμωσ διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ ταύτησ· ἡ δὲ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη· Κορίνθιοι ἐκ φιλονεικίασ συναγόμενοι — περὶ πλειόνων καὶ διαφόρων ἡ ἐπιστολὴ διόρθωσιν ἔχουσα τῶν κορινθίοισ ἡμαρτηκότων; tum: Πρὸσ κορινθίουσ ά. Inc.: Παῦλοσ κλητὸσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ.. des.: ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ἀμήν. Succedunt verba: πρὸσ κορινθίουσ ά ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φορτουνάτου καὶ ἀχαικοῦ καὶ τιμοθέου· στίχων ω͞ο.

15. fol. 168ᵛ-184ᵛ col. 2: Epistula Pauli ad Corinthios secunda. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ κορινθίουσ Β′ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μακεδονίασ· ἡ δὲ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη· Δεξάμενοι κορίνθιοι τὴν προτέραν ἐπιστολὴν κατενύγησαν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ — καὶ περὶ τῆσ τῶν ψευδαποστόλων ἀλαζονίασ καὶ πονηρίασ. Tum: Εὐχαριστία περὶ θεοῦ βοηθείασ, ἡ πεποιθέναι φησὶ πρὸσ κορινθίουσ Β′. Inc.: Παῦλοσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματοσ τοῦ θεοῦ, καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ.. des.: ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ἡμῶν· ἀμήν. Succedunt verba: Πρὸσ κορινθίουσ β′ ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ τίτου καὶ λουκᾶ. στίχων φ͞ϛ.

16. fol. 185-193ʳ col. 1: Epistula Pauli ad Galatas. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ γαλάτασ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμησ· ἑωρακὼσ αὐτοὺσ ἤδη καὶ διδάξασ· ἡ δὲ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη· Διδαχθέντεσ καλῶσ οἱ γαλάται παρὰ τοῦ ἀποστόλου — διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν διὰ κινναβάρεωσ ἔχει γεγραμμένον. Tum additur: μετὰ τὸ προοίμιον διήγησισ τῆσ αὐτῆσ μεταστάσεωσ ἀπὸ ἰουδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν· Πρὸσ γαλάτασ ἐπιστολή. Inc.: Παῦλοσ ἀπόστολοσ οὐκ ἀπ' ἀνθρώπου.. des.: ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω· ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ κ. τ. λ. Succedunt verba: πρὸσ γαλάτασ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ· στίχων σ͞ϛγ.

17. fol. 193ʳ-202ʳ col. 1: Epistula Pauli ad Ephesios. Praecedit Ὑπό-

θεσισ τῆσ πρὸσ ἐφεσίουσ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμησ· οὔπω μὲν ἑωρακὼσ αὐτοὺσ, ἀκούσασ δὲ περὶ αὐτῶν· ἡ δὲ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη· Ἐφέσιοι πιστεύσαντεσ εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν — διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν ἔχει διὰ κινναβάρεωσ γεγραμμένον. Tum: Περὶ τῆσ ἐν χριστῷ ἐκλογῆσ ἡμῶν καὶ εἰσαγωγῆσ καὶ τελειώσεωσ πρὸσ ἐφεσίουσ. Inc.: Παῦλοσ ἀπόστολοσ ἰ. χ. διὰ θελήματοσ θεοῦ τοῖσ ἁγίοισ, τοῖσ οὖσιν ἐν ἐφέσῳ.. des.: ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ· ἀμήν. Succedunt verba: πρὸσ ἐφεσίουσ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ τυχικοῦ· στίχων τιβ.

18. fol. 202^r col. 1 - 207^v col. 2: Epistula Pauli ad Philippenses. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ φιλιππησίουσ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμησ· ἑωρακὼσ αὐτοὺσ ἅμα καὶ διδάξασ· ἡ δὲ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη· Πεμψάντων φιλιππησίων διακονίαν τῷ παύλῳ — διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν ἔχει διὰ κινναβάρεωσ γεγραμμένον. Tum: εὐχαριστία ὑπὲρ τῆσ τῶν φιλιππησίων ἀρετῆσ, καὶ εὐχὴ τελειώσεωσ πρὸσ φιλιππησίουσ. Inc.: Παῦλοσ καὶ τιμόθεοσ δοῦλοι ἰησοῦ χριστοῦ.. des.: μάλιστα δὲ οἱ ἀπὸ τῆσ καίσαροσ οἰκίασ· ἡ χάρισ τοῦ κυρίου κ. τ. λ. Succedunt verba: πρὸσ φιλιππησίουσ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ δι' ἐπαφροδίτου· στίχων ση.

19. fol. 208 - 213^v col. 2: Epistula Pauli ad Colossenses. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ κολοσσαεῖσ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμησ· οὐχ ἑωρακὼσ μὲν αὐτούσ, ἀκούσασ δὲ περὶ αὐτῶν· ἡ δὲ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη· Τοὺσ κολοσσαεῖσ ἠβούλοντό τινεσ ἀπατῆσαι σοφίσμασιν ἑλληνικοῖσ — ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ οὐδ' ὁπόθεν ἐμνημόνευσε ῥητοῦ παῦλοσ ὁ ἀπόστολοσ; tum: εὐχαριστία ὑπὲρ κολοσσαέων οἰκειωθέντων θεῷ ἐπ' ἐλπίδι· πρὸσ κολοσσαεῖσ. Inc.: Παῦλοσ ἀπ. ἰ. χ. διὰ θελήματοσ θεοῦ, καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ.. des.: μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν· ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν· ἀμήν. Succedunt verba: πρὸσ κολοσσαεῖσ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου· στίχων ση.

20. fol. 214 - 219^v col. 2: Epistula Pauli ad Thessalonicenses prima. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ θεσσαλονικεῖσ πρώτησ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ἀθηνῶν· ἑωρακὼσ αὐτοὺσ πρότερον καὶ διατρίψασ παρ' αὐτοῖσ· ἡ δὲ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη· Ὁ ἀπόστολοσ πολλὰσ θλίψεισ παθὼν — διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν ἔχει διὰ κινναβάρεωσ γεγραμμένον; tum: Ἔπαινοσ θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖσ ἀξίοισ τῶν ἀποστόλων ἀγῶσι· πρὸσ θεσσαλονικεῖσ ά. Inc.: Παῦλοσ καὶ σιλουανὸσ καὶ τιμόθεοσ.. des.: ἐνορκίζω ὑμᾶσ τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ ἀδελφοῖσ· ἡ χάρισ τοῦ κυρίου κ. τ. λ. Succedunt verba: πρὸσ θεσσαλονικεῖσ ά ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν· στίχοι ρϛγ.

21. fol. 219^v col. 2 - 223^r col. 2: Epistula Pauli ad Thessalonicienses

secunda. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ θεσ. β' ἐπ. ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμησ· ἡ δὲ πρόφασισ τ. ἐ. αὕτη· Τινὲσ ἀπὸ θεσσαλονίκησ ἀργοὶ — ὅπερ σημεῖον εἶναι πάσησ ἐπιστολῆσ δεδήλωκεν. Tum: Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆσ τῶν θεσσαλονικέων πίστεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ ὑπομονῆσ ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν καὶ κολάσει τῶν θλιβόντων, καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεωσ αὐτῶν εἰσ δόξαν ἐπὶ δόξησ χριστοῦ. Πρὸσ θεσσαλονικεῖσ β'. Inc.: Παῦλοσ καὶ σιλουανὸσ.. des.: ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ. οὕτω γράφω· ἡ χάρισ τοῦ κυρίου κ. τ. λ. Succedunt verba: πρὸσ θεσσαλονικεῖσ β' ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν· στίχων ρϛ.

22. fol. 223ʳ - 229ʳ col. 2: Epistula Pauli ad Timotheum prima. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ τιμόθεον ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπίστελλει ἀπὸ μακεδονίασ· ἡ δὲ πρόφασισ τ. ἐ. αὕτη· Ἐν τῇ ἐφέσω τινὲσ ἰουδαΐζοντεσ — καί τινεσ καυχώμενοι παρέβησαν τὴν πίστιν, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν· tum: περὶ τῆσ εἰσ ἀγάπην θεοῦ ὁδηγίασ· τῇ ἀπροσδεᾶ νομικῆσ ἀνάγκησ· πρὸσ τιμόθεον ά. Inc.: Παῦλοσ ἀπ. ἰ. χ. κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ.. des.: περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν· ἡ χάρισ μετὰ σοῦ· ἀμήν. Succedunt verba: πρὸσ τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείασ, ἥτισ ἐστὶ μητρόπολισ φρυγίασ τῆσ καπατιανῆσ· στίχων σλ.

23. fol. 230 - 234ʳ col. 1: Epistula Pauli ad Timotheum secunda. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ τιμόθεον β' ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει πάλιν ἀπὸ ῥώμησ· ἡ δὲ πρόφασισ τ. ἐ. αὕτη· Τῶν συναποδημησάντων τῷ παύλω καταλειψάντων αὐτὸν — διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν ἔχει διὰ κινναβάρεωσ γεγραμμένον; tum: ἔπαινοσ τιμοθέου πίστεωσ καὶ προτροπὴ ὑπομονῆσ κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ καὶ αὐτόσ φησι διακαρτερεῖ πάσχων· Πρὸσ τιμόθεον ἐπιστολὴ β'. Inc.: Παῦλοσ ἀπ. ιυ. χυ. διὰ θελήματοσ θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆσ.. des.: ἀσπάζεταί σε εὔβουλοσ καὶ πούδησ καὶ λίνοσ καὶ κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ, ὁ κύριοσ ἰησοῦσ χριστὸσ μετὰ τοῦ πνσ ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν· ἀμήν. Succedunt verba: Πρὸσ τιμόθεον β' τῆσ ἐφεσίων ἐκκλησίασ ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλοσ τῷ καίσαρι ῥώμησ νέρωνι· στίχων ροβ.

24. fol. 234ʳ col. 2 - 238ʳ col. 1: Epistula Pauli ad Titum. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ τίτον ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ νικοπόλεωσ· ἐκεῖ γὰρ παρεχείμαζεν· ἡ δὲ πρόφασισ τ. ἐ. αὕτη· Εἰσ μὲν τὴν κρήτην ἀπέλιπε τὸν τίτον — καλῶν ἔργων προΐστασθαι· καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν; tum: περὶ διδασκάλων ἐπιτηδείων εἰσ διακονίαν καὶ ἔλεγχον ἀπειθῶν· πρὸσ τίτον. Inc.: Παῦλοσ δοῦλοσ θεοῦ ἀπ. δὲ ιυ χυ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ.. des.: ἄσπασαι τοὺσ φιλοῦντασ ἡμᾶσ ἐν πίστει· ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν. Succedunt verba: πρὸσ τίτον τῆσ κρητῶν ἐκκλησίασ πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα· ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεωσ τῆσ μακεδονίασ· στίχων ϛζ.

25. fol. 238r col. 1 - 238v col. 2: Epistula Pauli ad Philemonem. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ φιλήμονα ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμησ· ἡ δὲ πρόφασισ τ. ἐ. αὕτη· Ὀνήσιμοσ ὁ οἰκέτησ φιλήμονοσ ἔφυγε — ἵνα ἐὰν ἔλθη εὕρῃ τοῦ μεῖναι· καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Tum: ἔπαινοσ φιλήμονοσ καὶ εὐχαριστία ὑπὲρ αὐτοῦ· πρὸσ φιλήμονα. Inc.: Παῦλοσ δέσμιοσ χριστοῦ.. Mutila vero in fine, hic enim desideratur folium de quo supra dictum est. Postrema tandem verba sunt: ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖσ δεσμοῖσ τοῦ εὐαγγελίου.

26. fol. 239r - 257v col. 2: Epistula Pauli ad Hebraeos. Praecedit Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ ἑβραίουσ ἐπιστολῆσ· ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ἰταλίασ· ἡ δὲ πρόφασισ τ. ἐ. αὕτη· Ἐπειδὴ οἱ ἰουδαῖοι ἐνίσταντο τῷ νόμῳ καὶ ταῖσ σκιαῖσ — καὶ πείσασ τιμᾶν τοὺσ πρεσβυτέρουσ, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν; tum: θεολογία χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸσ καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆσ καθάρσεωσ τῶν ἐπὶ γῆσ, ἀφ' ἧσ ἀνέβη εἰσ τὴν ἐπουράνιον δόξαν· πρὸσ ἑβραίουσ. Inc.: Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ.. des.: ἀσπάσασθε πάντασ τοὺσ ἡγουμένουσ ὑμῶν καὶ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀπὸ τῆσ ἰταλίασ· ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν. Succedunt verba: πρὸσ ἑβραίουσ ἐγράφη ἀπὸ τῆσ ἰταλίασ διὰ τιμοθέου. στίχων ψγ.

27. fol. 258 - 288v col. 1: Apocalypsis. Tit.: ἀποκάλυψισ τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ἰωάννου τοῦ θεολόγου. Inc.: Ἀποκάλυψισ ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸσ.. des.: ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. ναὶ ἔρχου κύριε ἰησοῦ· ἡ χάρισ κ. τ. λ. Succedunt verba: ἀποκάλυψισ τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ: ↩ καὶ ταύτησ τῆσ βίβλου θεὸσ παρέσχε τὸ τέλοσ. Tandem (fol. 288v col. 2) legitur subscriptio quae supra relata est.

51.

(olim XXXV cl. I. Nan. XXVIII) (1)

S. IOHANNIS CHRYSOSTOMI IN D. PAVLI EPISTVLAS DVAS COMMENTARIVS

Codex chartaceus forma quadrata maiore (0,310 × 0,218 m.), saeculi circiter XIV; foliorum 480, singulis columnis, 21 lineis in singulis paginis; nonnulla folia hic et illic suppleta sunt a manu saeculi XVI. Accurate exaratus characteribus grandioribus ac rotundis.

Inscriptiones rubris sed perpallidis characteribus expressae sunt; textus denotatur obelis marginibus adscriptis.

1. fol. 1r - 2r: Argumentum epistulae Pauli secundae ad Corinthios: Ὑπόθεσισ τῆσ πρὸσ κορινθίουσ δευτέρασ ἐπιστολῆσ. Inc.: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μακεδονίασ· ἡ γὰρ πρόφασισ τῆσ ἐπιστολῆσ αὕτη.. des.: ἀλλὰ μετανοεῖν τοὺσ ἁμαρτόντασ ἐν εὐχαριστίᾳ, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

2. fol. 2r - 358v: Commentarius s. Ioh. Chrysostomi in epistulam Pauli secundam ad Corinthios. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ τοῦ χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰσ τὴν πρὸσ κορινθίουσ δευτέραν ἐπιστολήν. Commentarius incipit: Ἄξιον ζητῆσαι πρότερον τίνοσ ἕνεκεν δευτέραν προστίθησιν ἐπιστολήν.. des.: ὥστε καὶ τῆσ ἀγάπησ ἄξιοι φανῆναι τῆσ αὐτοῦ, καὶ τυχεῖν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

3. fol. 359 - 480r: Commentarius s. Ioh. Chrysostomi in epistulam Pauli ad Galatas. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν.. τοῦ χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰσ τὴν πρὸσ γαλάτασ ἐπιστολήν, μὴ ἰδία ἔχουσα τὸ ἠθικόν. Commentarius incipit: Πολλοῦ τὸ προοίμιον γέμει θυμοῦ καὶ μεγάλου φρονήματοσ.. des.: τούτου δὲ ἐν αὐτοῖσ ὄντοσ, πᾶσα ὥσπερ κόνισ ἀπεσοβεῖτο τῶν τοιούτων δογμάτων ἡ ἀπάτη.

1) V. Mingarelli l. l. p. 36.

52.

(olim I cl. I. SS. Iohannis et Pauli, LXXV, a. 1789)

PSALTERIVM CVM CANTICIS SACRIS VETERIS ET NOVI TESTAMENTI

Codex membranaceus forma minima (0,152 × 0,100 m.) foliorum 196; saeculi circiter XII.

Inscriptiones iam rubro exaratae fere evanuerunt; iisdem inscriptionibus supersedet ornamentum Araborum more delineatum ac rubricatum.

1. 1 - 141^r^: Psalmi Davidis 150. Tit.: Δαυὶδ προφήτου καὶ βασιλέωσ μέλοσ. Incipiunt: Μακάριοσ ἀνὴρ.. desinunt: πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.

2. fol. 141^r^ - 141^v^: Psalmus qui Davidis idiographus dicitur. Tit.: Οὗτοσ ὁ ψαλμὸσ ἰδιόγραφοσ τοῦ δαυὶδ καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρ̅ν̅ ψαλμῶν, ὅτε ἐμονομάχησε πρὸσ τὸν γολιὰν (sic). Inc.: Μικρὸσ ἤμην ἐν τοῖσ ἀδελφοῖσ μου.. καὶ ἦρα ὄνειδοσ ἐξ υἱῶν ἰσραήλ.

3. fol. 141^v^ - 142^v^: Canticum Moysis in exodo: Ὠδὴ μωϋσέωσ ἐν τῇ ἐξόδῳ· Inc.: Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ ἐνδόξωσ — ἐν μέσῳ τῆσ θαλάσσησ.

4. fol. 142^v^ - 145^v^: Canticum Moysis in deuteronomio: Ὠδὴ μωϋσέωσ ἐν τῷ δευτερονόμῳ· Inc.: Πρόσεχε, οὐρανὲ, καὶ λαλήσω — τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

5. fol. 146^r^ - 146^v^: Preces Annae matris Samuelis: Προσευχὴ ἄννησ μητρὸσ σαμουήλ. Inc.: Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου — καὶ ὑψώσει κέρασ χριστῶν αὐτοῦ.

6. fol. 146^v^ - 148^r^: Canticum Abbacuc prophetae: Ὠδὴ ἀββακοὺμ (sic) τοῦ προφήτου· Inc.: Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου — ἐν τῇ ᾠδῇ αὐτοῦ.

7. fol. 148^r^ - 149^r^: Preces Esaiae prophetae: Προσευχὴ ἠσαΐου τοῦ προφήτου· Inc.: Ἐκ νυκτὸσ ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου — ἕωσ ἂν παρέλθοι ἡ ὀργὴ κυρίου.

8. fol. 149r - 149v: Preces Ionae prophetae: Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Inc.: Ἐβόησα ἐν θλίψει μου — εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ.

9. fol. 149v - 151r: Preces trium puerorum: Προσευχὴ τῶν γ' παίδων· Inc.: Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς, — ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.

10. fol. 151r - 152r: Hymnus trium puerorum: Ὕμνος τῶν ἁγίων τριῶν παίδων. Inc.: Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον — καὶ ἅγιον πνεῦμα τὸν κύριον.

11. fol. 152r 153r: Canticum Deiparae ex evangelio secundum Lucam: Ὠδὴ τῆς θεοτόκου ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίου. Inc.: Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου — καὶ τὸ σπέρμα τοῦ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

12. fol. 153r - 153v: Canticum Zachariae prophetae: Ὠδὴ προφήτου ζαχαρίου πατρὸς τοῦ προδρόμου. Inc.: Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς — εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

13. fol. 153v - 177r: Menologium. Prima tituli verba, iam rubro exarata, evanuerunt, tum haec leguntur· καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν συμεὼν τοῦ στυλίτου καὶ ἀρχιμανδρίτου, καὶ ἡ σύνταξις τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῶν μιασηνῶν.. Inc.: Ὁ πάσης δημιουργὸς τῆς κτίσεως.. des.: χαῖρε, παρθένε, χριστιανῶν τὸ καύχημα.

14. fol. 177r - 183r: Apoliticia et contacia diversa. Titulus, iam rubro exaratus, prorsus evanuit. Incipiunt vero: Τελώνην ποτὲ οἰκτιρμὸν.. desinunt: παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

15. fol. 184 - 194v: Officium B. M. Virginis in acathisto: Ἀκολουθία εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον εἰς τὴν παραμονὴν τῆς ἀκαθίστου. Inc.: Βουλὴν προαιώνιον... des.: καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος (Idem quod legitur in *Horologio*, Venetiis 1687 p. 135 sqq.).

16. fol. 195 - 196r: Nonnullae preces a manu seriore exaratae.

53.

(olim II cl. I. Ex monasterio s. Ioh. in Viridario Paduae, a. 1782)

PSALTERIVM CVM CANTICIS SACRIS

Codex chartaceus forma minima (0,148 × 0,108 m.), foliorum 284, constans 36 quaternionibus signatis litteris ά - λ̅ϛ̅; mutilus initio et in medio, duo enim folia ex quaternione ά et duo ex quaternione λ̅ε̅ interciderunt. Scriptus anno 1446, ut fertur ex hac nota quae exstat in fine voluminis, minio exarata: τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν θεῷ χάρισ· ἔτουσ ϛϡνδ, ἰνδικτιῶνοσ θ'. Possessor vero haec atramento eadem pagina inscripsit: « Ioh. Calphurnius oratoriam artem grece latineque Patavii gloriose docens, librum hunc canonicis Regularibus s. Iohannis in viridario devotus legavit: ut inde profitiens Lector sis oratus. M. CCCCC. III. »

Psalmorum numeri marginibus minio sunt adscripti; inscriptiones, psalmorum tituli, ac litterae maiores item minio expressa sunt.

1. fol. 1 - 259[r]: Psalterium in sectiones sive cathismata viginti distinctum ([1]).

2. fol. 259[v] - 260[r]: Davidis psalmus idiographus extra numerum sub titulo: Οὗτοσ ὁ ψαλμὸσ ἰδιόγραφοσ τοῦ δαυὶδ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρ̅ν̅ ψαλμῶν, ὅτε ἐμονομάχησε πρὸσ γολιάθ.

3. fol. 260[v] - 284[r]: Cantica sacra, eadem quae insunt in codice proxime praecedente, nempe duo Moysis, Annae, Habbacuc, Esaiae, Ionae, trium puerorum duo, B. M. Virginis et Zachariae. In fine haec leguntur: χ[illegible] τῷ ἐλωΐ, subiecta sigla quae nomen θεόδωροσ significare videtur.

---

1) De divisione ista psalterii vide quae disserit Leo Allatius in opere quod inscribitur: *de Libris ecclesiasticis Graecorum,* ed. 1644 p. 55 seq.; nec non Du Cangius in *Glossar. med. et inf. Graecitatis* sub voce κάθισμα.

54.

(olim XXVI cl. I. Nan. XIX) (1)

PSALMI ALIQVOT CVM CANTICIS SACRIS

Codex membranaceus forma oblonga (0,252 × 0,176 m.), foliorum 43, binis columnis, 40 lineis in singulis paginis; mutilus initio in medio et in fine. Scriptus saeculo XIV.

Elegantissime exaratus minutis sed perspicuis characteribus; litterae maiores, unicuique psalmo extra linearum seriem praefixae, rubro et caeruleo colore expressae sunt; praeterea lineae venustissime delineatae et vivis coloribus suffectae complurium paginarum margines adornant.

Fuit papae Giovanni; legitur enim in folio chartaceo codici praefixo manu Iacobi Nani: « Datomi dal papa Giovanni della Madonna di Casopo alle Castrades; » hic vero papa Giovanni idem fortasse est ac Giovanni Trulinò cui inscripta est epistula quae exstat in codice Naniano XXIX (postea Marciano XXXVI classis I): « Al M^{o}. R^{do}. Sr Mio Os^{mo} Il S^{r}. Papa Giovanni Trulinò a s. Maria Odigitria. Candia. »

Continet codex nonnullos Davidis psalmos cum versione Latina e regione; ita ut in altera columna textus Graecus, in altera interpretatio Latina exhibeatur.

1. fol. 1 - 8^{v}: Psalmi a 23 ad 43. Prima quidem verba in codice sunt: ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν.. (ps. 23 - 2), postrema autem: οὐχὶ ὁ θεὸσ ἐκζητήσει ταῦτα, αὐτὸσ γὰρ γινώσκει τὰ κρύφια τῆσ καρδίασ (ps. 43, 22).

2. fol. 9 - 42^{r}: Psalmi a 70 ad 150. Tit.: Εἰσ τὸ τέλοσ τῶν υἱῶν ἀδὰμ καὶ τῶν πρώτων τῶν αἰχμαλωτισθέντων. Inc.: Ἐπὶ σοί, κύριε, ἤλπισα. In margine κάθισμα θ'. Postrema verba sunt: πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.

3. fol. 42^{r} - 43^{v}: Canticum Isaiae (Latine tantum, cum columna adversa vacua relicta sit), Annae, Moysis et Abbacuc Graece et Latine.

1) V Mingarelli l. l. p. 12.

55

(olim XIII cl. I. Nan. VI) (1)

VETERIS TESTAMENTI LIBRI ALIQVOT

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,280 × 0,205 m.), foliorum 361; mutilus initio, praeterea priora 39 folia in longitudinem abscissa sunt ut dimidium tantum remaneat. Scriptus saeculo XI vel XII.

Omnia folia a primo ad 291r habent in imo margine additam a manu saeculi circiter XV paraphrasim seu catenam in psalmos, quae a psalmo 5 (nam praecedentes psalmi desiderantur) ad 39 pervenit. Prima verba nunc sunt: κατοικεῖν ὁ τῶν ὅλων θεὸσ, ἐπειδὴ καὶ -- Catena ex pluribus interpretibus contexta est, quorum nomina, ut Athanasius, Theodoretus, hic et illic inseruntur. Folio autem 15r incipit commentarius in psalmum sextum, quem praecedit argumentum: Ὑπόθεσισ· ὀγδόην τὴν μέλλουσαν κατάστασιν ὁ προφητικὸσ λόγοσ καλεῖ· ἐπειδὴ γὰρ ὁ παρὼν βίοσ διὰ τῶν ἑπτὰ τῆσ ἑβδομάδοσ ἡμερῶν ἀνακαλεῖται, εἰκότωσ τὸν ἔξω τοῦ ἑβδοματικοῦ ἀριθμοῦ αἰῶνα ὁ θεῖοσ ὄγδοον προηγόρευσε λόγοσ. ψαλμὸσ ς'· κύριε, μὴ... ἐπειδὴ μοιχεία καὶ φόνοσ με τῆσ κληρονομίασ ἐκβάλλουσι μὴ ὀργισθῇσ μου διὰ τὸν οὐρίαν, μηδὲ θυμωθεὶσ τὴν βερσαβέε.. Postrema verba sunt (fol. 291r): ἀντὶ γὰρ τῶν νομικῶν ἱερείων τὰ ἡμέτερα μέλη καθιεροῦν ὁ δεσπότησ προσέταξεν (2).

1. fol. 1 - 15v: Praefatio in 2 librum Paralipomenon. Tit.: Παραλειπομένων β'· Ἐν τῇ δευτέρα βίβλω τῶν παραλειπο[Sequuntur praefationes in primum et secundum Esdrae, Iobum, Proverbia, Ecclesiastem, Canticum canticorum, Ecclesiasticum, Esther, Tobiam et Iudith; haec vero postrema praefatio mutila est, nam post folium 15 nonnulla desiderantur.

2. fol. 16 - 43v: Paralipomenon liber primus. Tit.: Παραλειπόμενον

---

1) Mingarelli l. l. p. 4.

2) Ex adlatis verbis colligitur hunc commentarium non eundem esse qui legitur in *Expositione Patrum Graecorum in psalmos*, edita a Balth. Corderio. Antuerpiae 1643 in folio.

πρῶτον τῶν βασιλείων. Inc.: 'Αδάμ, σήθ, ἐνώσ.. des.: καὶ ἐπὶ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ γῆσ.

3. fol. 43ᵛ - 79ᵛ: Paralipomenon liber secundus: Παραλειπομένων β'. Inc.: Καὶ ἐνίσχυσεν σαλωμὼν, υἱὸσ δαυὶδ... des.: ἔσται ὁ θεὸσ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀναβήτω.

4. fol. 80 - 96ʳ: Liber primus Esdrae. Tit.: Ἔζρασ (sic) ά. Inc.: Καὶ ἤγαγεν ἰωσίασ τὸ πάσχα.. des.: οἷσ ἐδιδάχθησαν καὶ ἐπισυνήχθησαν.

5. fol. 96ʳ - 106ᵛ: Liber secundus Esdrae. Tit.: Ἔζρασ β'. Inc.: Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει κύρου βασιλέωσ περσῶν.. des.: καὶ ἐγέννησαν ἐξ αὐτῶν υἱούσ.

6. fol. 106ᵛ - 122ᵛ: Neemias. Tit.: Λόγοι νεεμία υἱοῦ ἀχαλία (sic). Inc.: Καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ χασηλεῦ ἔτουσ εἰκοστοῦ.. des.: μνήσθητί μου ὁ θεὸσ ἡμῶν εἰσ ἀγαθωσύνην.

7. fol. 123 - 134ʳ: Esther· 'Εσθήρ, in 55 capita divisus. Inc.: Ἔτουσ δευτέρου βασιλεύοντοσ ἀρταξέρξου.. des.: καὶ ἡρμηνευκέναι λυσίμαχον, τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.

8. fol. 134ʳ - 144ʳ: Tobias. Τωβίτ. Tit.: Βίβλοσ λόγων τωβίτ. Inc.: Τοῦ βιήλ, τοῦ ἀνανιήλ.. des.: καὶ ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν, ἐπὶ νηνευί.

9. fol. 144ᵛ - 161ᵛ: Iudith. 'Ιουδείθ. Inc.: Ἔτουσ δωδεκάτου τῆσ βασιλείασ ναβουχοδονόσορ.. des.: καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὴν ἡμέρασ πολλάσ.

10. fol. 161ᵛ - 198ᵛ: Maccabaeorum liber primus: Μακκαβαίων Α'. Inc.: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι ἀλέξανδρον φιλίππου.. des.: ἀφ' οὗ ἐγένετο ἀρχιερεὺσ ἀντὶ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

11. fol. 199 - 215ᵛ: Maccabaeorum liber secundus: Μακκαβαίων Β'. Inc.: Τοῖσ ἀδελφοῖσ τοῖσ κατ' αἴγυπτον ἰουδαίοισ χαίρειν.. des.: ἐνταῦθα δὲ ἔσται ἡ τελευτή.

12. fol. 216 - 228ᵛ: Maccabaeorum liber tertius: Μακκαβαικῶν ἢ πτολεμαικῶν. Inc.: Ὁ δὲ φιλοπάτωρ μαθὼν παρὰ τῶν ἀνακομισθέντων.. des.: εὐλογητὸσ εἶ ὁ ῥύστησ ἰσραὴλ εἰσ τοὺσ ἀεὶ χρόνουσ· ἀμήν.

13. fol. 228 - 252ʳ: Iosephi Sermo de recta ratiocinatione: Ἰωσήππου περὶ σώφρονοσ λογισμοῦ. Inc.: Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων.. mutilus in fine; deficit enim in verbis: ἥτισ ἑπτὰ παῖδασ τεκοῦσα, οὐδενὸσ μήτηρ γεγέννημαι. Exstat impressus inter *Flavii Iosephi opera edita ab Haverkampo,* Amstelaedani. 1726. t. II. p. 497 sqq. (Cum folium 252ᵛ vacuum esset, manus recentior Decalogum ibi inscripsit).

14. fol. 253 - 281ʳ: Iob. Tit.: Ἄνθρωπόσ τισ ἦν ἐν χώρα τῇ αὐσήτιδι, ὦ ὄνομα ἰώβ. Inc.: Καὶ ἦν ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ ἀληθινὸσ ἄμεμπτοσ.. des.: βαλδὰδ ὁ σαυχαίων τύρρανοσ, σοφὰρ ὁ μηναίων (sic) βασιλεύσ.

15. fol. 281ᵛ - 308ʳ: Liber proverbiorum: Παροιμίαι. Inc.: Παροιμίαι σαλομῶντοσ υἱοῦ δαυίδ.. des.: ὅτι ὁδοὶ ἀνδρὸσ πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσονται, καὶ κατορθώσουσιν αὐτῷ τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων.

16. fol. 308ᵛ - 317ʳ: Ecclesiastes: Ἐκκλησιαστήσ. Inc.: Ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ δαυίδ.. des.: ὅτι συμπᾶν (sic) τὸ πλήρωμα ὁ θεὸσ ἄξει εἰσ κρίσιν ἐν παντὶ παρεωραμένω, ἐὰν ἀγαθὸν ἐὰν πονηρόν.

17. fol. 317ʳ - 321ʳ: Canticum. Tit.: ἄσματα ἀσμάτων. Inc.: Ἆσμα ἀσμάτων, ὅ ἐστιν τῶ σαλωμὼν.. des.: φύγε ἀδελφιδέ μου, καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι ἢ τῶ νεβρῶ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

18. fol. 321ᵛ - 337ʳ: Sapientia Salomonis. Tit.: σοφία σαλομῶντοσ. Inc.: Ἀγαπήσατε δικαιοσύνην.. des: Προκατασκευαζομένοισ τὰ ἴθη (sic) ἐν νόμω βιοτεύειν.

19. fol. 337ʳ - 361ᵛ: Sapientia Sirach. Tit.: σοφία ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ. Inc.: Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου.. Mutilus in fine, deficit enim in verbis: καὶ γὰρ τοῦτό ἐστι τήρησισ ἐντολῶν, ὁ πιστεύων νόμω προσέχει ἐντολαῖσ, καὶ ὁ πεποιθὼσ κυρίω — c. 35, v. 28.

56.

(olim XVI cl. I. Nan. IX) (1)

PSALMI CVM PRECIBVS ET CANTICIS SACRIS

Codex membranaceus forma quadrata minore (0,190 × 0,120 m.), foliorum 279, constans 36 quaternionibus et unione, signatis litteris β' - λζ, nam quaternio ά prorsus intercidit; excidit etiam folium unum ex quaternionibus γ', κβ et λϛ. Scriptus saeculo circiter XIII.

Inscriptiones rubris characteribus, iam vero fere evanidis, exaratae sunt.

1. fol. 1 - 253v: Psalmi a nono ad centesimum quinquagesimum, quibus breves preces insertae sunt. Codex initio, ut diximus, mutilus est; prima autem verba sunt orationis cuiusdam, ita: τῆσ ἡμέρασ οὐκ ἐβάστασα.. subsequitur altera oratio quae incipit: Δέσποτα κύριε παντοκράτορ.. Psalmis succedunt trisagia et troparia quae incipiunt verbis hymni dicti acathisti: Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια...

2. fol. 254r - 254v: Psalmus qui idiographus Davidis vocatur.

3. fol. 255 - 279v: Cantica Mosis duo, Annae, Abbacuc, Isaiae, Ionae, trium puerorum duo, Deiparae, Zachariae et Ezechiae Additur in fine oratio quae incipit: Μνήσθητι, κύριε, τοῦ κόσμου σου.. ac desinit: ἐλέησον καὶ ἐμὲ τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου· ὅτι εὐλογητὸσ εἶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 7.

57.

(olim LXII cl. I. Nan. CXLVII) [1]

PSALTERIVM CVM CANTICIS SACRIS ET ALIA ECCLESIASTICA

Codex chartaceus forma quadrata minore (0,210 × 0,155 m.), foliorum 300, singulis columnis, 17 lineis in singulis paginis. Scriptus saeculo XV.

Erat anno 1514 Zachariae cuiusdam, nam in fine haec leguntur: τὸ παρὸν βιβλίον ἔναι ἐμοῦ Ζαχαρίου τοῦ μεγάλου ἰωάν[νου . . .] εἰσ ἔτουσ αφιδ.

Inscriptiones ac psalmorum numeri, marginibus adscripti, minio exarata sunt; litterae initiales speciosum in modum delineatae ac rubricatae cuique psalmo extra linearum seriem praefiguntur.

1. fol. 1 - 211r: Psalterium in viginti cathismata divisum. Cuique psalmo vel in summa vel in ima pagina additur breve argumentum minio scriptum; argumentum, ex. gr. primi psalmi est: προτροπὴ θεοσεβείασ καὶ ἀποτροπὴ τοῦ ἐναντίου.

2. fol. 211v - 212r: Psalmus Davidis idiographus. Tit.: Οὗτοσ ὁ ψαλμὸσ ἰδιόγραφοσ τῷ δαυὶδ καὶ ἔξω τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρ̄ν ψαλμῶν, ὅτε ἐμονομάχησε τὸν γολιάθ. Inc.: Μικρὸσ ἤμην . . des.: καὶ ἦρα ὄνειδοσ ἐξ υἱῶν ἰσραήλ.

3. fol. 212 - 231v: Cantica Moysis duo, Annae, Abbacuc, Esaiae, Ionae, trium puerorum duo, et Zachariae.

4. fol. 231v - 275v: Vita Mariae Aegyptiacae a Sophronio Hierosolymitano scripta. Inc.: Μυστήριον βασιλέωσ κρύπτειν καλὸν . . des.; ὅπωσ καὶ ἡμᾶσ καταξιώσει ἐλέουσ τυχεῖν ἐν τῇ ἡμέρα τῆσ κρίσεωσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ κυρίῳ ἥμων, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα κ. τ. λ. V. Fabr. *Bibl. gr.* (ed. Harles) vol. 9 p. 164 sq.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 338.

5. fol. 275ʳ - 282ʳ: Miraculum quoddam s. Iohannis Chrysostomi precibus perpetratum. Inc.: Ἀνήρ τισ τῶν ἐμφανῶν εἶχε πίστιν πολλὴν εἰσ τὸν ἅγιον τοῦ χριστοῦ ἱεράρχην ἰωάννην τὸν χρυσόστομον.. des.: καὶ ἐξομολογήσει τῷ φιλανθρώπω θεῷ, τῷ θέλοντι πάντασ ἀνθρώπουσ σωθῆναι.

6. fol. 282ʳ - 300ʳ: Sermo de charitate. Tit.: Περὶ ἀγάπησ καὶ εἰσ τὸ ῥητὸν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. Inc.: Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἀνωτέρα ἐστὶν ἡ ἀγάπη.. des.: ὕμνον, πρὸσ ταύτην δὲ ὁ ἐκ σοῦ σαρκωθεὶσ θεὸσ καὶ ἄνθρωποσ. Sequuntur nonnullae orationes a manu seriore exaratae, quarum prima incipit: Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια.

58.

(olim XXVII cl. I. Nan. XX) (¹)

PSALMI CVM PRECIBVS

Codex chartaceus forma oblonga (0,220 × 0,135 m.), foliorum 57; mutilus initio. cum priora 45 folia prorsus perierint, ita ut folium primum signatum sit numero 46; mutilus etiam in fine. Scriptus saeculo XVI.

Psalmorum tituli ac litterae initiales, extra linearum seriem adpositae, minio exarata sunt.

Incipit codex ab oratione quadam, cuius prima verba modo sunt: ἡ μεγαλοπρέπεια τῆσ δόξησ σου... Psalmis vero praecedunt hi versus iambici senarii, minio scripti:

δαυὶδ προφητάνακτοσ ᾀσμάτων βίβλοσ,
ὀρφεὺσ ἀληθὴσ τῆσ θεοπνεύστου λύρασ
ταύτησ δαυὶδ πέφυκεν ὁ προφητάναξ,
δι' ἧσ τὸ παγκόσμιον ᾆσμα καὶ μέλοσ
προῆσε λαμπρῶσ τὸν θεανθρώπου λόγον·
ὡσ γραμματεὺσ κάλλιστοσ, ὡσ ὀξυγράφοσ,
ὡσ καλλιγράφοσ διαθήκησ τῆσ νέασ.

1) V. Mingarelli l. l. p. 12 sq.

Quibus succedit titulus psalmi primi: ψαλμὸσ τῶ δαυὶδ ἀνεπίγραφοσ παρ' ἑβραίοισ; tum psalmi a primo ad centesimum quinquagesimum per cathismata distincti, quibus inseruntur breves quaedam preces. Sequuntur aliae preces, quarum postrema desinit in verbis: μὴ ἐπάξησ μοι τὸν θάνατον αἰφνίδιον.

59.

(olim XLIX cl. I. Nan. CLXXI) (1)

PSALTERIVM CVM PRECIBVS ET CANTICIS SACRIS FRAGMENTA EVANGELISTARII PALIMPSESTI (2)

Codex membranaceus forma quadrata (0,240 × 0,178 m.), foliorum 254, singulis columnis, 15 lineis in unaquaque pagina; mutilus initio. Scriptus saeculo X vel XI.

Inscriptiones iam rubro exaratae fere evanuerunt.

1. fol. 1 - 216v: Psalmi 150 per 20 cathismata distincti. Cum codex initio, ut diximus, mutilus sit, folium 1r incipit ab his primi psalmi verbis: προσώπου τῆσ γῆσ ... Unicuique cathismati succedunt hymni triadici vel troparia κατανυκτικά, vel aliae quaedam orationes.

2. fol. 216v - 217r: Psalmus Davidis idiographus. Tit.: Οὗτοσ ὁ ψαλμὸσ ἰδιόγραφοσ τῶ δαυὶδ κ. τ. λ. Inc.: Μικρὸσ ἤμην ..

3. fol. 217v - 243v: Cantica Moysis duo, Annae, Abbacuchi, Esaiae, Ionae, trium puerorum tria, Deiparae, Zachariae, s. Symeonis, ss. Apostolorum, Sophronii Hierosolymitani, s. Ioh. Damasceni. Sequuntur troparia anastasima, quae incipiunt: Τῶν ἀγγέλων ὁ δῆμοσ ...

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 381 sqq.

2) Cf. Gregory l. l. p. 724 num. 269.

4. fol. 244 - 252ᵛ: Theophanis Archiepiscopi Nicaeni oratio de Deipara: Θεοφάνους τοῦ ἁγιωτάτου μητροπολίτου νικαίας τοῦ γραπτοῦ κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον. ᾠδὴ ά. πλ. δ'

5. fol. 252ᵛ-254ᵛ: Fragmenta evangelistarii palimpsesti, ex evangelio scilicet Matthaei 8, 32-9, 1. 9, 9-13; et Iohannis 2, 15-22. 3, 22-26. 6, 16-26; binis columnis, 21 lineis in singulis paginis; charactere unciali saeculi septimi exeuntis. Tischendorfius edidit, *Mon. sacra ined.* vol. I p. 201-206. Cf. etiam Prolegomena in eadem p. XXXVIII sq.

60.

(olim XXXII cl. I. Nan. XXV) (1)

PSALMI CVM ALIQVOT CANTICIS SACRIS

Codex membranaceus forma minima (0,132 × 0,114 m.), foliorum 206 (antiquiore numeratione 5 folia chartacea et 4 folia membranea quae ad codicem non pertinent nec sunt exarata, comprehensa fuerant); utrimque mutilus; scriptus saeculo X vel XI.

Codex pulcherrimus, nitidissime scriptus minutis characteribus; dativis iota constanter adpingitur. Psalmorum tituli et litterae initiales, extra litterarum seriem adpositae, aurea sunt; unicuique psalmorum cathismati supersedet ornamentum venuste delineatum ac vivis coloribus depictum.

1. fol. 1 - 3ᵛ: Tabulae paschales (eae videlicet quibus praedicebantur pascha et alia festa per anni circulum) aureis characteribus exaratae et inclusae circulis minio et auro ornatis. Ex folio vero primo litterae erasae sunt; primus autem horum circulorum cuius litterae supersunt, haec habet: ϛφϟα (6591 = Ch. 1084), ἰνδ. ϛ'. κυκλ. ἡλίου. ια. κύκλ. σελήνης. ιζ. ἡ ἀπόκρ. φε-

1) V. Mingarelli l. l. p. 29 - 31.

βρουαρίου ιβ. νομικὸν πάσχα ἀπριλλίω ε' ἡμέρ. δ'. χριστ. πάσχα ἀπριλλίω θ'. Ex quibus verbis apparet codicem scriptum esse ante annum 1084; earum enim tabularum usus erat pro annis tantummodo futuris.

2. fol. 4 - 12ʳ: Homilia in Inscriptiones psalmorum, Iohanni Chrysostomo adscripta; mutila initio, cum prima verba modo sint: ἀλλ' ἔστιν ἀνταπόδοσισ, ὅτι σὺ ἀποδώσεισ, φησὶν ἑκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.. des.: καὶ τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν παρέξει ἡμῖν, ἧσ καὶ γένοιτο πάντασ ἡμᾶσ ἐπιτυχεῖν· χάριτι καὶ φιλανθρωπία αὐτοῦ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ῑυ̅ χυ̅, ὦ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν. (Inter spuria edidit Montfauconus: *s. Ioh. Chrysost. Opera omnia.* Venetiis 1740. t. V. p. 542 sqq.).

3. fol. 12ᵛ - 19ʳ: Argumentum Eusebii Pamphili in psalmos: Ὑπόθεσισ εὐσεβίου τοῦ παμφίλου εἰσ τοὺσ ψαλμούσ. Inc.: Τῆσ βίβλου τῶν ψαλμῶν... Succedunt eiusdem Eusebii argumenta in unumquemque psalmum: Ὑποθέσεισ τοῦ αὐτοῦ εὐσεβίου εἰσ τοὺσ ψαλμούσ. Inc.: ά. προτροπὴ θεοσεβείασ καὶ ἀποτροπὴ τοῦ ἐναντίου; (In lucem protulit haec Eusebii argumenta Montfauconus: *Coll. nova Patrum et Scriptorum Graecorum*, t. I. p. 2 sqq.); tum argumenta quattuordecim Canticorum, nempe Moysis duo, Annae, Abbacuc, Esaiae, Ionae, trium puerorum tria, B. M. Virginis, Zachariae, Ezechiae, Manassis, Symeonis Senis.

4. fol. 19ᵛ - 20ᵛ: Argumentum Eusebii in diapsalma: Ὑπόθεσισ εὐσεβίου εἰσ τὸ διάψαλμα. Inc.: Πολλάκισ ζητήσασ.. des.: ὕμνει τὸν θεὸν καὶ πάντεσ ἐπεφώνουν σὺν τῶ ψάλλοντι τὸ ἀλληλούϊα.

5. fol. 20ᵛ - 21ʳ: Duodecim versus iambici litteris uncialibus aureis exarati (V infra pag. 120, ubi ex alio codice iidem versus, quibus plerique alii adiecti sunt, exscribuntur).

6. fol. 22 - 202ʳ: Psalterium in sexaginta glorias (δόξασ) et viginti cathismata (κάθισματα) distinctum. Intercidit vero folium primum, prima enim verba modo sunt: Ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖσ ἐκγελάσεται αὐτοὺσ... deest igitur psalmus primus et initium secundi. Iterantur autem Eusebii argumenta, cum unicuique psalmo argumentum suum praemittatur. Psalmi vero in brevissimos versiculos sunt divisi. Post psalmum ultimum (150) haec notata sunt: Δόξα ξ'. Κάθισμα κ'. Στίχοι νζ̅.

7. fol. 202ʳ - 202: Psalmus qui Davidis idiographus vocatur sub titulo:

Οὗτοσ ὁ ψαλμὸσ ἰδιόγραφοσ τῷ δαυὶδ καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρ̄ν ψαλμῶν, ὅτε ἐμονομάχησε πρὸσ τὸν γολιάδ (sic). Inc.: Μικρὸσ ἤμην ... des.: καὶ ἦρα ὄνειδοσ ἐξ υἱῶν ἰσραήλ.

8. fol. 203 - 206ᵛ: Cantica Moysis duo; secundum vero canticum mutilum est, cum postrema verba in codice sint: Νεανίσκοσ σὺν παρθένωι θηλάζων μετὰ —

61.

(olim XXXVI cl. I. Nan. XXIX) (1)

INTERPRETATIO IN PSALMOS ET CANTICA

Codex bombycinus forma quadrata maiore (0,330 × 0,242 m.), foliorum 243, singulis columnis, 42 lineis in singulis paginis, mutilus initio; et revera folium quod hodie est primum, signatum est in capite paginae littera β′ (folia omnia sunt deinceps sic signata usque ad litteras σμβ); mutilus etiam in fine. Praefixa vero sunt 4 folia chartacea, recentiore numeratione comprehensa, scripta manu saeculi XVI, quae tamen cum valde attrita ac lacera sint, vix legi possunt; videntur tantum sermonem quendam de psalmis generatim exhibere. Codex autem satis eleganter et emendate scriptus est saeculo XIV aut fortasse XIII.

Fuit olim Iacobi Christophori primum, postea Iohannis Trulinò Cretensis, nam in imo margine folii 1ʳ haec leguntur: Ἐκ τῶν τοῦ ἰακώβου χριστοφόρι, quibus verbis manus multo recentior subiunxit: νῦν δὲ ἰωάννου ἱερέως τρουλινοῦ τοῦ κρητός. Exstat praeterea ad finem voluminis epistula inscripta: « Al M.° R.° S.ʳ Mio Oss.ᵐᵒ Il S.ʳ papa Giovanni Trulinò. a S. Maria Odigitria. Candia. » (V. supra, cod. 54 p. 107).

1. fol. 5 - 231ᵛ: Interpretatio in psalmos. Cum primum folium, ut supra

1) V. Mingarelli l. l. p. 36 sq.

diximus, desideretur, prima verba modo sunt: ἁμαρτωλοὺσ τό γε νῦν ἔχων, κοινῶσ καλεῖ τοὺσ μὴ ἀσεβεῖσ, ἄλλωσ δὲ διεφθαρμένουσ καὶ φαύλουσ.. Primus vero psalmorum versiculus qui postea occurrit est: ὅτι γινώσκει κύριοσ ὁδὸν δικαίων κ. τ. λ. (ps. 1, vers. 6), cui succedit interpretatio quae incipit: Δείκνυσιν ὡσ οὐδεὶσ λανθάνει θεόν· καὶ γὰρ τὰσ μὲν ὁδοὺσ τῶν δικαίων.. des.: καὶ ζημιωθήσεται. Tum interpretatio secundi psalmi quae incipit: Ὁ δεύτεροσ ψαλμὸσ ἀνεπίγραφοσ καὶ οὗτοσ παρ' ἑβραίοισ· προαγορεύει δὲ τὴν κατὰ τοῦ σωτῆροσ τῶν ἀνελόντων ἐπιβουλήν.. Interpretatio vero in psalmum ultimum (150) desinit in verbis: καὶ τὸν παρόντα βίον ἀπροσκόπωσ ἀνύσομεν, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησισ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν. Quinam vero sit huius interpretationis auctor, equidem ignoro.

2. fol. 231ʳ - 243ʳ: Expositio Canticorum, videlicet Moysis duorum, Annae, Abbacuc, Esaiae et Ionae; hoc vero ultimum mutilum est in fine, et cum postremum folium tineis exesum et vetustate valde attritum sit, haec tantum verba sub finem explicari possunt: καὶ στυπίον καὶ κλίμαξ... τῆσ καμίνου ἐπὶ πήχεισ τέσσαρεσ... οἷσ εὗρε —

62.

(olim XXX cl. I. Nan. XXIII) (1)

CATENA PATRVM IN PSALMOS

Codex membranaceus forma quadrata (0,255 × 0,192 m.), foliorum 86; mutilus in fine; scriptus saeculo circiter X.

Litterae initiales minio sunt exaratae; psalmi litteris grandioribus in mediis paginis, commentaria characteribus minoribus in marginibus scripta sunt.

1) V. Mingarelli l. l. p. 18 - 27.

1. fol. 1 - 86v: Psalmi a primo ad centesimum quartum cum commentariis ex Chrysostomo, Basilio, Hesychio, Theodoreto, Origene, Athanasio, Aretha, Eusebio, Didymo, Diodoro, Aquila, Maximo, Gregorio Nazianzeno, Isidoro, Theodotione, Gregorio Nysseno, Theodotio (θεοδωτίου), Cyrillo, et Symmacho, quorum nomina compendiis suis locis citantur (1). Quinam autem sit huius collectaneae auctor, equidem ignoro; cum vero plurimis in paginis scriptura iam fere interierit, magno usui esse non potest. Tit.: Βίβλοσ ψαλμῶν. Folio 1r scriptura prorsus deleta est, ita ut iam legi non possit; fol. 1v summa pagina prima commentarii verba sunt haec: έ (id est versiculus quintus): Οὐχ οὕτωσ οἱ ἀσεβεῖσ· Τῷ διπλασιασμῷ τῆσ ἀπαγορεύσεωσ σαφέστερον τὴν ... δείκνυσιν· εἶτα φασίν· ἀλλ' ἢ ὁ χνοῦσ καὶ τὰ ἑξῆσ· ἐκεῖνοι γάρ φησιν ὑπὸ τῶν θείων ἀρδόμενοι λόγων κ. τ. λ. Psalmorum postrema verba in codice sunt: Καὶ ἔστησαν αὐτὴν (ps. 104, vers. 10); commentarii vero ea quae in fine legi possunt, sunt: δεσπότου συμπεράνασ χριστοῦ (2).

63.

(olim XLI cl. I. Nan. XXXIV) (3)

CATENA PATRVM IN PSALMOS
GERMANI ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI
OPVS LITVRGICVM

Codex chartaceus forma oblonga maiore (0,320 × 0,218 m.), foliorum 348. Continet duo opera prorsus diversa, a duobus scribis saeculo XVI et XVII exarata; nimirum:

I. Catena in psalmos.

Inscriptiones, psalmorum tituli, nomina auctorum catenae rubro exa-

1) Ipse Mingarellius pleraque specimina ex hac Catena attulit, prae ceteris vero omnia loca Didymi Alexandrini quae in codice exstant, exscripsit.

2) Ex adlatis Commentarii locis apparet Catenam hanc diversam esse a Catena quam Daniel Barbarus Latine edidit. Venetiis 1569 in fol.°; nec non ab edita Graece et Latine a Balthasare Corderio. Antuerpiae 1643-46 voll. 3 in fol.°

3) V. Mingarelli l. l. p. 44 sq.

rata sunt; litterae initiales item rubro extra litterarum seriem sunt expressae. Scripta saeculo XVI.

1. fol. 2 - 7ʳ: Prolegomena in psalterium, praemisso titulo: Ψαλτήριον σὺν θεῷ περιέχον τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ψαλμῶν, ἅμα τῶν ὠδῶν καὶ εὐχῶν σὺν ἀκριβεία πολλῇ· κατὰ στίχον. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου τοῦ μεγάλου καὶ ἑτέρων ἁγίων ἐξηγητῶν. Sequuntur:

ἴαμβοι εἰς τὸ ψαλτήριον:
Ἄκουε δαυὶδ τοῦ παρ' ἡμῖν ὀρφέως,
Φόρμιγγα κινεῖ μυστικῆς μελωδίας·
Σιγᾶν δὲ ποιεῖ τῶν παθῶν τὰ θηρία,
Ὅτ' ἂν σφαλεῖσα τοῦ πρέποντος ἡ φύσις
Πρὸσ θηριώδεις ἐκτραπῇ δυσφημίας.
Ὥσπερ τὸ πνεῦμα τὸν Σαοὺλ τὸ συμπνίγον,
Δαυὶδ διώκει τῇ βοῇ τῆς κινύρας,
Οὕτως δὲ καὶ νῦν ἡ φάλαγξ τῶν δαιμόνων
Τὸ ψαλμικὸν μέλποισιν ἡμῖν πυκτίον
Τῇ σῇ κελεύσει, χριστὲ, πόρρω φευγέτω
Ὠδαῖς ἐν ὕμνω ψαλμικοῖς τε καὶ κρότοις
Σοὶ προσφέρωμεν αἶνον ὡς θεῷ μόνῳ.
Ἕτεροι στίχοι:
Τοῦ πνεύματος τὰ θεῖα τόξα καὶ βέλη
Τείνας ὁ δαυὶδ ψαλμοκινήτῳ λύρα
Ἅπασαν ὄντως προσβολὴν ἐναντίαν
Βάλλει, τιτρώσκει, καὶ διώκει, καὶ τρέπει·
Πιστῶν δὲ πάντων πρὸς θεὸν πτεροῖ φρένα,
Καὶ τῶν χαμερπῶν (sic) ἐξανιστᾷ φροντίδων
Πρὸς τὴν ἐν ἔργοις ψυχικὴν σωτηρίαν.

Tum s. Basilii Prologus: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου τοῦ μεγάλου. Πᾶσα μὲν παλαιᾶσ καὶ νέας διαθήκης θεόπνευστος γραφὴ ὠφέλιμος ὑπάρχει.. deinde (fol. 4ʳ) argumentum Eusebii in psalmos: Ὑπόθεσις εὐσεβίου τοῦ παμφίλου εἰς τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα ψαλμούς. Inc.: Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἥδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις.. deinde (fol. 5ʳ) eiusdem Eusebii argumentum in diapsalma: Τοῦ αὐτοῦ εὐσεβίου εἰς τὸ διάψαλμα. Inc.: Ἔγραψαν τὰ διαψάλματα οἱ ἑρμηνεύσαντες πέντε ἄρχοντες.. ut in Montfaucono, *Coll. nova Patrum*, t. I. p. 8; tum (fol. 5ʳ) eiusdem Eusebii interpretatio in quasdam psalmorum inscriptiones: Ἑρμηνεία τινῶν κατ' ἐπιτομὴν εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν. Inc.: Ἑκατὸν πεντή-

κοντα τυγχάνουσιν οἱ ψαλμοί.. Exstat impressa ibidem p. 1 sq. Tandem (fol. 6') sermo de editionibus psalterii : Περὶ τῶν ἑπτὰ ἐκδόσεων τοῦ ψαλτηρίου.. des.: ἥτις μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτοῦ καὶ τὸν διωγμὸν ἐπὶ μαξιμιανοῦ καὶ διοκλητιανοῦ τῶν τυράννων εὑρέθη ἐν νικομηδείᾳ.

2. fol. 7 - 346': Catena in psalmos. Tit.: Ψαλτήριον, ὄργανον, ὅπερ καὶ ναῦλα καλεῖται· αἰνεῖτε τὸν ὄντα, ἤτοι τὸν κύριον, ἢ αἶνος θεοῦ· ψαλμὸς τῷ δαυὶδ πρῶτος· Μακάριος ἀνὴρ — οὐκ ἐκάθισεν. Tum incipit expositio his verbis: Τὸ μακάριος ὄνομα τῆς κατ' ἀρετὴν πολιτείας ὑπάρχει καρπός· ὥσπερ γὰρ ἕκαστον τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων εἴς τι τέλος ἀφορᾷ.. des.: εἰς τὴν φύσιν πᾶσαν ἐκτρέχει πᾶσαν ἡλικίαν εἰς ὑμνῳδίαν καλῶν πρεσβύτας, νέους, ἐφήβους ἅπαντας, τοὺς τὴν οἰκουμένην οἰκοῦντας. Patres ex quibus catena haec concinnata est sunt: Diodorus, Hesychius, Didymus, Theodoretus, Arethas, Basilius, Eusebius, Chrysostomus, Cyrillus, Athanasius, Eulogius, Origenes, Severus, Apollinarius, Anastasius Nicaenus. Quinam vero sit huius catenae auctor, ignoro; apparet tantum a Corderiana (V. supra p. 119 not. 2) esse diversam. Desunt vero Cantica in praedicto titulo enunciata.

II. Opus liturgicum

3. fol. 1' - 348': Germani archiepiscopi Constantinopolitani opus liturgicum, sub titulo: Historia ecclesiastica et mystica theoria: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως ἱστορία ἐκκλησιαστικὴ καὶ μυστικὴ θεωρία [1]. Inc.: Ἐκκλησία ἐστὶ ναὸς θεοῦ.. Scriptum manu saeculi XVII; incipit vero inde a folio 1' et prosequitur in imo margine cuiusque paginae usque ad finem. Exstat impressum in calce Basilii aliorumque liturgicorum operum. Parisiis 1560 p. 145-179, nec non in Migne, *Patrol. gr.* t. 98, col. 384-452.

---

1) De hoc liturgico opere, quod in aliis codicibus ad s. Basilium, in aliis ad s. Athanasium vel Cyrillum Hierosolymitanum aut Alexandrinum, vel ad Chrysostomum refertur, vide quae disserit Fabricius, *Bibl. gr.* (ed. Harl.), t. XI, p. 161 sq.

64.

(olim XXIX cl. I. Nan. XXII) (1)

COLLECTIO CANONVM
FRAGMENTA PSALTERII CVM COMMENTARIO
ALIAQVE TVM SACRA TVM PROPHANA

Codex partim membranaceus partim chartaceus et bombycinus; membranaceus videlicet inde a folio 1 ad 156, chartaceus primum, postea bombycinus inde a folio 157 ad ultimum; forma quadrata minore (0,195 × 0,136 m.), foliorum 405 (antiquiore numeratione 8 folia chartacea volumini praefixa quae scripta non sunt, comprehensa fuerant; recentes vero numeri in imo margine cuiusque folii recti inscripti sunt); scriptus saeculo X, XV et XVI (2).

Continet volumen complures codices, vel potius complurium codicum partes simul consutas; proinde multifariam materiam complectitur.

Erat anno 1687 cuiusdam Ioachimi hieromonachi, cuius subscriptionem, quae exstat in fine voluminis, hic plene exscribere lubet, utpote quae nonnulla de codice cognitu digna referat: Τὸ παρὸν βιβλίον διεσκορπισμένον ὑπῆρχεν καὶ πεπαλαιομένον εἰς τόπους ἀτίμους, καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς καταφρονουμένων· ἐγὼ δὲ ὁ ἐλάχιστος καὶ πτωχὸς ἐξοδήασα (sic) καὶ τὸ ἐσύναξα, καὶ ἔδωσα χρήματα ἑνὸς ἀνθρώπου ἱερομονάχου ῥούσου, καὶ τὸ ἐστάχοσεν καὶ εὑρίσκεται συγκεχυμένον καὶ διασκορπισμένον ἄλλο ἀλλοῦ καὶ ἀλλοῦ· εἴ τις δὲ εὑρεθῇ φιλόπονος καὶ δυνηθῇ διορθῶσαι καὶ πρὸς καλείτερον (sic) οἰκοδομῆσαι, οὐδεὶς φθόνος· ἐγὼ δὲ ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν ἐκοπίασα καὶ σύγγνωτε οἱ ἀναγινώσκοντες· ͵αχπζ νοεμβρίου θ' ↩ ἰωακείμ ἱερομόναχος προσκυνητὴς τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου τάφου. Ex hac nota vero, quae exstat in folio chartaceo volumini praefixo, apparet codicem ipsum datum esse cuidam Iohanni Symmachio subdiacono a Neophyto monacho presbytero in monasterio s. Iohannis Theologi in insula Patmo:

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 13 - 18.

2) Parisios anno 1797 traductus. bibliothecae hic codex anno 1816 restitutus est.

Τὸ παρὸν βιβλίον ἐδώθει εἰς χάριν εὐλαβείας ἐμοῦ Ἰωάννου Συμμακίου ὑποδιακόνου παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἱερομονάχου κὺρ Νεοφύτου ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τὴν πάτμο.

1. fol. 1 - 30[v]: Collectio canonum, scripta parum emendate saeculo X in membranis; concinnata ex canonibus Apostolicis et Conciliorum Nicaeni primi, Constantinopolitani primi, Ephesini, Antiocheni, Chalcedonensis, Sardicensis, Ancyrani, ac Laodiceni; mutila initio et in fine. Dividebatur autem in quinquaginta titulos, quorum index operi praefigebatur. Nunc huius indicis maxima pars desideratur, nempe a titulo 1 ad 39, cuius supersunt tres versus. Ipsum vero opus sic incipit (fol. 2[r]): Τίτλοσ ά· περὶ τῆσ ριθησεισ (sic) τοῖσ πατριάρχαισ τιμῆσ ἐκ τῶν κανόνων, καὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τινὶ αὐτῶν ὑφαρπάζειν ἐπαρχίαν ἑτέρω προσήκουσαν — τῆσ ἐν νικαίᾳ συνόδου κανὼν ζ'. ἐπειδὴ συνήθεια κεκράτηκεν κ. τ. λ. Postremus est in codice Τίτλοσ ιϛ. Περὶ ἐπισκόπων κατηγορουμένων, ac desinit in verbis: ἐν ἄλλαισ διάγειν πόλεσι μὴ κωλύεσθαι· καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀντὶ τοῦ —

2. fol. 31 - 156[v]: Fragmenta psalterii cum antiquo anonymi commentario. Textus cynnabari, commentarius atramento, psalmorum tituli auro exarata sunt. In fine cuiusque psalmi stichi notantur. Scripta manu saeculi X, sed bibliopegi culpa folia prorsus turbata occurrunt; hic enim est in codice psalmorum series: 54-58; 17-28; 30-40; 68-70; 42-45; 71-79; 83-85, in quo fragmenta desinunt; ita ut haec revera sint libri reliquiae: ps. 17-28. 30-40. 42-45. 54-58. 68-79. 83-85. Inter psalmos 28 et 30 inserta sunt aliquot folia (66-82) chartacea in quibus manu saeculi XVI inscriptus est alter commentarius in psalmos 54, 53, 52, 51, 16, 17, 18.

3. fol. 157 - 168[v]: Sermones aliquot s. Dorothei, mutili initio, scripti charta manu saeculi XVI; postrema verba sunt: ἵνα μὴ γίνωνται ἡμῖν εἰσ κρῖμα οἱ λόγοι οὗτοι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ· ὅτι αὐτῶ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

4. fol. 168[v] - 173[r]: Eiusdem Dorothei sermo de ieiunio: Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν· λόγοσ ιε. Inc.: Ἐν τῶ νόμω προσέταξεν ὁ θεὸσ τοῖσ υἱοῖσ ἰσραὴλ.. des.: ἢ ἀγνοῶν ἐνήργησεν αὐτό.

5. fol. 173[r] - 175[r]: Eiusdem epistula ad fratrem: Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ ἀδελφὸν, ἐπερωτήσαντα αὐτὸν περὶ ἀναισθησίασ ψυχῆσ καὶ περὶ ψύξεωσ ἀγάπησ. Inc.: Περὶ τῆσ ἀναισθησίασ ψυχῆσ, ἀδελφὲ, συνεχὴσ ἀνάγνωσισ τῶν θείων γραφῶν.. des.: πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Sequitur longa adnotatio quae incipit: Ἰστέον

ὅτι δύο γεγόνασι δωρόθεοι καὶ δύο βαρσανούφιοι· οἱ μὲν τὰ σευήρου νοσήσαντεσ, οἱ δὲ ὀρθοδοξίαν καὶ τελείαν ἄσκησιν ἀσπαζόμενοι.. et desinit: καὶ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ μετὰ τῶν ἁγίων ἀξιωθήσεται. —

6. fol. 175r - 180v: Sermo de abbate Dositheo. Tit.: Περὶ τοῦ ἀββᾶ δοσιθέου· λόγοσ ιη. Inc.: Ὁ μακάριοσ οὗτοσ ἀββᾶσ.. des.: καὶ σκεπάζει αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεγάλων πειρασμῶν.

7. fol. 180v - 186r: Eiusdem Dosithei sermo de conscientia: Τοῦ αὐτοῦ περὶ συνειδήσεωσ. Inc.: Ὅτε ἐποίησεν ὁ θεὸσ τὸν ἄνθρωπον.. des.: ταύτην τὴν ἀμεριμνίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν ἔχει.

8. fol. 186r - 186v: Sermo quidam cuius titulus prorsus evanuit. Inc.: Εἶπε τὶσ τῶν γερόντων· πρὸ παντὸσ χρήζομεν τῆσ ταπεινοφροσύνησ.. Finis deest.

9. fol. 187r - 196r: Sermo quidam cui deest titulus (omnia quae sequuntur bombycina charta manu saeculi XVI scripta sunt); incipit vero: Ἢ μνημόνευε τοῦ θεοῦ, ἵνα σοῦ καὶ αὐτὸς μνημονεύσει.. des.: καὶ καταλαβόντος ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, δι' ὃ ἐπεδήμησεν ὁ χριστὸς, ᾧ ἡ δόξα, κ. τ. λ.

10. fol. 196v - 198r: Sermo Isaaci Syri (1) cui titulus: Περὶ τοῦ μακρύνεσθαι τοῦ κόσμου καὶ πάντων τῶν θολούντων τὸν νοῦν· λόγος ε'. Inc.: Πολλὴν ὁ θεὸς δέδωκεν τοῖς ἀνθρώποις τὴν τιμὴν τῇ διπλῇ μαθήσει.. des.: καὶ πόσην πρόνοιαν ἐπιδείκνυσιν τοὺς παραδεδωκότας.

11. fol. 199 - 202r: Sermo cui titulus: Ὑπόθεσις τῇ ψυχῇ τῇ ζητούσῃ τὴν βαθεῖαν θεωρίαν τοῦ βυθισθῆναι ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῶν σαρκικῶν λογισμῶν. Inc.: Πᾶν πρᾶγμα ὑψηλότερον ἄλλου ἐγκέκρυπται ἐξ ἐκείνου.. des.: χάριτι τοῦ ὁμοουσίου καὶ μονογενοῦς υἱοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. τ. λ.

12. fol. 202r - 204r: Sermo cui titulus: Ἡμερήσιον ἀναγκαιότατον ὑπόμνημα καὶ πάνυ χρησιμώτατον τῷ τεθειμένῳ ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ, καὶ ἑαυτῷ μόνῳ προσέχειν αἱρουμένῳ· λόγος κζ. Inc.: Τίς τῶν ἀδελφῶν ἔγραψε ταῦτα.. des.: καὶ τὸν ἥλιον ὀπίσω τῶν ὀρέων διελθεῖν ὅλην τὴν νύκτα.

---

1) Hic sermo, nec non nonnulli aliquot qui sequuntur, Isaaco Syro, Ninivis episcopo, sunt adscribendi; exstant vero impressi cura et studio Nicephori Theotoki, Lipsiae 1770 in 4°, p. 25 sqq.

13. fol. 205 - 208ᵛ: Sermo cui titulus: Κατὰ πόσους τρόπους καὶ διαφορὰς δέχεται τὴν θέαν τῆς φύσεως τῶν ἀσωμάτων ἡ ἀνθρωπίνη φύσις· λόγος κθ. Inc.: Πάσης φύσεως ἀσυνθέτου καὶ λεπτῆς τῶν πνευματικῶν σωμάτων.. des.: γένοιτο δὲ ἡμᾶς τυχεῖν τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ ἀνάρχου πατρὸς σὺν τῷ μονογενεῖ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.

14. fol. 209 - 247ᵛ: Historia Concilii Florentini scripta manu saeculi XVI; mutila initio et in fine. Prima quae supersunt verba haec sunt: ἐναργῶς ἐστερέωσαν· καὶ γὰρ ἵνα μὴ κατ' οὐδένα τρόπον σαλευθῇ τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην ἐν τῷ ἱερῷ συμβόλῳ ἐποιήσαντο.. postrema autem: καὶ οὕτως σαφῶς τε καὶ διαρρήδην, ὡς μηδὲ —

15. fol. 248 - 259ᵛ: Epistula Plutarchi consolatoria ad Apollonium; mutila initio et in fine. Prima quae supersunt verba haec sunt: ἑλλησπον]τίας· ἅπαντες αἴδαν ἦλθον καὶ λήθης δόμους· τῶν χρημάτων ἅμα τοῖς σώμασι.. postrema autem: νὴ δί· ἀλλὰ τοὺς πολλοὺς κινεῖ, ταῦτά σοὶ συναγαγών, ἀπολλώνιε φίλτατε, καὶ συνθεὶς μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀπειργασάμην τὸν παραμυθητικόν σοι λόγον, ἀναγκαιότατον ὄντα σοι πρός τε τὴν τῆς παρούσης λύπης ἀπαλλαγὴν καὶ τοῦ πάντων ἀνιαρωτάτου πένθους παῦλαν· περιέχει δε καὶ —

16. fol. 260 - 264ᵛ: Fragmenta Sanctorum Patrum, hoc quidem ordine: Νείλου μοναχοῦ (fol. 260ʳ); τοῦ χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς κορινθίους (fol. 260ʳ); τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν κατὰ ἰωάννην (fol. 260ᵛ); τοῦ σολομῶντος (fol. 261ʳ); τοῦ σιρὰχ (fol. 261ʳ); τοῦ δαυὶδ (fol. 261ʳ); ἠσαΐου (fol. 261ʳ); τοῦ ἁγίου βασιλείου ἐκ τοῦ περὶ πλουτούντων (fol. 261ᵛ); τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν κεφαλαίων (fol. 262ʳ); τοῦ χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς κορινθίους ἐπιστολῆς (fol. 262ʳ); τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ϛ' ψαλμὸν (fol. 262ᵛ); τοῦ χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς κορινθίους (fol. 263ᵛ); τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον (fol. 264ʳ); τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν πράξεων (fol. 264ᵛ).

17. fol. 264ᵛ - 344ᵛ: Sermones de variis argumentis per quaestiones et responsiones. Prima quaestio haec est: Ἐρώτησις· Περὶ τοῦ θεοῦ λέγοντος διὰ τοῦ προφήτου ἀγγαίου· ἐμόν ἐστι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον· ἄρα λοιπὸν πᾶς ἄνθρωπος πλουτήσας ἐκ θεοῦ ἐπλούτησεν. Ἀπόκρισις· Τὸ μὲν ἐμὸν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον...

18. fol. 346 - 349ʳ: Sermones varii, mutili initio; prima verba sunt: Ὅταν οὖν δωσ... εὐφράνθητι καὶ εἰπὲ· δόξα σοι ὁ θεὸς ὅτι ἠξίωσάς με εὑρεῖν τινὰ ἀνάπαυσιν...

19. fol. 349ʳ - 355ᵛ: Sermo de gratiarum actione. Tit.: Περὶ εὐχαριστίας θεοῦ καὶ κατηχήσεις κεφαλαιώδεις. In margine: τοῦ αὐτοῦ λόγος λ'. Inc.: Ἡ εὐχαριστία τοῦ λαμβάνοντος ἐρεθίζει τὸν διδόντα τοῦ δοῦναι δωρήματα...

20. fol. 356 - 358ᵛ: Sermo de Sacra Scriptura. Tit.: Περὶ τῶν λόγων τῆς θείας γραφῆς τῶν πρὸς μετανοίαν ἐρεθιζόντων.. λόγος θ'. Inc.: Τὴν ἀνδρείαν, ἣν οἱ πατέρες ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἐπεδείξαντο.. des.: καὶ κήρυκες τῆς βασιλείας τῆς οἰκουμένης. edit. Theot. p. 405 sqq.

21. fol. 358ᵛ - 359ᵛ: Sermo de vita monastica. Tit.: Περὶ τοῦ ἐν τίνι διαφυλάττεται τὸ κάλλος τῆς μοναχικῆς πολιτείας, καὶ τὶς ὁ τρόπος τῆς τοῦ θεοῦ δοξολογίας· λόγοσ ι. Inc.: Δεῖ τὸν μοναχὸν εἶναι ἐν πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ σχήμασι καὶ πράγμασι τύπον ὠφελείας τοῖς ὁρῶσιν αὐτὸν.. Desunt aliquot verba in fine, postrema enim sunt: κἀνταῦθεν ἑτοιμάσῃ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τόπον — ed. Theot. p. 62 sqq.

22. fol. 360 - 361ᵛ: Sermo (λόγος ιγ) cui titulus: Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ τὸν πτωχεύσαντα ἀπὸ τῶν κοσμικῶν... Inc.: Τρεῖς εἰσὶ τάξεις, ἐν αἷς προκόπτει ὁ ἄνθρωπος.. des.: καὶ ἐμπίπτει εἰς ἐπιθυμίας ματαίας τε καὶ ἀλόγους. ed. Theot. p. 64 sqq.

23. fol. 361ᵛ - 364ᵛ: Sermo (λόγος ιδ) cui titulus: Περὶ τῶν τρόπων τῆσ εἰσ θεὸν ἐλπίδοσ.. Inc.: Γίνεται ἐλπὶς ἐπὶ τὸν θεὸν διὰ τῆσ καρδιακῆσ πίστεωσ.. des.: ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ τὸν θεόν μου. ed. Theot. p. 126 sqq.

24. fol. 364ᵛ - 367ᵛ: Sermo (λόγος ιζ) cui titulus: Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως τῶν ἀρχαρίων καὶ τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς. Inc.: Αὕτη ἐστὶν ἡ τάξις ἡ σώφρων.. des.: καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ σκοτάσῃ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ ὁ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. ed. Theot. p. 46 sqq.

25. fol. 368 - 405ᵛ: Fragmenta quaedam ex diversis Patrum operibus; ac demum sermo seu homilia quaedam, mutila initio, quae concluditur his verbis: καὶ εἰς τοὺς τόπους τῆς ἀναπαύσεως, οὓς ἡτοιμάσατό σοι ὁ κύριος ἀπελεύσῃ μισθοὺς τῶν ἐνταῦθα πόνων ἀντιδιδούς σοι συμβασιλεύειν αὐτῷ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησις, ἅμα τῷ ἀνάρχῳ πατρί, κ. τ. λ.

65.

(olim XXXI cl. I. Nan. XXIV) (1)

HESYCHII SCHOLIA IN PSALMOS

Codex membranaceus forma minima (0,136 × 0,100 m.), foliorum 215 (duo priora folia scriptura carent). Scriptus minutis sed perspicuis characteribus saeculo X vel XI, parum quidem emendate a Bartholomaeo monacho, ut discimus ex hac subscriptione quae exstat in fine voluminis: *δόξα τῷ ἐνισχύσαντι καὶ συγκρατήσαντι ἡμῶν τὴν ἀσθένιαν* (sic) *τῷ διδασκάλῳ καθηγητῇ πατρί, καὶ δεσπότῃ κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ, τῷ οἰκονομοῦντι τὴν σωτηρίαν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων· βαρθολομαῖοσ μοναχὸσ καὶ ξένοσ ὁ γράψασ ταύτην εὔχεται τούτοισ ὅσοι χριστοῦ τῷ νόμῳ πηθόμενοι* (sic).

Litterae initiales minio exaratae sunt; scriptura vero cum hic et illic iam evanuerit, a manu recentiore iterum ducta est.

Continet codex Hesychii hierosolymitani interpretationem in psalmos (2), praemisso titulo: *ἡσυχίου πρεσβυτέρου ἱεροσολύμων εἰσ τὴν ἑρμηνίαν* (sic) *τοῦ ψαλτηρίου.* Inc.: *Μακάριοσ ἀνὴρ ὃσ οὐκ ἐπορεύθει* (sic) *ἐν βουλῇ ἀσεβῶν*, quibus verbis illico succedit Hesychii interpretatio: *ἔστιν μὲν οὖν ὁ τὸ θεοῦ θέλημα ἐν ἀληθείᾳ πράττων...* Absolvitur interpretatio sic: *πᾶσα οὖν πνοὴ ἡ δοθεῖσα καὶ γενομένη εἰσ ψυχὴν ζῶσαν ἀνθρώποισ αἰνεσάτωσαν τὸν κύριον, τὸν ἐξ οὐκ ὄντων εἰσ τὸ εἶναι αὐτὴν παραγαγόντα* (nonnulla ex hisce verbis ex Mingarellio [p. 29] hausi, cum madore laesa nunc vix legi possint).

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 27 sq. qui speciminis loco hesychianam primi psalmi interpretationem exscripsit.

2) De hoc Hesychii opere, fortasse huc usque inedito, legenda sunt quae scribit Fabricius, *Bibl. gr.* vol. VII p. 549 ed. Harl. Divulgare opus ex hoc codice promiserat Anselmus Bandurius, sed inceptum suum non perfecit; ipsius codicis mentionem facit Montfauconus in *Diario italico*, p. 46.

66.

(olim XXXVIII cl. I. Nan. XXXI) (1)

HESYCHII INTERPRETATIO IN PSALMOS

Codex chartaceus forma quadrata (0,218 × 0,150 m.); saeculi XV; foliorum 368, constans 46 quaternionibus, signatis litteris ά - μ̅ϛ̅; nonnulla vero folia hic et illic interciderunt. Praemissa sunt 4 folia recentiore numeratione comprehensa, in quibus manu saeculi XVI inscripta est expositio quaedam sacrae liturgiae Graecorum; mutila initio, cum prima verba in codice sint: καὶ νεκροὺσ, ἀποδοὺσ ἑκάστω κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ... Haec vero expositio prosecuta est in imo margine cuiusque paginae usque ad folium 322ᵛ, et absolvitur his verbis: καὶ τὴν ἀνάστασιν ὁμολογοῦντεσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὦ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν. Codex autem mutilus est etiam in fine.

Inscriptiones, psalmorum argumenta ac numeri, marginibus adscripti, minio exarata sunt; litterae initiales item minio extra litterarum seriem sunt expressae.

Videtur fuisse olim cuiusdam Danielis primum, dehinc cuiusdam Eustachii Loverdos, ambo a Lexuri in Cephallenia insula; nam in imo margine folii 1ʳ haec leguntur: ἐγὼ δανιὴλ ἱεροδιάκονοσ λυξύρεοσ (sic); in interiore vero parte operculi anterioris: « Stati (= Eustachius) Loverdo da Lixuri in Cefalonia. »

1. fol. 5 - 8ʳ: Programma psalmorum in quo denotatur quo ordine et qua occasione quisque psalmus recitandus sit. Inc.: ά. Ἐὰν θέλησ μακαρίσαι τινά, λέγε τὸν ά καὶ τὸν λ̅α̅ καὶ τὸν ρ̅ι̅η̅ καὶ τὸν ρ̅ι̅ζ̅ ψαλμόν.

2. fol. 8ʳ - 12ʳ: Argumenta Eusebii Pamphili in psalmos. Eadem quae exstant in codice praecedenti 60, fol. 12ᵛ - 19ʳ; tum argumenta duodecim Canticorum.

1) V. Mingarelli l. l. p. 39-43, qui speciminis causa, ut primi psalmi interpretationem hesychianam ex codice proxime praecedenti attulit, ita secundi psalmi expositionem ex hoc codice adfert.

3. fol. 12^r - 19^r: Prooemium in psalmos. Tit.: Βίβλοσ ψαλμῶν, ἤτοι ψαλτήριον. Inc.: Ψαλτήριον κυρίωσ ὀργάνου εἶδοσ ἐστὶ μουσικόν, ναῦλα παρ' ἑβραίοισ.. des.: βουληθέντεσ τὸν χριστὸν ἐκ μέσου ποιήσασθαι· ἀνέστη γὰρ καὶ ζῇ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν.

4. fol. 20 - 351^r: Hesychii expositio in psalmos. Tit.: Ἡσυχείου (sic) καὶ (sic) πρεσβυτέρου τοῦ ἱεροσολύμου εἰσ τὴν ἑρμηνίαν (sic) τοῦ ψαλτηρίου. Μακάριοσ ἀνὴρ — ἀσεβῶν; tum incipit expositio: ἔστιν μὲν οὖν ὁ μακαριστὸσ ὁ ἀληθῶσ τὸ τοῦ θεοῦ θέλημα πράττων.. des.: ἡ δοθεῖσα καὶ γενομένη εἰσ ψυχὴν ζῶσαν ἀνθρώποισ αἰνεσάτωσαν τὸν κύριον, τὸν ἐξ οὐκ ὄντων αὐτὴν εἰσ τὸ εἶναι παραγαγόντα. Subsequitur psalmus apocryphus, qui Davidis idiographus dicitur, sine ulla interpretatione.

5. fol. 351^v - 368^v: Cantica Moysis duo, Annae, Esaiae, Ionae, trium puerorum prius, quod deficit in verbis: ἐποίησασ ἐπὶ πᾶσι ἀνθρώποισ, ἐπήγαγεσ ἡμῖν τὸν —

67.

(olim XLIV cl. I. Nan. XXXVII) (1)

THEODORETI ALIORVMQVE INTERPRETATIO IN PSALMOS ET CANTICA

Codex chartaceus forma oblonga maiore (0,300 × 0,205 m.), foliorum 339, quorum duo priora a librario vacua relicta sunt; fortasse quia mutilus initio erat codex quem ille exscribebat. Eleganter, sed parum accurate scriptus saeculo XVII a Hierotheo Musura monacho, ut discitur ex hac subscriptione quae exstat in fine voluminis: τὼ (sic) παρὸν ψαλτήριον ἦναι τῆσ εὐασμίασ (σεβασμίασ?) μονῆσ τοῦ μεγαλομάρτυροσ γεωργίου τὸν (sic) κρημνῶν βουνῶν ζακύνθου, κόποσ καὶ ἐπιμελεία τοῦ λαχίστου ἱεροθέου, τὼ ἐπίκλη μούσουρασ.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 46.

Psalmorum tituli minio exarati sunt; litterae initiales sunt venustissime depictae; cuique psalmorum interpretationum initio ornamentum affabre delineatum ac coloratum supersedet.

1. fol. 3 - 14ᵛ: Praefationes in psalmorum interpretationem complurium Patrum, quorum nomina praecipue sunt: Gregorius Nazianzenus, Basilius Magnus, Cyrillus episcopus Alexandriae, Iohannes Chrysostomus, et instar Catenae dispositae. Sed quinam sit huius collectaneae auctor non apparet, quia librarius, ut diximus, duo priora folia reliquit non scripta.

2. fol. 14ᵛ - 264ᵛ: Theodoreti interpretatio in psalmos. Tit.: Τοῦ μακαρίου θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ὑπόθεσισ εἰσ τοὺσ ψαλμοὺσ καὶ ἑρμηνεία. Inc.: Ἐμοὶ μὲν πρὸ τῶν ἄλλων θείων λογίων καταθύμιον ἦν τοῦ μεγάλου δαβὶδ ἑρμηνεῦσαι τὴν προφητείαν.. des.: ὁ γὰρ ποιήσασ, φησί, καὶ διδάξασ, μέγασ κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἧσ γένοιτο πάντασ ἡμᾶσ ἐπιτυχεῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι, κ. τ. λ. (1) Quibus verbis librarius haec addidit: πεπλήρωται τοῦ μακαρίου θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἡ εἰσ τὸ ψαλτήριον ἑρμηνεία πᾶσα τελείωσ. Tum haec subiunxit: Ἰστέον, ὡσ πᾶσαν τοῦ ψαλτηρίου τὴν ἑρμηνείαν προγράψαντεσ, ἐνταῦθα τῶν δοκούντων ἀπόρων τὴν μετάφρασιν ἐξεθέμεθα:

3. fol. 265 - 270ʳ: S. Athanasii in diversa psalmorum loca interpretatio. Tit.: Τοῦ ἁγίου πατρὸσ ἡμῶν ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐκ τῆσ ἑρμηνείασ τῆσ εἰσ τὸ ψαλτήριον. Μακάριοσ ἀνὴρ..

4. fol. 270ʳ - 282ᵛ: S. Basilii Magni interpretatio in psalmum septimum. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν βασιλείου ἀρχιεπισκόπου καισαρείασ καππαδοκίασ ἐκ τῆσ ἑρμηνείασ τοῦ ζ' ψαλμοῦ. Inc.: Κύριε, ὁ θεόσ μου, ἐπὶ σοὶ ἤλπισα..

5. fol. 282ᵛ - 283ᵛ: S. Gregorii Nysseni interpretatio in inscriptionem psalmi primi. Tit.: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσησ ἐκ τῆσ εἰσ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ψαλμοῦ. Inc.: Καὶ εἶπασ ἐπιστρέψατε υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ τοιαύτη φωνή..

6. fol. 283ᵛ - 293ᵛ: S. Iohannis Chrysostomi interpretatio in nonnullos

1) Exstat impressa inter Theodoreti opera, edita cura Iac. Sirmondi. Lutetiae Parisiorum 1642 t. I p. 393 sqq.

psalmos; incipiunt a psalmo quarto. Tit.: Τοῦ ἁγίου πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ ἐκ τῆσ ἑρμηνείασ τοῦ δ' ψαλμοῦ. Ἃ λέγετε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, ἐπὶ ταῖσ κοίταισ ὑμῶν κατανύγητε.

7. fol. 293ᵛ - 304ᵛ: S. Cyrilli Alexandrini interpretatio in nonnullos psalmos; incipit a psalmo primo. Tit.: Τοῦ ἁγίου πατρὸσ ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐκ τῆσ ἑρμηνείασ τοῦ ά ψαλμοῦ. Inc.: Ἀσεβῆ φαμὲν εἶναι..

8. fol. 305 - 312ʳ: Breves expositiones in psalmos ex Epistulis Isidori Pelusiotae. Tit.: Τοῦ ἁγίου ἰσιδώρου τοῦ πηλουσιώτου ἐκ τῶν θεοσόφων αὐτοῦ ἐπιστολῶν ἐπιστολαὶ διάφοροι, ἐνίων στίχων ψαλμικῶν ἑρμηνείαν περιέχουσαι. Inc.: Ὅτε μὲν ὁ μελοποιὸσ ἐμελῴδει..

9. fol. 312ʳ - 339ᵛ: Interpretationes in Cantica. Tit.: Ἑρμηνεία πασῶν τῶν ᾠδῶν. Ὑπόθεσισ ᾠδῆσ ά τοῦ ἁγίου Μωϋσέωσ, ἀνώνυμοσ. Inc.: Θείᾳ χάριτι σοφισθεὶσ.. Nomina auctorum interpretationum, scilicet Theodoreti, Cyrilli, Basilii, etc., in margine adscripta sunt; si vero auctor ignotus est, verbum ἀνώνυμοσ titulo adiungitur.

68.

(olim CLXXXIV cl. II. Ex monasterio s. Michaelis de Muriano, num. 242. anno 1797) [1]

THEODORETI INTERPRETATIO IN PSALMOS

Codex membranaceus forma quadrata (0,210 × 0,152 m.), foliorum 436; mutilus in fine, intercidit enim ultimum folium. Accurate ac nitide scriptus saeculo X vel XI; dignus sane qui diligenter inspiciatur et excutiatur [2].

1) V. Mittarelli, *Bibliotheca codicum manuscriptorum monasterii s. Michaelis Venetiarum prope Murianum.* Venetiis 1779 col. 1113.

2) Parisios hic codex anno 1799 traductus, bibliothecae anno 1816 redditus est.

Textus litteris uncialibus, interpretatio minusculis characteribus exaratus est; quinque vero priora folia exarata sunt a manu aliquanto seriore in membranis quae pene paris vetustatis vestigia ferunt, ita ut ista quinque folia antiquitus periisse ac cito suffecta fuisse videantur.

1. fol. 1ʳ: Programma psalmorum. Inc.: ψαλτήριον, ὄργανον, παρ' ἑβραίοισ ναύλη καλεῖται..

2. fol. 2 - 5ʳ: Theodoreti praefatio in interpretationem suam in psalmos, praemisso titulo: θεοδωρῆτου (sic) ἐπισκόπου κύρου προθεωρία τῶν ψαλμῶν; inc.: Ἐμοὶ μὲν πρὸ τῶν ἄλλων θείων λογίων.. des.: τῆσ κατὰ μέροσ ἑρμηνείασ ἀψώμεθα.

3. fol. 5ᵛ - 436ᵛ: Eiusdem interpretatio in psalmos. Titulus psalmi primi: Ἑρμηνεία τοῦ ψαλμοῦ ά· Μακάριοσ ἀνὴρ — οὐκ ἐκάθιζεν. Interpretationem incipit manus secunda: Καὶ ἐντεῦθεν ῥάδιον.. quae prosequitur usque ad verba: μηδεὶσ δὲ ἄνδρα μόνον, quibus succedit prima manus: ὁρῶν ἐνταῦθα μακαριζόμενον... Postrema interpretationis verba in codice sunt: θεωροῦμεν τὰ πράγματα. (ed. Sirm. p. 982 B); desunt igitur pauca ad finem. Interpretatio a psalmo primo ad tertium et quadragesimum scholiis marginalibus manu saeculi circiter XIII instructa est.

69.

(olim XXXIII cl. I. Nan. XXVI) (1)

THEODORETI COMMENTARII
IN LIBROS ALIQVOT VETERIS TESTAMENTI
INTERPRETATIO IN ESAIAM D. BASILIO TRIBVTA

Codex membranaceus forma maxima (0,350 × 0,268 m.), foliorum 345; mutilus initio, desunt enim 40 priora folia, ut apparet ex eo quod folium quod nunc est primum, signatum est litteris μα, quae numeratio progreditur usque ad litteras υε; recentior vero numeratio incipit a numero 3,

1) V. Mingarelli l. l. p. 31 sq.

nam qui hosce numeros adscripsit duo folia chartacea volumini praefixa in numeratione comprehendit; mutilus etiam in fine. Scriptus saeculo XI.

In capite folii 215 (olim σπα) manus aliquanto recentior, scilicet saeculi XII exeuntis, notitiam hanc inscripsit: μηνὶ σεπτεμβρίω κδ, τῇ τῆσ ἁγίασ καὶ ἰσαποστόλησ θέκλασ, ἔτουσ ϛχπθ (6689 = Chr. 1181) ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺσ κυρὸσ μανουὴλ ὁ κομνηνὸσ, ὁ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματοσ ματθαῖοσ μετονομασθείσ. Exinde certiores facti sumus de die quo Manuel Comnenus obiit, et de nomine quod cepit, dum morti proximus monasticum induit habitum (1).

Inscriptiones litteris grandioribus rubro exaratae sunt; litterae initiales extra litterarum seriem, capitum signa in margine notata, item rubro sunt expressa.

Codex sane optimus, qui profecto in nova Theodoreti operum editione magno usui esse poterit.

1. fol. 3 - 9ʳ: Theodoreti quaestiones in Exodum. Incipiunt a quaestione quadragesima prima et in verbis: προηγορίαν· τινὲσ δὲ τὸ ὁμωμοκότα ψεύσασθαι.. des.: δεύτερον γὰρ ἦν ἔτοσ μετὰ τὴν δουλείασ ἀπαλλαγήν.

Exstant impress. in cit. edit. Theodoreti operum (v. pag. 130 not. 1), t. I p. 77 sqq.

2. fol. 9ʳ - 21ʳ: Eiusdem quaestiones in Leviticum. Praecedunt verba: Κεφάλαια τοῦ λευιτικοῦ λη. 'Ερ. α. Τίνοσ ἕνεκεν τὰσ θυσίασ προσέταξε προσφέρεσθαι ὁ θεόσ. Inc.: Πολλαχοῦ μὲν εἴρηται περὶ τούτων.. des.: τὰ μέντοι ανατεθειμένα τῷ θεῷ προσέταξε μὴ λυτροῦσθαι. Librarius addidit: Τέλοσ τῶν κεφαλαίων, τῶν εἰσ τὸ λευιτικὸν ἀπόρων.

Exst. impr. ibid. p. 114-140.

3. fol. 21ʳ - 32ʳ: Eiusdem quaestiones in Numeros. Praecedunt verba: Εἰσ τοὺσ ἀριθμοὺσ κεφάλαια νβ. 'Ερ. α. Διὰ τί προσέταξεν ὁ θεὸσ ἀριθμηθῆναι τὸν λαόν. Inc.: Ἵνα τῆσ οἰκείασ εὐαγγελίασ δείξῃ τὸ ἀληθὲσ.. des.: καὶ βασιλεὺσ ὁ δεσπότησ χριστὸσ, ὥσ φησιν ὁ θεῖοσ ἀπόστολοσ παῦλοσ.

Exstant impr. ibid. p. 141-166.

4. fol. 32ʳ - 42ʳ: Eiusdem quaestiones in Deuteronomium. Praecedunt

---

1) Cf. Muralt, *Essai de Chronographie Byzantine*, t. II p. 211; nec non Nicetam Choniatam in *Corp. Scriptorum Hist. Byzant.* ed. Bonn. p. 288 sq.; neuter vero nomen memorat quod imperator, si huius notitiae auctori fides habenda, morti proximus ceperit, scilicet Matthaeum pro Manuele.

verba: Κεφάλαια εἰσ τὸ δευτερονόμιον μϛ. Διὰ τί τὸ πέμπτον βιβλίον τοῦ νομοθέτου μωσέωσ δευτερονόμιον ἐκλήθη. Inc.: Ἐξαγαγὼν ἐξ αἰγύπτου.. des.: καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Exst. impr. ibid. p. 166-193.

5. fol. 43 - 49[r]: Eiusdem quaestiones in Iesum Nave. Praecedunt verba: Κεφάλαια εἰσ τὸν ἰησοῦν ναυῆ κα. Inc.: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν μωϋσῆ δούλου κυρίου.. des.: ὀκτωκαίδεκα ἔτη χρόνον περιώρισε τὴν δουλείαν.

Exst. impr. ibid. p. 194-208.

6. fol. 49[v] - 56[v]: Eiusdem quaestiones in Iudices. Praecedunt verba: Εἰσ τοὺσ κριτὰσ· κεφάλαια κη. Διὰ τί κριταὶ τὸ βιβλίον τοῦτο ὠνόμασται· ά. Inc.: Ὥσπερ τῶν βασιλειῶν ἡ βίβλοσ.. des.: καὶ τὴν τοιαύτην ἁρπαγὴν ἐπενόησαν.

Exst. impr. ibid. p. 208-224.

7. fol. 57 - 58[v]: Eiusdem quaestiones in Ruth. Praecedunt verba: Εἰσ τὴν Ῥούθ· κεφ. Β΄. Τί δέ ποτε τὸ κατὰ τὴν Ῥοὺθ συνεγράφη βιβλίον. Inc.: Πρῶτον διὰ τὸν δεσπότην.. des.: ἐκεῖθεν γὰρ ἤνθησε τῆσ οἰκουμένησ ἡ σωτηρία.

Exst. impr. ibid. p. 224-228.

8. fol. 59 - 72[r]: Eiusdem quaestiones in librum primum Regnorum. Praecedunt verba: Τοῦ αὐτοῦ εἰσ τὴν πρώτην τῶν βασιλειῶν· κεφ. ξϛ. Inc.: Ἐπειδὴ τῆσ θείασ χάριτοσ ἀπολαύσαντεσ... Ἐρ. ά. Τίσ ἡ αἰτία ζητῶ τῆσ ἐν τῇ γραφῇ ἀσαφείασ.. des.: ἀλλὰ μίαν τὰσ δύο πεποίκεν. Librarius addidit: Τέλοσ τῶν ἀπόρων κεφαλαίων τῆσ πρώτησ τῶν βασιλειῶν.

Exst. impr. ibid. p. 229-262.

9. fol. 72[v] - 74[v]: Eiusdem quaestiones in librum secundum Regnorum: Τοῦ αὐτοῦ εἰσ τὴν β΄ τῶν βασιλειῶν· κεφ. να. Inc.: ά. Τινὲσ ἐπιμέμφονται τὸν δαυῒδ (sic).. des.: τεσσαράκοντα δὲ βασιλεύων ἐξήνυσεν ἔτη.

Exst. impr. ibid. p. 263-296.

10. fol. 75 - 86[r]: Eiusdem quaestiones in librum tertium Regnorum: Τοῦ αὐτοῦ εἰσ τὴν τρίτην τῶν βασιλειῶν· κεφ. ξβ. Tit.: Νεμεσῶσι τῷ σαλομῶντι τινὲσ, τὸν ἀδελφὸν ἀποκτείναντι. Inc.: Διάφοροι τῶν ἀνθρώπων βίοι.. des.: τοῦτο δὲ ἦν κεχρωσμένον τῷ τοῦ ἀχαὰβ αἵματι.

Exst. impr. ibid. p. 296-334.

11. fol. 86[r] - 92[r]: Eiusdem quaestiones in librum quartum Regnorum: Τοῦ αὐτοῦ εἰσ τὴν δ΄ τῶν βασιλειῶν· κεφ. νϛ. Interrogatio: Πῶσ νοητέον τὸ

ἠθέτησε μωὰβ ἐν ἰσραήλ. Resp.: Δασμὸν ἔφερον οἱ μωαβῖται τῷ ἀχαὰβ.. des.: οὕτω νοεῖν ἐσχάτης ἀνοίας ἐστίν.

Exst. impr. ibid. p. 335 - 361.

12. fol. 92ᵛ - 94ᵛ: Eiusdem quaestiones in librum primum Paralipomenon: Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην τῶν παραλειπομένων· κεφ. β'. Τῆς βίβλου τῶν παραλειπομένων τὴν ὑπόθεσιν ἡ προσηγορία δηλοῖ.. des.: ἡ ἱστορία διδάξει τοῖς ἐντυγχάνουσιν.

Exst. impr. ibid. p. 362-371.

13. fol. 95-100ʳ: Eiusdem quaestiones in librum secundum Paralipomenon: Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν β' βίβλον τῶν παραλειπομένων. Inc.: Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει.. des.: καὶ τῆς ἐπανόδου τῶν αἰχμαλώτων.

Exst. impr. ibid. p. 372-392.

Tum librarius haec inscripsit: Ἐπληρώθη σὺν θεῷ ἡ πᾶσα πραγματεία θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἡ εἰς τὰ ἄπορα τῆς θείας γραφῆς, τῆς τε ὀκτατεύχου καὶ τῶν τεσσάρων βασιλειῶν, καὶ τῶν παραλειπομένων. Cum dimidium folii 100 recti et eiusdem folii pars aversa vacua relicta essent, manus recentior enarrationem s. Basilii in orationem dominicam ibi inscripsit sub titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου ἑρμηνεία εἰς τὸ πάτερ ἡμῶν.

14. fol. 101-156ʳ: Eiusdem commentarius in Danielem. Praemittitur prologus, cui titulus: θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου πρόλογος πρὸς ἰουδαίους τολμῶντας λέγειν μὴ εἶναι προφήτην τὸν μακάριον δανιήλ· ἔχει δὲ καὶ προθεωρίαν τῆς προφητείας. Tum Praefatio quae incipit: Εἰ πᾶσι ῥάδιον ἦν.. des.: τὴν θείαν τοίνυν χάριν καλέσαντες τῆς σαφηνείας ἀρξώμεθα· ὅτι τῷ θεῷ ἡμῶν πρέπει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Tum λόγος ά; inc.: Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας ἰωακεὶμ βασιλέως ἰούδα.. des.: ἵνα μὴ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον, ἀλλ' εἰς ζωὴν ἀναστῶμεν αἰώνιον, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι κ. τ. λ.

Exst. impr. ibid. t. II, p. 541-698.

15. fol. 156ᵛ - 176ᵛ: Eiusdem commentarius in Iosee. Praemittitur prologus, cui titulus: Ἀπαρίθμησις ἐτῶν χρόνου τῆς συντελείας; inc.: Ὁ μέγας καὶ κορυφαιότατος τῶν ἀποστόλων πέτρος. Commentarius vero incipit: Τοῦ λαοῦ διαιρέσεως.. des.: δοξάζωμεν αὐτὸν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀπόστολον, κἂν τῷ σώματι κἂν τῷ πνεύματι· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα κ. τ. λ.

Exstat impr. ibid. p. 702-747.

16. fol. 176ᵛ - 184ᵛ: Eiusdem commentarius in Ioelen: Ὑπόθεσις τοῦ προφήτου ἰωήλ. Inc.: Ἰωὴλ ὁ θεῖος προφήτης τὸν μὲν χρόνον.. des.: ἵνα μὴ τῶν αἰωνίων ἐκπέσωμεν ὑποσχεσέων, ὧν εἴη πάντας ἡμᾶς τυχεῖν, χάριτι τοῦ σεσωκότος χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. τ. λ.
Exstat impr. ibid. p. 747-764.

17. fol. 184ᵛ - 187ʳ: Eiusdem Commentarius in Abdiam: Ὑπόθεσις εἰς τὸν μακάριον ἀβδίαν. Inc.: Ἰδουμαῖοι πρόγονον ἔχοντες τὸν ἠσαῦ.. des.: ἀπολαυσόμεθα τῶν παρ' αὐτοῦ δωρεῶν, χάριτι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν χυ̅, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ κ. τ. λ.
Exst. impr. ibid. p. 791-796.

18. fol. 187ʳ - 199ᵛ: Eiusdem commentarius in Michaeam: Ἑρμηνεία εἰς τὸν μακάριον προφήτην μιχαίαν. Inc.: Τῆς τοῦ θεσπεσίου μιχαίου προφητείας ἀψάμενοι.. des.: ἵνα σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν τῆς ὁδοῦ φθάσωμεν τέλος, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰυ̅ χυ̅, κ. τ. λ.
Exst. impr. ibid. p. 809-834.

19. fol. 200 - 205ᵛ: Eiusdem commentarius in Nahum: Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην ναοὺμ. Inc.: Οἱ νινευῖται τὴν θείαν δείσαντες ἀπειλὴν.. des.: ἵνα τὴν ἐκεῖθεν ἐκφερομένην κατὰ τῶν παρανομούντων διαφύγωμεν ψῆφον, καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι κ. τ. λ.
Exstat impr. ibid. p. 835-846.

20. fol. 205ᵛ - 211ᵛ: Eiusdem commentarius in Sophoniam: Εἰς τὸν μακάριον προφήτην σοφονίαν. Inc.: Λόγος κυρίου, ὃς ἐγενήθη πρὸς σοφονίαν.. des.: καὶ τὸν ἥμερον θεραπεύσαντες δεσπότην, τῆς τῶν οὐρανῶν ἀπολαυσόμεθα βασιλείας, χάριτι κ. τ. λ.
Exst. impr. ibid. p. 862-875.

21. fol. 211ᵛ - 214ᵛ: Eiusdem commentarius in Aggaeum: Ἑρμηνεία τῆς ἀγγαίου προφητείας. Inc.: Κῦρος ὁ πρῶτος περσῶν βασιλεύσας.. desunt pauca verba in fine, postrema enim sunt: καὶ τῆς αὐτοῦ ῥοπῆς ἀπολαύοντες διαφύγωμεν τὰς τῶν ἀοράτων πολεμίων — edit. cit. p. 882 D.

22. fol. 215 - 345ᵛ: Commentarius in Esaiam s. Basilio Magno adscriptus. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου ἀρχιεπισκόπου καισαρείας καππαδοκίας ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην ἠσαΐαν. Praecedit prooemium; inc.: Εὔξασθε μὴ γενέσθαι τὴν φυγὴν ὑμῶν.. des.: ἑκάστω τῶν καθ' ἱστορίαν λεγομένων

καὶ τῶν μυστικῶν συγκαταπεπλεγμένων. Tum : Ὅρασισ ά. Ὅρασισ, ἣν εἶδεν ἡσαΐασ υἱὸσ ἀμώσ. Inc.: Τῶν παρ' ἡμῖν.. Mutila in fine, deficit enim in verbis: αὐτὰ δὲ οὐκ ἦν ἐξ ἑτέρων, πρεσβύτερα γὰρ ἦν τῶν κατὰ σπέρμα τελείου —

Exstat impress. inter Basilii opera, edita a Iul. Garnerio. Parisiis 1721 t. 3 in fol.°; in Appendice vero, (t. I p. 377 sqq.), ubi scripta Basilio falso tributa inserta sunt; et in *Patrol. gr.* Mignii, t. 30, col. 117-688.

70.

(olim CXIII cl. II. Nan. CLXVII) (1)

PSALTERIVM CVM PRECIBVS ET CANTICIS

Codex membranaceus forma minima (0,145 × 0,104 m.), foliorum 350. Duo postrema folia sunt chartacea, ibique quidam nomine Neophytus anno 1610 minutissimis litteris psalmum 76 inscripsit et in calce haec subiunxit: ἐτελειώθη ὁ παρὼν ψαλμὸσ παρ' ἐμοῦ νεοφύτου ἱεροδιακόνου τοῦ πανιερωτάτου καὶ θεολογικωτάτου κυροῦ γαβριήλου τοῦ φιλαδαλφείασ, τοῦ ἐκ μονεμβασίασ, τοῦ σεβήρου, καὶ ἡμετέρου δεσπότου καὶ αὐθέντου παναιδεσιμωτάτου· ⌐ ἐν ἔτει ἀπὸ χριστοῦ γεννήσεωσ ᾳχί, ὀκτωβρίου κδ, ἰνδ. ή.

Codex elegantissimus, idemque emendate scriptus saeculo circiter XI; crebris ornamentis et picturis mirifica arte byzantina condecoratus; inscriptiones auro expressas, litteras maiores avibus floribus aliisque imaginibus venustissime intextas exhibet.

1. fol. 1 - 4ᵛ: Syllabus dignitatum in ecclesia Graeca, scriptus manu saeculi circiter XIV.

2. fol. 5 - 52ᵛ: Orationes recitandae in singulis Psalterii cathismatibus. Titulus primi cathismatis: τρισάγιον τοῦ ά καθίσματοσ· πάτερ ἡμῶν, καὶ τὰ

1) V. Mingarelli l. l. p. 376 sq.

τροπάρια; inc.: 'Εν ἀνομίαισ συλληφθεὶσ ἐγὼ ἄσωτοσ; tit. vicesimi et postr. cathismatis: τρισάγιον τοῦ κ' καθίσματοσ· πάτερ ἡμῶν καὶ τὰ τροπάρια; inc.: Βεβαρημένων τῶν ὀφθαλμῶν. Tum oratio Leonis despotae in Deiparam: εὐχὴ λέοντοσ δεσπότου ([1]); inc.: παρθένε δέσποινα θεοτόκε... des.: μὴ προσήκοντοσ πράγματοσ. Tum undecim propitiatoria: ἱλαστήρια ἐπὶ τέλουσ, quorum primum est: Κύριε, ἐν μετανοίᾳ με παράλαβε.

Sequuntur tres picturae affabre delineatae, auro minioque ornatae, quarum prima exhibet B. Virginem stantem ac puerum Iesum ante pectus gestantem cum lemmate: μήτηρ θεοῦ· ἡ κυρία ὠδίσα; altera Iesum et Davidem psallentem, inscriptis verbis ἡ σύνησισ supra caput Iesus, ὁ Δαυὶδ supra caput Davidis; tertia Davidem scribentem, cui supereminent verba ὁ προφήτησ δαυίδ.

3. fol. 53 - 318ᵛ: Psalmi a 1 ad 150 per 20 cathismata distincti; cuique psalmo Eusebii argumentum in margine inferiore adscriptum est. Succedit psalmus apocryphus sub titulo: οὗτοσ ὁ ψαλμὸσ ἰδιόγραφοσ τῷ δαυὶδ κ. τ. λ. ut in superioribus Psalterii codicibus.

Sequitur pictura exhibens Moysen mare Rubrum virga secantem, pone eum adstant Iudaei, adscriptis verbis: οἱ υἱοὶ ἰσραήλ; aliunde in aquis homines et equi Aegyptiorum apparent submersi.

4. fol. 319 - 348ᵛ: Cantica Moysis duo: 1. ᾠδὴ μωύσεοσ (sic) ἐν τῇ ἐξόδῳ; 2. ᾠδὴ μωύσεοσ ἐν τῷ δευτερονομίῳ; 3. oratio Annae, προσευχὴ ἄννησ μητρὸσ σαμουήλ; 4. canticum Habbacuc, ᾠδὴ ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου; 5. canticum Esaiae, ᾠδὴ ἡσαίου τοῦ προφήτου; 6. oratio Ionae, προσευχὴ ἰωνᾶ τοῦ προφήτου; 7. oratio trium puerorum, προσευχὴ τῶν ἁγίων τριῶν παίδων; 8. hymnus trium puerorum, ὕμνοσ τῶν τριῶν παίδων; 9. canticum M. Virginis (praecedit pictura exhibens Mariae et Elizabeth mutuum amplexum, scriptis desuper verbis: ὁ ἀσπασμὸσ τῆσ θεοτόκου καὶ τῆσ ἐλιζαβέτ (sic)); 10. canticum Zachariae, προφητεία ζαχαρίου ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίου; 11. oratio Ezechiae, προσευχὴ ἐζεκείου βασιλέωσ ἰουδαίασ; 12. hymnus angelicus, qui inscribitur: ὕμνοσ ἑωθινόσ; inc.: Δόξα ἐν ὑψίστοισ θεῷ... des.: ἅγιοσ ὁ θεόσ, ἅγιοσ ὁ κύριοσ, ἅγιοσ ἀθάνατοσ, ἐλέησον ἡμᾶσ.

---

1) In dubio adhuc fortasse est, an sub hoc nomine Leo imperator Constantinopolitanus sit designatus. Cfr. Fabr. *Bibl. gr.* t. VII, p. 716. ed. Harl, qui codicem hunc Nanianum CLXVII citat.

71.

(olim I cl. II. Ex dono Iac. Gallicii, a. 1624) [1]

COMMENTARIVS IN ESAIAM D. BASILIO TRIBVTVS [2]

Codex membranaceus forma quadrata (0,278 × 0,210 m.), foliorum 158; binis columnis, 38 lineis in singulis paginis; mutilus in fine, ultimum enim folium intercidit. Scriptus saeculo circiter XII.

Inscriptiones, inclusae loculamentis auro variisque coloribus ornatis, rubro exaratae sunt; textus verba item rubro sunt expressa.

1. fol. 1 - 4ʳ col. 1: Prooemium in Commentarium in Esaiam. Tit.: *Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν βασιλείου καισαρείασ καππαδοκίασ ἐπισκόπου ἑρμηνεία εἰσ τὸν προφήτην ἡσαΐαν.* Inc.: *Εὔξασθε μὴ γενέσθαι..* des.: *καὶ τοῦ μυστικοῦ καταπεπλεγμένων.*

2. fol. 4ʳ col. 1 - 158ʳ col. 2: Commentarius in Esaiam per sermones distinctus, quorum numerantur in codice viginti duo. Textus incipit: *Ὅρασισ, ἣν εἶδεν ἡσαΐασ υἱὸσ ἀμὼσ κατὰ τῆσ ἰουδαίασ καὶ κατὰ τῆσ ἱερουσαλὴμ — καὶ ἀχὰζ καὶ ἐζεχίου βασιλέων ἰούδα.* Commentarius incipit: *Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων..* postrema verba in codice sunt: *ὅτι πολλοὶ ἐν ταῖσ χερσὶν ἔχοντεσ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν ἀθρόα τινὶ πληγῇ ἐκ χαλάζησ ἢ ἐξ ἄλλησ τινὸσ μάστιγοσ ἀπώλεσαν τὰ προσδοκώμενα διὰ τὸ ἀχάριστον καὶ πλεονεκτικὸν ἀνθρώπων οὐκ ἐάσαντοσ τοῦ θεοῦ εἰσ ἀπόλαυσιν αὐτοῖσ ἀφικέσθαι.*

Exstat impress. in cit. edit. Basilii operum. V. supra pag. 137.

---

1) V. supra notam 1 ad cod. 25, p. 50.

2) Erasmus omnium fortasse primus Commentarium hunc Basilio non pertinere arbitratus est; Oudinus vero (*De scriptt eccl. antiquis*, t. I p. 577 sq.) existimavit auctorem esse Basilium illum qui plerasque Gregorii Nazianzeni orationes est commentatus, et sub Constantino Porphyrogenito inter a. 920-930 floruisse creditur.

72.

(olim XLII cl. I. Nan. XXXV) [1]

COMMENTARIVS IN ESAIAM D. BASILIO TRIBVTVS [2]

Codex chartaceus forma quadrata minore (0,212 × 0,152 m.), foliorum 260, constans 31 quaternionibus et 2 ternionibus; nonnulla folia hic illic vacua relicta fuerunt, in locis videlicet quibus lacuna occurrebat, eo quidem consilio, ut quod omissum erat, posterius sufficeretur. Nitide exaratus saeculo XV exeunte vel XVI ineunte.

Inscriptiones rubro exaratae sunt; textus et interpretatio verbis κείμενον et ἑρμηνεία, vel intra lineas vel margini item rubro inscriptis, denotantur; litterae maiores, speciosum in modum delineatae et rubricatae, litterarum seriei praefiguntur.

Fuit olim Anastasii Burderii, ut patet ex hisce verbis quae exstant in capite folii 1ʳ: ἐκ τῶν ἀναστασίου ἱερέωσ βουρδερίου.

1. fol. 1 - 6ʳ: Prooemium in Commentarium in Esaiam. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου ἀρχιεπισκόπου καισαρείας καππαδοκίας οὐρανοφάντορος τοῦ μεγάλου ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. Inc : Εὔξασθαι δεῖ μὴ γενέσθαι τὴν φυγὴν ὑμῶν χειμῶνος ἢ σαββάτῳ.. des.: καὶ τῶν μυστικῶν συγκαταπεπλεγμένων.

2. fol. 6ʳ - 260ᵛ: Commentarius in Esaiam in sexdecim capita divisus. Κεφ. ά· κείμενον. Ὅρασις, ἣν εἶδεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς — καὶ κατὰ ἱερουσαλήμ. Succedit interpretatio: ἑρμηνεία. Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων.. des.: καὶ καταλειφθήσεται ὀλιγοστὸς καὶ οὐκ ἔντιμος, ἐπ' εὐεργεσίᾳ τῶν ἐπικεκροτημένων.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 45.
2) V. supra p. 139 not. 2.

73.

(olim XXXVII cl. I. Nan. XXX) [1]

INTERPRETATIO INCERTI IN ESAIAM
S. GREGORII NYSSENI INTERPRETATIO IN ECCLESIASTEN
THEODORETI QVAESTIONES IN GENESIN

Codex membranaceus forma oblonga minore (0,285 × 0,205 m.), foliorum 124; binis columnis, 35 lineis in singulis paginis; mutilus initio et in fine; folia tamen quae iam bibliopegi incuria usque adeo inversa erant ut quae ad initium revera pertineant, ad finem posita essent, in suum locum recens restituta sunt. Scriptus saeculo circiter XIV.

Fuit olim monasterii Strophadum insularum; in imo enim margine folii olim primi, nunc 25, haec leguntur: Τὸ παρὸν ἐστὴ (sic) τῶν στροφάδων; ac deorsum manu multo recentiore: 1700· ἀπριλλίου 20 μακάριος ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος στροφάδων; et alibi: τῶν στροφάδων ἐστὴ ↩ νεκτάριος· 1744, ἰουνίου 20, θεοφύλακτος ἡερομόναχος (sic).

1. fol. 1 - 55^r col. 1: Interpretatio in Esaiam. Textus prima verba sunt: Καὶ πλήρησ ὁ οἶκοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ — πλήρησ πᾶσα ἡ γῆ τῆσ δόξησ αὐτοῦ. cap. VI vers. 1-3; quibus succedit interpretatio quae incipit: Θρόνοσ ὑψηλὸσ καὶ ἐπηρμένοσ ἐστὶν, ἐν μὲν τοῖσ ἄνω ὁ οὐρανὸσ ὁ ὑπερτάτω τῆσ γῆσ, καθῶσ καὶ ἀλλαχοῦ ὁ οὐρανόσ μοι θρόνοσ, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου.. Desinit textus: Καὶ ἔσται μῆνα (sic) ἐκ μηνὸσ καὶ σάββατον ἐκ σαββάτου — καὶ ἔσονται εἰσ ὅρασιν πᾶσιν ἀνθρώποισ. cap. LXVI v. 23-24; interpretatio vero: τὸ γὰρ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, φησί, καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει. Quinam autem sit huius interpretationis auctor, equidem nescio; diversa profecto est ab interpretatione Theodoreti et ab ea quae D. Basilio est tributa. V. supra, cod. 71 pag. 139, not. 2.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 37 sq. qui vero, cum codicem foliorum ordine prorsus turbatum prae se haberet, recensionem erratam protulit; ex. gr. interpretationem in Esaiam a capitulo 28 vers. 13 incohare existimavit, cum revera a capitulo sexto vers. 1 incipiat.

2. fol. 55[r] col. 2-108[v] col. 2: S. Gregorii Nysseni expositio in Ecclesiasten: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν γρηγορίου ἐπισκόπου νύσσησ ἑρμηνεία εἰσ τὶν ἐκκλησιαστήν. ὁμιλίαι. ὁμιλία πρώτη· Ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ δαυὶδ — οὐκ ἔσται αὐτῶν μνήμη μετὰ τῶν γενησομένων εἰσ τὴν ἐσχάτην. cap. I, v. 1-11. Succedit interpretatio quae incipit: Πρόκειται ἡμῖν ὁ ἐκκλησιαστὴσ εἰσ ἐξήγησιν.. mutila in fine, deficit enim in verbis: καὶ ὅπερ ἐστὶν ἡ βρῶσισ καὶ πό —; desunt igitur pauca ad finem.

Exstat impressa inter Gregorii Nysseni opera. Parisiis 1638 t. I. p. 373 sqq. et in Migne, *Patr. gr.* t. 44 col. 754 sqq.

3. fol. 109 col. 1-124[v] col. 2: Theodoreti quaestiones in Genesin: Θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἑρμηνεία εἰσ τὴν γένεσιν. Inc.: Καὶ ἄλλοι μὲν φιλομαθεῖσ ἄνδρεσ. Mutila in fine; non ultra enim quaestionem septuagesimam progreditur et deficit in verbis: καὶ τοῦ γήρωσ προθεωρήσασαι τὴν ἀσθένειαν ἐβουλήθησαν ἐπινοῆσαι καὶ σπέρμα τῷ γένει, καὶ ἑαυταῖσ ψυχαγωγίαν τινά. — Cit. edit. Sirm. t. I. p. 54 C.

74.

(*olim XLIII cl. I. Nan. XXXVI*) (1)

NICETAE HERACLEENSIS CATENA IN IOB (2)

Codex chartaceus forma oblonga maiore (0,305 × 0,205 m.), foliorum 187, singulis columnis, 30 lineis in singulis paginis; litterae initiales rubro exaratae sunt.

Accurate scriptus anno 1609 ab Emanuele Gregorii, ut discitur ex hac subscriptione quae exstat in fine voluminis: θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος μανουήλου, λιμνῶν ἐκ κώμης, τὸ γένος γρηγορίου ἐν ἔτει ͵αχθ, μηνὸς ὀκτωβρίου ιδ; quibus verbis

1) V. Mingarelli l. l. p. 45.
2) Cf. Fabricium *Bibl. gr.* (ed. Harl.), t. 8 p. 646 sq., ubi de mss. codicibus qui Catenam in Iobum continent, disseritur, inter quos citatur cod. Marc. XXI (catal. Zanetti) saeculi circiter XI.

Cod. 74 (ol. XLIII cl. I) fol. 151r. Scr. a. 1580.

manus aliquanto recentior subiunxit: ἐκ χαρῶν κρήτης λιμνῶν ἐστὶν ἡ κώμη. Fuit vero olim cuiusdam Michaelis Agapeti, nam in margine inferiore folii 1r haec leguntur: ἐκ τῶν τοῦ μιχαὴλ.. τοῦ ἀγαπητοῦ.

Continet codex catenam perpetuam in librum Iobi a Niceta metropolita Heracleae Ponti in Thracia anno circiter 1077 confecta ex scriptis Chrysostomi, Polychronii, Apolinarii, Athanasii, Olympiodori, Didymi, Basilii, Dionysii Areopagitae, Gregorii Theologi, Clementis Alexandrini, Cyrilli Alexandrini, Origenis, Nili ex Asceticis, Methodii, Evagrii, Severi Antiocheni, Iuliani Halicarnassensis, Ephraem Syri, Eusebii, Gregorii Nysseni, Isidori, nec non ipsius Nicetae, quorum nomina aut in margine aut inter lineas compendiis enunciantur. Inc.: Ὑπόθεσις μὲν ἡμῖν καὶ σκοπὸς τοῦ λόγου.. des.: ἵνα τὴν αὐτὴν βαδίσας ὁδὸν, καὶ πρὸς ἁπάσας τὰς τοῦ διαβόλου μηχανὰς γενναίως παραταξάμενος τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν ἐπιτυχεῖν δυνηθῇ χάριτι χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Exstat impressa opera et studio Patricii Iunii. Londini 1637 in fol.° recusa cura Iohannis Marmaroturi et Georgii Chrysophi. Venetiis 1792 in 4°.

75.

(olim XVII cl. II. Nan. XXXVIII) (1)

EVANGELIARII ET DIVERSORVM FRAGMENTA

Fasciculus constans 20 foliis membraneis, diversis formis ac diversa continentibus, hoc quidem ordine:

I. fol. 1 - 2 forma quadrata maiore (0,287 × 0,220 m.); singulis columnis et 34 lineis in unaquaque columna, scripta saeculo VIII aut saltem IX litteris uncialibus compressis et pendentibus. Ad codicem pertinebant quo sermones continebantur. Prima verba modo sunt: ὅνπερ ταύτησ ἕνεκα τῆσ

1) V. Mingarelli l. l. p. 47 sq.

παρρησίασ συλλαβόμενοσ ὁ ἡρώδησ ξίφει τὴν κεφαλὴν.. Sermo hic, qui de transfiguratione Domini tractare videtur, desinit in verbis: ἅπερ ἡμᾶσ συνάπτει τοῖσ ἀθανάτοισ τῆσ βασιλείασ· εἴ γε πιστεύομεν ὀχυρώμασιν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. Sequitur initium sermonis s. Pantaleonis de exaltatione crucis, qui in margine notatur numero 26 (κϛ). Tit.: Πανταλέοντοσ πρεσβυτέρου μονῆσ τῶν βυζαντίων λόγοσ εἰσ τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ (1). Inc.: Πάλιν ὑψοῦται σταυρὸσ.. deficit in verbis: ἀντὶ τῆσ φθορᾶσ τὴν ἀφθαρσίαν.

Exstat hic sermo impressus in *Patr. gr.* Mignii t. 98. col. 1265 sqq.

2. fol. 3 - 4 forma oblonga maiore (0,295 × 0,230 m.); binis columnis et 32 lineis in unaquaque columna. Fragmentum homiliae s. Ioh. Chrysostomi in Genesin, scriptae saeculo circiter XII. Prima verba sunt: φρέαρ ἐν ἀδείᾳ λοιπὸν ὁ δίκαιοσ γίνεται... deficit in verbis: τοῦ θεοῦ χεὶρ ἦν, ἡ τὸν παῖδα σώζουσα, κἀκεῖνον μὲν... τῆσ εὐλογίασ ἀπεργάσασ... ἐκεῖνοσ δὲ ἀποστερήσει —

3. fol. 5 - 13 forma quadrata (0,238 × 0,182 m.); binis columnis et 23 lineis in singulis columnis (nonnulla ex iis foliis iam bibliopegi incuria susque deque versus compacta, recens in rectum revocata sunt). Continent partes aliquot evangeliarii, seu lectiones quasdam ex evangeliis sabbatis et dominicis diebus post pentecosten recitandas, scriptas saeculo XII vel XIII, notis musicis rubro depictis instructas (2), videlicet: κυρ. γ'. ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον· Εἶπεν ὁ κύριοσ ὁ λύχνοσ τοῦ σώματοσ — καὶ ταῦτα πάντα προστέθηται ὑμῖν — Σάβ. δ' ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Τῷ κ. ἐ. ἐλθὼν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὴν οἰκίαν πέτρου — οἱ μαθη-ταὶ αὐτοῦ. — Κυρ. δ' Τῷ κ. ἐ. εἰσελθόντι ἰησοῦ εἰσ καπερναοὺμ... deficit in verbis καὶ ὡσ ἐπίστευσασ. Σάβ. ϛ' ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Τῷ κ. ἐ. ἄρχων τισ — εἰσ ὅλην τὴν γῆν. Κυρ. ϛ' ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Τῷ κ. ἐ. ἐμβὰσ ὁ ἰησοῦσ εἰσ πλοῖον — τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖσ ἀνθρώποισ. Σάβ. ζ' ἐκ τ. κ. ματθ. Τῷ κ. ἐ. παραγῶντι (sic) τῷ ἰησοῦ — καὶ πᾶσαν μαλακίαν τῷ λαῷ. Σάβ. ή ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Εἶπεν ὁ κ. τ. ἐ. μ. ὁ μιῶν (sic) μετ' ἐμοῦ... deficit in verbis: ἀφεθήσεται τοῖσ ἀνθρώποισ. Κυρ. θ'. prima verba sunt: καὶ ἀρξάμενοσ... postrema: τὴν γῆν γεννησαρέθ. Σάβ. ι ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Τῷ κ. ἐ. προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμ-

---

1) Erravit Fabricius (*Bibl. gr.* t. XI p. 455) qui adfirmavit hunc Pantaleonem saeculo XIII vixisse et anno 1252 Fratrum Praedicatorum Ordini adscriptum fuisse; scriptura ipsa huius fragmenti eius errorem detegit, quem vero iam animadvertit Harles ad cit. locum, nota 66. Cf. Bandin. *Catal. codicum mss. Graecorum bibl. Med. Laurentianae,* t. I p. 503 IX.

2) Cf. Gregory l. l. p. 725 num. 273.

βάνοντεσ — ἐν τῇ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Κυρ. ί ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Τῶ κ. ἐ. ἄνθρωπόσ τισ.. deficit in verbis: ἕωσ πότε ἀνέξωμαι ὑμῶν φέρεται (sic) μοι αὐτῶν καὶ ἐπε — Κυρ. ιε ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Τῶ κ. ἐ. νομικόσ τισ — ἐπερώτισε (sic) αὐτὸν οὐκέτη (sic). Σάβ. ις ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Εἶπεν ὁ κ. τ. ἑ. μ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν — ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Κυρ. ις ἐκ τοῦ κατὰ ματθ. Εἶπεν ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην.. deficit in verbis ὁ δὲ δύο, ὁ δὲ ἕν. Postremum folium madore et blattis corruptum vix legi potest.

4. fol. 14 - 15 forma quadrata maiore (0,285 × 0,202 m.); binis columnis et 47 lineis in singulis columnis. Continent fragmentum menologii cum canticis; scripta sunt saeculo XIV, et complectuntur vitas s. Alexandri martyris, s. Alexii, s. Cyrilli Hierosolymitani. Prima verba sunt: γαστρὶ πάρθενον, θεὸν δοξάζωμεν. ᾠδὴ ἑ, ὁ τῆσ φωνῆσ λογικὸσ· ἐχθροῖσ αἰσχύνωνται...

5. fol. 16 - 17 forma oblonga maiore (0,300 × 0,225 m.); binis columnis et 65 lineis in singulis columnis; charactere gothico minutissimo. Continent fragmentum operis medici vel commentarii in opus medicum latine scriptum saeculo circiter XIV. Prima verba sunt: « Multoties accidit ut scindatur carneum et non scindatur cutis.. » Opus ipsum desinit in verbis: « neque caro et cutis nullo modo sint fixa, sed accidit fixura facta in carne et cute non sit sufficiens, ita ut sufficienter sit detecta. »

6. fol. 17 - 20 forma quadrata maiore (0,285 × 0,200 m.); binis columnis, 31 lineis in singulis paginis. Continent fragmenta commentitiae narrationis dialecto veneta conscriptae, in qua nomina *Galasso* et *Prenzival* frequenter occurrunt; exarata saeculo XIV exeunte. Exstat vero folio 20ʳ lineare diagramma, cymbam repraesentans, in qua miles feminam prae se sedentem utroque brachio tenet; post eum alius miles, ensis vaginae incumbens, seorsim adstat. Prima huius narrationis verba in codice sunt: « si e quella che me a donado oro et argento.. Questa si e quella perch io e fato le grandi prodeçe de arme e le grande chavalerie, de che tuto l mondo parla de mi.. » postrema autem sunt: « Quando elli ave lete queste letere, elli li dise ch eli no vete mai si gran meraveia como questa e da veder; e prenzival dise a Galaso che lo volçese la spada per veder ço che era da l altro ladi, et ello la volçe e si trova che la era vermeia como sangue e si li aveva letere scrite si negre como carbon, le qual letere dixeva: coluy che plu me apresiera, coluy plu me doverave blasmar al gran bexogno, plu ase che lo non porave creder; in quelo chi credera ch io li sia plu fedel e plu lial, io li sero plu crudel e plu felonesa, e questo no adevignera — »

76.

(olim CXXVII cl. II. Nan. CLXXXIII) (1)

PSALTERIVM ET ALIA LITVRGICA

Codex chartaceus forma minore (0,158 × 0,10 m.), foliorum 980 mutilus in medio, interciderunt enim 24 folia, nempe 192-217; folia 265, 627 vacua relicta sunt. Eleganter ac nitide scriptus saeculo circiter XV.

Inscriptiones, argumenta et numeri psalmorum minio exarata sunt; litterae maiores extra litterarum seriem item minio sunt venuste depictae.

Fuit olim Methodii cuiusdam Cretensis, ut discitur ex hac nota scripta fol. 1r: ἐκ τῶν τοῦ μεθοδίου ἱεροδιακόνου τοῦ κρητὸσ (haec vero ex Mingarellio haurio, nam madore deinceps laesa, nunc vix legi possunt).

Manus saeculi XVI folio volumini praefixo indiculum contentorum in libro inscripsit, unde dignoscere licet ea quae ex codice exciderunt.

1. fol. 1 - 92r: Psalmi per cathismata distincti; cuique psalmo praecedit Eusebii argumentum. Succedit psalmus 151 apocryphus sub usitato titulo: οὗτοσ ὁ ψαλμὸσ ἰδιόγραφοσ κ. τ. λ.; tum canticum Moysis in deuteronomio: Ὠδὴ μοϋσέωσ ἐν τῷ δευτερονομίῳ; inc.: Πρόσεχε, οὐρανὲ, καὶ λαλέσω.. des.: καὶ ἐκκαθαριεῖ κύριοσ τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

2. fol. 92v - 96r: Versiculi in Deiparam: Στιχηρὰ προσόμοια θεοτόκια. Inc.: Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.. des.: χαῖρε ἡ πάντων ἐλπίσ. Tum κανὼν παρακλητικὸσ; inc.: πολλοῖσ συνεχόμενοσ.. des.: εὐσεβῶσ θεοτόκον σε παραγγέλλομεν. Fol. 96v vacuum relictum est.

3. fol. 97 - 191v: Versiculi in resurrectionem Domini: Τῷ σαββάτῳ ἑσπέρασ στιχηρὰ ἀναστάσιμα· ἦχοσ ά. Inc.: Τὰσ ἑσπερινὰσ ἡμῶν εὐχὰσ.. postrema verba in codice sunt: ἐκ τῆσ δουλείασ τοῦ ἐχθροῦ; exinde enim exciderunt folia supra notata, quibus continebantur εὐαγγέλια ἑωθινὰ et ἀποστολοευάγγελα εἰσ τὰσ μεγάλασ ἑορτάσ, ut ex citato indiculo apparet.

---

1) V. Mingarelli l. l. p. 391 sq

4. fol. 218 - 264: Sex toni paracletici: Οἱ ἓξ ἦχοι τοῦ παρακλητικοῦ ἡ ἑβδομαδαρία. Inc.: Ὅτι τὸ πέλαγοσ πολὺ.. des.: καὶ φωτισμὸν ναὶ μέγα ἔλεοσ.

5. fol. 266 - 317ᵛ: Officia in sanctos diversos: Ἀκολουθίαι εἰσ διαφόρουσ ἁγίουσ.. Inc.: Τὸν σὸν προφήτην.. des.: παναγία δέσποινα ὑψηλοτέρα πάσησ κτίσεωσ.

6. fol. 318 - 329ᵛ: Menologium, a die prima septembris ad 31 augusti. Inc.: Μὴν σεπτέμβριοσ ἔχων ἡμέρασ λ', κ. τ. λ. ut in aliis menologiis. Absolvitur verbis: τέλοσ τοῦ μηνολογίου. Tum 3 folia quae partim scriptura carent, partim orationes quasdam continent.

7. fol. 630 - 748ᵛ: Officia in festivitates maiores: Ἀκολουθίαι τῶν ἐπισήμων ἑορτῶν. Incipiunt a nativitate Deiparae: Τὸ γενέσιον τῆσ ὑπεραγίασ θεοτόκου.. des.: τὸν ποιητὴν τῆσ κτίσεωσ.

8. fol. 749 - 862ᵛ: Triodium: Τριώδιον σὺν θεῷ ἁγίῳ περιέχον τὴν πρέπουσαν αὐτῷ ἀκολουθείαρι (sic). Inc.: Μὴ προσευξώμεθα φαρισαικῶσ.. des.: δοξάζω σου τὴν πολλὴν, θεέ μου, συγκατάβασιν.

9. fol. 863 - 977: Pentecostarium: Πεντηκοστάριον... περιέχον τὴν πρέπουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆσ κυριακῆσ τοῦ πάσχα μέχρι τῶν ἁγίων πάντων.. Inc.: Καθαρθῶμεν τὰσ αἰσθήσεισ.. des.: εἰσ τὸ ὄροσ τοῖσ μαθηταῖσ ἐπιγενομένοισ διὰ τὴν χαμόθεν ἔπαρσιν ἐπέστη ὁ κύριοσ, καὶ προσκύνησαν; quibus verbis haec subiunguntur: καὶ νῦν ὑπερευλογημένη ὑπάρχεισ· δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσισ εἰσ τὴν λειτουργίαν τυπικά· καὶ ἐκ τοῦ κανόνοσ· ᾠδὴ γ' καὶ ϛ' κοινωνικὸν· αἰνεῖτε τὸν κύριον.

Postremis tribus foliis inscriptus est manu saeculi XVI index festivitatum totius anni quae in menologio referuntur.

77.

(olim CLXXXI cl. II. Ex monasterio s. Michaelis de Muriano, num. 897) [1]

EPISTVLARVM PAVLI AD CORINTHIOS PARTES ALIQVOT S. IOH. CHRYSOSTOMI HOMILIAE IN EASDEM

Codex membranaceus forma quadrata maiore (0,332 × 0,240 m.); foliorum 365, binis columnis, 48 et 27 lineis in singulis paginis.

Eleganter et accurate scriptus saeculo circiter XII [2].

Inscriptiones ac textus verba minio sunt exarata; cuique diversarum partium initio supersedet ornamentum auro vivisque coloribus intextum; litterae maiores, affabre delineatae et coloratae, paragraphis praefiguntur.

Fuit olim monasterii s. Catherinae in monte Sina, ut apparet ex hac nota quae exstat in imo margine folii 346ᵛ: τὸ παρὸν βιβλίον ἐστὶν τῆς ἁγίας αἰκατερίνης ὄρους συνᾶ (sic), καὶ εἰ τῆς (sic) αὐτὸ ὑστερῆσαι ἀπὸ τῆς μονῆς ταύτης βούληται (ἔχει τὰς ἀρὰς [haec hodie cum membrana lacerata sit, non leguntur]) τῶν τιη θεοφόρων πατέρων; scilicet 318 Patrum Concilii Nicaeni generalis primi poenas comminantium in surreptores rerum ecclesiis et monasteriis pertinentium.

Folio 8ᵛ leguntur hi versus minio exarati:

Οἱ σωμάτων ἔρωτεσ, ὡσ θεηγόροσ
βοῶν κατεβρόντησεν εἰσ οἰκουμένην
γρηγόριοσ, ῥέουσιν ὡσ ἄνθοσ χλόησ·
ἀλλ' οὖσ ὁ θεῖοσ ἐκκαῶσ ἔρωσ ἔχει
αὔξουσιν, οὐ φθίνουσι παντὶ τῷ χρόνῳ.
καὶ γάρ, νικήτα μᾶλλον ἐξῆψε φρένασ
γράψαντα πρώτησ πρὸσ κορινθίουσ λύσεισ,
ἐνταῦθα γράψασ πᾶν τὸ λοιπὸν τῶν λόγων

---

1) V. Mittarelli, *Bibliotheca codd. mss. monasterii s. Michaelis Venetiar. prope Murianum*, col. 534 sq.

2) Ad Parisiensem bibliothecam anno 1797 hic codex delatus, tandem anno 1816 bibliothecae ad D. Marci Venetiarum redditus est.

καὶ δευτέρασ, ἅπαντα τοῦ χρυσοστόμου
θάλλουσιν· οὕτωσ παῦλοσ ὡσ ἄρδει πόθον
παῦλαν σὺ, κοιτωνῖτα, μηδ' ὅλωσ λάβοισ
νοεῖν τὰ θεῖα, καὶ τὰ σώζοντα γράφειν :

Deorsum vero exstat haec nota manu saeculi XVII: ἐξήγησις τῆς πρὸς κορινθίους ἁγίας ἐπιστολῆς γρηγορίου τοῦ θεολόγου; quibus verbis alia manus addidit: « κακῶς »; probe quidem, animadvertit enim errorem in quem inciderat versuum et subsequentis notae auctor.

1. fol. 1 - 2ᵛ col. 2: Epistula Pauli prima ad Corinthios, litteris maiusculis nitidissimis cinnabari exarata. Praecedunt verba: Τὸ λοιπὸν τῆσ πρὸσ κορινθίουσ ἐπιστολῆσ ἐκτεθὲν ὡσ ἐν πίνακι : Inc.: Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ... cap. XIII v. 4; des.: ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ. cap. XVI v. 24.

2. fol. 2ᵛ col. 2 - 7ᵛ col. 2: Epistula ad Corinthios altera, pariter ac praecedens cinnabari tota exarata. Tit.: Ἡ πρὸσ κορινθίουσ δευτέρα ἐπιστολὴ ἐκτεθεῖσα ὡσ ἐν πίνακι. Inc.: Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ.. des.: ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ῑῡ χῡ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

3. fol. 9 - 129 col. 1: S. Iohannis Chrysostomi homiliae in epistulam Pauli primam ad Corinthios, cap. XIII-XVI. Incipiunt: Ἐπειδὴ γὰρ ἀπεφήνατο.. des.: καὶ γενόμενοσ παντὸσ πάθουσ ἀνώτεροσ ἐπιτύχησ τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντασ ἡμᾶσ ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν ῑῡ χῡ, μεθ' οὗ τῶι πατρί, κ. τ. λ.

4. fol. 130 - 365ᵛ col. 2: S. Ioh. Chrysostomi in Epistulam ad Corinthios alteram homiliae triginta. Tit.: Τοῦ ἐν ἁγίοισ πατρὸσ ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ τοῦ χρυσοστόμου ὑπόμνημα εἰσ τὴν πρὸσ κορινθίουσ δευτέραν ἐπιστολήν. Inc.: Ἄξιον ζητῆσαι πρότερον.. des.: ὧν γένοιτο πάντασ ἡμᾶσ ἀπολαῦσαι, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν ῑῡ χῡ, κ. τ. λ.

78.

(olim LXV cl. I. Recens additio)

SERMONES INCERTI IN EVANGELIA DOMINICARVM

Codex chartaceus forma quadrata minore (0,218 × 0,155 m.), foliorum 405; passim mutilus. Antiqua numeratio incipit a littera ζ' (7) et progreditur usque ad litteras υκ (420); desunt igitur 6 priora folia et nonnulla in medio, praeter ea quae numerum υκ sequebantur, nam mutilus est etiam in fine. Includitur tegumento ligneo corio obducto. Scriptus saeculo circiter XV.

Inscriptiones rubro, sed perpallido charactere exaratae sunt. Textus obelis margini adscriptis denotatur.

Continet codex interpretationes, seu sermones in evangelia diebus dominicis per totum anni circulum legenda; sed quinam sit horum sermonum auctor, me adhuc latet, licet rem intentissime quaeritaverim ([1]).

1. fol. 1 - 18v: Prima verba in codice sunt: *καὶ ἡ κενοδοξία πᾶσιν ἐπιτηδεύμασιν ἐπιφύεται..* prima vero verba textus sunt: *ὁ φαρισαῖοσ σταθεὶσ πρὸσ ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο..* Luc. cap. XVIII, ver. 11; sermo igitur pertinet ad dominicam decimasextam post pentecosten, *περὶ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου.* Sequuntur sermones in dominicis *τοῦ ἀσώτου* et *τῆσ ἀπόκρεω*, sed folia in quibus eorum initia inerant, exciderunt; tum succedunt sermones alii hoc quidem ordine:

---

1) In dubium iam veni, num auctor esset Xiphilinus ille, archiepiscopus Constantinopolitanus, qui saeculo XI floruit, et interpretationes seu sermones eiusmodi conscripsit. Sed cum in duobus codicibus huius Marciae bibliothecae (cod. 86 cl. II, Nan. CVIII, et cod. 100 cl. II, Nan. CXXII) tales Xiphilini sermones insint, ex eorum inspectione compertum habui duo opera prorsus esse diversa. Animadvertendum tamen est, nonnullos ex sermonibus qui in praesenti codice continentur, editos esse in opere quod inscribitur: *Anecdota graeca: ex variis codicibus edidit Chr. Frid. Matthaei.* Mosquae 1775; ubi sermones isti inserti sunt sub titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως Ξιφιλίνου λόγοι τινές; nec non in *Patrol. graeca Mignii*, t. 120 col. 1201 sqq.

2. fol. 19 - 27ᵛ: In dominica quinquagesimae: Κυριακὴ τῆσ τυροφάγου; inc.: Ἰδοὺ τὸ τῆσ τεσσαρακοστῆσ στάδιον ὑπανοίγεται σήμερον ἡμῖν, ἀδελφοί μου..

3. fol. 27ᵛ - 35ᵛ: In dom. prima ieiuniorum: Κυρ. πρώτη τῶν ἁγίων νηστειῶν; inc.: Τεσσαρακονθήμεροσ ἐπέστη νηστεία, ἀγαπητοί.

4. fol. 35ᵛ - 42ᵛ: In dom. secunda ieiuniorum: Κυρ. δευτέρα τῶν νηστειῶν; inc.: Ὁ τῆσ ἁγίασ τεσσαρακοστῆσ καιρὸσ, ἀδελφοί μου..

5. fol. 43 - 53ᵛ: In dom. tertia ieiuniorum: Κυρ. γ' τῶν ἁγίων νηστειῶν; inc.: Προτυπῶν καὶ διαγράφων ὁ μακάριοσ μωυσῆσ...

6. fol. 53ᵛ - 60ʳ: In dom. quarta ieiuniorum: Κυρ. δ' τῶν ἁγίων νηστειῶν; inc.: Περάσαντεσ τὸ πέλαγοσ, ἀδελφοί μου...

7. fol. 60ᵛ - 68ʳ: In dom. quinta ieiuniorum: Κυρ. ε̇ τῶν ἁγίων νηστειῶν; inc.: Παρῆλθε μὲν ὁ χειμὼν, τὸ δὲ ἔαρ εἰσῆλθε...

8. fol. 68ʳ - 75ᵛ: Ad diem Veneris ieiuniorum: Τῇ παρασκευῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν; inc.: Ἡ πάντων ἐπέκεινα τριὰσ ὑπερούσιοσ...

9. fol. 75ᵛ - 80ᵛ: In sabbato Lazari: Τῷ σαββάτῳ τοῦ λαζάρου; inc.: Ὁ κύριοσ ἡμῶν ἰησοῦσ χριστὸσ τὰσ κατὰ γῆν διατριβὰσ ποιούμενοσ...

10. fol. 80ᵛ - 87ᵛ: In dom. palmarum: Κυρ. τῶν βαΐων; inc.: Οἱ μὲν ἰουδαῖοι κατὰ ἰησοῦ φθονοῦντεσ...

11. fol. 88 - 95ᵛ: Ad dom. paschatis: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἡμέρᾳ; inc.: Ὥσπερ ἐστὶ κακὸν, καὶ κακῶν κάκιστον ἡ ἀλαζονεία...

12. fol. 95ᵛ - 99ᵛ: In festo resurrectionis: Τῇ μεγάλῃ κυριακῇ τῇ καὶ λαμπρᾷ; inc.: Χαρᾶσ ἡμέρα καὶ εὐφροσύνησ, ἀγαπητοί...

13. fol. 99ᵛ - 104ʳ: In die post resurrectionem: Τῇ δευτέρᾳ τῆσ διακαινησίμου; inc.: Τὸ ῥάθυμον ἡμῶν διεγείρων ὁ ἱερὸσ καὶ θεῖοσ ἀπόστολοσ...

14. fol. 104ʳ - 109ᵛ: In dom. Thomae: Τῇ κυρ. τοῦ θωμᾶ; inc.: Ἐπὶ τῇ λαμπροφόρῳ κυριακῇ καὶ σεβασμίᾳ καὶ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ τῆσ ἀναστάσεωσ...

15. fol. 110 - 116ʳ: In dom. unguentiferarum: Τῇ κυρ. τῶν μυροφόρων; inc.: Καὶ ἡ παροῦσα κυριακὴ καὶ ἁγία ἡμέρα προσκυνητή ἐστι καὶ σεβάσμιοσ...

16. fol. 116ʳ - 124ʳ: In dom. paralytici: Κυρ. τοῦ παραλύτου; inc.: Πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν...

17. fol. 124ʳ - 133ʳ: In dom. Samaritidis: Κυρ. τῆσ σαμαρείτιδοσ; inc.: Καὶ σήμερον ἡμῖν ἡ τῶν εὐαγγελικῶν φρεάτων ἀναβλύζει πηγὴ...

18. fol. 133ʳ - 140ʳ: In dom. coeci: Κυρ. τοῦ τυφλοῦ; inc.: Τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ῑυ̅ χ̅υ̅ διαλεγομένου τοῖσ ἰουδαίοισ...

19. fol. 140ʳ - 146ʳ: In dom. sanctorum Patrum: Τῇ κυρ. τῶν ἁγίων τῶν ί καὶ ή θεοφόρων πατέρων; inc.: Μετὰ τὴν ἑορτὴν τῆσ ἐνδόξου ἀναλήψεωσ...

20. fol. 146ʳ - 155ᵛ: In dom. pentecostes: Κυρ. τῆσ πεντηκοστῆσ; inc.: Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆσ ἑορτῆσ...

21. fol. 155ᵛ - 161ᵛ: In dom. omnium sanctorum: Κυρ. πρώτη τῶν ἁγίων πάντων, καὶ τοῦ κατὰ ματθαῖον πρώτη; inc.: Εἶπεν ὁ κύριοσ· πᾶσ ὅστισ ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ...

22. fol. 161 - 166ᵛ: In dom. secunda post festum omnium sanctorum: Κυρ. β' ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, καὶ τοῦ ματθαίου β'; inc.: Ἐπειδὴ τῆσ θείασ καὶ πρώτησ καὶ μακαρίασ ζωῆσ ἀπορραγέντεσ...

23. fol. 166ᵛ - 172ʳ: In dom. tertia post idem festum: Κυρ. γ' ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, καὶ τοῦ κατὰ ματθαῖον γ'; inc.: Τῆσ φιλαργυρίασ οὐδέν ἐστι χαλεπώτερον...

24. fol. 172ᵛ - 179ᵛ: In dom. quarta post idem festum: Κυρ. δ' ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον δ'; inc.: Οὐδέν ἐστιν ἀδίστακτον, καὶ καθαρᾶσ πίστεωσ ἰσχυρότερον...

25. fol. 179ᵛ - 185ʳ: In dom. quinta post idem festum: Κυρ. ε̉ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον ε̉; inc.: Πηγὴ πνευματικὴ καὶ σωτήριοσ περικλύζει ἡμᾶσ, ἀδελφοὶ...

26. fol. 185ʳ - 193ʳ: In dom. sexta post idem festum: Κυρ. ϛ' ἀπὸ τῶν

ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον ϛ'; inc.: Οἱ τῶν μελισσῶν τὸ φιλόπονον καὶ φιλεργὸν θεοφιλῶσ ἐκμιμούμενοι . . .

27. fol. 193ʳ - 198ʳ: In dom. septima post idem festum: Κυρ. ζ' ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον ζ'; inc.: Τῶ καιρῶ ἐκείνω παράγοντι τῶ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῶ δύο τυφλοὶ . . .

28. fol. 198ʳ - 203ʳ: In dom. octava post idem festum: Κυρ. ή ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον ή; inc.: Ὁ τῆσ ἡμετέρασ σωτηρίασ φροντίζων καὶ κηδόμενοσ κύριοσ . . .

29. fol. 203ʳ - 210ᵛ: In dom. nona post idem festum: Κυρ. θ' ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, καὶ ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον θ'; inc.: Καὶ οἱ τοὺσ ἑαυτῶν φίλουσ σωματικῶσ διατρέφειν βουλόμενοι . . .

30. fol. 210ᵛ - 217ᵛ: In dom. decima post idem festum: Κυρ. ί ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον δεκάτη; inc.: Ὑπὲρ τῆσ ἡμῶν ψυχικῆσ σωτηρίασ ὀφείλομεν σπουδάζειν . . .

31. fol. 217ᵛ - 223ʳ: In dom. undecima post idem festum: Κυρ. ια ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον ια; inc.: Ποτὲ δὲ φανερῶσ διαλέγεται ἐν τοῖσ εὐαγγελίοισ ὁ κύριοσ ἥμων ἰησοῦσ χριστὸσ . . .

32. fol. 223ʳ - 228ʳ: In dom. duodecima post idem festum: Κυρ. ιβ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον ιβ; inc.: Οὐδὲν οὕτωσ οἶδεν θολοῦν, ἀγαπητοί, καὶ σκοτίζειν . . .

33. fol. 228ʳ - 231ᵛ: In dom. tertia decima post idem festum: Κυρ. ιγ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον ιγ; inc.: Τὴν ἐκ τῆσ διδασκαλίασ ὠφέλειαν τοῖσ ἀνθρώποισ περιποιούμενοσ ὁ κύριοσ . . .

34. fol. 232 - 237ᵛ: In dom. quarta decima post idem festum: Κυρ. ιδ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον; inc.: Εἶπεν ὁ κύριοσ τὴν παραβολὴν ταύτην· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν . . .

35. fol. 237ᵛ - 242ᵛ: In dom. quinta decima post idem festum: Κυρ. ιε ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων; inc.: Οἱ τοὺσ ἀγροὺσ τῶν ἀνθρώπων φυλάσσοντεσ γεωργοὶ . .

36. fol. 242ᵛ - 247ᵛ: In dom. sexta decima post idem festum: Κυρ. ιϛ

ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων; inc.: Τὴν ἐκ τῆσ διδασκαλίασ ὠφέλειαν τοῖσ ἀνρθώποισ κ. τ. λ. idem qui in dom. tertia decima.

37. fol. 247ᵛ - 254ʳ: In dom. septima decima post idem festum: Κυρ. ιζ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ κατὰ ματθαῖον ιζ; inc.: Μέγα ἀγαθὸν εὐχὴ ἐὰν μετὰ διανοίασ εὐχαρίστου γίνεται...

38. fol. 254ʳ - 260ᵛ: In dom. duodevicesima post idem festum: Κυρ. ιη ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ πρώτη; inc.: Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑστὼσ ὁ ἰησοῦσ παρὰ τὴν λίμνην γενησαρὲτ...

39. fol. 260ᵛ - 268ʳ: In dom. undevicesima post idem festum: Κυρ. ιθ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ δευτέρα; inc.: Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἀνωτέρα ἐστὶν ἡ ἀγάπη...

40. fol. 268ʳ - 278ᵛ: In dom. vicesima post idem festum: Κυρ. κ' ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ γ'; inc.: Τὸ τῆσ ἀναστάσεωσ μέγα μυστήριον...

Tria folia hic exciderunt; propterea initium sermonis in dom. vicesimaprima desideratur.

41. fol. 278ᵛ - 288ʳ: In dom. vicesima secunda post idem festum: Κυρ. κβ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ἑ; inc.: Ἀγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεῖα λόγια..

42. fol. 288ᵛ - 293ᵛ: In dom. tertia et vicesima post idem festum: Κυρ. κγ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ϛ'; inc.: Ὥσπερ τὰ σώματα ἡμῶν αἱ χρονικαὶ τῆσ γῆσ καρποφορίαι.

43. fol. 293ᵛ - 299ʳ: In dom. quarta et vicesima post idem festum: Κυρ. κδ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ζ'; inc.: Καὶ μεγάλη ἀνάγκη πολλάκισ καὶ σφοδροτάτη θλίψισ...

44. fol. 299ʳ - 306ᵛ: In dom. quinta et vicesima post idem festum: Κυρ. κε ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ἡ; inc.: Μέγα πρὸσ ἀρετὴν ἐμπόδιον ἡ ὑπερηφάνια (sic)...

45. fol. 306ᵛ - 313ʳ: In dom. vicesimasexta post idem festum: Κυρ. κϛ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ θ'; inc.: Ἡ πλεονεξία μέγα τοῖσ ἀνθρώποισ κακὸν...

46. fol. 313^r - 319^v: In dom. vicesimaseptima post idem festum: Κυρ. κζ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ί; inc.: Ὁ κύριοσ ἡμῶν καὶ θεὸσ διεξάγων τὸν ἰουδαϊκὸν λόγον...

47. fol. 320 - 327^v: In dom. duodetricesima post idem festum: Κυρ. κη ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ια; inc.: Ὁ κύριοσ καὶ εὐαγγελιστὴσ λουκᾶσ προτίθεσι ἡμῖν σήμερον διὰ παραβολῆσ τὴν τῶν εὐαγγελικῶν ῥημάτων διδασκαλίαν..

48. fol. 327^v - 334^r: In dom. undetricesima post idem festum: Κυρ. κθ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ιβ; inc.: Πολλοὺσ καὶ διαφόρουσ τρόπουσ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸσ...

49. fol. 334^r-340^r: In dom. tricesima post idem festum: Κυρ. λ' ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ιγ; inc.: Οἱ τοὺσ ἀγροὺσ τῶν ἀνθρώπων φυλάσσοντεσ γεωργοὶ... idem qui in dom. quinta decima.

50. fol. 340^r - 346^r: In dom. tricesima prima post idem festum: Κυρ. λα ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ιδ; inc.: Ἥλιοσ δικαιοσύνησ ἐστὶν ὁ θεὸσ...

51. fol. 346^r - 353^v: In dom. tricesima secunda post idem festum: Κυρ. λβ ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων, τοῦ δὲ λουκᾶ ιε; inc.: Πᾶσα μὲν ἀδικία καὶ ἁρπαγὴ...

52. fol. 353^v - 362^r: In dom. ante nativitatem Domini: Κυρ. πρὸ τῆσ χριστοῦ γεννήσεωσ; inc.: Ὁ θεῖοσ ἀπόστολοσ καὶ εὐαγγελιστὴσ ματθαῖοσ...

53. fol. 362^r - 372^v: In nativitate Domini: Εἰσ τὴν χριστοῦ γέννησιν; inc.: Τοῦ ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν βηθλεὲμ...

54. fol. 372^v - 377^r: In dom. ante epiphaniam: Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων; inc.: Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ...

55. fol. 377^r - 384^r: In festo epiphaniae: Εἰσ τὰ ἅγια φῶτα; inc.: Ἡ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου θεοῦ ἡμῶν περὶ τὸν ἄνθρωπον οἰκονομία...

56. fol. 384^r - 390^v: In dominica post festum epiphaniae: Κυρ. μετὰ τὰ φῶτα; inc.: Εἰ καὶ ἡ ἑορτὴ παρῆλθεν ἡμᾶσ...

57. fol. 390^v - 397^r: Evangelium Deiparae: Εὐαγγέλιον τῆσ θεοτόκου; inc.: Ὥσπερ παράδεισοσ ἄλλοσ, ἀγαπητοὶ...

58. fol. 397^{r} - 401^{v}: Evangelium S. Nicolai: Εὐαγγέλιον μεγάλου νικολάου; inc.: Καθάπερ φυτὰ χρήζουσιν ἐκ τοῦ ὕδατοσ ἐπιρροῆσ πρὸσ καρποφορίαν...

59. fol. 401^{v} - 405^{v}: Sermo in festo ss. Petri et Pauli: ἰουνίου χθ· τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου; inc.: Τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ιυ χυ διὰ σπλάγχα ἐλέουσ ἐναναίσαντοσ... Mutilus in fine; deficit enim in verbis: ζηλώσομεν τοὺσ φοβουμένουσ τὸν κύριον, ζηλώσομεν τοὺσ ἐν τῶ νόμω θεοῦ περιπατοῦντασ...

ELENCHVS CODICVM

QVI IN TITVLO PRIMO RECENSENTVR

INDEX

NOMINVM RERVMQVE IN TITVLVM PRIMVM

O

P

R

S

T

V

X

Z

Fr. 15.—

